

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 05550

GEZAMELTE DRAMEN

Henrik Ibsen

*Permanent preservation of this book was made possible
by Judie Ostroff-Goldstein
in memory of
the Jews of Ostrow Mazowiecka*

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

הענריק איבסען

געזאמעלטע דראמען

הערדא גאבלער
דער פוימיסטר

פערלאג: מייזעל עט קאמפ.

422 גרענד סט.

ניו יארק.

Copyright, 1910, by
Maisel & Co., New York.

העדרא נאפלער

איבערזעצט פון א. ים.

פערזאָנען:

זשאָרוש טעסמאן.

העדרא טעסמאן, זיין פרוי.

פרייליך יוליא טעסמאן, זיין מאַנטע.

פּרוי עלווסטער.

ריכטער בראַק.

עילערט לאוובארג.

בערטא, א דיענסט בוי די טעסמאנס.

האַנדלונגס-פלאץ אין טעסמאן'ס וויללא, אין מעריב-טויל

פון קריסטיאנא.

ע ר ש מ ע ר א ק מ .

א געראמער, שעחנער און געשמאקפול-מעבלירטער זאאל, דעקא-
רירט אין טונקעלע קאלארען. צום הינטערגרונד, א ברוימער דורכגאנג,
בעהאנגען מיט פונאנדער-געעפענטע גארדינען, וואס פיהרט צו א קלער-
נערן צימער, דעקארירט אויפ'ן זעלבען ארט ווי דער זאאל. אין וואנט,
רעכטס פון זאאל, א רוק-טיר וואס פיהרט צום קארידאר. אין דער
וואנט אנטקעגען, לינקס, א גלעזערנע טיר אויך בעהאנגען מיט פונאנדער-
געעפענטע גארדינען. דורך די שויבען זעהט זיך א טייל פון דער ווע-
ראנדא אין דרויסען, און בוימער בעדעקט מיט הערבסט-בלעטער. א האלב-
רונדער מיש, בעדעקט, מיט שטוהלען ארום, שמעהט גאנץ פון פארענט.
בוי דער רעכטער וואנד שמעהט א ברוימער אויווען פון דונקעלען פאר-
צעליו, א לעהן-שטוהל, א וויכער פוס-האלטער און צוויי פוס-בינקלעך.
א קושעטקע מיט א קליון רונד טישעל פון פארענט פערנעהמט דעם פא-
דערסטען ווינקעל רעכטס. פון פארענט לינקס, עטוואס אָבגערוקט פון
וואנד, שמעהט א זאפא. ווימער אַוועק פון דער גלעזערנער טיר שמעהט
א פיאנא. אויף יעדער זייט פון'ם דורכגאנג אן עטאזשערקע מיט מער-
רא קאטמא און מאזשאַליקא קונסט-זאָכען. — בוי דער הינטערסטער
וואנד פון מיטעל-צימער, א זאפא מיט א טיש און א פאר שטוהלען. איבער
דער זאפא הענגט א פארטרעט פון א בילד-שעהנעם, עלטערען מאן אין א
גענעראל'ס מונדיר. איבער'ן טיש איז א הענג-לאַמפּ מיט אן אַבאַזשור
פון אַפּאַל-גלאַז. אין זאאל שמעהען אויסגעפוצט אייניגע בוקעטען אין
וואַזאָנען און גלעזער. אנדערע ליעגען אויפ'ן טיש. די דיעלען אין
ביידע צימערן זיינען בעדעקט מיט דיקע טעפּיכער. פריהמאָרגען ליכט
די זון שיינט אריין דורך די גלעזערנע טיר.

פריילין ויליאמא טעסמאן, אין הוט און מיט'ן זונען-שירם אין האנד, קומט אריין פון קארדאך, הינטער איהר געהט בערטא, וועלכע טראגט א בוקעט איינגעוויקעלט אין פאפיער. פריילין טעסמאן איז א ליעבליכע דאמע מיט אן אָנגענעמען אויסזעהן, ארום פינג און זעכציג יאָהר אַלט. זי איז נעט אָבער איינפאך געקלידעט אין אַ גרויען גאַס-קאַסטיום. בערטא — אַ מיטעל עלטערליכע פרוי, איינפאך און עטוואָס דאַרפיש אין איהר בענעהמען.

פ ר י י ל י ן ט ע ס מ א ן : (שמעלט זיך אָב האַרט ביי דער טיר, האַרנט זיך צו און זאָגט שטיל) אויף מיין וואָרט! מיר דאכט אז זיי ריהרען זיך נאָך ניט.

ב ע ר ט א : (אויך שטיל) איך האָב דאָך איך געזאָגט, פריי-ליין. פערגעסט ניט ווי שפעט די שיף איז אָנגעקומען לעצטע נאכט. היינט, ווען זיי זיינען אָנגעקומען א היים! ליעבער גאָט, וויפיעל פּעק די יונגע באַלעבאָסטע האָט געמוזט פונאָנדער פּאקען איידער זי האָט געקענט געהן שלאָפּען!

פ ר י י ל י ן ט ע ס מ א ן : נו, נו, לאָזען זיי זיך אויס-שלאָפּען. מען דארף נור זעהן זיי זאָלען דאָ קריגען עפעס אַ ביסעל פּרישע מאָרגען-לופט, ווען זיי וועלען אויפשטעהן.
(זי געהט צו און עפענט אויף די גלעזערנע טיר.)

ב ע ר ט א : (שמעהט ביל'ס טיש און ווייס ניט וואָס צו טהון מיט'ן בוקעט וואָס זי האַלט אין האַנד) אזוי וואָהר איך לעב, דאָ איז שוין גאָר קיין פּלאַץ ניט געבליבען. איך רעכען, איך וועל עס אוועק-שטעלען אָט דאָ, פריילין. (זי שמעלט עס אַוועק אויפ'ן פּיאָנאָ.)

פ ר י י ל י ן ט ע ס מ א ן : נו, האָסטו שוין איצט אַ נייע באַלעבאָסטע, מיין ליעבע בערטא. און גאָט ווייס ווי שווער מיר איז געווען זיך צו שיידען מיט דיר.

ב ע ר ט א : (וויל זיך צעווייכען) און איהר מיינט, אז מיר איז עס ניט שווער געווען, פריילין? נאָך די אלע געבענשטע יאָהר-רען, וואָס איך בין געווען ביי איך און פריילין רינא.

פ ר י י ל י ן ט ע ס מ א ן : מען מוז נעהמען ווי עס געהט,

בערטא. אנדערש האָט מען ניט געקענט מאכען. זשארוש, פערר
שטעהסט, קען אָהן דיר ניט אויסקומען — ער קען אַבסאָלוט ניט.
ער איז אזוי געוועהנט דו זאָלסט ארום געהן ארום איהם, זינט ער
איז געווען אַ קליינער אינגעל.

ב ע ר ט א : אַך, פריילין יוליא, איך קען אָבער ניט פער-
געסען אז פריילין רינא ליענט נעבאך היילפלאַז אין דער היים, און
האָט נור די נייע דיענסט-מיידעל ארום זיך. יענע וועט זיך קיינ-
מאָל ניט אויסלערנען ווי ארומצוגעהן ארום אַ קראנקע.

פ ר י י ל י ן ט ע ס מ א ן : אָה, איך וועל שוין זעהען זי
אויסצולערנען. און, פערשטעהסטו, דעם גרעסטען טייל וועל איך
נאטירליך נעהמען אויף זיך. דו דארפסט ניט זיין אונרוהיג ווע-
גען מיין ארימער שוועסטער, מיין ליעבע בערטא.

ב ע ר ט א : יא, דאָ איז אָבער נאָך עפעס אנדערש, פריי-
לין, איך בין אין איינע ציטערניש טאָמער וועל איך ניט קענען
האווירען דער יונגער באַלעבאָסטע.

פ ר י י ל י ן ט ע ס מ א ן : אה, נו, די ערשטע צייט קענען
פאָרקומען אוועלכע זאכען —

ב ע ר ט א : זי וועט מסתמא זיך פיהרען געפעהרליך גרויס-
ארטיג.

פ ר י י ל י ן ט ע ס מ א ן : נו, אויף דעם דארפסטו זיך
ניט וואונדערן — גענעראל גאבלער'ס טאָכטער! בערעכען צו וואָס
פאר אַ סאָרט לעבען זי איז געווען געוועהנט אין איהר פאָטער'ס
צייט. געדענקסטו ווי מיר פלעגען זיי זעהן רייטענדיג אראָב גאָס
צוזאמען מיט'ן גענעראל? אין דעם לאנגען שווארצען רייט-קאָס-
טיום, מיט פערערן אין איהר הוט?

ב ע ר ט א : יא, געוויס — איך געדענק עס שוין גוט! אָבער
דו ליעבער גאָט, מיר וואָלט זיך קיינמאָל ניט גע'חלום'ט דאמאָלס,
אז זי און דער יונגער זשאָרוש וועלען זיין אַ פאָאָר.

פ ר י י ל י ן ט ע ס מ א ן : מיר אויך ניט. אָבער גוט
וואָס ס'איז געקומען צו רייד, בערטא, גראָד בעת עס איז מיר ארויף

אויפ'ן זין — אין דער צוקונפט זאָלסטו מעהר ניט זאָגען דער
יונגער זשאָרזש. דו מוזט זאָגען דר. טעסמאן.

בערטא: יא, די יונגע מאדאם האָט שוין אויך גערעדט
וועגען דעם — נעכטען ביי נאכט — דיזעלבע מינוט ווי זיי זיינען
נור אריינגעקומען אין שטוב. איז עס טאקע אמת, פרייליין?

פרייליין טעסמאן: יא, אודאי איז עס אמת. שמעל
זיך דיר פאָר, בערטא — א אוניווערזיטעט אין אויסלאַנד האָט
איהם געגעבען דעם טיטול דאָקטאר — בעת ער איז געווען אויף
דער רייווע, פערשטעהסט. איך האָב קיין וואָרט ניט געוואוסט
וועגען דעם, ביז ער האָט עס מיר אליין דערצעהלט ארונטערנגעהענ-
דיג פון שיה.

בערטא: יא, יא, ער איז געלערנט גענוג, איז ער. איך
האָב אָבער ניט גערעכענט אז ער וועט זיך נעהמען היילען קראַנקע
אויך.

פרייליין טעסמאן: ניין, ניין, אזא סאָרט דאָק-
טאָר איז ער ניט. (שאַקעלט בעדייטונגספול מיט'ן קאָפּ) אָבער איך וויל
דיר זאָגען, אז באלד, קען זיין, וועלען מיר איהם דארפֿען רופען מיט
נאָך א גרעסערען טיטול.

בערטא: וואָס איהר רעדט! און וואָס פאר א נאָמען קען
דאָס זיין?

פרייליין טעסמאן: (מיט אַ שמוייכל) ה'ם, וואָלסט
טאקע וועלען וויסען! (געריהרט) אף, מיין נאָט — ווען מיין זעליגער
ברודער וואָלט געקענט ארויסקוקען פון קבר און זעהען וואָס פאר
א מענש זיין קליין אינגעל איז געוואָרען! (קוקט זיך ארום) אָבער
זעה נור בערטא, צו וואָס האָסטו דאָס געטהון? פאר וואָס האָסטו
אראַבגענומען אלע איבערצוגען פון די מעבעל?

בערטא: די מאדאם האָט מיר געהייסען. זי קען ניט פער-
טראָגען, זאָגט זי, קיין איבערצוגען אויף די שטוהלען.

פרייליין טעסמאן: ווילען זיי דען געברויכען אַט
דעם צימער פאר זייער געוועהנליכען זאָל?

בער ט א: יא, אזוי האָב איך פּערשטאנען — פון דער מאַ-
דאם. דער יונגער זשאָרוש — דער דאָקטאָר — האָט גאָרניט
געזאָגט.

(זשאָרוש טעסמאָן קומט אריין פון רעכטס אין הינטערצוימער,
זינגענדיג צו זיך און טראָגענדיג א לעדיגען שעפעטעל אין האַנד.
ער איז פון מיטלען געוואוקס מיט א יונגען אויסזעהען פון א מאן
פון עטליכע און דרייסיג, א ביסעל דיקלעך מיט א רונדען, אָפענעם און
פרעהליכען פנים, מיט בלאַנדע האַר און א באַרד. ער טראָגט ברילען
און איז עטוואָס נאכלעסיג אָנגעטאָן אין א בעקוועמען הויז-אָנצוג.)

פ ר י י ל י ן ט ע ס מ א ן : גוט מאָרגען, גוט מאָרגען,
זשאָרוש.

ט ע ס מ א ן : (שטעהענדיג אין מיר) טאנטע יוליא! ליעבע
טאנטע יוליא! (געהט צו צו איהר און דרוקט איהר ווארעם די
האנד) געקומען פון אזוי ווייט — און אזוי פריה! הא?

פ ר י י ל י ן ט ע ס מ א ן : נו, געוויס, איך האָב דאָך גע-
מוזט קומען זעהען וואָס איהר מאכט.

ט ע ס מ א ן : ניט קוקענדיג וואָס דו האָסט זיך לעצטע
נאכט אפילו ניט אויסגערופט ווי געהעריג איז?

פ ר י י ל י ן ט ע ס מ א ן : אָה, דאָס איז ביי מיר גאָר-
נישט.

ט ע ס מ א ן : נו, איך האָף דו ביסט אָנגעקומען בשלום
אהיים פון דער שיף, הא?

פ ר י י ל י ן ט ע ס מ א ן : גאנץ זיכער, א דאנק גאָט.
ריכטער בראַק איז געווען אזוי פריינדליך מיך צו בעגלייטען ביז צו
מיין מיר.

ט ע ס מ א ן . אונז האָט אזוי באנג געטאָן וואָס מיר האָבען
דיך ניט געקענט מיטנעהמען אין דער קארעטע. דו האָסט דאָך
אליין געזעהן וויפיעל קאסטענס הערדא האָט געמוזט שלעפען מיט
זיך.

פ ר י י ל י ן ט ע ס מ א ן : יא, זי האָט ווירקליך געהאט
א מאסע קאסטענס.

ב ע ר ט א : (צו טעסמאן) זאָל איך אפשר אריינגעהן זעהן
צי איך קען עפעס טהאָן פאר דער מאדאם?

ט ע ס מ א ן : ניין, א דאנק, בערטא, ס'איז ניט נויטיג.
זי האָט געזאָגט, זי וועט אָנקלינגען אויב זי דארף עפעס.

ב ע ר ט א : (געהט נאָך רעכטס) גוט.

ט ע ס מ א ן : אָבער קום נאָר אהער — נעהם מיט אָט דעם
שעפעטעל.

ב ע ר ט א : (נעהמט עס) איך וועל עס אוועקלעגען אויפ'ן
בוידים.

(זי געהט ארויס דורך די טיר פון קאָרידאָר.)

ט ע ס מ א ן : שטעל זיך פאָר, טאנטע, איך האָב געהאט
דעם גאנצען שעפעטעל פול אָנגעשטאָפט מיט איבערגעשריבענע
דאָקומענטען. דו וואָלסט גאָר ניט געקענט גלויבען וויפיעל איך
האָב אָנגעזאממעלט אין די אלע אַרכיווען וואָס איך האָב אונטער-
זוכט — מערקווירדיגע אלטע זאכען, פון וועלכע קיין מענש האָט
גאָר ניט געוואוסט —

פ ר י י ל י ן ט ע ס מ א ן : יא, עס זעהט אויס, זשאָרש,
אז דו האָסט ניט פּערגיידעט די צייט אויף דיין האַכצייטס-דרייזע.

ט ע ס מ א ן : ניין, דאָס מעג איך זאָגען. אָבער טהו דאָך
אויס דיין הוט, טאנטע. קום, לאָז מיך אויפמאכען די בענדער, הא?

פ ר י י ל י ן ט ע ס מ א ן : (בעת ער טהוט עס) אך, גאָט
— דאָס איז אקוראט ווי דו וואָלסט נאָך אלץ געווען אין דער היים
ביי אונז.

ט ע ס מ א ן : (האלט איהר הוט אין האַנד, בעקוקט איהם פון
אלע זייטען) זעה נור אָבער, וואָס פאר א צאצקעדיגען הוט דו האָסט
עס איינגעהאנדעלט!

פ ר י י ל י ן ט ע ס מ א ן : דאָס האָב איך געקויפט פון
העדדאָס וועגען.

טעם אן : פון העדרא'ס וועגען, הא?
פריילין טעם אן : יא, כרי העדרא זאל זיך ניט
דארפען שעחמען מיט מיר, ווען עס זאל זיך אונז מאכען צו געהן
אין גאס צוזאמען.

טעם אן : (גלעט איהר באק) דו רעכענסט אלץ אויס,
טאנמע יוליא. (לעגט אוועק דעם הוט אויף א שטוהל נעבען מיט)
און איצטער — ווייסטו וואָס — לאַמיר זיך גאָר אוועקזעצען בע-
קוועמליך אויפ'ן זאָפּע און שמועסען א ביסעל ביז העדרא וועט
אריינקומען.

(זיי זעצען זיך. זי שמעלט אוועק איהר זונען-שירם אין א וויי-
קעל פון דער זאָפּע.)

פריילין טעם אן : (נעחמט זיינע ביידע הענד און
קוקט אויף איהם) ווי עס פרעהט מיך דיך וויעדער צו זעהן א לע-
בעדיגען, א גאנצען פאר מיינע אויגען, זשאָרוש! מייין זשאָרוש
— מייין ארימען ברודער'ס אייגען קינד!

טעם אן : און מיך פרעהט עס אויך דיך וויעדער צו
זעהן, טאנמע יוליא! דו, וועלכע ביזט געווען פאר מיר א פאָטער
און א מוטער אין איין פערזאָן.

פריילין טעם אן : יא, איך ווייס אז דינע אלטע
טאנמעס וועלען דיר אימער בלייבען איינגעבאָקען אין הארצען.
טעם אן : און וואָס מאכט עפעס טאנמע רינא ? קיין
בעסערונג ניט, הא?

פריילין טעם אן : אך, ניין — פאר איהר קען מען
שוין קיין בעסערונג ניט ערווארטען. זי ליענט דאָרט הילפֿלאַז,
אזוי ווי זי איז די אלע יאָהרען געלעגען. הלואי זאל נור גאָט געבען
זי זאל זיך נאָך האלטען ביי מיר. טאָמער פערליר איך זי, וועל
איך ניט וויסען וואָס צו טהאָן מיט זיך, זשאָרוש — בעזאָנדערס
איצטער אז איך האָב שוין ארום דיר אויך ניט וואָס צו טהון.

טעם אן : (גלעט איהר אויפ'ן שולטער) נו, נו, נו!
פריילין טעם אן : (פלוצלינג ענדערענדיג איהר טאָן)

ווי איך דענק מיר אָבער, אז אָט ביזטו א פּערהיראטער מאן,
זשאָרוש! און אז דו ביזט דער, וואָס האָט געוואונען הערדא
גאַבלער — די שעהנע הערדא גאַבלער! כּערעכען נור — זי,
נאָך וועלכער עס האָבען זיך געיאָגט אזויפיעל קאוואַליערען!

ט ע ס מ א ן : (זינגט אונטער א ביסעל און שמויכלט צופרייע-
דען) יא, איך שטעל מיר פּאַר, אז איך האָב עטליכע גוטע פּריינד
אין שטעדטלי, וואָס זיינען מיך גוט מקנא — הא?

פ ר י י ל. ט ע ס מ א ן : היינט אזא לאַנגע האַכצייט-רייזע
וואָס דו האָסט געמאַכט! איבער פינף — כּמעט זעקס מאָנאַט —

ט ע ס מ א ן : נו, פּאַר מיר איז עס אויך געווען א שטור-
דייב-רייזע. איך האָב זיך געדאַרפּט גריבלען אין אזוי פיעל אלטע
אַרכיווען—און האָב געמוזט אזוי פיעל ביכער דורכלעזען, טאַנטע.

פ ר י י ל. ט ע ס מ א ן : א, יא, איך שטעל מיר פּאַר.
(פּערטרויליך און א ביסעל שטילער) אָבער הער נור, זשאָרוש — האָסט
דו מיר גאָרניט צו דערצעהלען — נאָר ניט ספּעציעלעס?

ט ע ס מ א ן : וועגען אונזער רייזע?

פ ר י י ל. ט ע ס מ א ן : יא.

ט ע ס מ א ן : ניין, איך ווייס ניט קיין אַנדער זאַך, א חוץ
וואָס איך האָב דיר געשריעבען אין מיינע בריעף. איך האָב גע-
קריגען דעם טיטול דאָקטאָר — אָבער דאָס האָב איך דיר שוין
דערצעהלט געסטערן.

פ ר י י ל. ט ע ס מ א ן : יא, יא, דאָס האָסטו שוין דער-
צעהלט. אָבער וואָס איך מיינ, איז — האָסטו ניט עפעס — עפעס
וועלכע ערוואַרטונגען—?

ט ע ס מ א ן : ערוואַרטונגען?

פ ר י י ל. ט ע ס מ א ן : ס'הייסט, — פּערשטעהסט ניט,
זשאָרוש? — איך בין דאָך דיין אלטע טאַנטע!

ט ע ס מ א ן : נו, אוראי האָב איך ערוואַרטונגען.

פ ר י י ל. ט ע ס מ א ן : אָך!

ט ע ס מ א ן : איך האָב די בעסטע אויסזיכטען באלד צו
ווערען א פראָפעסאָר.

פ ר י י 5. ט ע ס מ א ן : יאָ, א פראָפעסאָר —

ט ע ס מ א ן : ווירקליך, איך קען זאָגען, אז איך בין זיכער
דערמיט. אָבער, מיין ליעבע טאנמע, מיר דאכט אז דו ווייסט דאָס
שוין!

פ ר י י 5. ט ע ס מ א ן : (לאכט צו זיך) יא, געוויס ווייס
איך. דערין ביזטו גערעכט. (אין אַנאַנדער מאָז) אָבער מיר האָב
בען גערעדט וועגען דיין ריזע. עס האָט געמוזט קאָסטען א שעהן
ביסעל געלד, זשאַרוש?

ט ע ס מ א ן : נו, פערשטעהסטו מיך, דאָס גרויסע סמיר
פענדיום וואָס איך האָב געקראגען האָט א רעכט ביסעל אויסגע-
האַלפען.

פ ר י י 5. ט ע ס מ א ן : איך זעה נור ניט אין ווי אזוי
דאָס האָט געקענט קלעקען פאר צווייען.

ט ע ס מ א ן : ניין, דאָס קען מען טאקע אזוי לייכט ניט
אינזעהן, הא?

פ ר י י 5. ט ע ס מ א ן : און איבערהויפט ארומריזען
מיט א דאמע — איך הער אז דאָס מאכט זעהר גרויסע אויסגאבען.

ט ע ס מ א ן : יאָ, גאנץ געוויס — דאָס קאָסט א ביסעל
טייערער. אָבער הערדא האָט געמוזט מאכען די ריזע, טאנמע!
זי האָט ווירקליך געמוזט. אנדערש האָט זיך דאָס ניט געפאסט.

פ ר י י 5. ט ע ס מ א ן : ניין, ניין, איך רעכען אז ניט.
אָהן א האַכצייט-ריזע געהט עס ניט היינטיגע צייטען. אָבער זאָג
מיר נור, האָסטו שוין גוט ארומגעקוקט דאָס הויז?

ט ע ס מ א ן : יא, מעגסט שוין זיכער זיין, אז איך האָב עס
געטהאָן. פון בענינען אָן בין איך אויף די פיס.

פ ר י י 5. ט ע ס מ א ן : און ווי געפעלט עס דיר אין
גאנצען?

ט ע ס מ א ן : אויסגעצייכענט! גאָר אויסגעצייכענט!

נישט מעהר, איך בעגרייף ניט, וואָס וועלען מיר טהאָן מיט די צוויי
לעדיגע צימערן וואָס צווישען אָט דעם הינטערסטען זאַאל און
הערדראַ'ס שלאָף-צימער.

פ ר י י ל. ט ע ס מ א ין : (לאכט) אָ, מיין ליבער זשאָרוש,
איך מיין, אז זיי וועלען איך אויך צוניץ קומען — מיט דער צייט.
ט ע ס מ א ין : אדך, געוויס, דו ביסט גאנץ גערעכט, טאנטע
יוליא! דו מיינסט פאר די ביכער פון מיין ביבליאָטעק וואָס
וואקסט — האָ?

פ ר י י ל. ט ע ס מ א ין : טאקע יאָ, מיין ליבער קינד. איך
האָב טאקע געטראכט וועגען דיין ביבליאָטעק...

ט ע ס מ א ין : דערהויפט בין איך צופריעדען פון הערדראַ'ס
וועגען. נאָך איידער מיר זיינען פערלאָבט געוואָרען פלעגט זי אָפט
זאָגען, אז זי וואָלט אנדערשוואו ניט געוואָלט וואָהנען, ווי נור אין
דעם שטאַטט־דראַטה פאלק'ס וויללאַ.

פ ר י י ל. ט ע ס מ א ין : יאָ, עס איז געווען א גליק וואָס
דאָס הויז האָט זיך פערקויפט; אקוראט נאָכדעם ווי איהר זייט
אָבגעפאָהרען.

ט ע ס מ א ין : יאָ, טאנטע יוליא, מיר האָבען ווירקליך גע-
האַט מזל, אפשר ניט — האָ?

פ ר י י ל. ט ע ס מ א ין : אָבער די קאָסטען, מיין ליבער
זשאָרש! דאָס וועט דיר בעטרעפען א שעהנע מטבעה.

ט ע ס מ א ין : (קוקט אויף איהר אומעטיגלעך) יא, איך רע-
כען אזוי, טאנטע!

פ ר י י ל. ט ע ס מ א ין : אדך, גאָט!
ט ע ס מ א ין : וויפיעל רעכענסטו דאָך? אזוי אן ערף?
— האָ?

פ ר י י ל. ט ע ס מ א ין : איך האָב קיין בעגרייף ניט, איי-
דער אלע רעכנונגען זיינען אריינגעקומען.
ט ע ס מ א ין : נו, גליקליכערווייזע האָט ריכטער בראַק אויס-

געפיהרט פאר מיר די בעסטע בעדינגונגען — אזוי האָט ער גע-
שריבען אין אַ בריעף צו הערדאַן.

פ ר י י ל. ט ע ס מ א ן : יא, דאגה נור ניט, מיין קינד.
— אַ הויז דעם, פאר די מעבעל און אלע טעפּיכער האָב איך גוט-
געזאָגט.

ט ע ס מ א ן : דו האָסט גוט-געזאָגט ? דו, מיין ליעבע טאנ-
טע יוליא ? וואָס פאר אַ סאָרט ערבות האָסטו געקענט געבען ?
פ ר י י ל. ט ע ס מ א ן : איך האָב געגעבן אין משכון
אונזער יעהרליכע הכנסה.

ט ע ס מ א ן : (שפּרינגט אויף) וואָס ? דיין און טאנטע
רינא'ס הכנסה !

פ ר י י ל. ט ע ס מ א ן : יא, איך האָב קיין אנדער פלאַן
ניט געקענט געפינען, פּערשטעהסטו.

ט ע ס מ א ן : (שטעלט זיך אויף אַנטקעגען איהר) צי ביזטו
פון זינען אראָב, טאנטע ! דיין הכנסה — דאָס איז דאָך דאָס אייני-
ציגע, פון וואָס דו און טאנטע רינא האָבען צו לעבען.

פ ר י י ל. ט ע ס מ א ן : נו, נו, ווער ניט אזוי אויפגע-
רעגט וועגען דעם. דו ווייסט, עס איז אינגאנצען נישט מעהר ווי
אַ פאָרמאליטעט — ריכטער בראק האָט אליין געזאָגט. ער טאקי
איז געווען אזוי פריינדליך דורכצופיהרען דעם גאנצען עסק פאר
מיר. עס איז נישט מעהר ווי אַ פאָרמאליטעט, האָט ער געזאָגט.
ט ע ס מ א ן : יא, דאָס אלעס מעג זיך זיין גאנץ רעכט.
אַבער דאָך —

פ ר י י ל. ט ע ס מ א ן : איצט וועסטו האָבען דיין איי-
גענעם געהאלט, וועסטו קענען אָבצאָהלען. און, גוטער גאָט, וואָס
איז דאָרטען אז מיר וועלען אויך אָבצאָהלען אַ ביסעל ! דיר צו-
העלפען אַ ביסעל פון אָנהויב — ! וואָס איז, עס וואָלט אונז
נור געמאכט פּערגעניגען.

ט ע ס מ א ן : אַך, טאנטע — וועסטו קיינמאָל ניט מיעד
ווערען צו אָפּפּערען זיך פאר מיר !

פ ר י י ל. ט ע ס מ א ן : (שמעהט אויף און לעגט איהר
האנד אויף זיינע אקסלען) האָב איך דען עפעס אנדערע פריידען
אויף דער וועלט, ווי זעהן עס זאָל דיר גוט געהן, מיין ליעב קינד?
דו האָסט דאָך ניט געהאט ניט קיין פאָטער, ניט קיין מוטער אויף
וועמען זיך אָנצושפּאַרען. איצטער האָבען מיר שוין געגרייכט אונ-
זער ציעל, זשאָרוש! מאַנכעסמאָל האָט אויסגעקוקט טרויעריג
גענוג; אָבער איצטער, א דאנק גאָט, דארפסט שוין גאָר קיין
מורא ניט האָבען.

ט ע ס מ א ן : יא, עס איז ווירקליך וואונדערבאר, ווי אלעס
האָט זיך אויסגערעהט צום בעסטען.

פ ר י י ל. ט ע ס מ א ן : יא, און אלע דיניע געגנער —
אלע וואָס זיינען דיר געשמאנען אין וועג — זיי אלע ליעגען איצט
אונטער דיניע פיס. זיי זיינען געפאלען, זשאָרוש! דער, וואָס
איז געווען דיין געפערהליכסטער געגנער — ער איז געפאלען טיע-
פער פאר אלעמען. איצטער ליעגט ער ווי ער האָט זיך אויסגע-
בעט — דער ארימער, פערפיהרטער מענש.

ט ע ס מ א ן : האָסטו עפעס געהערט וועגען עילערט?
זינט מיין אוועקפאָהרען, מיין איך.

פ ר י י ל. ט ע ס מ א ן : איך האָב נור געהערט זאָגענ-
דין, אז ער האָט אָבגעדרוקט אַ נייעם בוך.

ט ע ס מ א ן : וואָס! עילערט לאָוובאַרג! נישט לאַנג —
הא?

פ ר י י ל. ט ע ס מ א ן : יא, אזוי זאָגט מען. ווייס גאָט
צי זיין בוך קען עפעס האָבען א ווערטה! אד, אָבער ווען דיין נייד-
עס בוך וועט ערשיינען — דאָס וועט זיין וואָס אנדערש, זשאָרוש!
וועגען וואָס וועט זיך דאָרט האַנדלען?

ט ע ס מ א ן : עס וועט בעהאַנדלען די הויזליכע אינד-
ערשען פון בראַבאַנט אין מיטעלאַטער.

פ ר י י ל. ט ע ס מ א ן : שטעל זיך נאָר פאָר — אז דו
זאָלסט קענען שרייבען איבער אזא געגענשטאַנד!

ט ע ס מ א ן : איבריגענס, עס קען נאָך נעהמען א שטיק צייט איידער דאָס בוך וועט זיין פערטיג. איך מוז פריהער אלע זאמלונגען אין אָרדנונג בריינגען, פערשטעהסטו מיך.

פ ר י י ל. ט ע ס מ א ן : יא, זאמלען און בריינגען אין אָרדנונג — דעריין קען דיך קיינער ניט אריבערשטייגען. דערויף ביזטו געבוירען; ניט אומזיסט ביזטו מיין ארימען ברודער'ס לויבליכער זוהן.

ט ע ס מ א ן : איך קוק שוין ארויס מיט אונגעדולד אויף דער צייט, ווען איך וועל זיך קענען זעצען ארבייטען אויף דעם. איבערהויפט איצט, אז איך האָב מיין אייגען, פראכטפול הויז וואו צו ארבייטען.

פ ר י י ל. ט ע ס מ א ן : און מעהר ווי אלץ איצט, אז די האָסט די פרוי וואָס דיין הארץ האָט בעגעהרט, מיין ליעבער ושאַרזש.

ט ע ס מ א ן : (נעהמט זי ארום) אה, יא, יא, טאנטע יוליא! הערדא — זי איז דאָס בעסטע פון אלץ! (קוקט אויף דעם ארוינג-גאנג) מיר דאכט אז אָט קומט זי — הא?

(הערדא קומט אריין פון לינקס דורכ'ן מיטעלסטען צימער. זי איז א פרוי פון א יאהר ניין און צוואנציג, דאָס געזיכט און פיגור, עדעל און אריסטאָקראַטיש, איהר הויטפארב איז בלויז-מאַטענווע. איהרע שטאָהל-גרוע אויגען דריקען אויס א קאלטע, קלאַרע רוהיגקייט. איהרע האָר האָבען אַן אַנגענעהמע מיטעל-ברוינע פאַרב, אָבער זיי זיינען נישט בעזאָנדערס געדיכט. זי איז אַנגעשאַן אין א געשמאַקפולען, עטוואָס לויזען מאָרגען-אַנצוג.)

פ ר י י ל. ט ע ס מ א ן : (געהט איהר אַנטקעגען) גוט מאָר-גען, מיין ליעבע הערדא! גוט מאָרגען און הערצליכען ווילקאָמען!
ה ע ר ד א : (גיט איהר די האַנד) גוט מאָרגען, ליעבע פרוי-לין טעסמאַן! אזוי פריה שוין צום בעזוך! דאָס איז זעהר פריינדליך פון אייך.

פ ר י י ל. ט ע ס מ א ן : (פיהלט זיך א ביסעל אין א פער-

לעגעהייט) האָט די יונגע פרוי גוט געשלאָפּען אין איהר נייע היים?

ה ע ד ד א : אה, יא, דאנקע. ציעמליך גוט.
ט ע ס מ א ן : (לאכט) ציעמליך! נו, דאָס געפעלט מיר,
העדרא! דו האָסט געשלאָפּען ווי א שטיין ווען איך האָב זיך
אויפגעכאפט.

ה ע ד ד א : גליקליכערווייז. עם פערשטעהט זיך, מען מוז
זיך ערשט צונעוועהנען צו די נייע אומשטענדען, ביסלעכווייז,
פרייליך טעסמאן. (קוקט לינקס) אָך, די דיענסט איז געגאנגען און
האָט געעפּענט די טיער צו דער וועראנדא און האָט אריינגעלאָזט
א גאנצען שטראָם פון זונען־שין.
פ ר י י ל . ט ע ס מ א ן : (געהט צום טיר) נו, וועלען מיר
עם צומאכען.

ה ע ד ד א : ניין, ניין, ניט דאָס! טעסמאן, זיי אזוי גוט
און פּערציה די גארדינען. דאָס וועט געבען א ווייכערע ליכט.
ט ע ס מ א ן : (נעכען טיר) שוין גוט, שוין גוט, אָט שוין,
העדרא. איצט וועסטו האָבען אי שאָמען, אי פּרישע לופט.
ה ע ד ד א : יא, פּרישע לופט איז דאָ אודאי נויטיג, צו אָט
די אלע פעק בלומען — אָבער — פאר וואָס זיצט איהר ניט, פרוי־
ליין טעסמאן?

פ ר י י ל . ט ע ס מ א ן : ניין, איך דאנק אייך. אז איך
האָב שוין געזעהן, אז דאָ ביי אייך איז אלעס אין אָרדנונג, א דאנק
גאָט, מוז מען שוין אָנהויבען צו געהן א היים, מיין שוועסטער
ליעגט דאָרט, נעבאך, און ווארט אויף מיר.
ט ע ס מ א ן : גיב איהר מיין בעסטען גרוס, טאנטע, און
זאָג איהר אז איך וועל זיך אריינכאפּען זי זעהען שפעטער ביי
טאָג.

פ ר י י ל . ט ע ס מ א ן : יא, יא, איך וועל איהר זיכער
איבערגעבען. יא, מחשבות'ן, זשאָרזש, (זוכט אין טאש פון קלייד)
איך האָב שיער ניט פּערגעסען. איך האָב דאָ עפעס פאר דיר.

ט ע ס מ א ן : וואָס אזוינס, טאָנטע, — האָ ?
פ ר י י ל. ט ע ס מ א ן : (געהמט אַרויס א פּלאַך פעקיל,
אוינגעוויקעלט אין צייטונג פּאפּיער און דערלאַנגט איהם) קוק נור,
מיין ליעב קינד.
ט ע ס מ א ן : (עפענט דאָס פעקל) נו, איך זאָג אייך!
האַסטו עס ווירקליך געהאַלטען פאַר מיר, טאָנטע יוליאַ! זעה
נור, הערדאָ! איז עס ניט ריהרענד — האָ ?
ה ע ר ד אָ : (נעבען דער עטאזשערקע, רעכטס) נו, וואָס איז ?
ט ע ס מ א ן : מיינע אַלמע מאָרגען-שיך! מיינע פּאַנטאָ-
פּעל.
ה ע ר ד אָ : טאַקע. איך געדענק אז דו האָסט זיי אָפּט
דערמאָנט, ווען מיר זיינען געווען אויף דער רייזע.
ט ע ס מ א ן : יא, זיי האָבען מיר זעהר געפּעהלט. (געהט
צו צו איהר) איצט קענסטו זיי זעהען, הערדאָ!
ה ע ר ד אָ : (געהט צום אויווען צו) א דאַנק, עס אינטערע-
סירט מיך ניט.
ט ע ס מ א ן : (געהט איהר נאָך) בערעכען נור — אין בעט
ליעגענדיג א קראַנקע האָט עס טאָנטע רינא אויסגענעהט פאַר מיר.
אה, דו קענסט זיך ניט פּאַרשטעלען וויפּיעל עראינערונגען עס זיי-
נען דערמיט פּערבונדען.
ה ע ר ד אָ : (ביים טיש) פאַר מיר ניט.
פ ר י י ל. ט ע ס מ א ן : געוויס ניט פאַר הערדאָן,
זשאָרוש.
ט ע ס מ א ן : יא, אָבער איצטער אז זי געהערט שוין צו
אונזער פּאַמיליע, האָב איך געקלערט —
ה ע ר ד אָ : (שלאָגט איהם איבער) מיט דער דיענסט ווע-
לען מיר קיינמאָל ניט קענען אויסקומען, טעסמאַן.
פ ר י י ל. ט ע ס מ א ן : מיט בערטאָן ניט קענען אויס-
קומען ?

ט ע ס מ א ן : וואָס הייסט, מיין טייערע ? וואָס פאלט דיר
עפעס איין — הא ?

ה ע ר ד א : (אַנצייגענדיג) זעה נור ! זי האָט געלאָזען
איחר אלטען הוט זיך ארומוועלגערען אויף א שטוהל.

ט ע ס מ א ן : (אין שרעק, ווארפט ארונטער די פאַנטאַפעל
אויף ד'רערד) אָבער, העדרא — !

ה ע ר ד א : שמעל זיך נאָר פאָר אז אימיצער זאָל אריינקומען
און דאָס דערזעהען !

ט ע ס מ א ן : אָבער, העדרא — דאָס איז דאָך טאנמע יר-
ליצ'ס הוט.

ה ע ר ד א : אזוי ?

פ ר י י ל : ט ע ס מ א ן : (נעהמט דעם הוט) יא, געוויס
איז עס מיינער, און קיין אלטער איז ער אויך ניט, מאדאם העדרא.

ה ע ר ד א : ווירקליך, איך האָב זיך ניט גוט צוגעקוקט צו
איהם, פרייליין טעסמאן.

פ ר י י ל : ט ע ס מ א ן : (טהוט אָן דעם הוט) איך קען דיר
זאָגען, אז עס איז דאָס ערשטע מאָל וואָס איך האָב איהם אָנגע-
טאָן — וואהרהאפטיג צום ערשטען מאָל.

ט ע ס מ א ן : און עס איז טאקי א שעהנער הוט אויך —
נאָר א פראכט !

פ ר י י ל : ט ע ס מ א ן : אַה, ס'איז נאָר ניט אזא גרויסע
זאך, זשאָרוש. (זוכט ארום זיך) מיין פאראסאָל — ? אַך, דאָ.

(נעהמט עס), דאָס איז אויך מיינער — (מורמעלט) ניט בערטא'ס.
ט ע ס מ א ן : א נייער הוט און א נייער פאראסאָל ! שמעל
זיך פאָר, העדרא !

ה ע ר ד א : ווירקליך זעהר שעהן.

ט ע ס מ א ן : יא, ניט וואהר — הא ? אָבער טאנמע,
קוק זיך נור גוט איין אויף העדרא'ן איידער דו געהסט. זעה ווי
שעהן זי איז !

פ ר י י ל : ט ע ס מ א ן : אַך, מיין לייעב קינד, דאָס איז

קיון נייעם ניט. העדרא איז אלעמאל געווען שעהן. (זי פערנייגט זיך און געהט ארויס.)

ט ע ס מ א ן : (געהט איהר נאך) יא, אָבער האָסטו בער מערקט ווי געזונד זי זעהט אויס? ווי זי איז געוואָרען פול און רונד אויף דער ריזע?

ה ע ד ד א : (געהט דורכ'ן צימער) אַך, לאָז דאָך צוררוה — פ ר י י ל. ט ע ס מ א ן : (איז געבליבען שטעהן און דרעהט זיך אים) פולער געוואָרען?

ט ע ס מ א ן : יא, דו קענסט עס אזוי גוט ניט בעמערקען, ווייל זי טראָגט יעצט אַט די קלייד; אָבער איך, וועלכער קען זעהען —

ה ע ד ד א : (נעבען דער גלעזערנער טיר, אונגעדולדיג) אַך, דו קענסט גאָרנישט זעהען.

ט ע ס מ א ן : דאָס מוז זיין די בערג-לופט אין טיראָל — ה ע ד ד א : (שלאָגט איהם איבער, קורין) איך בין פונקט די אייגענע, ווי ווען איך בין ארויסגעפאָהרען.

ט ע ס מ א ן : אזוי זאָגסט דו, איך בין אָבער גאנץ זיכער אז דו ביזט ניט. האַלסט דו ניט מיט מיר, טאנטע?

פ ר י י ל. ט ע ס מ א ן : (קוקט אויף איהר מיט צונויפגער לענטע הענד) העדרא איז ליעבליך — ליעבליך — ליעבליך. (געהט צו צו איהר, בויגט איהר ארונטער דעם קאפ מיט ביידע הענד און קושט זי אויף די האַר) גאָט בענש און בעשיץ העדרא טעסמאן — פון זשאַרוזש'ס וועגען.

ה ע ד ד א : (בעפרייט זיך פון איהר, פאָרויכטיג) אַך, לאָזט מיך לויז!

פ ר י י ל. ט ע ס מ א ן : (געפיהלפול, רוהיג) איך וועל אייך קועמן זעהן יעדען טאָג.

ט ע ס מ א ן : יא, וועסט קומען, טאנטע? הא?

פ ר י י ל. ט ע ס מ א ן : אַדיע — אַדיע!

(זי געהט ארויס דורכ'ן פאָרצימער, טעסמאן בעגלויט זי. די

מיר בלייבט האלב־אָפּען. עס הערט זיך ווי טעסמאן וויעדערהאַלט זיין גרום צו טאנטע רינא און דאנקט איהר נאָך אמאָל פאר די פּאָנטאַפּעל. (העדדאָ שפּאַצירט ארום איבער'ן צימער, הויבט אויף איהרע אָרעמס און דריקט צוגויף די פּוּיסמען, שטארק ערביטערט. דאן רוקט זי אָב האַסטיג די גאַרדינען פון דער גלעזערנער מיר, און קוקט ארויס. באלד קעהרט זיך טעסמאן אום און מאכט צו די מיר הינטער איהם.)

ט ע ס מ א אן : (הויבט אויף די פּאָנטאַפּעל פון ד'רערד) וואָס קוקסטו, העדדאָ?

ה ע ד ד אָ : (וויעדער רוהיג און בעהערשט) איך קוק נור אויף די בלעטער. זיי זיינען אזוי געל — אזוי פּערוועלקט.

ט ע ס מ א אן : (וויקעלט ארום די פּאָנטאַפּעל און לעגט זיי אוועק אויפ'ן טיש) נו, מיר זיינען דאָך שוין א שטיק אין סעפטעמבער.

ה ע ד ד אָ : (וויעדער אינרוהיג) יא, בערעכען נור! שוין אין — סעפטעמבער.

ט ע ס מ א אן : מיינסטו ניט, אז טאנטע יוליא איז עפעס היינט געווען אזוי זאָנדערבאר? אזוי פייערליך געשטימט? קענסטו בעגרייפּען וואָס איז מיט איהר געווען דער מעהר? האָ?

ה ע ד ד אָ : איך קען זי דאָך כמעט גאָר ניט. איז זי דען ניט אָפּט אזוי?

ט ע ס מ א אן : ניין, ניט ווי זי איז היינט געווען.

ה ע ד ד אָ : (געהט אוועק פון דער גלעזערנער מיר) מיינסטו אז זי האָט פּאַריבעל געהאט וועגען דעם הוט?

ט ע ס מ א אן : אָה, ניט זעהר. אפשר עטוואָס, גלייך אין מאָמענט.

ה ע ד ד אָ : אָבער וואָס איז עס טאקע פאר א וועג צו נעהר מען און לאָזען דעם הוט זיך ארומוועלנערען דאָ אין זאאל! אזא זאך טוט מען ניט.

ט ע ס מ א אן : נו, מענסט שוין זיכער זיין, אז טאנטע יוליא וועט דאָס שוין נאָך אַ מאָל ניט טהאָן.

ה ע ד ר א : יעדענפאלס וויל איך שוין זעהן זיך איבערבע-
טען מיט איהר.

ט ע ס מ א נ : יא, מיין ליעבע, גוטע הערדא, הלואי וואָלסט
דו עס טאקע טהון.

ה ע ד ר א : ווען דו געהסט אריין צו זיי היינט נאָכמיטאָג,
קענסטו זיי איינלאָדען אויף היינט אין אָבענד.

ט ע ס מ א נ : יאָ, איך וועל עס אודאי טהון. און דו וואָלסט
נאָך עפעס קענען טהון, וואָס עס וואָלט דערפרעהען איהר האַרץ.
ה ע ד ר א : וואָס איז עס ?

ט ע ס מ א נ : ווען דו וואָלסט נור ביי זיך געקענט פועל'ן
צו זאָגען „דו“ צו איהר. דו וועסט עס מיר טהון, הערדא ? האָ ?
ה ע ד ר א : ניין, ניין, טעסמאן — דאָס זאָלסטו פון מיר
ניט פערלאנגען. איך האָב שוין דיר דאָס געזאָגט. איך וועל זיך
סטארען זי רופען „טאָנטע“, אָבער דו מוזט זיך בענוגענען דער-
מיט.

ט ע ס מ א נ : נו, יא. מיר האָט זיך געדאכט, איצט אז דו
געהערסט שוין צו דער פאמיליע —

ה ע ד ר א : ה'ם — איך זעה ניט איין פאר וואָס — (זי
געהט צו דעם מיטעלסטען אריינגאנג.)

ט ע ס מ א נ : (נאך א קורצער פויזע) איז דיר עפעס, הערדא ?
האָ ?

ה ע ד ר א : איך קוק נור אויף מיין אלטע פיאנאָ. זי
פאסט דאָ גאָר ניט צו אלע איבעריגע זאכען.

ט ע ס מ א נ : ווי נור איך וועל קריגען מיין ערשמען גע-
האַלט וועלען מיר קענען זעהען וועגען אומבייטען זי.

ה ע ד ר א : ניין, ניין — ניט בייטען. איך וויל זיך מיט
איהר ניט שידען. ווי איז א שטייגער, ווען מיר שמעלען זי אוועק
איז דעם מיטעלסטען צימער און קויפען אן אנדערע אוועקצושמעלען
דאָ אויף איהר אָרט ? איך מיין, ווען מען וועט קענען.

ט ע ס מ א ן : (אומעטיגליך) יא, עם פערשטעהט זיך, מען קען עם טהון.

ה ע ד ר א : (נעהמט דעם בוקעט פון פיאנא) די בלומען זיינען דאָ ניט געווען נעכטען ביי נאכט ווען מיר זיינען אָנגעקומען.
ט ע ס מ א ן : טאָנמע יוליאַ האָט זיי געמוזט ברײַנגען פאר

דיר.

ה ע ד ר א : (בעקוקט דעם בוקעט) א וויזיט־קארטע. (נעהמט ארויס און לעזט), „וועל וויעדער אריינגעהן שפעטער ביי טאָג.“
קענסטו טרעפען פון וועמען דאָס איז ?

ט ע ס מ א ן : ניין. פון וועמען ? הא ?

ה ע ד ר א : דער נאָמען איז „פרוי עלווסטעד“.

ט ע ס מ א ן : איז עם ווירקליך ? לאַנדריכטער עלור־סטעד'ס פרוי ? געוועזענע פרייליך רייזינג.

ה ע ד ר א : יא, עם שטימט. די פרוי מיט די אויפגעגעב־דע האָר, מיט וועלכע זי פלעגט זיך אימער גרויס האַלטען. איך הער, אז רו ביזט אמאָל געווען ניט גלייכגילטיג צו איהר.

ט ע ס מ א ן : (לאכט) אָה, דאָס האָט ניט לאַנג אָנגעהאַלטען, און עם איז געווען איידער איך האָב דיך געקענט, העדרא. אָבער וואָס זאָנסטו דערצו, וואָס זי איצט גראָד אין שטאָרט !

ה ע ד ר א : עם איז זאָנדערבאר, אז זי זאָל אונז מאַכען א וויזיט. איך האָב זי כמעט ניט געזעהן זינט מיר האָבען פער־לאָזען די שוהל.

ט ע ס מ א ן : איך האָב זי אויך ניט געזעהען, נאָט ווייס ווי לאַנג. עם איז מיר א וואַנדער ווי אזוי זי האַלט עם אויס צו לעבען אין אזא פערוואָרפענעם העק, הא ?

ה ע ד ר א : (דענקט נאָך און זאָגט דאן פלוצלונג) זאָג מיר מעסמאן — איז עם ניט ערגיץ דערביי, וואו ער — אָט דער — עילערט לאַוובאַרג וואָהנט ?

ט ע ס מ א ן : יא, ער איז טאקע ערגיץ אין יענעם געגענד, (כערטא קומט אריין דורכ'ן פאַרצימער)

ב ע ר ט א : גנעדיגע פרוי, די דאמע וועלכע האָט א ווילע
פריהער געבראכט די בלומען, איז איצט וויעדער דאָ. (ווייזט
מיט'ן פינגער) אָט די בלומען וואָס איהר האלט אין האנד.
ה ע ד ד א : אה, זי איז דאָ ? נו, זייט אזוי גוט, פיהרט
זי אריין.

(בערשאַ עפענט די טיר פאר מאדאם עלוסטעד און געהט אַלויין
ארויס. — מאדאם עלוסטעד איז א פרוי מיט אַ צאַרטער פיגור און
שעהנע, ווייכע געזיכטסצויגען. איהרע אויגען זיינען העל-בלוי, גרוי-
סע, רונדע, עטוואָס ארויסגעשטארצט, מיט א שרעקעדיגען, פראגענדי-
דיגען אויסדרוק. איהרע האָר זיינען מערקווירדיג העל, כמעט פלאק-
סענע, אונגעוועהנליך געדיכט און גרויעלדיג. זי איז עשליכע יאָהר
אינגער פאר העדדאָ. זי טראָגט אַ שונקעלע בעזורד-קלייד, געשמאַקפול
אַבער ניט אקוראט נאָך דער לעצטער מאָדע.)

ה ע ד ד א : (נעהמט איהר אויף ווארעם) וואָס מאכט איהר,
מיין ליעבע פרוי עלוסטעד ? עם פרעהט מיך זעהר אייך וויעדער
צו זעהען.

פ ר ו י ע ל ו ו ס ט ע ד : (נערווען, זוכט זיך צו בעהערשען)
יא, עם איז שוין זעהר לאנג, זינט מיר האָבען זיך געזעהען.

ט ע ס מ א ן : (גיט איהר די האנד) און מיר אויך, הא ?

ה ע ד ד א : איך דאנק פאר די פראכטפולע בלומען —

פ ר ו י ע ל ו ו ס ט ע ד : אה, ניטאָ פאר וואָס. — איך
וואָלט אריינגענאנגען גלייך געסטערן נאָך מיטאָג, נור איך האָב גע-
הערט, אז איהר זייט געווען פעררייזט —

ט ע ס מ א ן : זייט איהר אקאַרשט געקומען אין שטאָרט,

הא ?

פ ר ו י ע ל ו ו ס ט ע ד : איך בין אָנגעקומען געסטערן
ארום מיטאָנצייט. אה, איך בין געווען גאנץ פערצווייפעלט, ווען
איך האָב געהערט, אז איהר זייט ניטאָ צו הויז.

ה ע ד ד א : גאנץ פערצווייפעלט ! ווארום דען ?

ט ע ס מ א נ : אָבער, מיין ליעבע פרוי רייזינג — איך מיין פרוי עלווסטעד —

ה ע ד ד א : איך האָף אז עם האָט גאָרנישט פאסירט ?
פ ר ו י ע ל ו ו ס ט ע ד : יא, עפעס. און איך קען דאָ
ניט קיין אנדער לעבעדיג בעשעפעניס צו וועמען זיך צו ווענדען.
ה ע ד ד א : (לעגט אוועק דעם בוקעט אויפ'ן טיש) קומט,
לאָמיר זיך דאָ זעצען אויפ'ן זאָפע —
פ ר ו י ע ל ו ו ס ט ע ד : איך בין צו אויפגערגנט צו
קענען זיצען.

ה ע ד ד א : נו, דאָך. קומט אָט דאָ. (זי ציהט זי ארויף
טער אויפ'ן זאָפע און זעצט זיך נעבען איהר.)

ט ע ס מ א נ : נו, וואָס איז, פרוי עלווסטעד ?
ה ע ד ד א : האָט עפעס וואָס פאסירט ביי איך צו הויז ?
פ ר ו י ע ל ו ו ס ט ע ד : יא און—ניין. אָה, איך וואָלט
אזוי ניט וועלען איהר זאָלט מיך מיספערשטעהען —
ה ע ד ד א : דאן איז דער בעסטער פלאן איהר זאָלט אונז
דערצעהלען די גאנצע מעשה, פרוי עלווסטעד.
ט ע ס מ א נ : איך רעכען אז צוליבע דעם זייט איהר געד
קומען — הא ?

פ ר ו י ע ל ו ו ס ט ע ד : יא, געוויס. נו, אלזאָ,
מוז איך איך דערצעהלען — אויב איהר ווייסט שוין דאָס ניט
אליין — אז עילערט לאוובארג איז אויך דאָ אין שטאָדט.

ה ע ד ד א : לאַוובאַרג — !
ט ע ס מ א נ : וואָס ! איז עילערט לאַוובאַרג צוריקגעקור
מען ? דענק נור, הערדא !

ה ע ד ד א : יא, נו, איך הער.
פ ר ו י ע ל ו ו ס ט ע ד : ער איז שוין דאָ א וואָך צייט.
שטעלט זיך נור פאָר — א גאנצע וואָך ! איינער אליין אין אָט
דער שרעקליכער שטאָדט ! וואו ער קען קומען צו א נסיון אויף
יעדען שריט און טריט.

ה ע ד ה א : אָבער, מײן לײעכע פרוי עלױסטעד — װאָס
נעהמט איהר זיך אזוי צום הארצען װעגען איהם אייגענטליך ?
פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : (קוקט אויף איהר דערשראָקען און
זאָגט שנעל) ער איז געװען די קינדער'ס לעהרער.
ה ע ד ד א : אייערע קינדער'ס ?
פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : מײן מאַן'ס קינדער. איך האָב
קינע.

ה ע ד ד א : אייערע שטיף־קינדער, הייסט עס ?
פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : יא.
ט ע ס מ א ן : (עטװאָס אונזיכער) איז ער, הייסט עס, גע-
װען — איך װײס ניט װי דאָס אויסצודריקען — איז ער געװען —
גענוג רעגעלמעסיג אין זײן אויפפיהר צו קענען פערנעהמען אוא
שטעלע ? הא ?

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : פאר די לעצטע צוויי יאָהר האָט
מען אנקעגען זײן אויפפיהר גאָר ניט געקענט אויסזעצען.
ט ע ס מ א ן : אזוי ? דענק נור, הערדאָ !
ה ע ד ד א : איך הער.

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : גאָרניט אויסזעצען, איך קען
אייך פערזיכערן. אין יעדער הינזיכט. דאָך אָבער — איצט אז
איך װײס, אז ער איז דאָ אין אָט דער גרויסער שטאָרט — און
מיט א גרויסער סומע געלט אין די הענד — שרעק איך זיך פאר
איהם געפעהרליך.

ט ע ס מ א ן : װארום איז ער ניט פערבליבען װאו ער איז
געװען ? בײ אייך און אייער מאַן ? הא ?
פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : נאָכדעם װי זײן בוך איז ער-
שיענען, איז ער געװאָרען צו־אונרוהיג, צופיעל אויפגערעגט צו
קענען בלייבען בײ אונז.

ט ע ס מ א ן : יא, טאקע, טאנטע יוליא האָט מיר געזאָגט,
אז ער האָט ארויסגעגעבען א בוך.
פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : יא, א גרויס בוך, אין װעלכען

עם ווערט בעהאנדעלט דער פאָרטשריט פון דער ציוויליזאציע —
אין ברייטע שמריכען, אזוי צו זאָגען — און עם האָט געמאכט אזא
אויפרוהר —

ט ע ס מ א ז : האָט עם ווירקליך געהאט אזא ערפאָלג?
דאָס מוז זיין אן ארכיט וואָס איז געלעגען ביי איהם נאָך פון
אמאָל, פון זיינע בעסערע צייטען.

פ ר ו י ע ל ו ו ס ט ע ד : גאָר פון אמאָל, מיינט איהר?
ט ע ס מ א ז : יא.

פ ר ו י ע ל ו ו ס ט ע ד : ניין, ער האָט עם אינגאנצען
אָנגעשריבען פאר דער צייט וואָס ער איז געווען ביי אונז. — אין
פערלויף פון לעצטען יאָהר.

ט ע ס מ א ז : איז עם ניט א פרעהליכע נייעס, העדרדא?
דענק נור!

פ ה ו י ע ל ו ו ס ט ע ד : אד, יא — ווען דאָס זאָל נור
אָנהאלטען!

ה ע ד ד א : האָט איהר איהם געזעהען דאָ אין שטאָרט?
פ ר ו י ע ל ו ו ס ט ע ד : ניין, נאָך ניט. איך האָב גע-
האט די גרעסטע שוויריגקייט אויסצוגעפינען זיין אדרעס. ערשט
היינט אין דער פרייה האָב איך עם ענדליך אויסגעפונען.

ה ע ד ד א : (קוקט אויף איהר פאָרשענד) איהר ווייסט, מיך
חדוש'ט א ביסעל אויף אייער מאן — ה'ם —

פ ר ו י ע ל ו ו ס ט ע ד : (מיט א נערוועזען צוק) אויף
מיון מאן? וואָס?

ה ע ד ד א : פאר וואָס ער שיקט איך אין שטאָרט אויף
אזא שליחות — פאר וואָס ער איז אליין ניט געקומען אכטונג
געבען אויף זיין פריינד.

פ ר ו י ע ל ו ו ס ט ע ד : אד, ניין, ניין — מיון מאן האָט
קיון צייט ניט דערצו, א חוץ דעם, איך — איך האָב דאָ וואָס איינ-
צוקויפען.

ה ע ר ד א : (מיט א לייכמען שמייכעל) אָה, דאָס איז עפעס אנדערש.

פ ר ו י ע ל ו ו ס ט ע ד : (שמעהט אויף שנעל און אונרוהיג) אלזאָ, איך בעט אייך זעהר, הערר טעסמאן — אויב עילערט לאור באַרג וועט אריינקומען צו אייך, נעהמט איהם אויף פריינדליך! און איך בין זיכער אז ער וועט קומען. איהר זייט דאָך אמאָל געווען אוועלכע גרויסע גוטע פריינד. און דערצו זייט איהר דאָך פּעראינטערעסירט אין דעמוזעלבען שטודיום — אין דעמוזעל-בען צווייג פון וויסענשאפט — אויף ווי ווייט איך פּערשטעה.

ט ע ס מ א נ : וועניגסטענס, זיינען מיר געווען פריינד. פ ר ו י ע ל ו ו ס ט ע ד : דעריבער בעט איך דאָס אזוי שטארק, אז איהר — איהר אויך — זאָלט האָבען אן אויג אויף איהם. אָה, איהר וועט עס מיר פּערשפּרעכען, הערר טעסמאן — ניט וואָהר?

ט ע ס מ א נ : איך פּערזיכער אייך, אז איך וועל טהאָן פאר עילערט'ן אלץ וואָס איך קען נור. איהר מעגט זיך פּערלאָזען אויף מיר.

פ ר ו י ע ל ו ו ס ט ע ד : אָה, ווי זעהר, זעהר פריינדליך דאָס איז פון אייער זייט! (דריקט איהם די האַנד) איך דאנק, איך דאנק! (דערשלאָגען) איהר פּערשטעהט, מיין מאן האַלט אזוי פיעל פון איהם.

ה ע ר ד א : (שמעהט אויף) דו האָסט געדארפט שרייבען צו איהם, טעסמאן. אפשר וועט ער ניט וועלען קומען צו דיר אונגעבעטען.

ט ע ס מ א נ : יא, אפשר איז עס טאקי רעכט, הערדא? הא?

ה ע ר ד א : און וואָס שנעלער, אלץ בעסער. און פאר וואָס טאקע ניט גלייך?

פ ר ו י ע ל ו ו ס ט ע ד : (מיט געכעט) אָה, ווען איהר וואָלט עס געטהאָן!

ט ע ס מ א ן : איך וועל די מינוט שרייבען. האָט איהר
 זיין אדרעס, פרוי — פרוי עלווסטעד?

פ ר ו י ע ל ו ו ס ט ע ד : יא. (נעהמט ארויס א בלעטל פאר
 פיער פון איהר טאש און דערלאנגט איהם) אָט איז עס.

ט ע ס מ א ן : גוט גוט. אָט געה איך אריין — (זוכט
 עפעס ארום זיך) יא, וואו זיינען מיינע פאנטאָפּעל? אַך, דאָ.
 (נעהמט דעם פעקיל און וויל געהן.)

ה ע ד ד א : זעה נור איהם אָנצושרייבען א ווארימען,
 פריינדליכען בריעף. און א רעכט לאַנגען אויך.

ט ע ס מ א ן : יא, איך וועל.

פ ר ו י ע ל ו ו ס ט ע ד : אָבער, איך בעט אייך, דער-
 מאָהנט נור ניט מיט קיין וואָרט, אז איך האָב עס אויפגעטהאָן.

ט ע ס מ א ן : ניין ווי קענט איהר גאָר דענקען, אז איך
 וואָלט דאָס געטהאָן? הא?

(ער געהט ארויס רעכטס דורך דעם מיטעלסטען צימער.)

ה ע ד ד א : (געהט צו צו פרוי עלווסטעד, שמויכעלט און
 זאָגט אין א נידעריגע שטימע) נו, אָט האָבען מיר געטראָפּען צוויי
 האזען מיט איין קלאַפּ.

פ ר ו י ע ל ו ו ס ט ע ד : וואָס מיינט איהר דערמיט?

ה ע ד ד א : האָט איהר ניט פערשטאנען אז איך האָב גע-
 וואָלט ער זאָל אוועקגעהן?

פ ר ו י ע ל ו ו ס ט ע ד : יא, שרייבען דעם בריעף —

ה ע ד ד א : און כדי איך זאָל מיט אייך קענען ריידען
 אליין.

פ ר ו י ע ל ו ו ס ט ע ד : (צוטראָגען) ווענען דעמוזעלבען
 געגענשטאנד?

ה ע ד ד א : יא, פונקט אזוי.

פ ר ו י ע ל ו ו ס ט ע ד : (ענגסטליך) אָבער עס איז ניטאָ
 מעהר וואָס צו רעדען, פרוי טעסמאן! אבסאָלוט ניטאָ!
ה ע ד ד א : אה, יא, עס איז דאָ. זעהר פיעל מעהר —

איך זעה עס. זעצט זיך אָט דאָ און מיר וועלען זיך גאנץ בעקוועם
און פערטרויליך דורכשמוצען.

(זי צווינגט פרוי עלווסטעד זיך צו זעצען און דעם לעהן-שטוהל
וואָס געבען אויווען, און זעצט זיך אליון אויף אוינעם פון די פוס-
ביינקלעד.)

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : (ענגסטויג, קוקט אויף איהר זיי-
גער) אָבער, מיין לייעבע פרוי טעסמאן — איך האָב ווירקליך גאָר
געדארפט אוועקגעהן.

ה ע ד ד א : אה, וואָס האָט איהר זיך אזוי צו איילען?
נו, דערזעהלט מיר עפעס ווי עס געהט אייך ביי אייך אין הויז.
פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : אַה, ווענען דעם וואָלט איך
בעסער וואָס וועניגער וועלען רעדען.

ה ע ד ד א : אָבער מיט מיר, מיין לייעבע — מיר זיינען
דאָך געגאנגען אין איין שוהל.

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : יא, אָבער איהר זייט געווען איין
קלאס העכער פאר מיר. אַה, ווי איך האָב דאן מורא געהאט פאר
אייך!

ה ע ד ד א : מורא געהאט פאר מיר?

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : יא, שרעקליך. וואָרים ווען מיר
מיר פלעגען זיך בעגעגענען אויף די טרעפ, פלעגט איהר מיר
אלעמאָל רייסען פאר די האָאר.

ה ע ד ד א : פלעג איך עס טהאָן, ווירקליך?

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : יא, און איינמאָל האָט איהר
געזאָגט, אז איהר וואָלט וועלען מיר פערברענען די האָאר אויפ'ן
קאָפּ.

ה ע ד ד א : אה, דאָס זיינען אלץ געווען סינדערייען, פער-
שטעהט זיך.

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : יא, אָבער איך בין דאמאָלס
געווען אזוי נאריש. — און אויסער דעם, זינט פון דער שוהל

האָבען מיר זיך אזוי דערווייטערט איינע פון די אנדערע. אונזע
רעִזִיוִען זיינען געווען אזוי ווייט פערשיעדען.

ה ע ד ד א : נו, גוט, מיר מוזען זעהען זיך וויעדער צונויפֿ-
צוקומען. איצט האָרכט נור! אין שוהל פלעגען מיר זיך „דו“
צען און פלעגען רופען איינע די אנדערע ביים ערשטען נאָמען —
פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : ניין, איך בין זיכער אז איהר
האָט א טעות.

ה ע ד ד א : איך האָב שוין נאָר ניט קיין טעות! איך גע-
דענק עס גאנץ קלאָר. איז לאָמיר איצטער אָבפרישען אונזער אל-
טע פריינדשאפט. (רוקט צו דאָס פוס־ביינקעל נעהנטער צו פרוי
עלווסטעד.) נו, אָט אזוי! (קושט איהר אין באק) איהר מוזט מיר
זאָגען „דו“ און מיך רופען העדראָ.

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : (דריקט און גלעט איהר די הענד)
אה, ווי גוט און ליבעליך איהר זייט! איך בין ניט געוועהנט
צו אזא ליבעליכקייט.

ה ע ד ד א : זעהסטו! און איך וועל דיר אויך זאָגען
„דו“, ווי אין די אמאָליגע צייטען, און וועל דיך רופען מיין ליבע
טהאָראָ.

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : מיין נאָמען איז טייאָ.
ה ע ד ד א : אַך. געוויס! איך מיין טייאָ. ((קוקט אויף
איהר מיט משלויך) אזוי, ביזט ניט געוועהנט צו גוטסקייט און
ליבעליכקייט, טייאָ? אין דיין אייגענער היים אויך ניט?
פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : אה, ווען איך וואָלט געהאט א
היים! איך האָב אָבער ניט — איך האָב קיינמאָל ניט געהאט
קיין היים.

ה ע ד ד א : (קוקט אויף איהר א מינוט) מיר האָט זיך גע-
דאכט כמעט אזוי.

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : (קוקט האַפנונגסלאָז פאַר זיך)
יא — יא — יא.

ה ע ר ד א : איך געדענק ניט גענוי — ביזט דאכט זיך
פון אנהויב אָנגעקומען צו הערר עלווסטער אלס הויז-דאמע ?
פ ר ו י ע ל ו ו ס ט ע ד : אייגענטליך בין איך אָנגעקור-
מען צו איהם אלס גוברנאנטין. נור זיין פרוי — זיין זעליגע
פרוי — איז געווען א קרענקליכע, איז זעלטען-ווען ארונטער פון
בעט. נו, האָב איך געמוזט אויפפאסען אויפ'ן הויז אויך.
ה ע ר ד א : און דאן — ענדליך — ביזטו געוואָרען די
באלעבאָסטע פון הויז ?
פ ר ו י ע ל ו ו ס ט ע ד : (אומעטיגלעך) יא, איך בין גע-
וואָרען.
ה ע ר ד א : לאָמיר זעהען — אן ערף ווי לאנג צוריק איז
עס ?
פ ר ו י ע ל ו ו ס ט ע ד : זינט מיין חתונה ?
ה ע ר ד א : יא.
פ ר ו י ע ל ו ו ס ט ע ד : עס איז פינף יאָהר.
ה ע ר ד א : טאקע, עס מוז שוין זיין אזוי לאנג.
פ ר ו י ע ל ו ו ס ט ע ד : אָה, די דאָזיגע פינף יאָהר — !
יעדענפאלס די לעצטע צוויי אָדער דריי יאָהר ! אַך, ווען איהר
קענט זיך דאָס פאָרשטעלען —
ה ע ר ד א : (גיט איהר א לייכטען פאָטש איבער'ן האנד)
„איהר“ ? פע, טייא !
פ ר ו י ע ל ו ו ס ט ע ד : יא, יא, איך וועל פרובירען —
אָה, ווען דו וואָלסט זיך נור געקענט פאָרשטעלען און פערשטעהן —
ה ע ר ד א : (זאכט) עילערט לאָוובאָרג איז געווען אין דיין
נאכבארשאפט ארום דריי יאָהר, ניט וואָהר ?
פ ר ו י ע ל ו ו ס ט ע ד : (קוקט איהר אָן אינזיכער) עי-
לערט לאָוובאָרג ? יא, — ער איז געווען.
ה ע ר ד א : האָסטו איהם געקענט פון פריהער, דאָ אין
שטאָרט ?

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : כמעט גאָר ניט. איך מײן —
איך האָב געהערט זיין נאָמען, נאטירליך.
ה ע ד ד א : אָבער דו האָסט איהם אָפט געזעהן דאָרט'ן
אויפ'ן לאַנד?

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : יא, ער פלעגט קומען צו אונז
יעדען טאָג. דו פערשטעהסט, ער פלעגט קומען לערנען מיט די
קינדער, דען שפעטער-צו האָב איך ניט געקענט טהאָן אלעס אליין.
ה ע ד ד א : יא, דאָס פערשטעהט זיך. — און דיין מאן?
איך שטעל מיר פאָר אז ער איז אָפט ניטאָ אין דער היים?
פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : יא, דו ווייסט דאָך, אלס לאַנד-
ריכטער האָט ער א סך ארומצופאַהרען אין זיין בעצירק.

ה ע ד ד א : (שפאַרט זיך אָן אן זייט שטוהל) טײא, מײן
ארימע, ליבע טײא — איצט מוזטו מיר אלעס דערצעהלען —
גענוי ווי די זאך שטעהט.

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : נו, דאן מוזטו מיר שטעלען
פראגען.

ה ע ד ד א : וואָס פאר א סאָרט מענש איז דיין מאן,
טײא? איך מײן, פערשטעהסט, אין געווענהליכען לעבען. איז
ער גוט צו דיר?

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : (אויסווייכענדיג) איך בין זי-
כער, אז זיין מײן איז א גוטער אין אלץ וואָס ער טהוט.

ה ע ד ד א : מיר דאכט, אז ער מוז גאָר אין גאנצען זיין
צוראלט פאר דיר. עס מוז אוראי זיין אן אונטערשיעד פון צוואנ-
ציג יאָהר צווישען איך, איז עס ניט אזוי?

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : (אונרוהיג) יא, דאָס איז אויך
ריכטיג. ער איז מיר אין אלץ צרווידערליך! מיר האָבען ניט גע-
מיינשאפטליך צווישען אונז קיין איינציגען געדאנקען. קיין פונקט
פון סימפאטיע צווישען איהם און מיר.

ה ע ד ד א : אָבער לייעכט ער ריך דען ניט וויפיעל עס
איז? אויף זיין אייגענעם שטייגער?

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : איך ווייס ווירקליך ניט. איך
דענק אז ער האלט מיך בלויז פאר א ניצליך אייגענטום. און דער
צו קאסט ניט פיעל מיך אויסצוהאלטען. איך בין ניט טייער.
ה ע ד ד א : דאָס איז פון דיר א נארישקייט.

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : (שאַקעלט מיט'ן קאַפּ) עס קען
אנדערש ניט זיין — ניט מיט איהם. איך דענק ניט אז איהם
אהרט פאר וועמען עס איז, א חוץ פאר זיך אליין — און אפשר
פיעל־ווינציג פאר די קינדער.

ה ע ד ד א : און פאר עילערט לאָוובאַרג, טייאָ ?

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : (קוקט אויף איהר) פאר עילערט
לאָוובאַרג ? ווי קומט דיר דאָס אויפ'ן זינען ?

ה ע ד ד א : אָבער, מיין טייערע, מיר דאכט, אויב ער קען
דיך שיקען פון זיינעטוועגען אזא מהלך אהער אין שטאָרט —
(שמייכלט קוים צו בעמערקען) אויסערדעם, האָסטו עס דאָך אליין
געזאָגט טעסמאן'ען.

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : (מיט א נערוועזען צוק) האָב
איך אזוי געזאָגט ? יא, מסתמא האָב איך. (העפטיג אָבער ניט
הויך) ניין — איך וועל דיר בעסער אלץ גלייך ערקלערען ! דען
די זאך מוז ארויסקומען יעדענפאלס.

ה ע ד ד א : וואָס הייסט, מיין ליבע טייאָ ? —

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : נו, אלזאָ, קורץ און גוט : מיין
מאן האָט ניט געוואוסט אז איך פאָהר.

ה ע ד ד א : וואָס ! דיין מאן האָט עס ניט געוואוסט !
פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : ניין, עס פערשטעהט זיך אז
ניט. דעם אמת גערערט, איז ער אליין גאָר צו־הויז ניט געווען —
ער איז געווען אויף דער רייזע. אה, הערדאָ, איך האָב עס שוין
מעהר ניט געקענט אויסהאלטען ! איך האָב ווירקליך ניט גע-
קענט — לעבען דאָרטען ווייטער גאָר אינגאנצען איינע אליין.

ה ע ד ד א : נו, איז וואָס דאן ?

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : האָב איך מיר איינגעפאקט ווי

פיעל עם איז פון מיינע זאכען — דאָס נויטיגסטע וואָס איך האָב
געמוזט — אזוי שטיל ווי מעגליך. און האָב פערלאָזט דאָס הויז.

ה ע ד ד א : האָסט קיינעם גאָרנישט געזאָגט ?

פ ר ו י ע ל ו ו ס ט ע ד : ניין — און האָב גענומען די
באהן דירעקט אהער.

ה ע ד ד א : אד, מיין ליעבע, גוטע טייא — בערעכען, און
דו זאָלסט וואַגען טהאָן אזא זאך !

פ ר ו י ע ל ו ו ס ט ע ד : (שטעהט אויף און געהט ארום
אין צימער) וואָס דען האָב איך אנדערש געקענט טהאָן ?

ה ע ד ד א : אָבער וואָס דענקסטו וועט דיין מאַן זאָגען, ווען
דו קומסט וויעדער אהיים ?

פ ר ו י ע ל ו ו ס ט ע ד : (נעבען טיש, קוקט אויף איהר)
קומען צוריק צו איהם ?

ה ע ד ד א : עם פערשמעהט זיך.

פ ר ו י ע ל ו ו ס ט ע ד : איך וועל קיינמאָל ניט געהן
צוריק צו איהם.

ה ע ד ד א : (שטעהט אויף און געהט צו צו איהר) הייסט עם,
דו האָסט פערלאָזען דיין היים אין גאנצען אויף אייביג ?

פ ר ו י ע ל ו ו ס ט ע ד : יא, עם איז מיר קיין אנדער
זאך ניט געבליבען צו טהאָן.

ה ע ד ד א : אָבער דאָך — נעהמען און ענטלויפען אזוי
אָפען.

פ ר ו י ע ל ו ו ס ט ע ד : אה, אזעלכע זאכען קען מען בסוד
ניט האַלטען.

ה ע ד ד א : אָבער וואָס קלערסטו וועלען מענשען זאָגען
וועגען דיר, טייא ?

פ ר ו י ע ל ו ו ס ט ע ד : זיי מעגען זאָגען וואָס זיי ווילען
— מיך אהרט ניט. (זעצט זיך מיעד און אומעטיג אויפ'ן זאָפּא)
איך האָב געטהאָן דאָס וואָס איך האָב געמוזט.

ה ע ד ד א : (נאך א קורצער פאזא) און וואָס זיינען דיינע
פלענער איצטער ? וואָס דענקסטו צו טהאָן ?

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : איך ווייס נאָך ניט. איך ווייס
נור איינס, אז איך מוז לעבען דאָ וואו עילערט לאָובאַרג איז —
אויב איך קען איבערהויפט לעבען.

ה ע ד ד א : (נעהמט א שטוהל פון ארום טיש, זעצט זיך נע-
בען איהר און גלעט איהר די הענד) מיין ליבע טייא — ווי אזוי
איז ענטשטאנען אָט די — די פריינדשאפט-פעהרעהלטנים — צווי-
שען דיר און עילערט לאָובאַרג ?

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : אה, עס איז אויסגעוואקסען
ביסלעכווייז. איך האָב געקריגען אויף איהם א געוויסען איינפלוס.

ה ע ד ד א : אזוי ?

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : ער האָט אויפגעגעבען זיינע
אלטע געווענהייטען, ניט ווייל איך האָב איהם געבעטען ער זאָל
דאָס טהאָן ; דאָס האָב איך קיינמאָל ניט געוואגט. עס פער-
שטעהט זיך, ער האָט געזעהן ווי זיי זיינען מיר צוויידערליך,
האָט ער זיי אוועקגעוואָרפען.

ה ע ד ד א : (פערשמעלט א ניט-וויילענדיג שפאַטישען שמייכל)
דו האָסט איהם, הייסט עס, ארויסגעצויגען פון זומפּף — ווי עס
רעדט זיך — מיין קליינע טייא.

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : ער זאָגט עס אליין, יעדענ-
פאלס. ער וויעדער, פון זיין זייט, האָט פון מיר געמאכט א ווירק-
ליכען מענשען — ער האָט מיך געלערנט דענקען און פערשטעהן
אזויפיעל זאכען.

ה ע ד ד א : האָט ער דיר אויך געגעבען שטונדען, הייסט
עס ?

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : נון, מען קען עס ניט אָנרופען
אקוראט שטונדען. אָבער ער פלעגט רעדען מיט מיר — רעדען
וועגען אזויפיעל פערשיעדענע זאכען. און דאן איז געקומען די

שעהנע גליקליכע צייט, ווען איך האָב אָנגעהויבען נעהמען אַנטייל
אין זיין אַרבייט — ווען ער האָט מיר ערלויבט איהם צו העלפען!

ה ע ר ד א : אזוי — ער האָט דיך געלאָזען?
פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : יא! ער האָט קיינמאָל אָהן
מיין הילף גאַרנישט ניט געשריבען.

ה ע ר ד א : איהר זייט, הייסט עס, געווען צווישען זיך
גוטע קאַמעראַדען?

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : (היציג) קאַמעראַדען! יא,
שטעל זיך פאַר, הערדא — פונקט דאָס אייגענע וואָרט וואָס ער
האָט געברויכט! — אה, איך האָב זיך געדאַרפט שעצען פאַל-
קאָס גליקליך. און דאָך קען איך עס ניט, וואָרים איך ווייס ניט
ווי לאנג דאָס וועט אָנהאַלטען.

ה ע ר ד א : אזוי וועניג קענסטו זיך אויף איהם פערלאָ-
זען?

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : (אומעטיגלעך) דער שאַטען פון
א פרוי שטעהט צווישען עילערט לאַוובאַרג און מיר.

ה ע ר ד א : (קוקט אויף איהר ענגסטוג) ווער קען דאָס זיין?
פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : איך ווייס ניט. איינע, וועל-
כע ער האָט געקענט אין זיין — אין זיין פערגאַנגענהייט. אזא
איינע, וועמען ער האָט קיינמאָל אינגאַנצען ניט געקענט פערגע-
סען.

ה ע ר ד א : וואָס האָט ער דיר געזאָגט — וועגען דעם?
פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : איינמאָל נור — אזוי פערביי-
געהענדיג — האָט ער דערמאָהנט וועגען דעם.

ה ע ר ד א : נו, און וואָס האָט ער דאן געזאָגט?
פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : ער האָט געזאָגט, אז ווען זיי
זיינען זיך פונאַנדערגעגאַנגען, האָט זי געוואָלט איהם שיסען מיט
א פיסמאַלעט.

ה ע ר ד א : (קאלט און בעהערשט) אף, אונזין! קיינער
טהוט דאָ ניט אזוינע זאַכען.

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : ניין, דעריבער דענק איך אז
דאָס האָט געמוזט זיין יענע רויט־האַריגע זינגערקע, מיט וועלכער
ער האָט א געוויסע צייט —

ה ע ד ד א : יא, זעהר מעגליך.

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : וואָרים איך גערענק ווי מען
פלעגט זאָגען אויף איהר אז זי טראָגט זיך ארום מיט אַנגעלאָדענע
וואפען.

ה ע ד ד א : אָה — דאן איז עס זיכער, אז זי האָט דאָס
געמוזט זיין.

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : (ברעכט די הענד) און איצט
שטעל זיך נור פאַר, הערדא — איך האָב געהערט, אז די דאָזיגע
זינגערקע — אז זי איז וויעדער דאָ אין שטאָרט! אָה, איך
ווייס ניט וואָס צו טהאָן —

ה ע ד ד א : (קוקט צום הינטערסטען צימער צו) שא! אָט
קומט טעסמאן : (שטעלט זיך אויף און זאָגט איהר שטיל) טייא —
דאָס אלעס מוז בלייבען צווישען אונז.

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : (שפּרינגט אויף) אה, יא — יא!
אום נאָמעס ווילען! —

(זשאַרזש טעסמאן מיט א בריעף אין האַנד, קומט אריין פון הינט-
טערסטען צימער.)

ט ע ס מ א א : נו, שוין — די מגילה איז פארטיג.

ה ע ד ד א : דאָס איז גוט. פרוי עלווסטעד וויל שוין טאקע
אוזעקגעהן. ווארט א מינוט — איך וועל מיט דיר צוגעהן ביז'ן
טויער.

ט ע ס מ א א : דענקסטו ניט, הערדא, אז בערטא וואָלט
געקענט אוועקטראָגען דעם בריעף אויף דער פּאָסט?

ה ע ד ד א : (נעהמט דעם בריעף) איך וועל איהר זאָגען.

(בערטא געהט אריין פון קאָרידאָר.)

ב ע ר ט א : ריכטער בראק איז דרויסען און לאָזט פרעגען
צו די מאַדאם וויל איהם אויפנעהמען.

ה ע ר ד א : יא, בעט ריכטער בראק אריין. און זעהט נור —
לעגט אוועק דעם בריעה אויף דער פאסט.

ב ע ר ט א : (נעהמט דעם בריעה) יא, מאדאם.

(זי עפענט די טיר פאר ריכטער בראק און געהט אליין ארויס,
בראק איז א מאן פון פינף און פערציג, דיקלעך אָבער גוש געבויט און
שעהן-ריהרעוודיג. ער האָט א קיילעכונג געזוכט מיט אַן אַריסטאָקראַט-
מישען פּראָפּיל; קורצע, גאַנץ שוואַרצע האָאַר, זאָרגפּעלטיג פּערקאַמט;
לעבהאַפּטע און פינקעלדיגע אויגען, דיקע ברעמען און שנור-באַרד.
געקלוידעט אין אַן עלעגאַנטען אַנצוג, וועלכער איז אַ ביסעל צו-יוו-
גענדליך פאַר זיין עלטער. ער טראָגט אַ בריל, וועלכע ער נעהמט אלע
וויילע אַרונטער.)

ר י כ ט ע ר ב ר א ק : (פערנייגט זיך מיט'ן הוט אין האַנד)

מעג מען וואגען אָבצושטאַטען א וויזיט אזוי פריה?

ה ע ר ד א : געוויס מעג מען.

ט ע ס מ א נ : (דריקט איהם די האַנד) איהר זייט ווילקאָמען

צו יעדער צייט (שמעלט איהם פאַר:) ריכטער בראק — פרייליך ריי-
זינג.

ה ע ר ד א : אָף! —

ב ר א ק : (פערנייגט זיך) זעהר אנגענעהם —

ה ע ר ד א : (קוקט אויף איהם און לאכט) עס איז א פער-

געניגען אייך אַנצוקוקען ביי טאָג, הערר ריכטער!

ב ר א ק : געפינט איהר אז איך זעה אויס אנדערש?

ה ע ר ד א : עטוואָס יונגער, גלויב איך.

ב ר א ק : איך דאַנק בעסטענס.

ט ע ס מ א נ : אָבער וואָס דענקט איהר וועגען הערדא —

הא? זעהט זי ניט אויס בליהענר? זי איז ווירקליך —

ה ע ר ד א : אָה, לאָז מיך געמאַך. דו האָסט נאָך ניט בער-

דאַנקט ריכטער בראק פאַר זיין מיהע וואָס ער האָט זיך גענומען —

ב ר א ק : אָך, אונזין — דאָס איז פאַר מיר געווען א

פּערגעניגען —

ה ע ד ר א : יא, איהר זייט אן אמת'ער פריינד. אָבער טייאָ
ווארט מיט אונגעדולד אוועקצוגעהן — נו, צום וויעדערזעהן, הערר
ריכטער. איך קום באלד צוריק.

(זיי זעגענען זיך. פרוי עלוסטעד און העדדאָ געהען ארויס
דורך די פּאַרצימער טיר.)

ב ר א ק : נו — איז אייער פרוי עפעס צופריעדען —
ט ע ס מ א ן : יא, מיר קענען אייך גאָר ניט אָבראנקען.
נאטירליך, זי מיינט אז מען וועט דארפען אייניגע זאכען איבער-
שטעלען און וואָס-עס-איז נאָך צו קריגען. מיר וועלען נאָך מור-
זען איינקויפען פערשיעדענע קלייניגקייטען.

ב ר א ק : אזוי גאָר ?

ט ע ס מ א ן : מיר וועלען אָבער אייך ניט מעהר בעמיהען
וועגען די איבעריגע זאכען. העדדאָ זאָגט אז זי וועט שוין אליין
אויפפאסען דערויף. — אפשר וועלען מיר זיך צוזעצען, הא ?

ב ר א ק : דאנקע, מען קען זיצען א וויילע. (זעצט זיך נע-
בען טיש) איך האָב מיט אייך וועגען עפעס געוואָלט רעדען, מיין
ליעבער טעסמאן.

ט ע ס מ א ן : אזוי ? אָה, איך פערשטעה ! (זעצט זיך)
איצטער, רעכען איך, קומט אויף דער רייה דער ערנסטער טייל פון
דער שמחה, הא ?

ב ר א ק : אָה, די געלד־פראגע האָט נאָך צייט ; הגם, אז
עס האלט שוין דערביי, וואָלט איך דערמאָנט, אז מיר האָבען גע-
דארפט זיין א ביסעל מעהר עקאָנאָמיש.

ט ע ס מ א ן : אָבער איהר ווייסט דאָך, אז דאָס האָט ניט
געקענט געהן ! דענקט נור וועגען העדדאָ, מיין ליעבער מענש !
איהר קענט דאָך זי אזוי גוט — איך האָב אויף קיין פאל איהר ניט
געקענט אָנמוטען א געמייך־בעל־הבית'שען לעבען.

ב ר א ק : ניין, ניין — דאָס איז טאקע די צרה.

ט ע ס מ א ן : און דאן — גליקליכערווייז — קען עס דאָך
לאנג ניט דויערן ביז איך בעקום מיין שטעלע.

ב ר א ק : יא, איהר פערשטעהט — אזוינע זאכען טרעפט
אז זיי פערציהען זיך א שטיק צייט.

ט ע ס מ א ן : האָט איהר געהערט עטוואָס בעשטימטעם,
הא ?

ב ר א ק . גאנץ בעשטימטעס ניט — (האקט זיך אָב) יא,
וואָס האָב איך געוואָלט זאָגען ? — איך האָב פאר אייך א שטיק
קעל נייעס.

ט ע ס מ א ן : נו, וואָס ?

ב ר א ק : אייער אלטער פריינד, עילערט לאָובבאָרג, איז
דאָ וויעדער אין שטאָדט.

ט ע ס מ א ן : דאָס ווייס איך שוין.

ב ר א ק : אזוי ! פון וועמען האָט איהר זיך דערוואוסט ?

ט ע ס מ א ן : דורך יענע דאמע, וועלכע איז אקאָרשט
ארויסגעגאנגען מיט הערדא.

ב ר א ק : ווירטליך ? ווי האָט זי געהייסען ? איך האָב
ניט גוט געהערט.

ט ע ס מ א ן : פרוי עלוסטער.

ב ר א ק : אהא — לאַנדריכטער עלוסטער'ס פרוי ? עם
פערשטעהט זיך — ער האָט געוואוינט דאָרטען אין זייערע גע-
גענדען.

ט ע ס מ א ן : און שטעלט זיך נור פאָר — צו מיינ גרוי-
טער פריינד הער איך אז ער איז וויעדער געוואָרען א גאנץ אנט-
שמענדיגער מענש !

ב ר א ק : יא, אזוי זאָנט מען.

ט ע ס מ א ן : און דאן האָט ער אָבגעדרוקט א נייעם
בוך, הא ?

ב ר א ק : יא, אזוי איז עם.

ט ע ס מ א ן : און איך הער, אז ער האָט געמאכט א גע-
וויסען רושם !

ב ר א ק : גאָר אן אונגעוועהנליכען רושם.

ט ע ס מ א ן : שטעלט זיך פאָר! איז עס ניט גוטע נייר-
עס? א מאן מיט אזא אויסערגעווענהליכען טאלאנט. — עס
האָט מיר אזוי לייד געטהאָן ווען איך האָב געדענקט אז ער איז
שוין געווען אינגאנצען א פערפאלענער.

ב ר א ק : דאָס האָבען אלע אזוי געדענקט.

ט ע ס מ א ן : איך קען אָבער נאָר ניט פערשטעהן צו וואָס
ער וועט זיך איצטער נעהמען! וואו וועט ער געפינען זיך צו
פערדינגען אויפ'ן לעבען, הא? ?

ה ע ד ר א : (איז אריינגעקומען דורך די פאָרצימער-טיר,
אונטערבאפענדיג די לעצטע ווערטר. זאָגט צו בראק מיט א שפאָטישען
געלעכטער:) טעסמאן זאָרגט זיך נאָכאנאנד פאר אלעמען פון ווא-
נען זיי וועלען נעהמען צו לעבען.

ט ע ס מ א ן : נו, זעהסטו, מין טייערע, — מיר האָבען גע-
רעדט וועגען דעם אַרימען עילערט לאָוובאַרג.

ה ע ד ר א : (גיט אויף איהם א שנעלען קוק) אדך, אזוי?
(זעצט זיך אין לעהנשטוהל נעבען אויווען און פרעגט גלויבגילטיג)
וואָס איז דען דער מעהר מיט א י ה ם ?

ט ע ס מ א ן : נו, זיין פערמעגען האָט ער אורדאי שוין לאנג
אויסגעבראכט, און ער קען דאָך ניט אַנשרייבען אלע יאָהר א נייר-
עס בוך — הא? ? נו, קען איך ווירקליך ניט פערשטעהן וואָס עס
קען ווערען פון איהם.

ב ר א ק : וועגען דעם פונקט קען איך אייך אפשר עטוואָס
דערצעהלען.

ט ע ס מ א ן : ווירקליך!

ב ר א ק : איהר מוזט געדענקען אז זיינע קרובים האָבען א
היבש ביסעל איינפלאָס.

ט ע ס מ א ן : אה, צום אונגליק האָבען זיינע קרובים זיך
אינגאנצען אָבענזאָגט פון איהם.

ב ר א ק : פריהער אָבער האָבען זיי איהם אָנגערופען די
האָפנונג פון דער פאמיליע.

ט ע ס מ א ן : פריהער יא ! ער האָט אָבער געמאכט א סוף פון אלעם.

ה ע ד א : ווער וויים ? (מיט א לייכטען שמויכעל) איך הער אז דאָרט'ן אין'ם לאַנדריכטער עלווסטעד'ס הויז איז ער גאָר א נייער מענש געוואָרען —

ב ר א ק : און דאן דאָס בוך וואָס ער האָט איצט אָבגע- דרוקט —

ט ע ס מ א ן : יא, איך האָף אז זיי וועלען געפינען פאר איהם עפעס וואָס צו טהאָן. איך האָב איהם אקאָרשט געשריבען. איך האָב איהם געבעטען, ליעבע הערדא, ער זאָל קומען אונז בע- זוכען נאָך היינט אין אָווענד.

ב ר א ק : אָבער, מיין ליעבער פריינד, היינט אין אָווענד מוזט איהר דאָך גאָר זיין ביי מיר אויף מיין בחור'שע וועטשערניקע. איהר האָט דאָס מיר פערשפראַכען נאָך לעצטע נאכט אויפ'ן שיף- בריק.

ה ע ד א : האָסטו פערגעסען, טעסמאן ?

ט ע ס מ א ן : יא, איך האָב אינגאנצען פערגעסען.

ב ר א ק : עס מאכט ניט, וואָרים איהר מעגט זיין זיכער, אז ער וועט ניט קומען.

ט ע ס מ א ן : פאר וואָס דענקט איהר אזוי, הא ?

ב ר א ק : (עטוואָס אונוויליג, שמעהט אויף און שפארט זיך אָן הינטערן שטוהל) מיין ליעבער טעסמאן — און איהר אויך, מא- דאם טעסמאן — איך רעכען אז איך טאָר אייך ניט האַלטען אין דונקלען וועגען עפעס, וואָס — וואָס —

ט ע ס מ א ן : וואָס איז נוגע עילערט'ן — ?

ב ר א ק : וואָס איז נוגע אייך ביידען.

ט ע ס מ א ן : נו, מיין ליעבער ריכטער, ארויס דערמיט ! ב ר א ק : איהר מוזט זיין פאָרבערייט פאר דעם פאל, אז אייער קריגען די שטעלע קען אָבגעלעגט ווערען אויף לענגער ווי איהר ווינשט אָדער ערווארטעט.

ט ע ס מ א ן : (שפרינגט אויף אונרוהיג) איז עפעס דאָ אַן
 אָבהאַלט אין דעם, האָ ?

ב ר א ק : עס קען זיין, אָז די שטעלע וועט אוועקגעגעבען
 ווערען ערשט נאָך דעם ווי עס וועט געהאַלטען ווערען א קאָנקורס-
 נער עקזאַמען —

ט ע ס מ א ן : א קאָנקורסנער עקזאַמען ! דענק נור, הער-
 דאָ !

ה ע ד ד א : (שפאַרש זיך אָן מיטפער אין שמוהל) אַהאַ —
 אַהאַ !

ט ע ס מ א ן : ווער קען אָבער זיין מיין קאָנקורענט ? גע-
 וויס ניט צווישען מיר אָגן — ?

ב ר א ק : גראָד יאָ — עילערט לאָוובאַרג.

ט ע ס מ א ן : (נעהמט צונױף די הענד) ניין, ניין — עס
 איז גאַנץ אונבעגרייפליך ! גאַנץ אונמעגליך ! האָ ?

ב ר א ק : ה'ם — מיר קענען אָבער דאָך ערוואַרטען.

ט ע ס מ א ן : אַך, אָבער, הערר ריכטער, דאָס וואָלט דאָך
 געהייסען בעגעהן אַנטקעגען מיר אַן אונגלױבליכע עולָה. (זשעסטי-
 קולירט שטאַרק מיט די הענד) וואָרים, בעדענקט נור — איך בין א
 פּערהייראַטער מאַן ! מיר האָבען געהייראַט ; מיר האָבען גע-
 באַרגט געלד אפילו פון טאַנטע יוליאַ. אַך מיין גאָט ! זיי האָ-
 בען מיר אזוי גוט ווי פּערשפּראַכען די שטעלע — האָ ?

ב ר א ק : נאַ, נאַ — ס'איז קיין צווייפּעל, אָז איהר וועט
 ענדליך קריגען די שטעלע ; נאָר ניט אָהן א קאָנקורסיע.

ה ע ד ד א : (שטױף אין איהר לעהנשמוהל) שטעל זיך פאַר,
 טעסמאַן, דאָס קען זיין אינטערעסאַנט אַלס א געוויסער ספּאַרט.

ט ע ס מ א ן : אָבער, מיין ליעבסטע העדראַ, ווי אזוי קענ-
 סטו רעדען אזוי גלייכגילטיג וועגען דעם ?

ה ע ד ד א : (ווי פּריהער) איך בין גאָר ניט גלייכגילטיג.
 איך בין העכסט נייגיריג צו זעהען ווער עס וועט געווינען.

ב ר א ק : יעדענפאַלס, מאַדאַם טעסמאַן, איז עס בעסער

ווען איהר ווייסט ווי די זאך שטעהט. איך מײן — איידער איהר
געהמט זיך איינקויפען די אלע קלײניגקײטען, וועלכע איך הער אז
איהר ווילט.

ה ע ר ד א : דאָס קען ניט מאכען קיין אונטערשיעד.
ב ר א ק : אזוי ? דאן האָב איך מעהר גאָר ניט וואָס צו
זאָגען. אַדיע ! (צו טעסמאן) איך וועל זיך אריינכאפען צו אייך
געהענדיג צוריק פון מײן נאָכמיטאג שפּאַצירגאַנג און וועל אייך
מיטגעהמען צו זיך אהיים.

ט ע ס מ א ן : יא, יא — אייערע נייעס האָט מיך גאָר צו-
טומעלט.

ה ע ר ד א : (אהינטער בױגענדיג זיך אין שמוחל, שטרעקט
אױס איהר האַנד) אַדיע, הערד ריכטער ! געדענקטױשע אריינצו-
קומען נאָך מיטאַג.

ב ר א ק : איך דאַנק פיעל מאָל. אַדיע, אַדיע !
ט ע ס מ א ן : (בעגלױט איהם צו דער טיר) אַדיע, מײן לײע-
בער ריכטער ! איהר מוזט מיר ווירקליך ענשולדיגען —
(ריכטער בראַק געהט ארויס דורך דעם פּאַרצימער.)

ט ע ס מ א ן : (געהט איבער'ן צימער) אה, הערדא — מען
טאָר קיין מאָל זיך ניט אריינלאָזען אין ריזיקאלישע אונטערנעהמונג-
גען. הא ?

ה ע ר ד א : (קוקט אױף איהם מיט א שמויכעל) טהוסט דו
דאָס ?

ט ע ס מ א ן : יא, הערדא — מען קען ניט זאָגען, עס איז
געווען ריזיקאליש צו געהען הייראַטען און איינפיהרען א הויז אױף
בלױזע ערווארטונגען.

ה ע ר ד א : און דעריין ביזטו אפשר גערעכט.
ט ע ס מ א ן : נו, יעדענפאלס האָבען מיר אונזער פראכט-
פאָלע היים, הערדא ! דענק נור, די היים, וועגען וועלכער מיר
האָבען ביידע געטרוימט — די היים, אין וועלכער מיר זײנען געווען
פערליעבט, וואָלט איך כמעט געקענט זאָגען. הא ?

ה ע ד ד א : (שטעהט אויף לאנגזאם און מיעד) עם איז גע-
ווען א טייל פון אונזער אָבמאך, אז מיר זאָלען אריין אין „געזעל-
שאפט“ — האלטען אן אָפען הויז.

ט ע ס מ א : ווען דו וואָלסט נור געוואוסט ווי איך האָב
אויסגעקוקט אויף דעם! דענק נור — דיך צו זעהען אלס וויר-
טהין — אין א געקליבענעם קרייז! האָ? נו, נו — פאר דער
וויילע וועלען מיר זיך מוזען בעגעהן אָהן געזעלשאפט, הערדא —
די טאנטע יוליא וועלען מיר נור ווען-ניט-ווען איינלאדען. אָה,
איך האָב געהאָפט, אז דו וועסט קענען פיהרען גאָר א גאנץ אנדער
לעבען! —

ה ע ד ד א : קיין דיענער אין ליוורע, פערשטעהט זיך,
וועל איך דערוויילע ניט קענען האָבען.

ט ע ס מ א : אַך, ליידער ניט. וועגען האלטען א דיענער
איז איצט גאָר ניט וואָס צו רעדען.

ה ע ד ד א : און דעם רייט-פערד וואָס איך האָב געזאָלט
האָבען —

ט ע ס מ א : (דערשראָקען) דעם רייט-פערד!

ה ע ד ד א : וועגען דעם, הייסט עס, דארף איך איצט גאָר
ניט טראכטען.

ט ע ס מ א : ניין, גאָט בעוואָהר! דאָס איז זעלבסט-
פערשטענדליך.

ה ע ד ד א : (געהט דורכ'ן צימער) נו, איין זאך צום ווע-
ניגסטען וועל איך דאָך האָבען צו פערבריינגען די צייט דערמיט
דערוויילע.

ט ע ס מ א : (שטראהלט פאר פרייד) א דאנק גאָט דערפאר!
און וואָס איז עס אזוינס, הערדא? האָ?

ה ע ד ד א : (אין מיטעלסטען דורכגאנג, קוקט אויף איהם מיט
אונטערדריקטען צאָרן) דאָס זיינען מיינע פיסטאָלעטען, זשאָרוש.

ט ע ס מ א : (אין שרעק) דיינע פיסטאָלעטען!

ה ע ר ד א : (מיט א קאלמען בליק) גענעראל גאבלער'ס פיי-
סטאלעטען.

(זי געהט ארויס דורך דעם מיטעלסטען צימער, לינקס.)
ט ע ס מ א ן : (לויפט צו דעם מיטעלסטען דורכגאנג און שרויט
צו איהר:). ניין, אום נאָטעס ווילען, העדרא, טייערינקע — טשע-
פע ניט יענע געפעהרליכע זאכען! טהו דאָס ניט, פון מיינעטווע-
גען, העדרא! הא ?

צווייטער אָקט.

א צימער ביו טעסמאן ווי אין ערשטען אָקט. נור די פיאנאַ פעהלט, און אַנשטאַט איהר שמעהט אָן עלעגאַנטער קלוינער שרױבטיש מיט ביכער-פּאָליצעס. נעבען דער זאַפּא לונקס שמעהט א קלענערער מיש. פון אַלע בלומען-בוקעטען איז נור געבליבען פרוי עלווסעד'ס בוקעט, פּאַרענט אויפ'ן גרויסען מיש. — עס איז נאַכמיטאַג.

ה ע ד ד א, איבערגטאָן אין א עמפּאַנגס-אנצוג, איז אליין אין צימער. זי שמעהט נעבען דער אָפענער גלעזערנער טיר און לאַדט אָן א רעוואָלווער. דער צווייטער פון דער פּאָר ליעגט אין א אָפענעם פּיסטאַלעטען-שאַכטעל אויפ'ן שרױבטיש.

ה ע ד ד א : (קוקט ארונטער אין גאַרטען און רופט:) אזוי, זייט איהר שוין וויעדער דאָ, הערר ריכטער!

ב ר א ק : (רופט פון ווייטען) יא, ווי איהר זעהט, מאַדאַם טעסמאן!

ה ע ד ד א : (הויבט אויף דעם פּיסטאַלעט און ציעלט) אָט דערשים איך אייך, הערר בראַק!

ב ר א ק : (רופט פון אינטען) ניין, ניין, ניין! ציעלט ניט פונקט אויף מיר!

ה ע ד ד א : אָט דאָס קריגט מען ווען מען גנב'ט זיך הינד-טער ארום. (זי שיעסט אויס.)

ב ר א ק : (קומט נעהנטער) זייט איהר פון זינען אראַב —!

ה ע ד ד א : וועה מיר — האָב איך אייך אפשר געטראָ-פען?

ב ר א ק : (נאָד אלץ פון דרויסען) ווארפט דאָך אוועק די נאָ-רישע קונצען!

ה ע ד ד א : נו, קומט אריין, הערר ריכטער.
(ריכטער בראק, אָנגעטאָן ווי פאר א מענער־אבענד, קומט אריין
דורך די גלעזערנע טיר. ער טראָגט א לייכטען אויבערראַק אויפ'ן
אַרעם.)

ב ר א ק : צום טייפעל — האָט אייך נאָך ניט דערעכען
דער דאָזיגער ספּאָרט? וואָס שיעסט איהר אייגענטליך?
ה ע ד ד א : אַך, איך שיעס נור גלאַט אזוי אין דער לופט.
ב ר א ק : (נעהמט זאכט ארויס דעם פיסטאַלעט ביי איהר פּוּן
האַנד) ערלויבט מיר, מאַדאַם! (קוקט אויף דעם) אָה, דעם פיסטאַל
לעט קען איך גוט! (קוקט זיך ארום) נו, אין דעם שפיעל וועלען
מיר היינט מעהר ניט שפיעלען.

ה ע ד ד א : אָבער, אין הימעל'ס נאָמען, וואָס וואָלט איהר
געוואָלט איך זאָל טהאָן מיט זיך?

ב ר א ק : האָט איהר גאָר ניט געהאט קיין בעזוכער?
ה ע ד ד א : (מאכט צו די גלעזערנע טיר) קיין איינציגען
ניט. איך רעכען אז אלע פון אונזער קרייז זיינען נאָך אויפ'ן
לאַנד.

ב ר א ק : און איז טעסמאן אויך ניט צו הויז?
ה ע ד ד א : (נעבען שרייב־טיש, לעגט אריין דעם פיסטאַלעך
טען־שאַכטעל אין טיש־קעסטיל און פערמאכט עס.) ניין. גלייך נאָך
אָנבייסען איז ער אוועקגעלאָפּען צו זיין טאנטע. ער האָט אייך
ניט ערווארט אזוי פריה.

ב ר א ק : ה'ם — ווי נאָריש דאָס איז געווען פון מיין זייט
וואָס איך האָב וועגען דעם ניט געדענקט!
ה ע ד ד א : (דרעהט אום דעם קאַפּ אַ קוק צו טהאָן אויף איהם)
פאר וואָס נאָריש?

ב ר א ק : ווייל אויב איך וואָלט געדענקט וועגען דעם,
וואָלט איך געקומען אַ ביסעל — פריהער.

ה ע ד ד א : (געהט אריבער דעם צימער) דאן וואָלט איהר
קיינעם ניט געפונען אייך אויפצונעהמען; וואָרים איך בין גע-

ווען אין מיין צימער די גאנצע צייט נאָכ'ן אָנבײסען, און האָב זיך איבערגעטאָן.

ב ר א ק : און איז דאָרט ניטאָ עפעס א שמאָלינקער שפעל־
טעל, דורך וועלכען מיר וואָלטען זיך געקענט דורכשמועסען ?

ה ע ד א : איהר האָט פֿערגעסען צו לאָזען דאָס מאכען.
ב ר א ק : דאָס איז געווען נאָך א שטיק נארישקייט פון
מיין זייט.

ה ע ד א : נו, מיר מוזען אלזאָ זיך דאָ אוועקזעצען —
און ווארטען. טעסמאן וועט וואהרשיינליך נאָך ניט קומען צוריק
אזוי גיך.

ב ר א ק : עס מאכט ניט; איך וועל ניט זיין אונגעדרולדיג.
(העדרא זעצט זיך אין א ווינקעל פון זאָפּע. בראַק לעגט אוועק
זיין אויבערראַק אויפ'ן הינטען פון נעהנסטען שטוהל, און זעצט זיך
אַנידער, האַלטענדיג דעם הוט אין האַנד. א קורצע פּאַזע. זיי קוקען
זיך ביידע אָן.)

ה ע ד א : נו ?

ב ר א ק : (אין דעמזעלבען מאָן) נו ?

ה ע ד א : איך האָב געפֿרעגט צוערשט.

ב ר א ק : (בויגט זיך א ביסעל צו פֿאַרענט) לאָמיר געמיטליך
א ביסעל פֿלוידערן, מאַדאָם הערדאָ.

ה ע ד א : (שפּאַרט זיך אָב א ביסעל מעהר אויף הינטען אין
זאָפּע) זעהט עס ניט אויס ווי א גאנצע אייביגקייט זינט אונזער
לעצטען געשפּרעך ? נאטירליך, איך רעכען ניט די עטליכע ווער־
טער פון געסטערן אָווענד און היינטיגען פֿריהמאָרגען.

ב ר א ק : איהר מיינט זינט אונזער לעצטען אינטימען גע־
שפּרעך ? אונטער פיער אויגען ?

ה ע ד א : נו, יא — אויב איהר רופט עס אזוי.

ב ר א ק : עס איז ניט אוועק א טאָג ווען איך האָב ניט גע־
וואונשען איהר זאָלט שוין וויעדער זיין צו הויז.

ה ע ר ד א : און עס איז ניט אוועק א טאג, וואָס איך האָב זיך ניט געוואונשען דאָס אייגענע.

ב ר א ק : איהר ? ווירקליך, מאדאם הערדא ? און איך האָב געמיינט אז איהר האָט זיך אזוי פראכטפאָל אמזירט אויף אייער ריזע !

ה ע ר ד א : אה, יא, איהר מענט עס מיינען !
ב ר א ק : אָבער טעסמאן'ס בריעה זיינען דאָך געווען אזעלכע פרעהליכע.

ה ע ר ד א : אַך, ט ע ס מ א נ ! ער, זעהט איהר, דענקט אז קיין זאך איז ניט אזוי אנגענעהם ווי צו ראָיען זיך אין ביבליאָ-טעקען און קאָפּירען אלטע פארמעט-בלעטער, אָדער ווי עס הייסט דאָרטען.

ב ר א ק : (א ביסעל שמעקעדיג) נא, דאָס איז זיין בערוף אין לעבען — וועניגסטענס א טייל פון זיין בערוף.
ה ע ר ד א : יא, נאטירליך ; און פאר אזעלכען מענע עס זיין אינטערעסאנט — אָבער איך ! אָה, מיין לעבער הער בראַק, ווי שטערבליך לאַנגווייליג מיר איז געווען.
ב ר א ק : (סימפאטיש) איז עס ווירקליך אזוי געווען ? איהר מיינט עס ערנסט ?

ה ע ר ד א : יא, איהר קענט עס דאָך פערשטעהן — אַרומפאָהרען גאנצע זעקס מאָנאט, ניט בעגענענדיג איין מענשען, וועלכער ווייס כאָטש וויפיעל עס איז וועגען און זע ר קרייז, אָדער קען עפעס זאָגען וועגען די זאכען וואָס אינטערעסירען אונז.
ב ר א ק : יא, יא — מיר וואָלט דאָס אויך געמאנגעלט.

ה ע ר ד א : און דאן, דאָס העכסט אונערטרעגליכסטע פון אלץ —

ב ר א ק : נו ?

ה ע ר ד א : איז דאָס אייביגע זיין אין דער געוועלשאפט פון — איין און דערוועלבער פערזאָן —

ב ר א ק : (שאַקעלט צושטימענד מיט'ן קאַפּ) אין דער פּרייה, בייטאָג און ביינאכט, יא — אין אַלע מעגליכע צייטען.

ה ע ד ד א : איך האָב געזאָגט „איביג“.

ב ר א ק : גאנץ ריכטיג. איך זאָל עס אָבער דענקען, אז מיט אונזער פּאַרטערפליכען טעסמאן וואָלט מען געקענט —

ה ע ד ד א : טעסמאן איז — א ספעציאליסט, מיין לייעבער ריכטער.

ב ר א ק : דאָס קען מען ניט אָבלייקענען.

ה ע ד ד א : און מיט ספעציאליסטען ארומצורייזען איז גאָר ניט אמוזאנט. ניט אויף לאנג, יעדענפאלס.

ב ר א ק : אפילו ניט מיט דעם ספעציאליסט — וועלכען עס טרעפט אז מען האָט לייעב ?

ה ע ד ד א : פוי — געברויכט ניט דעם הלשות'דיגן וואָרט.

ב ר א ק : (איבערראשט) וואָס זאָגט איהר, מאַדאם העדרא ?

ה ע ד ד א : (האלב לאכעדיג, האלב בייזלעך) פּרוברט נור אמאָל ! מעהר גאָר נישט הערען ווי די געשיכטע פון ציוויליזאד

ציע, אין דער פּרייה, ביי טאָג און ביי נאכט —

ב ר א ק : איביג.

ה ע ד ד א : יא, יא, יא ! און דאן די מעשה מיט דער הויזליכער אינדוסטריע פון מיטעלאַטער — דאָס איז דאָס עקעל-

האפטינסטע פון אלעם !

ב ר א ק : (קוקט איהר אָן פּאַרשענדיג) זאָגט מיר אָבער —

וויבאלד אזוי, ווי זאָל איך זיך ערקלערען אייער — ? ה'ם —

ה ע ד ד א : מיין הייראטען מיט זשאָרוש טעסמאן, מיינט איהר ?

ב ר א ק : נו, יא, לאַמיר עס אזוי אויסדריקען.

ה ע ד ד א : מיין גאָט, איז דאָס ביי איך אזא וואונדער ?

ב ר א ק : יא און ניין — מאַדאם העדראַ.

ה ע ד ד א : איך האָב פּאָזיטיוו זיך אָנגעטאנצט ביז צום מיעד ווערען, מיין לייעבער ריכטער. מיין טאָג איז געווען צו ענד

— (לויכט אויפצישטרענדיג) אה, ניין! — דאָס וועל איך ניט זאָר
גען, און דענקען אויך ניט!

ב ר א ק : איהר האָט גאנץ זיכער קיין גרונד ניט דאפיר.
ה ע ד ד א : אָך, גרינדע — (בעטראכט איהם גענוי) און
זשאַרזש טעסמאן — נאָך אלעמען מוזט איהר צוגעבען אז ער איז
א העכסט קאָרעקטער מענש.

ב ר א ק : אז ער איז קאָרעקט און רעספעקטאבעל — דער
ריין איז קיין צווייפעל ניט.

ה ע ד ד א : און איך זעה ניט אין איהם קיין זאָך וואָס זאָל
זיין אבסאָלוט לעבערליך. — זעהט איהר?

ב ר א ק : לעבערליך? ניין — איך קען עס ניט זאָר
גען —

ה ע ד ד א : נו, און ער איז יעדענפאלס א זעהר פלייסיגער
פאָרשער. איך זעה ניט איין, פארוואָס ער זאָל ניט קענען ווען
עס איז זיך ארויפארבייטען.

ב ר א ק : (קוקט אויף איהר ניט זיכער) איך האָב געגלויבט
אז איהר, אזוי גוט ווי יעדער אנדערער, ערווארטעט ער זאָל ארויפ־
שטייגען ביז'ן העכסטען שטאפעל.

ה ע ד ד א : (מיט א מיעדען אויסדרוק) יא, אזוי האָב איך
ערווארטעט — און דאן, וויבאלד ער איז געווען אזוי ענטשללאָסען
מיט אלע זיינע קרעפטען מיך צו בעזאָרגען, זעה איך ווירקליך ניט
איין, פאר וואָס איך זאָל ניט האָבען אָנגענומען זיין האַנד.

ב ר א ק : יא — אויב איהר קוקט אויף דעם פון דער
זייט —

ה ע ד ד א : דאָס איז געווען מעהר וויפיעל מיינע אנדערע
פערעהרער זיינען געווען בערייט צו טהאָן פאר מיר, מיין ליבער
בראָק.

ב ר א ק : (לאכט) נו, איך קען ניט ענטפערען פאר אלע אי-
בערייגע, אָבער וואָס עס בעטרעפט מיך אליין, ווייסט איהר גאנץ
גוט, אז איך האָב אימער געהאט — א געוויסע אכטונג פאר דעם

באנר פון עהע — פאר דער עהע אלס אן אינסטיטוציע, מאדאם העדרא.

ה ע ד א : (שפאסחאפטיג) אה, אויף אייך, גלויבט מיר זי-
כער, האָב איך קיינמאָל קיין האָפנונגען ניט געהאט.
ב ר א ק : אלץ וואָס איך פערלאנג, איז אן אנגענעהמער און
אינטימער קרייז, וואו איך קען זיין בעהילפליג מיט ראטה און
טהאט, און בין פריי אריין-און-ארויס צו געהן — ווי א פערטרוי-
טער פריינד —

ה ע ד א : פון דעם בעל-הבית פון הויז, מיינט איהר ?
ב ר א ק : (פערנייגט זיך) אויפריכטיג געזאָגט — פון דער
בעל-הבית'טע די ערשטע זאך; עס פערשטעהט זיך פון בעל-
הבית אויך, צווייטענס. אזא דרייווינקעלדיגע פריינדשאפט —
אויב איך קען עס אזוי אנרופען — איז ווירקליך זעהר אנגענעהם
פאר אלע דריי, לאָזט מיר אייך זאָגען.

ה ע ד א : יא, איך האָב זיך פיעל מאָל געוואונשען צו
האָבען וועמען עס איז א דריטען אויף אונזערע ריזען. אך —
דאָס זיצען זאלבענאנר אין דער קופעע —!
ב ר א ק : צום גליק איז אייער האַכצייטס-דרייזע שוין פאר-
איבער.

ה ע ד א : (שאַקעלט מיט'ן קאָפּ) ניין, נאָך לאנג, לאנג
ניט. איך בין נור אנגעקומען דערווילע אויף א סטאנציע אונטער-
וועגס.

ב ר א ק : נו, דאן שפרינגט מען ארויס און מען בעוועגט
זיך א ביסעל, מאדאם העדרא.

ה ע ד א : איך שפרינג קיינמאָל ניט ארויס.
ב ר א ק : ווירקליך ניט ?
ה ע ד א : ניין — וואָרים אימער געפינט זיך ווער עס איז,
— וואָס —

ב ר א ק : (לאַכט) וואָס וואָלט כאַפען א קוק אויף אייערע
קנעכלעך, מיינט איהר ?

ה ע ד ד א : יא, ריכטיג.
ב ר א ק : נו, אָבער מיין גאָט —
ה ע ד ד א : (מאכט אוועק מיט'ן האנד) דאָס וויל איך ניט.
איך בלייב שוין בעסער זיצען וואו איך בין, אין צווייען.
ב ר א ק : אָבער ווי איז א שטייגער, ווען א דריטע פּערזאָן
שפּרינגט אריין און זעצט זיך צו צו דעם פּאַריל ?
ה ע ד ד א : אה — דאָס איז שוין עפעס אנאנדער זאך.
ב ר א ק : א פּערטרויטער, סימפּאטישער פּריינד —
ה ע ד ד א : וועלכער קען אונטערהאלטען און פיהרען גע-
שפּרעכען וועגען אלע מעגליכע געגענשטאנדען —
ב ר א ק : און איז א ברעקיל ניט קיין ספּעציאַליסט...
ה ע ד ד א : (זיפצט אויף) יא, דאָס וואָלט טאקע געווען אן
ערליכטערונג.
ב ר א ק : (הערט ווי עס עפענט זיך די פּאָדערסטע מיר און
קוקט אַהין צו) דער דרייעק איז געשלאָסען.
ה ע ד ד א : און דער צוג פּאַהרט ווייטער.
(זשאַרזש טעסמאן, אין א גרויען אַנצוג מיט א ווייכען פּילצער
נעם הוט, קומט אריין פון קאַרידאָר. ער טראָגט אייניגע ניט-געבונדע-
נע ביכער אונטער'ן אַרעם און אין די טאַשען.)
ט ע ס מ א נ : (געהט צו צום מיט נעבען דער זאָפּע אין וויי-
קעל) פּוה — וואָס פאַר א שווערע משא אָט די אלע ביכער זיינען
אין א הייסען טאַג! (לעגט זיי אויפ'ן טיש) איך בין פּאַזיטיוו
פּערשוויצט, הערדא. אף, זעהט נור! איהר זייט שוין דאָ, מיין
ליעבער ריכטער, הא ? בערטא האָט מיר גאָר ניט געזאָגט.
ב ר א ק : (שטעהט אויף) איך בין אריינגעקומען דורכ'ן
גאַרטען.
ה ע ד ד א : וואָס פאַר אַ ביכער האָסטו דאָרטן ?
ט ע ס מ א נ : (שטעהט און קוקט זיי דורך) עטליכע נייע
ביכער וועגען מיינע ספּעציעלע שטודיען — וועלכע איך מוז נוי-
טיג האָבען.

ה ע ר ד א : וועגען דיין ספעציאליטעט?
ב ר א ק : יא, ביכער אויף זיין ספעציאליטעט, מאדאם
טעסמאן. (בראק און העדדא שמויכלען איינע צו די אנדערע פער-
טרויליד.)

ה ע ר ד א : ברויכסטו נאך מעהר ביכער פאר דיין ספע-
ציאליטעט?

ט ע ס מ א ן : יא, מיין ליעבע העדדא, מען קען קיינמאל
ניט האָבען צופיעל. מען מוז נאטירליך זיין בעקאנט מיט אלעם
וואָס איז געשריבען און געדרוקט אין דעם פאך.

ה ע ר ד א : יא, איך דענק אז מען מוז.

ט ע ס מ א ן : (זוכט צווישען די ביכער) זעה נור — איך
האָב מיר איינגעשאפט עילערט לאָוובאַרג'ס בוך אויך. (דערלאנגט
איהר דאָס בוך) וואָלסט אפשר וועלען עס דורכקוקען, העדדא,
הא ?

ה ע ר ד א : ניין, אדאנק. אָדער — אפשר שפעטער.

ט ע ס מ א ן : איך האָב אביסעל אריינגעקוקט אין איהם
געהענדיג אהיים.

ב ר א ק : נו, וואָס דענקט איהר וועגען דעם בוך אלס ספע-
ציאליסט?

ט ע ס מ א ן : איך דענק, אז עס צייגט ארויס א מערקוויר-
דיג געזונטען פערשטאנד. ער האָט קיינמאל פריהער אזוי גוט ניט
געשריבען. (נעהמט צונױף די ביכער) איצטער וויל איך דאָס אלעם
אריינטראָגען צו מיר אין קאבינעט. איך וואָלט שוין וועלען אויפ-
שניידען די בלעטער. — און דאן מוז איך זיך איבערטאָן. (צי-
בראק) איך מיין, אז מיר האָבען נאך צייט צו געהן, הא ?

ב ר א ק : אָה, ניין, איהר דארפט זיך ניט אָנהויבען צו
אױלען.

ט ע ס מ א ן : אלוף גוט, וועל איך מיר נעהמען צייט.
(ער געהט מיט די ביכער, שמעלט זיך אָב אין דורכגאנג און קעהרט

זיך אום) יא, ווייסטו, הערדא — טאנטע יוליא וועט היינט אין אבענד ניט קומען.

ה ע ד א : זי קומט ניט ? אפשר צוליעב דער געשיכטע מיט'ן הוט ?

ט ע ס מ א : אָה, א האָר ניט דעריבער. ווי קענסטו גאָר טראכטען אזא זאך אויף טאנטע יוליא — בערעכען נור! דער פאקט איז, אז טאנטע רינא איז זעהר קראנק.

ה ע ד א : זי איז אלעמאָל קראנק.

ט ע ס מ א : יא, אָבער היינט פיהלט זי נעבעך א סך ער-

גער ווי אלעמאָל.

ה ע ד א : נו, אויב אזוי, איז עס נישט מעהר ווי רעכט,

אז איהר שוועסטער זאָל בלייבען מיט איהר. איך וועל שוין ארי-בערטראָגען דעם שאַדען.

ט ע ס מ א : און דו קענסט זיך גאָר ניט פאַרשטעלען ווי

צופריעדען טאנטע יוליא איז — ווייל דו האָסט זיך אזוי גוט ער-האַלט אויף דער רייווע.

ה ע ד א : (שטעהט אויף, האלב-לויט) אָך, די דאָזיגע איי-

ביגע טאנטעס!

ט ע ס מ א : וואָס ?

ה ע ד א : (געהט צו דער גלעזערנער טיר) גאָרנישט.

ט ע ס מ א : נו, גוט. (ער געהט ארויס דורכ'ן מיטעלסטען

צימער רעכטס.)

ב ר א ק : וועגען וואָס פאר א הוט האָט איהר דאָס גע-

רעדט ?

ה ע ד א : אָך, דאָס איז א שטיקעל געשיכטע וואָס האָט

זיך אָבגעשפיעלט מיט פרייליין טעסמאן היינט אין דער פרייה. זי

האָט געהאט אוועקגעלעגט איהר הוט אויף יענעם שטוהל דאָרטן —

(זי קוקט אויף איהם און שמייכלט) — און איך האָב זיך געמאכט,

ווי איך וואָלט געדענקט אז דאָס איז דער דיענסט'ס.

ב ר א ק : (שאַקעלט מיט'ן קאָפּ) אָבער, מיין ליעבע מאראם

העדדא, ווי אזוי האָט איהר געקענט טהאָן אזא זאך ? און ווע-
מען ? — אזא ליעבענסווירדיגער עלטערער דאמע !

ה ע ד ד א : (געהט איבער'ן צימער גערוועזן) יא, איהר ווייסט
— אזא שגעון קומט אויף מיר אָן מיט איין מאָל, און איך קען עס
ניט גובר זיין. (ווארפט זיך אַנידער אויפ'ן לעהנשטוהל ביים אוי-
ווען) אה, איך ווייס ניט ווי זיך דאָס צו ערקלערען.

ב ר א ק : (הינטער דעם לעהנשטוהל) איהר זייט אין אמת'ן
ניט גליקליך — דאָס איז די זאך.

ה ע ד ד א : (קוקט גלייך אַנטקעגען) איך ווייס קיין אורזאך
ניט פאר וואָס איך זאָל זיין — גליקליך. קענט איהר מיר אפשר
זאָגען ?

ב ר א ק : יא — צווישען אנדערע, דערפאר ווייל איהר האָט
געקריגען די היים, וועלכע איהר האָט אקוראט געוואונשען.

ה ע ד ד א : (קוקט אויף איהם און לאכט) איהר גלויבט אויך
אין דער דאָזיגער לעגענדע ?

ב ר א ק : איז עס דען ניט אמת ?

ה ע ד ד א : אָה יא, ע ט ו ו אָ ס אמת שמעקט אין
דעם.

ב ר א ק : נו ?

ה ע ד ד א : אָט דאָס שמעקט אין דעם, וואָס איך האָב
געברויכט טעסמאן'ען אויף צו בעגלייטען מיך אהיים פון בעלער
לעצטען זומער —

ב ר א ק : ליידער איז מיר אויסגעקומען צו געהן מיט אַנ-
אנדער וועג.

ה ע ד ד א : דאָס איז אמת. איך ווייס אז איהר זייט גע-
נאנען מיט אַנאנדער וועג לעצטען זומער.

ב ר א ק : (לאכט) שעהמען זאָלט איהר זיך, מאדאם העדדא !
נו, אלזאָ — איהר און טעסמאן — ?

ה ע ד ד א : יא, איין אבענד האָט זיך געמאכט אז מיר
זיינען דאָ פערבייגענאנגען ; טעסמאן, דער אומגליקליכער גע-

בעד, האָט זיך געדרעהט אין דרייען מאטערענדיג זיך אנצופיהרען
א געשפרעך — נו, האָב איך רחמנות געהאט אויף דעם געלעהר-
טען מאן —

ב ר א ק : (שמייעלט צווייפעלהאפטיג) א י ה ר האָט
רחמנות געהאט ? ה'ם ?

ה ע ד א : יא, עס האָט מיר ווירקליך לייד געטהאָן. און
אזוי זיך — כדי איהם ארויסצוהעלפען פון א פערלעגענהייט —
איז מיר לייכטיניג אינגעפאלען איהם צו זאָגען, אז איך וואָלט גע-
וואָלט וואוינען אין אַט דער וויללאָ.

ב ר א ק : מעהר גאָרנישט ?

ה ע ד א : מעהר גאָרנישט י ע נ ע ם אָבענד.

ב ר א ק : אָבער נאָכהער ?

ה ע ד א : און מיין לייכטיניגקייט האָט געהאט פאָלגען,
מיין ליעבער בראַק.

ב ר א ק : ליידער טרעפט דאָס צו־אָפּט, מאדאם הערדא.

ה ע ד א : איך דאנק אייך ! איהר זעהט אלזאָ, אז אַט
דער השק צו דעם מיניסטער פאלק'ס וויללאָ איז געוואָרען דער
ערשטער באַנד פון סימפאטיע צווישען זשאָרוש טעסמאן און מיר.
דערפון איז ארויסגעקומען אונזער פערל־אָבונג, אונזער חתונה, אין
אונזער הייראט־רייזע, און אלע איבעריגע זאכען. יא, יא, מיין
ליעבער בראַק — ווי מען בעט זיך אויס, אזוי ליעגט מען, ווילט
זיך מיר זאָגען.

ב ר א ק : דאָס איז גרויסארטיג ! און אין אמת'ן איז

אייך גאָרניט אָנגעגאנגען די גאנצע זאך ?

ה ע ד א : ניין, נאָט איז מיין עדות אז ניט.

ב ר א ק : אָבער איצטער ? איצט ווען מיר האָבען אלץ

אזוי הימיש איינגעאָרענט דאָ פאר אייך ?

ה ע ד א : אָה — אין אלע צימערן, דוכט זיך, שמעקט

מיט לאווענדער און געטריקענטע ראָזען. — נור אפשר האָט עס
טאנעט יוליא געבראכט דעם ריח מיט זיך.

ב ר א ק : (לאכט) ניין, איך דענק אז דאָס איז געבליבען א ירושה פון דער פערשטאַרבענער פרוי מיניסטאָרין פאלק.

ה ע ד א : יא, עם הערט זיך טאקע אין דעם א גערוך פון שטערבליכקייט. עם דערמאָהנט מיך אָן א בלומען־קראַנץ — אויף מאָרגען נאָכ'ן באַל. (לעגט ציגנויף די הענד אונטער'ן קאָפּ, שפארט זיך אָן הינטען אויפ'ן שטוהל און קוקט אויף איהם) אה, מיין ליבערער בראַס — איהר קענט זיך ניט פאָרשטעלען ווי שרעקליך איך וועל זיך דאָ לאַנגוויילען.

ב ר א ק : פאר וואָס זאָלט איהר אויך ניט געפינען זיך עפעס אַ בערוף אין לעבען, מאדאם העדדאָ?
ה ע ד א : א בערוף — וואָס זאָל האבען עטוואָס אנציי־הענדעס פאר מיר?

ב ר א ק : עם פערשטעהט זיך, אויב מעגליך.
ה ע ד א : נאָט ווייס וואָס פאר אַ מין בערוף דאָס וואָלט געקענט זיין. איך קלער מיר אָפּט צי וואָלט ניט — (האקט זיך איבער) אָבער דאָס וועט אויך ניט געהן.

ב ר א ק : ווער קען וויסען? לאַמיר הערען וואָס דאָס איז.
ה ע ד א : איך מיין, איך זאָל ניט זעהען, אז טעסמאן זאָל זיך אריינלאָזען אין דער פאָליטיק.

ב ר א ק : (לאכט) טעסמאן? ניין, ווירקליך דאָס איז ניט פאר איהם — ניט פאר זיין כאַראַקטער.

ה ע ד א : ניין, איך האָב מורא אז ניט. — ווען איך וואָלט איהם דאָך געקענט בריינגען דערצו?

ב ר א ק : יא, — אָבער וואָס פאר אַ צופריעדנשטעלונג וואָלט איהר געקענט האָבען דערפון? אויב ער טויג זיך ניט פאר אזא מין זאך, איז פאר וואָס זאָלט איהר איהם דוקא וועלען אריינ־טרייבען אין דעם?

ה ע ד א : ווייל מיר איז לאַנגווייליג, זאָג איך דאָך אייך!
(כאָ אַ פּאָנזע) דיינקט איהר, הייסט עם, אז עם איז גאָר אונטען־ליך טעסמאן זאָל ווען עם איז קענען ווערען אַ מיניסטער?

ב ר א ק : ה'ם — פערשמעהט איהר מיך, מיין ליעבע מא-
דאם העדרא — כדי צו קענען ווערען א מיניסטער, וואָלט ער ער-
שטענס געדארפט זיין א היבש רייכער מאן.

ה ע ד א : (שמעהט אויף אונגעדולדיג) יא, אָט דאָ ליענט
דער הונד בעגראָבען! עס איז דער קבצנ'ישער יחוס, אין וועלכען
איך האָב זיך דאָ אריינגעדריעהט —! (געהט איבער'ן צימער) אָט
דאָס איז עס, וואָס מאַכט דאָס לעבען אזוי יאמערליך! אזוי לע-
כערליך דורכאויס! — דען אָט דאָס איז עס.

ב ר א ק : און איך וואָלט געזאָגט, אז דער פעהלער גע-
פינט זיך גאָר אנדערסוואו.

ה ע ד א : וואו דען?

ב ר א ק : איהר האָט קיינמאָל ניט דורכגעמאכט אין אייער
לעבען קיין ווירקליך אויפמונטערעדע ערפאהרונג.

ה ע ד א : איהר מיינט עפעס ערנסטעס?

ב ר א ק : יא, איהר מענט עס אזוי אַנרופען. נור אפשר
שמעהט אייך איצטער וואָס פאָר.

ה ע ד א : (טהוט א וואָרף מיט'ן קאָפּ) אה, איהר דענקט
פון די אונאננעהמליכקייט וועגען דער טרויעריגער פראָפעסאָר-
שמעלע? ניין, דאָס מוז בלייבען טעסמאן'ס אייגענער עסק. איך
פערזיכער אייך, אז איך וועל עס ניט האָבען אין זינען אפילו אין
מינוט.

ב ר א ק : ניין, ניין, דערפון רעד איך ניט. נור ווי איז
א שטייגער, אז איהר וואָלט איצטער געקריגען וואָס אין א עדעלען
לשון הייסט — אן ערנסטע פעראנטוואָרטליכקייט? (ער שמוי-
כעלט) אזוי צו זאָגען, א נייע פעראנטוואָרטליכקייט, מאדאם הער-
דא?

ה ע ד א : (בייז) שווייגט שטיל! אזא מין זאך וועט
קיינמאָל ניט פאסירען!

ב ר א ק : (פאָרויכטיג) נו, וועגען דעם וועלען מיר נאָך רע-
דען — א יאָהר שפעטער, העכסטענס.

ה ע ד א : (שארף) פאר אזעלכע זאכען האָב איך קיין ניין
גונג ניט, הערר ריכטער. קיינע פּעראַנטוואָרטליכקייטען פאר מיר!
ב ר א ק : זייט איהר דען אזוי פּערשיעדען פון דעם כלל
פּרויען, אז איהר האָט גאָר קיין נייגונג ניט פאר אזוינע פליכטען,
וועלכע — ?

ה ע ד א : (ביי דער גלעזערנער טיר) אה, שווייגט שטיל,
זאָג איך אייך! — אָפּט דאכט מיר, אז עס איז דאָ נור איין זאך
אויף דער וועלט, פאר וועלכער איך האָב עפּעס א נייגונג.

ב ר א ק : (טרעט צו נעהנטער צו איהר) און וואָס איז עס,
אויב איך מעג פּרעגען ?

ה ע ד א : (שטעהט קוקענדיג דרויסען) זיך לאַנגוויילען
צום טויט. איצט ווייסט איהר שוין. (קעהרט זיך אום, קוקט צום מיט-
טעלסטען צימער צו און לאכט) יא, פונקט ווי איך האָב געקלערט!
אָט קומט דער פּראָפּעסאָר.

ב ר א ק : (זאכט, אין א טאָן פון ווארנונג) נא, נא, נא, מא-
דאם הערדא!

(זשאַרזש טעסמאן, אָנגעטאָן צום אבענד, מיט די האַנדשוּח און
הוט אין האַנד, קומט אריין פון רעכטס דורכ'ן מיטעלסטען צימער.)
ט ע ס מ א נ : הערדא, איז ניט געקומען קיין נאכריכט פון
עילערט לאָוובאַרג? הא?

ה ע ד א : ניין.
ט ע ס מ א נ : דאן וועסטו זעהען אז ער וועט דאָ באלד אליין
זיין.

ב ר א ק : און איהר דענקט ווירקליך אז ער וועט קומען?
ט ע ס מ א נ : יא, איך בין כמעט זיכער אז ער וועט.
וואָרים דאָס וואָס איהר האָט אונז דערצעהלט היינט אין דער
פּריה האָט אוראיי געמוזט זיין ניט מעהר ווי לייטישע רייד.

ב ר א ק : דענקט איהר אזוי?
ט ע ס מ א נ : יעדענפאלס האָט טאנטע יוליא געזאָגט אז

זי גלויבט ניט, אז ער וועט ווען עס איז מיר וויעדער שטעהען אין וועג. שטעלט זיך נאָר פאָר!

ב ר א ק : נו אויב אזוי, איז גאנץ גוט.

ט ע ס מ א ן : (לעגט אוועק זיין הוט און האַנדשוה אויף א שוהל רעכטס) יא, אָבער איהר וועט מיר מוזען לאָזען ווארטען אויף איהם אזוי לאַנג ווי מעגליך.

ב ר א ק : מיר האָבען נאָך גענוג צייט. קיינע פון מיינע געסט וועלען ניט קומען פריהער פאר זיעבען אָדער האַלב־אכט.

ט ע ס מ א ן : דאן קענען מיר אונטערהאלטען הערדאן דערוויילע און זעהען וואָס ס'וועט זיין, האַ?

ה ע ד ד א : (לעגט אוועק בראַק'ס הוט און אויבערראַק אויף דער ווינקעל־זאָפּע) און אין ערגסטען פאל קען הער לאַוּבאָרג בלייבן בען דאָ מיט מיר.

ב ר א ק : (וויל אליין געהען זיינע זאכען). אַך, ביטע, מאַדאם טעסמאן! — וואָס מיינט איהר אייגענטליך מיט „אין ערגסטען פאל“?

ה ע ד ד א : אויב ער וועט ניט געהן מיט אייך און טעסמאן. ט ע ס מ א ן : (קוקט אונענטשלאָסען אויף איהר) אָבער, מיינ ליבעע הערדא — דענקסטו אז עס פאסט זיך אז ער זאָל דאָ בלייבן בען מיט דיר, האַ? פּערגעס ניט אז טאנטע יוליא קען ניט קומען. ה ע ד ד א : ניין, אָבער פרוי עלווסטעד וועט קומען. מיר דריי קענען פּערבריינגען צוזאמען ביי א גלעזיל טהעע.

ט ע ס מ א ן : אָה, יא, דאָס איז שוין רעכט.

ב ר א ק : (שמייכלעט) און אפשר וואָלט דאָס טאקע גע- ווען דער זיכערסטער פּלאַן פאר איהם.

ה ע ד ד א : פאר וואָס עפעס?

ב ר א ק : נו, איהר געדענקט דאָך, מאַדאם טעסמאן, ווי איהר פּלעגט אבלאכען פון מיינע קליינע וועטשערניקעס. איהר פּלעגט זאָגען, אז זיי פאסען זיך נור פאר מענשען מיט גאנץ שטרענגע פּרינציפּען.

ה ע ר ד א : אבער הער לאָוּבאַרנ'ס פרינציפּען זיינען איצט
אַהן צווייפּעל שטרענג גענוג. א זינדיגער וואָס האָט תשובה גע-
טהאַן —

(בערשא בעווייזט זיך אין ארוינגאנגס טיר.)

ב ע ר ט א : מאדאם, איין הערר איז געקומען וועלכער פרעגט
אויב איהר זייט צו הויז.

ה ע ר ד א : לאַזט איהם אריין.

ט ע ס מ א ז : (שמיל) איך בין זיכער אז דאָס איז ער!
שטעלט זיך פאַר!

(עילערש לאָוּבאַרג קומט אריין פון קאַרידאָר. ער איז שלאַנק
און מאַגער; פון דיזעלבע יאַהרען ווי טעסמאן, ער זעהט אָבער אויס
עלמער און עטוואָס אָבעלעכט. די האָר אין דער באַרד זיינען שוואַרץ-
ברוין, דאָס געזיכט לאנג און בלאַס מיט רומיליכע פּלעקען אויף די באַ-
קען. ער איז געקליידעט אין א עלעגאַנטען שוואַרצען בעזוך-אַנצוג,
נאָך גאָר א נייעם. טראָגט טונקעלע האַנדשוה און א צילינדערהוט און
האַנד. ער שטעלט זיך אָב נעבען טיר, פּערנייגט זיך שנעל, פּוהלט זיך
עטוואַס און פּערלעגענהייט.)

ט ע ס מ א ז : (געהט צו צו איהם און דריקט איהם ווארעם
די האנד) נו, מיין לייעבער עילערט — אָט אזוי טרעפּען מיר זיך
ענדליך וויעדער!

ע י ל ע ר ט ל א ו ו ב א ר ג : (רעדט מיט א שמילער שמו-
מע) איך דאַנק דיר פאַר דיין בריעף, טעסמאן. (געהט צו צו הערדא)
קען איך איך אויך געבען די האנד, מאדאם טעסמאן?

ה ע ר ד א : (נעהמט זיין האנד) עם פּרעהט מיך איך צו
זעהן, הערר לאָוּבאַרג. (אַנצויגענדיג מיט'ן האנד) איך ווייס ניט,
אויב די ביידע העררען — ?

ל א ו ו ב א ר ג : (פּערנייגט זיך לייכט) הערר ריכטער בראק
גלויב איך.

ב ר א ק : (פּערנייגט זיך אויך) אה, יא — אמאָליגע ציי-
טען —

ט ע ס מ א ן : (צו לאַוּבאַרג, ארויפלעגענדיג די הענד אויף זיינע אקסלען) און איצט קענסטו זיך דאָ ביי אונז פיהלען אינ- גאנצען היימיש, עילערט! ניט וואהר, העדרא? — וואָרים איך הער אז דו מיינסט וויעדער זיך צו בעזעצען אין שטאָדט, הא? ל א ו ו ב א ר ג : יא, איך דענק אזוי.

ט ע ס מ א ן : גאנץ רעכט, גאנץ רעכט. הער נור, איך האָב שוין געקריגען דיין נייען בוך; איך האָב אָבער נאָך קיין צייט ניט געהאט איהם צו לעזען.

ל א ו ו ב א ר ג : דו מענסט זיך פארשפאָרען די טרחה.

ט ע ס מ א ן : וואָס עפעס?

ל א ו ו ב א ר ג : ווייל עס איז דאָרטן גאָרנישט ניטאָ.

ט ע ס מ א ן : בערעכען נור — ווי אזוי קענסטו דאָס זאָ-

גען?

ב ר א ק : ווי איך הער, לויבט מען דאָס בוך גאָר זעהר פיעל. ל א ו ו ב א ר ג : דאָס איז וואָס איך האָב געוואָלט; דאָ- רום האָב איך דאָס בוך געשריבען אזוי, אז יעדער איינער זאָל קע- נען דערמיט איינשטימען.

ב ר א ק : דאָס איז זעהר קלוג פון אייער זייט.

ט ע ס מ א ן : יא, אָבער, מיין ליעבער עילערט! —

ל א ו ו ב א ר ג : וואָרים איך האָב איצטער ברעה צו גע-

ווינען פאר זיך א פאָזיציע פון דאָס־ניי — איך וויל וויעדער אָנ- הויבען פון אָנפאנג.

ט ע ס מ א ן : (אביסעל אין פערלעגענהייט) אה, אָט דאָס

ווילסטו טהאָן?

ל א ו ו ב א ר ג : (שמויכעלט, לעגט אוועק זיין הוט און

נעהמט ארויס פון טאש פון ראָק א פאקעט איינגעוויקעלט אין פאפיער)

ווען אָט דאָס וועט זיין געדרוקט, זשאַרזש טעסמאן, וועסטו

עס מוזען לעזען. וואָרים דאָס איז דאָס אמת'ע בוך — דאָס

בוך, אין וועלכען איך האָב אריינגעלעגט מיין ריכטיגען „איך“.

ט ע ס מ א ן : ווירקליך? וואָס איז עס דען?

ל א ו ו ב א ר ג : דאָס איז די פּאַרטזעצונג.
 ט ע ס מ א נ : די פּאַרטזעצונג ? פון וואָס ?
 ל א ו ו ב א ר ג : פון דעם בוך.
 ט ע ס מ א נ : פון דעם נייען בוך ?
 ל א ו ו ב א ר ג : פּערשטעהט זיך.
 ט ע ס מ א נ : וואָס הייסט, מיין ליבער עילערט — גרייכט
 ניט דיין בוך ביז דער לעצטער צייט ?
 ל א ו ו ב א ר ג : יא, עס גרייכט טאקע, אָבער דיעזעס האנד-
 דעלט וועגען דער צוקונפט.
 ט ע ס מ א נ : וועגען דער צוקונפט ! אָבער, מיין גאָט,
 וועגען דעם ווייסען מיר דאָך גאָרנישט !
 ל א ו ו ב א ר ג : ניין, דאָך לָאָזט זיך שוין עפעס זאָגען
 וועגען דעם. (עפענט דעם פּאקעט) מ'הו נור א קוק —
 ט ע ס מ א נ : אָבער דאָס איז דאָך ניט דיין האנדשריפט.
 ל א ו ו ב א ר ג : איך האָב עס דיקטירט. (מישט די
 בלעטער) עס צופאַלט אין צוויי טיילען. דער ערשטער טייל רעדט
 וועגען די ציוויליזירענדע קרעפטען פון דער צוקונפט. און אָט
 איז דער צווייטער טייל — (לויפט דורך די בלעטער ביז'ן ענד) אין
 דעם האנדעלט זיך וועגען דעם וואהרשיינליכען גאנג פון דער ענט-
 וויקלונג.
 ט ע ס מ א נ : מערקווירדיג ! מיר וואָלט קיינמאָל אויפ'ן
 זין ניט ארויף זאָוואס צו שרייבען.
 ה ע ר ד א : (שטעהט ביי דער גלעזערנער טיר און קלאפט מיט
 די פינגער אויף די שוויבען) ה'ם — איך מיין עפעס, אז ניט.
 ל א ו ו ב א ר ג : (פּערוויקעלט דעם מאנוסקריפט אין דעם פא-
 פיער און לעגט עס אוועק אויפ'ן טיש) איך האָב עס געבראַכט מיט
 זיך, דענקענדיג אז איך וועל קענען דיר לעזען א ביסעל פון דעם
 היינט אין אבענד.
 ט ע ס מ א נ : דאָס איז געווען זעהר שעהן פון דיר, ער-
 לערט. אָבער היינט אין אָבענד — ? (קוקט אויף בראק'ן) איך

זעה ניט ווי מיר וועלען עס קענען איינאָרדנען —
ל א ו ב א ר ג : נו גוט, וועט זיין אנאנדער צייט. עס
איז קיין איילעניש.

ב ר א ק : איך מוז איך דערצעהלען, הערר לאָובאָרג —
היינט אין אבענד וועלען זיך צונויפקלויבען א קליינע קאָמפאניע
ביי מיר אין הויז — הויפטזעכליך לכבוד טעסמאן'ען, פערשטעהט
איהר —

ל א ו ב א ר ג : (זוכט זיין הוט) אה, אויב אזוי וועל איך
איך ניט פעהרהאלטען —

ב ר א ק : ניין, הערט אָבער — ווילט איהר ניט מיר טהון
דעם געפאלען און מיטגעהן מיט אונז?

ל א ו ב א ר ג : (קורץ און שארף) ניין, איך קען ניט —
איך דאנק איך זעהר.

ב ר א ק : אף וואָס — קומט דאָך! מיר וועלען האָבען א
געקליבענעם קליינעם קרייז מענשען. און איך פערזיכער איך אז
מיר וועלען „לעבען א טאָג“ — ווי מאדאם הער — ווי מאדאם
טעסמאן זאָגט.

ל א ו ב א ר ג : דעריין איז ביי מיר קיין ספק ניט. דאָך
אָבער —

ב ר א ק : און דאן קענט איהר מיטנעהמען אייער מאנר-
סקריפט און איהם לעזען פאר טעסמאן'ען ביי מיר אין הויז.
איך וואָלט איך געגעבען א צימער אינגאנצען פאר איך.

ט ע ס מ א נ : יא, בעטראכט נור, עיעלרט — פארוואָס
זאָלסטו דאָס ניט טהאָן? הא?

ה ע ד א : (מישט זיך אריין) אָבער, טעסמאן! ווען
הערר לאָובאָרג וויל עס ניט — איך בין זיכער הערר לאָובאָרג איז
מעהר צופריעדען צו בלייבען דאָ און עסען וועטשערע מיט מיר.

ל א ו ב א ר ג : (קוקט אויף איהר) מיט איך, מאדאם
טעסמאן?

ה ע ד א : און מיט פרוי עלזוסטעד.

ל א ו ר ב א ר ג : אה — (לויכט) איך האָב זי געזעהן א מינוט היינט אין דער פרייה.

ה ע ר ד א : איהר האָט זי געזעהן ? נו, זי קומט היינט אין אבענד. און דעריבער זייט איהר כמעט פערפליכטעט דאָ צו בלייב בען, הערר לאָוובאָרג, וואָרים אויב ניט, וועט זי ניט האָבען ווער עס זאָל זי בעגלייטען א היים.

ל א ו ר ב א ר ג : דאָס איז ריכטיג. איך דאנק אייך זעהר, מאדאם טעסמאן — וויבאלד אזוי בלייב איך.

ה ע ר ד א : דאן וועל איך געהן עפעס אַנזאָגען דער דיענסט. (זי געהט צו דער טיר פון קאָרידאָר און קלינגט. בערשאַ קומט אריין. הערדא זאָגט איהר עפעס אין דער שטיל און צייגט איהר אַן אויפ'ן מיטעלסטען צימער. בערשאַ שאַקעלט צו מיט'ן קאָפּ און געהט ארויס.)

ט ע ס מ אן : (זאָגט אין דערוועלבער צייט צו לאָוובאָרג) זאָג מיר, עילערט — איז עס וועגען אָט דעם נייען געגענשטאנד — וועגען דער צוקונפט — וואָס דו וועסט האַלטען דיינע פאָרטער גע?

ל א ו ר ב א ר ג : יא.

ט ע ס מ אן : ביים בוכהענדלער האָט מען מיר געזאָגט, אז דו וועסט געבען א קורס לעקציעס היינטיגען פרייהלינג.

ל א ו ר ב א ר ג : יא, דאָס איז מיין אבזיכט. איך האָף אז דו וועסט אויף מיר קיין פּעראיבעל ניט האָבען, טעסמאן.

ט ע ס מ אן : אַה ניין, ניט א האָר ! אָבער — ?

ל א ו ר ב א ר ג : איך קען אפילו פּערשטעהן, אז דאָס מוז דיר זיין אונאנגענעהם.

ט ע ס מ אן : (אומעטיג) אה, איך קען דאָך ניט ערווארטען אז צולעב מיר זאָלסטו —

ל א ו ר ב א ר ג : איך וועל נור ווארטען ביז דו וועסט האָבען פרייהער געקראָגען דיין שטעלע.

ט ע ס מ א ן : וועסטו ווארטען ? יא, אָבער — אָבער —
וויילסטו ניט קאָנקורירען מיט מיר ? הא ?
ל א ו ב א ד ג : ניין ; מיך קימערט נור דער מאָראַלער
זיעג.

ט ע ס מ א ן : אַך, גאָט — איז דאָך טאנמע יוליא פאָרט
גערעכט געווען ! אה יא, איך האָב עם געוואוסט ! העדרא !
בערעכען נור — עילערט לאָוובאַרג מיינט ניט צו שטעהן אין אונ-
זער וועג !

ה ע ד ר א : (שארף) אין א ו נ ז ע ר וועג ? איך בעט
דיך לאָז מיך ארויס פון חשבון.

(זי געהט צום מיטעלסטען צימער צו, וואו בערטא שמעלט אוועק
אויפ'ן מיט א טאץ מיט גראַפֿינען און גלעזער. העדרא שאַקעלט צו
מיט'ן קאָפּ און קומט צוריק אין פאָדערסטען צימער. בערטא געהט
ארויס.)

ט ע ס מ א ן : (אין דערזעלבער צייט) און איהר, ריכטער
בראָק — וואָס זאָגט איהר צו דעם ? הא ?
ב ר א ק : יא, איך זאָג, אז א מאָראַלער זיעג — ה'ם —
קען זיך זיין א נאנץ פיינע זאך —

ט ע ס מ א ן : יא, געוויס. אָבער דאָך —
ה ע ד ר א : (קוקט אויף טעסמאן מיט א קאלטען שמייכל)
דו שטעהסט דאָרטן און קוקסט ווי פערטויבט פון א דונערשלאג —
ט ע ס מ א ן : יא — אזוי פיהל איך — איך הויב אָן צו
דענקען —

ב ר א ק : זעהט איהר דען ניט, מאדאם טעסמאן, אז מיר
האָבען אקארשט אויסגעמידען א גרויסען דונער-שטורעם ?
ה ע ד ר א : (צייגט אָן אויפ'ן מיטעלסטען צימער) ווילט
איהר אפשר, מיינע העררען, טרינקען א גלאָז קאלטען פונש ?
ב ר א ק : (קוקט אויף זיין אהר) אן אבשיעד טרונק ?
יא, דאָס איז גאָר ניט קיין נארישע זאך.

ט ע ס מ אן : א קאפיטאלנער געדאנק, הערדא! פונקט
די ריכטיגע זאך! איצט, אז ס'איז מיר אראָב א יאָך —
ה ע ר ד א : וועט איהר אויך ניט נעהמען א ביסעל, הערר
לאָובאַרג?

ל א ו ו ב א ר ג : (מיט א בעוועגונג פון ענטזאגונג) ניין,
איך דאנק. ניט פאר מיר.

ב ר א ק : מיין גאָט — קאלטער פונש איז דאָך זיכער
ניט קיין גיפט.

ל א ו ו ב א ר ג : אפשר ניט פאר אלעמען.
ה ע ר ד א : איך וועל דערוויילע אונטערהאלטען העררן
לאָובאַרג'ן.

ט ע ס מ אן : יא, יא, ליעבע הערדא, טהו דאָס.
(ער און בראק געהען אין מיטעלסטען צימער, זעצען זיך אנידער,
טרינקען פונש, רויכערען ציגארעטען און פיהרען אָן א לעבעדיגען געד
שפרעך. עילערט לאָובאַרג בלויבט שמעהן נעבען אויווען. הערדא
געהט צו צום שרייבטיש.)

ה ע ר ד א : (אין עטוואס א העכערער שטימע) וואָלט איהר
חשק האָבען אָנקוקען אייניגע פאָטאָגראפיען, הערר לאָובאַרג?
איהר ווייסט, אז איך מיט טעסמאן'ען האָבען געמאכט א ריזע
דורך טיראַל, פאָהרענדיג צוריק א היים?

(זי נעהט אן אלבום און לעגט עס אוועק אויפ'ן טיש נעבען זאָ-
פע, אין א ווינקעל פון וועלכער זי זעצט זיך אנידער. עילערט לאָוב-
באַרג געהט צו, שמעלט זיך אָב און קוקט אויף איהר. דאן נעהט
ער א שטוהל זעצט זיך נעבען איהר לינקס, מיט'ן רוקען צום מיטעלסטען
צימער.)

ה ע ר ד א : (עפענט דעם אלבום) זעהט איהר די קייט פון
פעלזען בערג, הערר לאָובאַרג? דאָס איז די אָרטלער גרופע.
טעסמאן האָט אונטערגעשריעבען דעם נאָמען. אָט שמעהט עס:
„די אָרטלער גרופע נעבען מעראן“.

ל א ו ו ב א ר ג : (וועלכער האָט די גאנצע צייט פון איהר

די אויגען ניט ארעכענומען, זאָגט שטיל און לאנגזאם) העדרא —
גאבלער!

ה ע ר ד א : (קוקט האסטיג אויף איהם) אה! שטיל!
ל א ו ו ב א ר ג : (וויעדערהאַלט ווייך) העדרא גאבלער!
ה ע ר ד א : (קוקט אין אַלבוים) אזוי האָב איך געהייסען אַ-
מאָל — ווען מיר האָבען זיך געקענט איינער מיט דעם אנדערן.
ל א ו ו ב א ר ג : און איך מוז זיך איצטער לערנען מעהר
קיינמאָל ניט זאָגען העדרא גאבלער — קיינמאָל ניט, זאָלאנג איך
וועל לעבען.

ה ע ר ד א : (אַלץ בלעטערנדיג דעם אַלבוים) יא, איהר מוזט
זיך לערנען. און איך מײן אז איהר מוזט בעצייטענס אָנהויבען
צו פראקטיצירען. וואָס פריהער אַלץ בעסער, מײן איך.

ל א ו ו ב א ר ג : (ערבישערט) העדרא גאבלער פעהיריא-
טעט! און מיט וועמען — מיט זשאָרוש טעסמאן!

ה ע ר ד א : יא, אזוי געהט די וועלט.
ל א ו ו ב א ר ג : אַה, העדרא, העדרא — ווי קומסט דו זיך
אזוי אוועקצורוארפען!

ה ע ר ד א : (קוקט איהם אָן שאַרף) וואָס! דאָס ערלויב
איך ניט!

ל א ו ו ב א ר ג : וואָס מײנסטו?

(טעסמאן קומט אריין אין צימער און געהט צו דער זאַפע.)

ה ע ר ד א : (הערט ווי ער קומט אין זאָגט אין א גלויבגול-
טיגען טאָן) און אַט דאָס, הערר לאַוובאַרג, איז א בליק-קארטע פון
וואָל ד'אמפעצאַ. קוקט נור אָן אַט די בערג-שפיצען! (קוקט
ליעבליך אויף טעסמאן) ווי הייסען אַט די שפיצען-בערג, מײן ליער-
בער?

ט ע ס מ אן : לאַמיר זעהען. אה, דאָס זיינען די דאָלאַר-
מיטען.

ה ע ר ד א : יא, טאקע! דאָס זיינען די דאָלאַמיטען,
הערר לאַוובאַרג.

ט ע ס מ א נ : ליעבע הערדא, — איך האָב דיר געוואָלט
פרעגען צי זאָל איך דיר אפשר דאָך ברײנגען א ביסעל פונש?
פאר דיר אליין יעדענפאלס, הא?
ה ע ר ד א : יא, ברײנג; און פילייכט אויך עטליכע קיכ-
לעך.

ט ע ס מ א נ : קיינע ציגארעטען?

ה ע ר ד א : ניין.

ט ע ס מ א נ : זעהר גוט.

(ער געהט צום מוטעלסטען צימער, רעכטס. בראָק זיצט אין מי-
טעלסטען צימער און ווארפט אלע וויילע אן אויג אויף הערדא און
לאַוובאַרג.)

ל א ו ו ב אָ ר ג : (ווייך אזוי ווי פריהער) ענטפער מיר,
הערדא, ווי אזוי האָסטו דאָס געקענט טהאָן?

ה ע ר ד א : (לפנים אריינגעטאָן אין אלבום) אויב איהר
וועט ווייטער מיר זאָגען „דו“, וועל איך צו אייך ניט רעדען.

ל א ו ו ב אָ ר ג : טאָר איך ניט זאָגען „דו“ אפילו ווען
מיר זיינען אליין?

ה ע ר ד א : ניין. איהר מעגט עם טראכטען, אָבער איהר
מוזט עם ניט זאָגען.

ל א ו ו ב אָ ר ג : אה, איך פערשטעה. עם איז א בעל־ידי-
גונג אנטקעגען זשאָרוש טעסמאן, וועמען איהר — ליעבט.

ה ע ר ד א : (קוקט אויף איהם און שמייכלט) ליעבע?
א שעהנע אידעע.

ל א ו ו ב אָ ר ג : הייסט עם אז איהר ליעבט איהם ניט!
ה ע ר ד א : איך וויל אָבער ניט וויסען פון קיין סאָרט
אונטרייהייט! געדענקט עם.

ל א ו ו ב אָ ר ג : הערדא — ענטפערט מיר נור איין זאך —
ה ע ר ד א : שא!

(טעסמאן קומט ארוין מוט א קלוינעם טאץ פון מוטעלסטען צי-
מער.)

ט ע ס מ א ן : היער! אָט קומען די גומע זאכען. (שטעלט
אױעק דעם טאָן אױפֿן טיש.)

ה ע ד ר א : פאר וואָס סערווירסט דו אליין?

ט ע ס מ א ן : (גיסט אָן די גלעזער) ווייל עס מאכט מיר אזוי
פיעל פערנעניגען דיך צו בעדיענען, הערדא.

ה ע ד ר א : דו האָסט אָנגעגאָסען צוויי גלעזער. הערר
לאָװבאַרנ האָט געזאָגט אז ער װיל קיינע —

ט ע ס מ א ן : יא, אָבער פרוי עלױסטעד װעט דאָ באלד
זיין, ניין?

ה ע ד ר א : יא, קירצליך — פרוי עלױסטעד —

ט ע ס מ א ן : האָסט שוין פערנעסען װעגען איהר? הא?

ה ע ד ר א : מיר זיינען געװען אזוי אריינגעטאָהן אין אָט
די פאָטאָגראַפיעס. (זי צייגט איהם א בילד) געדענקסטו דאָס
דאָזיגע קליין דערפיל?

ט ע ס מ א ן : אָך, דאָס איז דאָס דערפיל גלייך אונטער דעם
ברענער פאסס. דאָרטן האָבען מיר גענעכטיגט —

ה ע ד ר א : און בעגעגענט די לוסטיגע קאָמפאניע
טוריסטען.

ט ע ס מ א ן : יא, דאָס איז דער פלאץ. דענק נור — װען
מיר װאָלטען דיך געקענט האָבען מיט אונז, עילערט! הא? (ער

געשט צוריק אין מיטעלסטען צימער און זעצט זיך נעכען בראק.)

ל אָ װ ם אָ ר ג : ענטפערט מיר אָט די איין זאך, הערדא —

ה ע ד ר א : װאָס?

ל אָ װ ם אָ ר ג : איז אין אייער פרוינדשאפט צו מיר אויך

ניט געװען קיין ליעבע? קיין פונק ניט — ניט א שאַטען פון
ליעבע?

ה ע ד ר א : איך װיים ניט אויב עס איז געװען. מיר שיינט

עס אקוראט װי מיר װאָלטען געװען צוויי גומע קאמערעדען —

צוויי נאנץ אינטימע פרוינד. (שמייכלט) איהר בעזאָנדערס זייט
געװען זעהר אָפּענהערציג.

ל א ו ו ב א ר ג : דאָס האָט איהר דאָך געוואָלט.
ה ע ר ד א : ווען איך קוק צוריק אויף דער גאנצער זאך, איז
עס איז ווירקליך געווען עטוואס שעהנעס, עטוואס בעצויבערענדעס
— עטוואס מוט היגעס — אין — אין יענער געהיימער אינטימ-
קייט — אין דער קאמערארשאפט, פון וועלכער קיין לעבעדיגער
מענש האָט קיין ברעקיל אהנונג ניט געהאט.

ל א ו ו ב א ר ג : יא, יא, הערדא! ניט וואהר? ווען
איך פלעג קומען נאָכמיטאָג צו אייער פאָטער — און ער, דער
גענעראל, איז געזעסן דאָרטן ביים פענסטער און האָט געלעזען
זיין צייטונג — אומגעקעהרט מיט'ן רוקען צו אונז —

ה ע ר ד א : און מיר ביידע אויף דער זאָפּע אין ווינקעל —
ל א ו ו ב א ר ג : אלעמאָל מיט דעם זעלבען אילוסטרירטען
צייטונגס-בלאט פאָר אונז —

ה ע ר ד א : יא, ווייל מיר האָבען ניט געהאט קיין אלבוים.
ל א ו ו ב א ר ג : יא, הערדא, און ווען איך האָב זיך מתודה
געווען פאר אייך — האָב אייך דערזעהלט אזוינע זאכען וועגען זיך,
וועלכע קיין אנדערער האָט דאמאָלס ניט געוואוסט! איך פלעג
דאָרט זיצען און אייך דערזעהלען פון מיינע „טייערע“ מעשים,
ווי איך האָב פּערהולטעוועט מיינע טעג און נעכט. אה, הערדא —
וואָס פאר א קראפט האָט געשמעקט אין אייך, וואָס האָט מיך גע-
צוואונגען זיך מודה צו זיין פאר אייך אין די דאָזיגע זאכען?
ה ע ר ד א : דענקט איהר אז דאָס איז געווען אין מיר אזא
קראפט?

ל א ו ו ב א ר ג : ווי קען איך עס אנדערש ערקלערען?
און די אלע — די אלע פּערשמעלטע פראגען, וואָס איהר פלעגט
מיר שטעלען —

ה ע ר ד א : וועלכע איהר האָט פון דעסמוועגען אזוי
קלאָר פּערשטאנען —

ל א ו ו ב א ר ג : ווי אזוי האָט איהר געקענט זיצען און

מיר שטעלען אזוינע פראגען? אויספרעגען מיך אזוי פראנק און פריי —

ה ע ד ד א : אין א פערשטעלער פאָרם, געדענקט, זייט מוחל.

ל א ו ו ב א ר ג : יא, אָכער דאָך גאנץ פריי. נעהמען מיך אויפ'ן פעהרער וועגען — אלע זיעבען זאכען?

ה ע ד ד א : און ווי אזוי האָט איהר מיר געקענט ענטפער רען, הערר לאָובאַרג?

ל א ו ו ב א ר ג : יא, אָט דאָס איז טאקע וואָס איך קען ניט פערשטעהן — ווען איך קוק צוריק אויף דעם. זאָנט מיר אָכער איצט טער, הערדא — איז אין גרונד פון אונזער פריינדשאפט ניט געדווען קיין ליבע? האָט איהר ניט פון אייער זייט געפיהלט ווי איהר וואָלט געווען אימשטאנד אָבצואוואשען אלע מיינע פלעקען — אזוי ווי איהר האָט אויסגעהרט מיין וידוי? איז עס ניט אזוי?

ה ע ד ד א : ניין, ניט גאָר אזוי.

ל א ו ו ב א ר ג : וואָס זיינען געווען אייערע מאָטיווען דער-ביי?

ה ע ד ד א : מיינט איהר אז דאָס איז אזוי גאָר אונמעגליך צו ערקלערען, אז א יונג מיידעל — ווען עס האָט זיך גראָד אזוי געמאכט — און קיינער האָט ניט געוואוסט — ל א ו ו ב א ר ג : נו?

ה ע ד ד א : זאָל וועלען כאַפּען א קוק ווען-ניט-ווען אין א וועלט, וועגען וועלכער —

ל א ו ו ב א ר ג : וועגען וועלכער — ?

ה ע ד ד א : — וועגען וועלכער עס איז איהר פערבאָטען עפעס צו וויסען?

ל א ו ו ב א ר ג : איז דאָס געווען די זאך?

ה ע ד ד א : טיילווייז. טיילווייז דוכט זיך מיר כמעט.

ל א ו ו ב א ר ג : קאמער אדשאפט אין דעם דורשט נאך לער
בען. אָבער פארוואָס זאָל כאָטשע דאָס ניט האָבען אָנגעהאלטען?
ה ע ד ד א : די שולד איז געווען אייערע.

ל א ו ו ב א ר ג : א י ה ר האָט אָבגעשניטען מיט מיר.
ה ע ד ד א : יא, ווען אונזער פריינדשאפט האָט געדראָהט
זיך צו ענטוויקלען אין עטוואָס מעהר ערנסטעס. שעהמען זאָלט
איהר זיך, עילערט לאָוובאַרג! ווי אזוי האָט איהר געקאָנט
טהאָן אזא אונרעכט אייער — אייער אָפענהערציגען קאמער אד?
ל א ו ו ב א ר ג : (קוועטשט ציגניף די הענד) אָה, פארוואָס
האָט איהר ניט אויסגעפיהרט אייער דראָהונג? פארוואָס האָט
איהר מיך ניט דערשאָסען?

ה ע ד ד א : ווייל איך האָב אזוי מורא פאר א סקאנדאל.
ל א ו ו ב א ר ג : יא, הערדא, איהר זייט א פייגלינג אין
גרונד הארצען.

ה ע ד ד א : א שרעקליכער פייגלינג. (ענדערט איהר טאָן)
פאר איך איז עס אָבער געווען א גליק. און איצט האָט איהר
געפונען א טרייסט פאר אייער צער ביי די עלווסטערס.

ל א ו ו ב א ר ג : איך ווייס אז טייל האָט זיך פערטרויט
פאר איך.

ה ע ד ד א : און אפשר האָט איהר זיך אויך פערטרויט
פאר איהר וועגען אונז?

ל א ו ו ב א ר ג : ניט א וואָרט. זי איז צורידום צו פערשטעהן
אזוינע זאכען.

ה ע ד ד א : דום?

ל א ו ו ב א ר ג : זי איז דום אין אזוינע זאכען.

ה ע ד ד א : און איך בין א פייגלינג. (זי בויגט זיך צו צו
איהם, ניט קוקענדיג איהם אין געזיכט, און זאָגט שטיל:) איצטער
וועל איך א י י ד עפעס פערטרויען.

ל א ו ו ב א ר ג : (געשפאנט) נו?

ה ע ד ד א : דער פאקט וואָס איך האָב ניט געוואַנט אייך
צו דערשיסען —

ל אָ ו ב אָ ר ג : יא !

ה ע ד ד א : דאָס איז ניט געווען מיין ערגסטע פייגהייט
— יענעם אבענד.

ל אָ ו ב אָ ר ג : (קוקט אויף איהר א מינוט, פערשמעהט זי
און מורמעלט לוידענשאפטליך) אה, הערדא! הערדא גאבלער!
איצט הויב איך אָן צו זעהען א פערבאָרגענעם גרונד אין אונזער
קאמעראַדשאפט! דו און איך — דאָס האָט דאָס לעבען גע-
שפארט אין דיר, נאָך אלעם דעם —

ה ע ד ד א : (שטיל מיט א שארפען בליק) היט זיך! גלויבט
דאָס ניט!

(עס הויבט אָן צו ווערען דונקעל. בערשא עפענט די ארוינגאנגס
טיר פון דרויסען.)

ה ע ד ד א : (מאכט צו דעם אלבאָם מיט אַ קלאַפּ און רופט
אויס שמיכלענדיג) אַך, ענדליך! מיין ליעבינקע טייאָ — קום
נור אַהער!

(פרוי עלוסטעד קומט אַרײַן פון קאַרידאָר, אָנגעטאָן אין אַ באל-
קלייד. די טיר ווערט צוגעמאַכט הינטער איהר.)

ה ע ד ד א : (אויפ'ן זאַפע, שטרעקט אויס איהרע אַרעמס צו
איהר) מיין זיסע טייאָ — דו קענסט זיך ניט פאַרשטעלען ווי איך
האָב גענאַרט נאָך דיר!

(פרוי עלוסטעד, גריסט זיך פערבויגענענדיג מיט די העררען
אין מיטעלסטען צימער, דאָן געהט זי צו צום טיש און גיט העדדאָן
די האַנד. עילערט לאַובאַרג איז אויפגעשטאַנען. ער און פרוי עלוו-
סטעד גריסען איינער דעם אַנדערן שטיל פערבויגענדיג זיך.)

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : זאָל איך אַרײַנגעהן און רעדען
צו דיין מאַן אַ וויילע.

ה ע ד ד א : אה, ס'איז גאָר ניט נויטיג. לאָז יענע צוויי
דאָרטן צורוח. זיי וועלען באלד אוועקגעהן.

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : געהען זיי דען אוועק ?
 ה ע ד ד א : יא, אויף א וועטשערינקא.
 פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : (שנעל צו לאַוּבאַרג) א י ה ר
 געהט דאָך ניט ?
 ל א ו ב א ר ג : ניין.
 ה ע ד ד א : הערר לאַוּבאַרג בלייבט דאָ מיט אונז.
 פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : (נעהמט א שטוהל און וויל זיך
 זעצן נעבען איהם) אָה, ווי גוט דאָ איז !
 ה ע ד ד א : ניין, א דאַנק דיר, מיין קליינע טייאָ ! ניט
 דארט ! זיי אזוי גוט און קום אריבער אהער צו מיר. איך וויל
 זיצן צווישען איך.
 פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : זאָל זיין אזוי, ווי דו ווילסט.
 (זי געהט ארום דעם טיש און זעצט זיך אויפ'ן זאַפּע, רעכטס פון הער-
 דא. לאַוּבאַרג זעצט זיך וויעדער אויף זיין שטוהל.)
 ל א ו ב א ר ג : (נאָך א קורצער פאַווע, צו העדרא) איז זי
 ניט שעהן, א פּערגניגען צו קוקען ?
 ה ע ד ד א : (גלעטענדיג איהר לויכט די האַאַר) נור צו קוקען ?
 ל א ו ב א ר ג : יא. ווארים מיר ביידע — זי און איך —
 מיר זיינען צוויי אמת'ע קאמערעדען. מיר האָבען אַן אבסאָלוטען
 פּערטרויען איינער דעם אנדערן ; און מיר קענען דעריבער זיצען
 און רעדן גאנץ אָפּענהערציג —
 ה ע ד ד א : ניט פּערשטעלטערהייט, הערר לאַוּבאַרג ?
 ל א ו ב א ר ג : נו —
 פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : (זאַכט, מוליעט זיך שטאַרק צו
 העדראַן) אה, ווי גליקליך איך בין, העדרא ! וואַרים, דענק נור,
 ער זאגט אז איך האָב איהם אויך בענייסטערט.
 ה ע ד ד א : (קוקט אויף איהר מיט א שמויכעל) אה, זאָגט
 ער דאס, לייעסטע ?
 ל א ו ב א ר ג : און ווי בראַוו זי איז, מאַדאם טעסמאַן !
 פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : מיין גאָט — בין איך בראַוו ?

ל א ו ו ב א ר ג : זעהר — ווען עס האנדעלט זיך וועגען
אייער קאמערעד.

ה ע ד ד א : אף יא — מוטא ! ווען מען האָט נור מוטא !
ל א ו ו ב א ר ג : איז וואָס ? וואָס מיינט איהר ?
ה ע ד ד א : דאן וואָלט דאָס לעבען אפשר עפעס ווערטה גע-
ווען, נאָך אלעם דעם. (בייט איבער שנעל דעם טאָן) נו איצטער, מיין
ליעבסטע טייער, מוזטו ווירקליך נעהמען א גלאַז קאלטען פונש.
פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : ניין, איך דאנק — איך טרינק
אזעלכע זאכען קיינמאָל ניט.

ה ע ד ד א : נו, דאן א י ה ר, הערר לאוובארנ.
ל א ו ו ב א ר ג : איך אויך ניט, א דאַנק.
פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : ניין, ער טרינקט אויך ניט.
ה ע ד ד א : (קוקט אויף איהם פעסט) און אויב איך זאג, אז
איהר זאָל ט ?

ל א ו ו ב א ר ג : וואלט גארנישט העלפען.
ה ע ד ד א : (זאכט) דאן האָב איך, ארימע בעשעפעניס,
נאָר קיין קראפט ניט איבער אויך ?
ל א ו ו ב א ר ג : ניט אין דער הינזיכט.
ה ע ד ד א : איך מיין ערנסט, מיר דאכט אז איהר האָט עס
געדארפט טהאָן — פון אייערטוועגען אליין.

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : אף, העדרא ! —
ל א ו ו ב א ר ג : ווי אזוי קומט עס אויס ?
ה ע ד ד א : אדער גיכער פון לייטענס וועגען.
ל א ו ו ב א ר ג : ווירקליך ?

ה ע ד ד א : אויב ניט וועלען לייטען אויך חושד זיין, אז אין
אייער טיעפען הארצען — פיהלט איהר זיך אליין נאָך ניט זיכער
— אז איהר טרויט זיך אליין ניט.
פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : (זאכט) אה, איך בעט דיך, הער-
דא —

ל א ו ו ב א ר ג : לייט מעגען מיינען וואָס זיי ווילען —
דערוויילע.

פ ר ו י ע ל ו ו ס ט ע ד : (פרעהליד) יא, לאָזען זיי!
ה ע ד ד א : איך האָב עם קלאָר געזעהן אויף ריכטער
בראַק'ס געזיכט א מינוט פריהער.

ל א ו ו ב א ר ג : וואָס האָט איהר געזעהען?
ה ע ד ד א : זיין פערעכטליכען שמייכעל, ווען איהר האָט
ניט געוואנט געהן מיט זיי אין מיטעלסטען צימער.
ל א ו ו ב א ר ג : ניט געוואנט? עם פערשטעהט
זיך, אז איך האָב בעסער געוואָלט פערבלייבען דאָ און רעדען מיט
א י י ד.

פ ר ו י ע ל ו ו ס ט ע ד : דאָס איז דאָך גאנץ נאטירליך,
העדרא.

ה ע ד ד א : אבער בראַק האָט דאָס ניט געקענט טרעפּען.
און איך האָב אויך געזעהען ווי ער האָט געשמייכעלט און געקוקט
אויף טעסמאן בעת איהר האָט ניט געוואנט אָנצונעהמען די איינ-
לאַדונג צו זיין מיזעראבלער וועטשערינקע.

ל א ו ו ב א ר ג : ניט געוואנט! איהר זאָנט אז איך האָב
ניט געוואנט?

ה ע ד ד א : א י י ד זאָג עם ניט. אבער אזוי האָט ריכטער
בראַק דאס פערשטאנען.

ל א ו ו ב א ר ג : נו, לאָז ער.

ה ע ד ד א : וועט איהר אלזאָ ניט געהן מיט זיי?

ל א ו ו ב א ר ג : איך וועל דאָ בלייבען מיט אייך און טיזא.

פ ר ו י ע ל ו ו ס ט ע ד : יא, העדרא — ווי אזוי קענסטו

גאָר צווייפלען דעריין?

ה ע ד ד א : (שמייכעלט און שאַקעלט דעם קאַפּ צושטימענד)
אלזאָ, פעסט ווי א פעלז! געטריי צו אייערע פרינציפען פון היינט
אָן אויף אייביג! אַה, אָט אזוי דארף א מאַן זיין! (קעהרט זיך
אום צו פרוי עלווסטעד און גלעט זי) נו, וואָס האָב איך דיר גע-

זאָגט ווען דו ביסט געקומען צו אונז היינט אין דער פריה און
פערקלאָגטע —

ל א ו ב א ר ג : (איבערראשט) א פערקלאָגטע!
פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : (א פערצימערטע) הערדא — אך,
הערדא — !

ה ע ד ד א : אָט קענסטו אליין זעהען! דו האָסט קיין
גרונד ניט אזוי געפעהרליך זיך צו שרעקען — (האָקט זיך איבער)
נו! איצטער קענען מיר זיצען אלע דריי און פערבריינגען!
ל א ו ב א ר ג : (אויפכאָפּענדיג זיך) אבער וואָס מיינט
אָט דאָס אלעס, מאַדאַם טעסמאַן?
פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : אַך, מײן גאַט, הערדא! וואָס
טהוסטו?

ה ע ד ד א : ווער ניט אויפגערעגט! דער שרעקליכער ריכ-
טער בראַק זיצט און קוקט אויף דיר.
ל א ו ב א ר ג : אזוי, איז זי געווען אין טוידט־שרעקעניס!
איבער מיר!

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : (שמיל, מיט א פערווייגטער שטי-
מע) אה, הערדא — איצט האָסטו אלעס רואינירט!
ל א ו ב א ר ג : (קוקט אויף איהר א מינוט פעסט, דאס גע-
זיכט איז איהם געוואָרען פערקרימט) הייסט עס, אָט א ז ו י האָט
דאָס מײן קאַמעראַד מיך אָפּענהערציג געטרויט?
פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : (מיט געבעט) אַך, מײן לײעב-
סטער פריינד — דו מוזט מיר נור אויסהערען —

ל א ו ב א ר ג : (נעהמט א גלאַז פונש, ברוינגט עס צו די לוי-
פען און זאָגט אין א נידעריגער, הייזעריגער שטימע) לחיים, טייא!
(טרינקט אויס די גלאַז, שטעלט זי אַוועק און נעהמט די צווייטע.)

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : (שמיל) אה, הערדא, הערדא —
ווי אזוי האָסטו דאָס געקענט טהאָן?
ה ע ד ד א : אײך האָב עס געטהאָן? אײך? ביזטו משוגע?
ל א ו ב א ר ג : אָט טרינק אײך אײנס צו אײער געזונד

אויך, מאדאם טעסמאן. א דאנק פאר דער ווארהייט, הוררא פאר
דער ווארהייט! (טרינקט אויס די גלאז און וויל אָנגיסען נאָך איינע.)
ה ע ד ד א : (לעגט איהר האנד ארויף אויף זיין אָרעם) נא,
נא, — גענוג פאר איצטער. געדענקט אז איהר געהט אויף דער
וועטשערינקע.

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : ניין, ניין, ניין!
ה ע ד ד א : שא! זיי זיצען און קוקען אויף דיר.
ל א ו ו ב א ר ג : (שמעלט אוועק די גלאז) איצט, טייא —
דערצעהל מיר דעם אמת —

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : יא.
ל א ו ו ב א ר ג : האָט דיין מאן געוואוסט אז דו ביזט נאכ־
געפאהרען נאָך מיר?

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : (ברעכט די הענד) אה, העדדא —
דו הערסט וואָס ער פרעגט?

ל א ו ו ב א ר ג : איז עס געווען אבגעמאכט צווישען דיר
און איהם, אז דו זאָלסט קומען צופאָהרען אין שטאָדט און אכטונג
געבען אויף מיר? אפשר האָט דאָס דער לאַנדריכטער אליין דיך
איינגערעדט אהער צו קומען? אהא, מיינ טייערע — ער דאַרף
מיך אודאי האָבען אין זיין ביוראָ! אדער פעהל איך איהם צו א
האַנד אין קאָרטען?

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : (שמיל, ליידענד) אה, לאוובארג,
לאוובארג —!

ל א ו ו ב א ר ג : (כאַפט א גלאז און וויל זי אָנגיסען) מיר
וועלען מאכען לחיים פאר דעם אלטען לאַנדריכטער אויך!

ה ע ד ד א : (לאזט איהם ניט) איצט ניט מעהר. געדענקט אז
איהר דארפט לעזען אייער מאַנוסקריפט פאר טעסמאן'ען.

ל א ו ו ב א ר ג : (רוהיג, שמעלט אוועק די גלאז) עס איז גע-
ווען דום פון מיינ זייט, די גאַנצע זאך, טייא — אזוי דאָס אויפ־
צופאַסען, מיינ איך, זיי ניט אין כעס אויף מיר, מיינ לייעבע, לייע-
בע קאמעראַרין. דו וועסט זעהען — אי דו, אי די איבעריגע —

אז אויב איך בין אמאָל געפאלען — בין איך איצט ווידער אויפֿ-
געשטאנען! דיר צו פערדאנקען טייאָ!

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : (שוינט פאר פרייד) אָך, גאָט זיי
דאנק — !

(אין צווישענצייט האָט בראַק געקוקט אויף די איהר. ער אין
שעסמאן שמעהען אויף און קומען אריין אין זאָל.)

ב ר א ק : (נעהמט זיין הוט און ראַק) אלזאָ, מאדאם טעם-
מאן, ס'איז געקומען אונזער צייט.

ה ע ד א : יא, איך רעכען אז ס'איז געקומען.
ל א ו ב א ר ג : (שמעהט אויף) מיין צייט אויף, הערר ריכ-

טער.

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : (זאָכט און בעטענדיג) אָה, לאור-
בארג, טהו דאס ניט!

ה ע ד א : (קניפט איהר אין ארעם) זיי קענען דיר הערען!
פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : (מיט א אונטערדריקטען געשרוי)
אוי!

ל א ו ב א ר ג : (צו בראַק) איהר זייט געווען אזוי פריינד-
ליך מיך איינצולאָדען.

ב ר א ק : נו, קומט איהר דאָך?

ל א ו ב א ר ג : יא, איך דאנק בעסטענס.

ב ר א ק : עס פרעהט מיך זעהר —

ל א ו ב א ר ג : (צו שעסמאן, לעגט אריין דעם מאַנסקריפט
צו זיך אין שאַש) איך וואָלט דיר וועלען צייגען אַ פאָר שטעלען איי-
דער איך גיב עס אריין אין דרוק.

ט ע ס מ א ז : דענק נור — דאס וועט זיין גרויסאַרטיג.
אבער, מיין ליעבע הערדא, ווער וועט בעגלייטען פרוי עלווסטעד
אהיים? האָ?

ה ע ד א : אָה, מיר קענען שוין געפינען א וועג.

ל א ו ב א ר ג : (קוקט אויף די דאמען) פרוי עלווסטעד?
נאטירליך, איך וועל אריינקומען און זי מיטנעהמען. (געהט צו נעהנ-)

טער) אזוי אונגעפעהר ארום צעהן, מאדאם טעסמאן? איז עס רעכט?

טעסמאן: נו, אלזא, איז אלעס גוט. דו דארפסט אָבער מיך ניט ערווארטען אזוי פריה, העדרדא.

הערדא: אה, דו קענסט פערבלייבען אזוי לאנג — אזוי לאנג ווי דו ווילסט נור.

פרייעלויטעד: (זוכט צו פערבארגען איהר אנגסט) נו דאן, הערר לאָובאָרג — וועל איך דאָ בלייבען ביז וואנען איהר קומט.

לאָובאָרג: (מוט'ן הוט אין האַנד) יא, ביטע, פרייעלויטעד.

בראָק: און איצט, מיינע העררען, געהט אָב דער צוג! איך האָב מיר וועלען לעבען א טאָג, ווי א געוויסע שעהנע דאמע האָט עס אויסגעדריקט.

הערדא: אָך, ווען די שעהנע דאמע וואָלט געקענט דער ביי זיין אונגעזעהען — !

בראָק: פאר וואָס אונגעזעהען?

הערדא: כרי צו הערען א ביסעל פון אייערע לוסטיגע ווערטלעך, פון ערשטער האַנד, הערר בראָק.

בראָק: (לאכט) איך וואָלט ניט געראטהען די שעהנע דאמע דאָס צו פרובירען.

טעסמאן: (לאכט מיט) נא, דו ביזט א וואוילינקע, הערר דא! דענק נור!

בראָק: נו, אדיע, אדיע, מיינע דאמען.

לאָובאָרג: (פערנייגט זיך) אלזא, ארום צעהן אהר.

(בראָק, לאָובאָרג און טעסמאן געהען ארויס דורך די מיר פון קאָרידאָר. אין דערזעלבער צייט קומט בערשאַ אַרײַן פון מיטעלסטען צימער מיט אַן אָנגעצונדענעם לאַמפּ, וועלכען זי שמעלט אוועק אויפ'ן זאַל-שיש. געהט ארויס דורך דעמזעלבען וועג וואָס זי איז געקומען).

פרייעלויטעד: (איז אויפגעשטאנען און געהט

אנרוהיג ארום אין צימער) העדרא — העדרא — וואס קען דערפון
ווערען?

ה ע ד ד א : אום צעהן אוהר וועט ער דאָ זיין. איך קען
איהם שוין זעהען — מיט וויין־טרויב בלעמער אין די האָאָר — צו־
היצט און פּורכטלאָז —

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : אה, ווען ער קומט נאָר אזוי!
ה ע ד ד א : און דאן, זעהסטו — דאן וועט ער וויעדער האָר
בען געוואונען די מאכט איבער זיך. דאן וועט ער זיין א פרייער
מענש זיין גאנצען לעבען.

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : אה, נאָט! — ווען ער וואָלט נאָר
קומען, אזוי ווי דו זעהסט איהם איצטער!

ה ע ד ד א : ער וועט קומען, ווי איך זעה איהם — אזוי
און ניט אנדערש! (שמעהט אויף און געהט צו טייא) דו קענסט
אין איהם צווייפלען אזוי לאנג ווי דו ווילסט; א יך גלויב אין
איהם. און איצטער וועלען מיר פרובירען —

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : דו האָסט עפעס א פערבאָרגענעם
מאָטיוו דעריין, העדרא!

ה ע ד ד א : יא, איך האָב. איך וויל כאָטש איינמאָל אין
מיין לעבען האָבען די מאכט איבער דעם שיקזאל פון א מענשען.

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : האָסטו דען ניט די מאכט?

ה ע ד ד א : איך האָב ניט, און האָב קיינמאָל ניט געהאט.

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : איבער דיין מאַן אויף ניט?

ה ע ד ד א : דענקסטו אז דאָס איז ווערטה די מיה?

אה, ווען דו וואָלסט געקענט פערשמעהן ווי אַרים איך בין. ייך

האָט דער שיקזאל גראד געמאכט אזוי רייך! (נעהמט איהר לייך־

דענשאַפּטליך ארום) איך דענק, איך מוז דיר אבברענען די האָאָר

נאָך אלעם דעם.

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : לאָז מיך לויז! לאָז מיך לויז!

איך האָב מורא פאר דיר, העדרא!

ב ע ר ט א (שטעהט אין טיר) טהעע איז פערטיג אין שפייז-
צימער, מאדאם.

ה ע ד ד א : זעהר גוט. מיר קומען גלייך.

פ ר ו י ע ל נ ו ס ט ע ד : ניין, ניין, ניין! איך וועל בער-
סער געהן אהיים אליין! שוין גלייך!

ה ע ד ד א : אונזין! ערשטענס וועסטו טרינקען א גלעזל
טהעע, דו קליינע נארעלע. און דאן — אום צעהן אהר — וועט דאָ
זיין עילערט לאָובאַרג — מיט וויינטרויב בלעטער אין די האַאָר.
(זי שלעפט פרוי עלווסטעד כמעט מיט געוואַלט צום מיטעלסטען
דורכגאַנג.)

ד ר י ט ע ר ַ ק מ .

דערזעלבער צימער ביי טעסמאן. די פּאַרהאַנגען זיינען פּערצוויגען איבער דעם מיטעלסטען דורכגאַנג און אויך איבער דער גלעזערנער טיר. דער לאַמפּ, האַלב אויסגעדערעהט, אונטער אַן אַבאַזשור, ברענט אויפ'ן טיש. אין אוווען מיט אַן אַפען טירעל איז געווען א פּויער, וועל-כער איז איצט כמעט אויסגעלאָשען.

פרוי עלווסטעד, איינגעהילט אין א גרויסער שאַל, מיט די פיס אויף א פוס-ביינקעל, זיצט נעבען אוווען אַנגעשפּאַרט אויף הינטען אין לעהנשטוהל. העדדא, אין גאַנצען אן אַנגעטאַנענע, ליעגט און שלאָפט אויפ'ן זאַפע, צעגעדעקט מיט א דעקע.

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : (זעצט זיך אויף פּלוצלונג און הערט זיך צו געשפּאַנט. דאַן פּאַלט זי צוריק אויף הינטען א מיעדע און קרעכצט צו זיך אליין) נאָך ניטאָ! אה, גאָט — אָה גאָט — נאָך ניטאָ!

(בערשאַ קומט אריין פּאַרויכטיג דורך די קאָרידאָר-טיר. זי האַלט א בריעף אין האַנד.)

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : (קעהרט זיך אום און זאָגט געשפּאַנט) נו, איז ווער געקומען?

ב ע ר ט א : (זאַכט) יא, א מיידעל האָט אַקאָרשט געבראַכט אַט דעם בריעף.

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : (שנעל, שטרעקט אויס די האַנד) א בריעף! גיט עס מיר!

ב ע ר ט א : ניין, מאדאם, עס איז פאַר דר. טעסמאן.

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : אַך, אזוי.

בער ט א : פרוילין טעסמאן'ס דיענסט האָט עם געבראכט.
איך וועל עם אוועקלעגען דאָ אויפ'ן טיש.

פרויעלוסטעד : יא, לענט עם אוועק.

בער ט א : (לעגט אוועק דעם בריעף) איך רעכען איך וועל
בעסער פערלעשען דעם לאַמפּ. ער רויכערט.

פרויעלוסטעד : יא, לעשט איהם אויס. עם מוז
שוין באַלד טאָגען.

בער ט א : (לעשט אויס דעם לאַמפּ) עם טאָגט שוין, מאַדאַם.

פרויעלוסטעד : יא, גרויסער טאָג! און קיינער
איז נאָך ניט געקומען — !

בער ט א : זאָל גאָט שומר ומציל זיין, מאַדאַם — איך האָב
מיר געקלערט אז ס'וועט אזוי זיין.

פרויעלוסטעד : איהר האָט געקלערט אזוי ?

בער ט א : יא, ווען איך האָב געזעהן, אז אַ געוויסע פּער-
זאָן איז געקומען צוריק אין שטאָרט — און אז ער איז אוועקגע-
גאנגען מיט זיי, ווארים מיר האָבען זיך שוין פריהער גענוג אָנגע-
הערט וועגען יענעם העררן.

פרויעלוסטעד : רעדט ניט אזוי הויך. איהר וועט
אויפוועקען די מאַדאַם טעסמאן.

בער ט א : (קוקט צו דער זאַפע און זיפּצט) ניין, ניין — לאָז
זי שלאָפען, נעבעך. זאָל איך ניט ארויפלעגען אַ ביסעל האַלץ אויפ'ן
פּייער ?

פרויעלוסטעד : אַ ראַנק, ניט פון מיינטוועגען.

בער ט א : נו, זאָל זיין. (זי געהט זאָכט ארויס דורך די קאַ-
רידאָרטיר).

הערד א : (כאַפט זיך אויף פון דעם קלאַפּ פון דער טיר און
קוקט זיך ארום) וואס איז — ?

פרויעלוסטעד : דאס איז נור געווען די דיענסט —

הערד א : (קוקט זיך ארום) אָה, מיר זיינען דאָ — ! יא,

איצט גערענק איך. (זעצט זיך אויף גלייך אויפ'ן זאָפע, ציהט זיך
און רייבט די אויגען) ווי שפעט איז עס, טייאָ?
פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : (קוקט אויף איהר אנהר) ס'איז
נאָך זיעבען.

ה ע ד ד א : ווען איז טעסמאן געקומען אהיים?
פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : ער איז ניט געקומען.
ה ע ד ד א. נאָך ניט געקומען אהיים?
פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : (שמעהט אויף) קיינער איז ניט גע-
קומען.

ה ע ד ד א : בערעכען נור, ווי מיר זיינען דאָ געזעסען און
געווארט ביז פיער פארטאָג —
פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : (ברעכט די הענד) און ווי
א זוי האָב איך געווארט און אויסגעקוקט אויף איהם!
ה ע ד ד א : (גענעצט און זאָגט פערשמעלענדיג דאס מויל מיט
דער האנד) נו, נו — מיר האָבען זיך געקענט פארשפאָרען די טרחה.
פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : האָסטו כאָטש געשלאָפּען א
ביסעל?

ה ע ד ד א : אָה, יא; איך גלויב אז איך האָב געשלאָפּען
גאנץ גוט. און דו ניט?
פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : ניט איין רגע. איך האָב ניט גע-
קענט, העדרא! אפילו ווען עס וואלט מיר גענאנגען אום לעבען.
ה ע ד ד א : (שמעהט אויף און געהט צו איהר צו) שא, שא,
שא! ס'איז גאָר ניטאָ פאר וואָס זיך צו שרעקען. איך פערשטעה
גאנץ גוט וואס עס האָט פאסירט.
פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : איז וואס דענקסטו? קענסטו
מיר ניט זאָגען?

ה ע ד ד א : פארוואָס ניט — עס פערשטעהט זיך, אז די
שטחה ביי ריכטער בראַק האָט זיך פערצויגען גאנץ שפעט —
פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : יא, יא — דאס איז שוין קלאָר.
דאָך אָבער —

ה ע ד ד א : און דאן, פערשטעהסטו, האָט טעסמאן ניט גע-
וואָלט קומען אהיים און אויפוועקען אונז אין מיטען נאַכט.
(לאַכט) אפשר האָט ער דערצו אויך טאקע ניט געוואָלט זיך צייגען
— גלייך נאָך דער הוליאַנקע.

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : אויב אזוי אבער — איז וואו
האָט ער געקענט געהן ?

ה ע ד ד א : עס פערשטעהט זיך אז ער איז מסתמא אוועק-
געגאנגען צו זיין טאנטע און האָט דארט געשלאָפּען. זיי האָבען
דאָרט זיין אלטען צימער אימער גרייט פאר איהם.

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : ניין, ער קען ניט זיין ביי זיי,
וואָרים אָט ערשט איז געקומען פאר איהם אַ בריעף פון פריילין
טעסמאן. דארט'ן ליעגט עס.

ה ע ד ד א : ווירקליך ? (קוקט אויפ'ן אדרעס) יא, טאקע,
עס איז געשריבען מיט טאָנטע יוליא'ס אייגענער האַנד. נו, אויב
אזוי איז ער געבליבען אין בראַק'ס הויז. און וואָס אנבעטרעפט
עילערט לאָובאָרג — זיצט ער מיט וויינטרויב בלעטער אין די
האָאר און לעזט פאָר זיין מאַנוסקריפט.

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : אָה, הערדא, דו זאָנסט זיך אָב
זאכען, אין וועלכע דו הויבסט אליין ניט אָן צו גלויבען.

ה ע ד ד א : דו ביזט אויף אַן אמת א קליינער דומקאָפּ,
טייאָ.

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : אַד, יא, איך האָב מורא אז איך
בין.

ה ע ד ד א : ווי שרעקליך-מיעד דו זעהסט אויס.
פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : יא, איך בין שטערבליך מיעד.
ה ע ד ד א : נו, אַלזאָ, דו מוזט טהאָן וואָס איך הייס דיר.
דו מוזט געהן אין מיין צימער און זיך אניעדערלעגען פאר א
וויילע.

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : אָה, ניין, ניין — איך וועל ניט
קענען איינשלאָפּען.

ה ע ר ד א : איך בין זיכער אז דו וועסט קענען.
פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : גוט, אָבער דיין מאן וועט דאָך
אודאי גלייך קומען, און איך וויל גלייך וויסען —
ה ע ר ד א : איך וועל זעהן אז דו זאָלסט וויסען גלייך ווי ער
קומט.

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : זאָגסטו מיר דאס צו, הערדא?
ה ע ר ד א : פּערלאָז זיך אויף מיר. דו געה נור אריין און
שלאָף זיך דורך דערוויילע.

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : א דאַנק; איך וועל פּרוּבירען.
(זי געהט אָב דורך דעם מיטעלסטען צימער. הערדא געהט צו צו
דער גלעזערנער טיר און רוקט אב די פּאַרחאַנגען. אין צימער שטראַמט
אריין א העלע ליכטיגקייט פון גרויסען טאָג. זי נעהמט דאן א קלוי-
נעם האַנדרשפּיעגל פון שרייבטיש, קוקט זיך איין און מאַכט צורעכט
איהרע האָר. דערנאָך געהט זי צו דער קאַרידאָר-טיר און טהוט א
דריק א גלאַק־קנעפּיל. אין א וויילע ארום בעווייזט זיך בערמא אין
טיר.)

ב ע ר ט א : האָט איהר עפעס געוואָלט, מאַדאַם?
ה ע ר ד א : יא, איהר מוזט אריינלענען אביסעל מעהר האַלץ
אין אויווען. מיך טרייסעלט פון קעלט.

ב ע ר ט א : וועה מיר — אָט שוין מאַך איך וואַרעם. (זי
שאַרט צוזאַמען די קויהלען און לעגט ארויף א שייט האַלץ. שמעלט זיך
אָב און האַרנט.) דאס האָט מען געקלונגען די פּאָדערסטע טיר, מאַ-
דאם.

ה ע ר ד א : דאן געהט צו דער טיר. איך וועל אכטונג גע-
בען אויפ'ן פייער.

ב ע ר ט א : עס וועט שנעל אויסברענען.
(זי געהט ארויס דורך די קאַרידאָר-טיר. הערדא שמעלט זיך אויף
די קניע און לעגט אריין נאָך עטליכע שויטלעך האַלץ אין אויווען.
נאָך א קורצער פּאַוזע קומט זשאַרוש טעסמאַן אריין פון קאַרידאָר. ער
זעהט אויס מייער און האָט אַן ערנסט געזיכט. ער גנב'ט זיך אריין אויף

די שפיץ־פינגער אין מוטעלסטען דורכגאנג און וויל זיך דורכרוקען
דורך די גארדינען).

ה ע ר ד א : (ביים אויווען, ניט קוקענדיג אויף איהם) גוט
מאָרגען.

ט ע ס מ א ן : (קעהרט זיך אום) הערדא! (געהט צו צו איהר)
מיין גאָט — אזוי פריה ביזטו שוין אויף? הא?

ה ע ר ד א : יא, איך בין היינט אויפגעשטאנען זעהר פריה.
ט ע ס מ א ן : און ביי מיר איז קיין ספק ניט געווען אז דו

שלאָפסט נאָך גאנץ געשמאק. דענק נור, הערדא!
ה ע ר ד א : רייד ניט אזוי הויך. פרוי עלווסטעד האָט זיך

צוגעלעגט אין מיין צימער.
ט ע ס מ א ן : איז פרוי עלווסטעד דאָ געווען די גאנצע

נאַכט?
ה ע ר ד א : יא, אזוי ווי קיינער איז ניט געקומען זי אב־

נעהמען.
ט ע ס מ א ן : יא, דאָס איז ריכטיג.

ה ע ר ד א : (מאכט צו דאָס מירעל פון אויווען און הויכט זיך
אויף) נו, האָסטו עפעס גוט פערבראכט ביי ריכטער בראַק?

ט ע ס מ א ן : ביסטו געווען אונרוהיג וועגען מיר? הא?
ה ע ר ד א : ניין, מיר פאלט קיינמאָל ניט איין צו זיין אונ־

רוהיג. אָבער איך האָב דיר געפרעגט, צי דו האָסט גוט פער־
בראכט?

ט ע ס מ א ן : אָה, יא — איין מאָל פאַר אלע מאָל. איבער־
הויפט אין אנפאנג פון אבענד, בעת עילערט לאָובאַרג האָט מיר

פארגעלעזען א טייל פון זיין בוך. מיר זיינען אנגעקומען אויף מעהר
ווי א שטענדע צו פריה — דענק נור! און בראַק האָט געהאט נאָך

פערשיעדענעם איינצוריקטען — האָט עילערט דערוויילע געלעזען
פאר מיר.

ה ע ר ד א : (זעצט זיך ביים טיש, רעכטס) נו, דערצעהל
מיר —

ט ע ס מ א ן : (זעט זיך אויף א פוס־ביינקעל געבען אויווען)
אַה, הערדא! דו קענסט גאָר ניט בעגרייפֿען וואס פֿאַר א בוך
דאס וועט זיין! איך גלויב אז דאס איז איינע פֿון די מערקוויר־
דינסטע זאכען, וואס זיינען ווען עס איז געשריבען געווארען.
דענק נור!

ה ע ר ד א : יא, יא; דאס געהט מיך ניט אָן —
ט ע ס מ א ן : איך מוז זיך פֿאַר דיר מודה זיין, הערדא.
ווען ער האָט געענדיגט לעזען — איז אויף מיר אנגעקומען א
שרעקליכער געפֿיהל.

ה ע ר ד א : א שרעקליכער געפֿיהל?
ט ע ס מ א ן : איך האָב מקנא געווען עילערט'ן פֿאַר וואָס
ער האָט געקאנט אנשרייבען אזא בוך. דענק נור, הערדא!
ה ע ר ד א : יא, יא, איך דענק.

ט ע ס מ א ן : און דאָן אבער ווי טרויעריג עס איז צו דענ־
קען, אז טראָץ אלע זיינע פֿעהיגקייטען איז ער נאָך אלעס דעם דאָך
א פֿערפֿאלענער.

ה ע ר ד א : דו מיינסט מסתמא צו זאגען, אז ער האָט מעהר
לעבענס־מוטה איידער אלע איבעריגע?

ט ע ס מ א ן : ניין, גאָר ניט דאָס — איך מיין אז ער קען
ניט נעהמען זיינע פֿערגעניגענס מיט א מאָס.

ה ע ר ד א : און וואס איז פֿון דער גאנצער זאך געוואָרען —
צום סוף?

ט ע ס מ א ן : נו, דעם אמת געזאגט, הערדא, דענק איך
אז אים בעסטען וואָלט מען עס קענען אָנרופֿען א היליאַנקע פֿון
שכורים

ה ע ר ד א : האָט ער געהאט וויין־טרויב בלעטער אין די
האָאָר?

ט ע ס מ א ן : וויין־טרויב בלעטער? ניין, איך האָב אזוינס
אויף איהם ניט געזעהן. נור ער האָט געהאלטען א לאַנגע, פֿער־
דעהטע רעדע אין עהרע פֿון דער פֿרוי וועלכע האָט איהם בענייט־

טערט אין דער ארבייט — יא, אָט דעם אויסדרוק האָט ער גע-
ברויכט.

ה ע ר ד א : האָט ער זי אנגערופען ביים נאָמען ?
ט ע ס מ א ז : ניין, דאָס האָט ער ניט געטהאָן. איך קען
מיר אבער אנדערש ניט דענקען סיידען נור אז ער האָט געמיינט
פרוי עלווסטער. נו מעגסט זיין זיכער אז ער האָט זי געמיינט.

ה ע ר ד א : נו, און וואו האָסטו זיך מיט איהם געשיידט ?
ט ע ס מ א ז : אויפ'ן וועג אין שטאָרט אריין. מיר האָבען
פערלאָזט דאס הויז — וועניגסטענס די וואס זיינען פערבליבען בין
צו לעצט — אלע צוזאמען ; און בראַק איז מיט אונז מיטגעגאנגן
גען כאפען אביסעל פרישע לופט. דאן, פערשטעהסטו, האָבען מיר
אָבגערעדט אַבצופיהרען עילערט'ן אהיים, וואָרים ער האָט געהאט
גענומען א קאפעטשקע צרפיעל.

ה ע ר ד א : איך רעכען אזוי.

ט ע ס מ א ז : איצט אבער קומט דער זאנדערבארער טייל
פון דער מעשה, אדער איך האָב ריכטיגער געדארפט זאגען, דער
טרויעריגער טייל דערפון. איך זאָג דיר אז איך שעהם מיך, פון ער-
לערט'ס וועגען, דיר צו דערצעהלען —

ה ע ר ד א : אָך, דערצעהל שוין — !

ט ע ס מ א ז : נו, איז ווען מיר זיינען שוין באלד געווען נע-
בען שטאָרט, בין איך צופעליג געבליבען אביסעל פון הינטען. עט-
ליכע מינוטען נור — שטעל זיך פאָר !

ה ע ר ד א : יא, מיין גאָט, אבער — ?

ט ע ס מ א ז : און ווען איך בין דאן זיי נעכגעלאָפּען —
וואס דענקסטו האָב איך געפונען ליעגענדיג אויפ'ן וועג ? האָ ?

ה ע ר ד א : אָך, ווי אזוי זאָל איך עס וויסען ?

ט ע ס מ א ז : דו זאָלסט עס נור קיינעם ניט זאגען, הער-
דא ! דו הערסט ! פערשפרעך עס מיר פון עילערט'ס וועגען.
(שלעפט ארויס אַ פאקעט, איינגעוויקעלט אין פאפיער, פון זיין טאש)
דענק נור — אָט דאָס האָב איך געפונען !

ה ע ר ד א : איז דאס ניט דער פאקט, וואס ער האָט דאָ
געהאט מיט זיך געסטערן?

ט ע ס מ א נ : יא, דאס איז אין גאנצען דער טייערער מאַ-
נוסקריפט זיינער, וועלכער וואָלט געווען פערפאלען אויף אייביג!
און ער איז געגאנגען און האָט עס פערלאָרען און האָט גאָר ניט
געוואוסט וועגען דעם. דענק נור, העדדא! אזא טרויעריגע —
ה ע ר ד א : אבער פאר וואס האָסטו איהם גלייך ניט צוריק-
געגעבען דעם פאקט?

ט ע ס מ א נ : דאס האָב איך ניט געוואגט צו טהון — אין
דעם צושטאנד אין וועלכען ער איז געווען —
ה ע ר ד א : האָסטו ניט דערצעהלט קיינעם פון די איבערי-
גע אז דו האָסט עס געפונען?

ט ע ס מ א נ : אָך, גאָט בעהיט! דאָס קענסט דאָך פער-
שמעה, אז איך וואָלט עס ניט געטהאָן, טאקע פון עילערט'ס ווע-
גען אליין.

ה ע ר ד א : הייסט עס, אז קיינער ווייס ניט, אז עילערט
לאווערג'ס מאַנוסקריפט געפינט זיך ביי דיר?
ט ע ס מ א נ : ניין, און קיינער טאָר עס אויך ניט
וויסען.

ה ע ר ד א : און וואס האָסטו איהם געזאגט נאכהער?
ט ע ס מ א נ : מעהל איז מיר שוין גאָר ניט אויסגעקומען
מיט איהם צו רעדען; ווארים ווען מיר זיינען אריינגעקומען אין
די גאסען, האָט ער, מיט נאָך א צוויי, דריי פון די אנדערע, זיך
ארויסגעדריעהט פון אונטער אונזערע הענד און איז פערשוואנדען.
דענק נור!

ה ע ר ד א : ווירקליך? זיי האָבען איהם אוראי געמוזט
אַבפיהרען אהיים.

ט ע ס מ א נ : יא, עס זעהט אזוי אויס. און בראַק איז אויך
געווען אוועקגעגאנגען.

ה ע ר ד א : און וואו האָסטו זיך אַרומגעטריבען זייט דאן?

ט ע ס מ א | : איך און נאָך א פּאָר אנדערע זיינען אוועק
אהיים צו איינעם פון די לוסטיגע חברה־לייט און האָבען ביי איהם
געטרונקען אונזער פריהמארגען קאפע; אדער אפשר דארף מען
עס בעסער רופען אונזער נאכט־קאפע, האָ ? נו, איצטער אז איך
האָב זיך אביסעל אבגערוהט און דער ארימער עילערט האָט שוין
געהאט צייט דורכצושלאָפּען זיך א ביסעל, מוז איך געהן איהם
דאס אוועקצוטראָגען.

ה ע ד ד א : (שטרעקט אויס די האנד נאָכ'ן פּאָקעט) ניין —
גיב עס איהם נאָך ניט! איך מוין, ניט אין אזא איילע. לָאָז
מיך דאָס דורכלעזען אפריהער.

ט ע ס מ א | : ניין, מיין ליעבסטע הערדא, איך טאָר עס
ניט, ווירקליך איך טאָר ניט.

ה ע ד ד א : דו טאָרסט ניט ?

ט ע ס מ א | : ניין — ווארים דו קענסט זיך פּאַרשטעלען ווי
פערצווייפּעלט ער וועט זיין ווען ער שטעהט אויף און כאַפּט זיך
אז ער האָט ניט דעם מאַנסקריפט. דו מוזט וויסען, אז ער האָט
ניט קיין קאָפּיע דערפון. ער האָט עס מיר אליין געזאגט.

ה ע ד ד א : (קוקט אויף איהם פּאַרשענד) לָאָזט זיך דען אזא
זאך, ניט רעפּראָדוצירען ? וויעדער אָנשרייבען ?

ט ע ס מ א | : ניין, איך דענק ניט אז מען וואָלט עס געקענט.
דען די בעגייסטערונג, פערשטעהסט —

ה ע ד ד א : יא, יא — איך רעכען אז עס הענגט אָב פון דעם
— (לויכט) אבער, גוט וואָס איך האָב זיך דערמאָנט — דאָ איז
פאראן א בריעף פאר דיר.

ט ע ס מ א | : דענק נור! —

ה ע ד ד א : (דערלאנגט עס איהם) עס איז געקומען היינט
גאנץ פריה.

ט ע ס מ א | : עס איז פון טאַנטע יוילא! וואס קען עס
זיין ? (ער לעגט אוועק דעם פּאָקעט אויף דעם אַנדער פוסביונקעל,
עפענט אויף דעם בריעף, קוקט איהם שנעל דורך און שפּרינגט אויף)

אָה, הערדא, — זי שרייבט אז די אָרימע טאנטע האלט ביים
שטארבען!

ה ע ר ד א : נו, דאָס איז דאָך ניט אונערווארטעט.
ט ע ס מ א ן : און אויב איך וויל זי נאָך זעהען, מוז איך
זיך צואייילען. איך'ל גלייך אריבערלויפען.

ה ע ר ד א : (האלט זיך איין צו שמויכלען) דו וועסט לויפען?
ט ע ס מ א ן : אָה, מיין ליעבסטע הערדא — ווען דו וואָלסט
געקענט ביי זיך פועל'ן מיט צוגעהן מיט מיר! דענק נור!

ה ע ר ד א : (שטעהט אויף און זאָגט איבערדריסן, אוועקמא-
כענדיג מיט'ן האַנד) ניין, ניין, בעט מיך ניט. איך וויל ניט קוקען
אויף קראַנהייט און טוירט. מיך עקעלט פון אלערליי העסליכ-
קייטען.

ט ע ס מ א ן : נו, נו, אלזאָ —! (ער פאדעט ארום) מיין
הוט? — מיין אויבערראַק? — אָה, אין קאָרידאָר — הלואי זאָל
איך נור ניט קומען צו-שפעט הערדא! הא?
ה ע ר ד א : אָה אז דו וועסט לויפען — (בערשא בעווייזט
זיך אין אריינגאַנגס-טיר).

ב ע ר ט א : ריכטער בראַק איז דרויסען און פרעגט אויב
ער מעג אריינקומען.

ט ע ס מ א ן : איצטער, אזוי פריה? ניין, איך קען איהם
אויף קיין פאל ניט זעהען.

ה ע ר ד א : אבער איך קען. (צו בערשא:) בעט ריכטער
בראַק ער זאָל אריינקומען. (בערשא געהט אָב.)

ה ע ר ד א : (האַסטיג, שמול) דעם פאַקעט, טעסמאַן! (זי
כאַפט עס צו פון שטוהל.)

ט ע ס מ א ן : יא, גיב עס מיר!

ה ע ר ד א : ניין, ניין, איך וועל עס האַלטען ביז דו וועסט
צוריק קומען.

(זי געהט צו צום שרייבטיש און לעגט עס אוועק אין ביכער-שאַכט)

מעל. מעסמאן שמעקט אן אויפגערעגטער פון אוילעניש און קען ניט ארויפציהען זיינע האנדשוה.

ר י כ ט ע ר ב ר א ק (קומט אריין פון קאָרידאָר),
ה ע ד ר א : (שאַקעלט צו איהם מיט'ן קאַפּ) נא, איהר זייט
אבער א פריהער פויגעל.

ב ר א ק : יא, מיינט איהר ניט ? (צו מעסמאן:) און איהר
זייט שוין אויך אויף די פיס ?

ט ע ס מ אן : יא, איך מוז שנעל געהן צו מיינע טאנטעס.
דענקט נור — די קראנקע ליענט א מינוט פאר'ן טוידט — די
ארימע בעשעפעניס, נעבעך.

ב ר א ק : מיינ גאָט, ווירקליך ? דאן וויל איך איך אויף
קיין פאל ניט פעהאלטען. אין אזא קריטישען מאָמענט —
מעסמאן : יא, איך מוז ווירקליך זיך איילען. אדיע! אדיע!
(לויפט ארויס דורך די קאָרידאָר-טיר.)

ה ע ד ר א : (צוגעהענדיג) ווי עס שיינט איז ביי איך אין
הויז געווען גאנץ לעבעדיג לעצטע נאכט, הערר בראַק.
ב ר א ק : גלויבט מיר, מאַדאַם העדרא, אז איך האָב זיך נאָך
ניט אויסגעטאָן זייט געסטערן.

ה ע ד ר א : אזוי, איהר אויך ניט ?
ב ר א ק : ניין, ווי איהר זעהט מיך אָן. אבער וואס האָט
אויך מעסמאן דערצעהלט וועגען לעצטער נאכטס-פאסירונגען ?

ה ע ד ר א : אָה, עפעס א לאנגווייליגע געשיכטע. אז זיי זיי-
נען גענאנגען און האָבען ערגיץ וואו געטרונקען קאפע.

ב ר א ק : איך האָב שוין געהערט וועגען דער קאפע-חברה.
עילערט לאוּבאָרג שמעל איך מיר פאָר איז מיט זיי צוזאמען ניט
געווען ?

ה ע ד ר א : ניין, זיי האָבען איהם נאָך פריהער אבגעפיהרט
אהיים.

ב ר א ק : מעסמאן איז אויך געווען מיט זיי ?

ה ע ר ד א : ניין, ווער עס איז פון די אנדערע, האָט ער גע-
זאָגט.

ב ר א ק : (שמויכעלט) זשאָרוש טעסמאן איז ווירקליך א
כשר'ה נשמה, מאַדאם הערדא.

ה ע ר ד א : יא, דאס ווייס גאָט. שטעקט אבער נאָך וואס
הינטער דעם?

ב ר א ק : יא, אפשר שטעקט עפעס.

ה ע ר ד א : גוט, אלזא, זעצט זיך אנידער, מיין ליעבער
ריכטער, און דערצעהלט אייער געשיכטע בהרחבה.

(זי זעצט זיך ביי דער לינקער זייט פון טיש. בראַק נעבען איהר
ביי דער לינקער זייט.)

ה ע ר ד א : נו, אלזאָ.

ב ר א ק : איך האָב געהאט ספעציעלע אורזאכען לעצטע
נאכט אכטונג צו נעבען וואו מיינע געסט — אדער ריכטיגער גע-
זאָגט אייניגע פון זיי — געהען.

ה ע ר ד א : צווישען די אנדערע, אפשר אויך וואו עילערט
לאוובארג געהט?

ב ר א ק : אָפען געזאָגט — יא.

ה ע ר ד א : איצט מאכט איהר מיר ווירקליך נייגיריג —

ב ר א ק : ווייסט איהר וואו ער און נאָך א פאָר אנדערע
האָבען געענדיגט די נאכט, מאַדאם הערדא?

ה ע ר ד א : אויב עס איז ניט צורמיאום צו רעדען וועגען
דעם, דאן דערצעהלט.

ב ר א ק : אָה, ניין, עס איז גאָר ניט צורמיאום. קורץ,
זיי זיינען זיך אוועקגעגאנגען אויף א בעזונדערס־פרעהליכען
אבענד.

ה ע ר ד א : פון דעם לעבעדיגען סאָרט?

ב ר א ק : פון דעם סאמע לעבעדיגסטען —

ה ע ר ד א : דערצעהלט, דערצעהלט, הערר בראַק —

ב ר א ק : לאוובארג אזוי גוט ווי די אנדערע זיינען נאָך
פריהער איינגעלאדען געווארען. איך האָב געוואוסט וועגען דער

גאנצער זאך. ער האָט אבער ענטזאנט די איינלאדונג; דען ווי איהר ווייסט איז ער דאָך איצט געווארען אן'אנדער מענש.

ה ע ר ד א : דאָרט ביי די עלווסטער'ס, יא. ער איז אבער געגאנגען, נאָך אלעם דעם?

ב ר א ק : נו, איהר זעהט, מאדאם העדדא — אונגליקליך כערווייז איז אויך איהם אנגעקומען דער גייסט לעצטע נאכט ביי מיר אין הויז —

ה ע ר ד א : יא, איך הער אז ער האָט זיך בעגייסטערט.

ב ר א ק : נאָר נוואלטיג בעגייסטערט. נו, קלער איך, אז דאָס האָט מסתמא געאנדערשט זיין געדאנק; דען מיר מאנסביל זיינען ליידער ניט אלעמאָל אזוי פעסט אין אונזערע פרינציפען ווי מיר זאלען זיין.

ה ע ר ד א : אה, איך בין זיכער אז א י ה ר, הערר בראָק, זייט אן אויסנאמהע פון דעם כלל. אבער מכה לאוובארג'ן — ?

ב ר א ק : קורץ און גוט — די ענדע איז געווען אז ער איז אריינגעפאלען אין מאמוזעל דיאנא'ס סאַלָן.

ה ע ר ד א : אין מאמוזעל דיאנא'ס?

ב ר א : מאמוזעל דיאנא האָט עס געגעבען דעם „אבענד“ פאר א געקליבענעם קרייז פון איהרע פערעהרער און פריינדינען.

ה ע ר ד א : איז זי א פרוי וואָס האָט רויטע האָָר ?

ב ר א ק : עס שטימט.

ה ע ר ד א : א געוויסע — זינגערקע ?

ב ר א ק : אה, יא — ווען זי איז ניט פערנומען מיט עפעס אנדערש. דעהויפט אבער איז זי א מעכטיגע יעגערין — פון מע-

נער, מאדאם העדדא. איהר האָט אוראיי געמוזט הערען פון איהר. עילערט לאוובארג איז געווען איינער פון איהרע העכסט ענטזויאס'

טישע בעשיצער — אין די צייטען פון זיין אמאָליגען גלאַנץ.

ה ע ר ד א : און וואָס איז פון דעם אלעם געוואָרען ?

ב ר א ק : ווי עס שיינט, ווייט ניט ליעבליך. נאָך א העכסט צערטליכען עמפפאנג, זעהט עס אויס, איז מען געקומען צו קלעפ—

ה ע ד ד א : לאוּבאָרג און זי ?
ב ר א ק : יא. ער האָט זי אדער איהרע פריינדיגען בע-
שולדיגט, אז זיי האָבען איהם בערויבט. ער האָט ערקלערט, אז זיין
געלד-טאַש איז איהם פערשוואונדען — און נאָך אנדערע זאכען
אויך. קורץ, עס שיינט אז ער האָט דארט געמאכט א שרעקליכען
אויפרוהר.

ה ע ד ד א : און וואָס איז פון דעם אלעם געוואָרען ?
ב ר א ק : עס איז געווארען אַן אלגעמיינע רייסעריי, אין
וועלכער עס האָבען זיך בעטייליגט די דאַמען אזוי גוט ווי די העררן.
צום גליק איז די פּאָליציי ענדליך אנגעקומען אויף דער סצענע.

ה ע ד ד א : די פּאָליציי אויך ?
ב ר א ק : יא. איך שטעל מיר פּאָר אז דער שפּאַס וועט עי-
לערט לאוּבאָרג'ן קאָסטען טייער, פּערריקטער קערל וואס ער איז.
ה ע ד ד א : פאר וואס עפעס ?

ב ר א ק : מען זאגט אז ער האָט זיך געשטעלט דאגעגען מיט
געוואלט — אז ער האָט א פּאָליציאנט צושלאָגען דעם קאָפּ און
צערריסען דעם ראָק. נו, האָבען זיי איהם מיט די איבעריגע
אוועקגעפיהרט אין פּאָליציי-הויז.

ה ע ד ד א : פון וואנען האָט איהר זיך דאָס אלעס דער-
וואוסט ?

ב ר א ק : פון דער פּאָליציי אליין.
ה ע ד ד א : (קוקט גלייך פּאָר זיך) אָט אזוי איז עס גאָר צו-
געגאנגען. ער האָט אלזאָ גיט געהאט קיין וויין-טרויב בלעטער אין
זיינע האַנאַר.

ב ר א ק : וויין-טרויב בלעטער, מאדאם העדרא ?
ה ע ד ד א : (בייטענדיג דעם טאָן) איצט זאגט מיר נור,
הערר ריכטער — וואס איז געווען אייער ווירקליכער גרונד פאר
וואָס איהר האָט אזוי גענוי נאָכגעשפיהרט עילערט לאָוּבאָרג'ס יע-
דען טריט ?

ב ר א ק : ערשטענס איז עס פאר מיר גאָר גיט קיין גלייכ-

גילטיגע זאך אין פאל ווען עס שטעלט זיך ארויס אין פאליציי-
געריכט, אז ער איז געקומען אהין גלייך פון מיין הויז.
ה ע ד ד א : דענקט איהר אז די זאך וועט קומען אין גע-
ריכט ?

ב ר א ק : גאנץ געוויס. דאך וואָלט איך זיך וועגען דעם
אליין נאָך ניט אזוי שטארק געקימערט. איך האָב אבער גערע-
כענט, אז אלס פריינד פון דער פאמיליע, איז עס מיין פליכט צו
צושטעלען אייך און טעסמאנען א פולען בעריכט וועגען זיינע ביי-
נאכטיגע העלדישקייטען.

ה ע ד ד א : ווארום דען, הערר בראַק ?
ב ר א ק : ווארום ? ווייל איך האָב א שארפען חשד אז ער
ווייל אייך געברויכען פאר א מין שירס-וואנד...

ה ע ד ד א : ווי אזוי קענט איהר גאָר אזוי-וואס דענקען !
ב ר א ק : מיין גאָט, מיר זיינען דאָך ניט בלינד, מאדאם
הערדא. געדענקט מיינע ווערטער ! אָט די פרוי עלווסטעד וועט
זיך ניט אנהויבען איילען אוועקצופאהרען פון שטאָדט.

ה ע ד ד א : נא, און אפילו אויב די ביידע האָבען עפעס א
שיכות צווישען זיך, מיין איך אז עס זיינען פאראן גענוג אנדערע
פלעצער וואו זיי קענען זיך צונויפקומען.

ב ר א ק : אין קיין איינציגער פאמיליע ניט. פון איצט אָן,
אזוי ווי פריהער, וועט יעדעס אנשטענדיג הויז זיין פערשלאסען
פאר עילערט לאוובארנען.

ה ע ד ד א : און אזוי דארף אויך מיין הויז זיין, מיינט איהר ?
ב ר א ק : יא, איך בין זיך מודה, אז עס וואָלט מיר זעהר
שמערצליך געווען אויב די דאזיגע פערזאן וואָלט געהאט די פריי-
הייט פון דיווען הויז. ווי איבערפליסיג, ווי צודרינגליך ער וואָלט
זיין, ווען ער זאל זיך דאָ אריינשטופען —

ה ע ד ד א : — אין דעם דרייעק ?
ב ר א ק : ריכטיג. דאס וואָלט פאר מיר געמיינט, בלייבען
איינפאך היימלאָז.

ה ע ר ד א : (קוקט אויף איהם מיט א שמויכעל) דאס הייסט
אז איהר ווילט זיין דער „איינציגער האָהן אין קאָרב“ — אָט דאָס
איז אייער צוועק.

ב ר א ק : (שאַקעלט לאנגזאם מיט'ן קאָפּ און זאָגט און א נידעך
ריגע שטימע) יא, דאָס איז מיין צוועק. און פאר דעם וויל איך
קעמפּפּען — מיט אלע מיטלען וועלכע שטעהען מיר צום האַנד.

ה ע ר ד א : (איהר שמויכעל פּערשווינדעט) איך זעה אז איהר
זייט א געפּעהרליכע פּערזאָן — ווען עס קומט צום פּונקט.

ב ר א ק : דענקט איהר אזוי ?

ה ע ר ד א : איך הויב אָן אזוי צו דענקען. און איך בין
העכסט צופריעדען צו דענקען — אז איהר האָט אויף מיר ניט
קיין סאָרט בייטש.

ב ר א ק : (לאכט צוויידייטיג) יא, יא, מאדאם הערדא —
דעריין זייט איהר אפשר גערעכט. ווען איך וואָלט עס געהאט, ווער
ווייסט וואס איך וואָלט געקענט טהאָן דערמיט ?

ה ע ר ד א : נא, נא, הערר ריכטער ! דאָס קלינגט שוין
כמעט ווי א דראָהונג.

ב ר א ק : (שטעהט אויף) אה, ווייט דערפון ! דער דרייַעק,
פּערשטעהט איהר, מוז, ווען מעגליך, פּרייוויליג צונויפגעשטעלט
ווערען.

ה ע ר ד א : אין דעם שטים איך מיט אייך איין.
ב ר א ק : נו, איצט האָב איך שוין אבגעזאגט אלעס וואס
איך האָב געהאט צו זאָגען, און מען דארף שוין אָנהויבען געהן
צוריק אין שטאָרט אַרײַן. אדיע, מאדאם הערדא. (ער געהט צו דער
גלעזערנער טיר).

ה ע ר ד א : (שטעהט אויף) געהט איהר דורכ'ן נארטען ?

ב ר א ק : יא, דער וועג איז פאר מיר דער קירצערער.

ה ע ר ד א : און דערצו איז עס אויך א הינטערוועג.

ב ר א ק : גאנץ ריכטיג. איך האָב גארנישט דאגעגען הינט-

טערוועגען. אָפּטמאָל זיינען זיי גאנץ פיקאנט.

ה ע ד ד א : איהר מיינט ווען אימיצער איבט זיך אין שיסען
און עם לויפען די קוילען?
ב ר א ק : (אין טיר, לאַכענדיג צו איהר) אָה, קיינער, דענק
איך, דערשיסט נישט זיינע עופות אין קאַרב.
ה ע ד ד א : (לאכט אויך) אָה, נישט ווען עם איז דאָ נור איין
„האָהן אין קאַרב“.

(פערנייגען זיך לאַכענדיג איינער צום אַנדערן צום אבשועד. ער
געט אב. זי פערמאכט די טיר הינטער איהם. ה ע ד ד א, וועלכע
איז געוואָרען גאנץ ערנסט, שמעהט א ווילע און קוקט ארויס. א ווילע
שפעטער געהט זי און קוקט דורכ'ן פארהאַנג אין מיטעלסטען צימער
אריין. דאָן געהט זי צום שרייבטיש, נעהמט ארויס לאַובאַרג'ס פאַ-
קעט פון ביכער-שאַכטעל און וויל עם נעהמען לויענען. מען הערט ווי
בערשאַ רעדט הויך אין קאַרידאָר. העדדא קעהרט זיך אום און האַרנט
צו. דאן פערשליסט זי האַסטיג דעם פאקעט אין שופלאַד און לעגט אוועק
דעם שליסעל אויפ'ן שרייבגעצויג.)

(עילערט לאַובאַרג, אין א שווערען מאַנטעל מיט'ן הוט אין האַנד
רייסט אויף די טיר. ער זעהט אויס אביסעל צושומעלט און אויפגע-
רעגט.)

ל א ו ב א ר ג : (קוקט צום קאַרידאָר צו) און איך זאָג אייך
אז איך מוז און וועל אריין. אָט!

(ער מאַכט צו די טיר, קעהרט זיך אום, דערזעהט העדדא'ן, קאנ-
טראַלירט זיך באלד און פערנייגט זיך.)

ה ע ד ד א : (ביים שרייבטיש) נו, הערר לאַובאַרג, איהר
קומט אביסעל שפעטלעך אבצונעהמען טייאָן.

ל א ו ב א ר ג : איהר מיינט גיכער, אז ס'איז אביסעל צו-
פריה צו קומען צו אייך. איך בעט אום ענטשולדיגונג!

ה ע ד ד א : ווי אזוי ווייסט איהר אז זי איז נאָך דאָ?

ל א ו ב א ר ג : זיי האָבען מיר געזאגט אויף איהר קוואַר-
טיר, אז זי איז אוועקגעבליבען די גאנצע נאַכט.

ה ע ד ד א : (געט צו צום רונדען טישעל) האָט איהר עפעס

נעמערקט אויף די לייטע פון הויז ווען זיי האָבען אייך דאס גע-
 זאגט? **ל א ו ב א ר ג :** (קוקט זי אָן פּערוואונדערט) עפעס גע-
 מערקט אויף זיי?
ה ע ד ד א : איך מיינ, האָט עס אויסגעזעהען ווי זיי וואָלטען
 עס בעטראכט פאר זאנדערבאר?
ל א ו ב א ר ג : (כאַפט זיך גלייך) אָה, יא, געוויס! איך
 שלעפּ זי אריין אין בלאָטע מיט מיר צוזאמען! איבעריגס האָב
 איך קיין זאך ניט בעמערקט. — טעסמאן איז נאָך ניט אויפגע-
 שטאנען?
ה ע ד ד א : ניין, איך גלויב ניט.
ל א ו ב א ר ג : ווען איז ער געקומען אהיים?
ה ע ד ד א : זעהר שפעט.
ל א ו ב א ר ג : האָט ער אייך עפעס דערצעהלט?
ה ע ד ד א : יא, איך האָב פּערשטאנען אז איהר האָט גע-
 האט א העכסט פּרעהליכען אבענד ביי ריכטער בראַק.
ל א ו ב א ר ג : מעהר גאַרנישט?
ה ע ד ד א : ניין, איך גלויב ניט. איבעריגס בין איך געווען
 אזוי שרעקליך שלעפּעריג —
פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : (קומט אריין, געהט צו איהם צו)
 אַה, לאַוובאַרג! ענדליך דאָך! —
ל א ו ב א ר ג : יא, ענדליך און צו־שפעט!
פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : (קוקט אויף איהם בעזאָרגט)
 וואָס איז צו־שפעט?
ל א ו ב א ר ג : אלץ איז צו־שפעט איצטער. מיט מיר איז
 שוין אויס.
פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : אָה ניין, ניין — זאָג דאָס ניט!
ל א ו ב א ר ג : דו וועסט זאָגען דאָס איינגענע, ווען דו
 וועסט הערען —
פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : איך וויל גאַרנישט ניט הערען!

ה ע ר ד א : אפשר וואָלט איהר וועלען רעדען מיט איהר
אלײן? דאן געה איך אוועק.
ל א ו ו ב א ר ג : ניין, בלייבט דאָ — איהר אויך. איך
בעט אייך.
פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : יא, איך וויל אָבער גאָרנישט
הערען, זאָג איך דיר.
ל א ו ו ב א ר ג : ניט וועגען. לעצטער נאכט'ס פאסירונגען
וויל איך רעדען.
פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : וועגען וואָס דען? —
ל א ו ו ב א ר ג : איך וויל זאָגען, אז אונזערע וועגען מוזען
זיך פון איצט אָן שוידען.
פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : שוידען זיך!
ה ע ר ד א : (רעדט זיך ארויס ניט ווילענדיג) איך האָב עס
געוואוסט!
ל א ו ו ב א ר ג : דו קענסט פאר מיר מעהר גאָר ניט טהאָן,
טײַא.
פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : און דו קענסט דאָס זאָגען! איך
קען דיר מעהר ניט נוצען! דארף איך דיר ניט העלפען איצטער
אזוי גוט ווי פריהער? וועלען מיר דען ניט פאָרטזעצען ארבייטען
צוזאמען?
ל א ו ו ב א ר ג : פון איצט אָן און ווייטער וועל איך מעהר
קײן ארבייט ניט טהאָן.
פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : (פערצווייפעלט) איז וואָס זאָל
איך איצט טהאָן מיט מיין לעבען?
ל א ו ו ב א ר ג : דו מוזט זעהען צו לעבען דיין לעבען אקור-
ראט ווי דו וואָלסט מיך גאָר קיינמאָל ניט געקענט.
פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : דו ווייסט דאָך, אז דאָס קען
איך ניט טהאָן!
ל א ו ו ב א ר ג : זעה נור צי דו קענסט ניט, טײַא. דו מוזט
צוריק געהן אַ היים —

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : (אין העכטער אויפרעגונג) קיינ-
מאָל אויף דער וועלט ניט! וואו דו ביזט דאָרט וועל איך אויך
זיין. איך וועל זיך ניט לאָזען אזוי אוועק טרייבען! איך בלייב
דאָ! איך וויל זיין מיט דיר ווען דאָס בוך וועט ערשיינען.

ה ע ד ד א : (האלב הויך, געשפּאַנט) אַך יא, — דאָס בוך!
ל אָ ו ו ב אַ ר ג : (קוקט אויף איהר) מיינער און טייא'ס
בוך. דען אזוי איז די זאך.

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : יא, איך פיהל אז אזוי איז עס.
און דערפאר האָב איך א רעכט צו זיין מיט דיר ווען עס וועט ער-
שיינען! איך וויל זעהן מיט מיינע אויגען ווי אלע וועלען דיר וויער-
דער אָבגעבען עהרע און אכטונג. און די פרייד — די פרייד וויל
איך זיך מיט דיר טיילען!

ל אָ ו ו ב אַ ר ג : טייא — אונזער בוך וועט קיינמאָל ניט
ערשיינען.

ה ע ד ד א : אה!

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : קיינמאָל ניט ערשיינען?!

ל אָ ו ו ב אַ ר ג : עס קען קיינמאָל ניט ערשיינען.

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : (מיט גרויס שמערץ, ווי דאָס
הארץ זאָגט איהר) לאָוובאַרג, וואָס האָסטו געטהאָן מיט'ן מאנר-
סקריפט?

ה ע ד ד א : (קוקט אויף איהם געשפּאַנט) יא, דער מאנר-
סקריפט — ?

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : וואו איז עס?

ל אָ ו ו ב אַ ר ג : אָה, טייא — פרעג מיך ניט וועגען דעם!

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : יא, יא, איך וויל וויסען. איך
פאָדער דו זאָלסט מיר גלייך זאָגען.

ל אָ ו ו ב אַ ר ג : דער מאנוסקריפט — נו יא — איך האָב
צערריסען דעם מאנוסקריפט אויף טויזענד שטיקלעך.

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : (שרייט) אָה ניין, ניין! —

ה ע ד ד א : (ניט ווילענדיג) אָבער דאָס איז דאָך ניט —

ל א ו ו ב א ר ג : (קוט אויף איהר) ניט אמת, דענקט איהר?

ה ע ד א : (בעהערשט זיך) אה יא, נאטירליך — וויבאלד איהר זאגט אזוי. עס האָט אָבער געקלונגען אזוי אונזארהרשיינליך.

ל א ו ו ב א ר ג : עס איז אָבער דאָך אמת.
פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : (ברעכט די הענד) אה נאָט — אה נאָט, הערדא — ער האָט צערריסען זיין ווערק אויף שטיקלעך!
ל א ו ו ב א ר ג : איך האָב מיין אייגען לעבען צערריסען אויף שטיקלעך. פאר וואָס זאָל איך אויך ניט צערריסען מיין לעבענס-ארבייט — ?

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : און דו האָסט עס געטהאָן לעצט-טע נאכט?

ל א ו ו ב א ר ג : יא, זאָג איך דיר! כ'האָב עס צערריסען אויף טויענד שטיקליך — האָב עס אריינגעוואָרפען אין פיאַרד — ווייט ארויס. דאָרט איז דאָ וועניגסטענס פרישעס ים-וואסער — זאָלען זיי דאָרטען שווימען — שווימען מיט'ן פלוס און מיט'ן ווינד. און דאן שפעטער וועלען זיי זינקען — טיעפער און טיעפער ווי איך אליין וועל זינקען, טייא!

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : ווייסטו, לאָוובאַרג, אז דאָס וואָס דו האָסט געטהאָן מיט'ן בוך — אז איך וועל דענקען פון דעם ביז דעם טאָג פון מיין טוידט אקוראט ווי דו וואָלסט געטוירטעט א קליין קינד.

ל א ו ו ב א ר ג : יא, דו ביזט גערעכט. עס איז א מין קינד דער-מאָרד.

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : ווי האָסטו עס געקענט טהאָן! — האָט ניט דאָס קינד געהערט מיר אויך?

ה ע ד א : (כמעט אינהערבאר) אה, דאָס קינד — פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : (אטהעמט שווער) שוין אלעס פאַראיבער. יא, יא, איצט וועל איך געהן, הערדא.

ה ע ר ד א : דו פאָהרסט דאָך ניט אוועק פון שטאָרט ?
פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : אָה, איך ווייס ניט וואָס איך
וועל טהאָן. איך זעה מעהר גאַרנישט ווי חושף פאר מיר (זי געהט
אוועק דורך די קאָרידאָר מיר).

ה ע ר ד א : (שטעהט א מינוט ווארטענדיג) וועט איהר זי ניט
בעגלייטען אהיים, הערר לאָוובאַרג ?

ל א ו ב אָ ר ג : איך ? דורך די גאסען ? וואָלט איהר
וועלען אז מענשען זאָלען זי זעהען ווי זי געהט מיט מיר ?

ה ע ר ד א : נאטירליך איך ווייס ניט וואָס נאָך עס האָט
פאסירט לעצטע נאכט. אָבער צי דען קען עס שוין גאָר ניט וויער
דער גוט ווערען ?

ל א ו ב אָ ר ג : עס וועט זיך ניט ענדיגען מיט לעצטער
נאכט — איך ווייס עס גאנץ גוט. און די זאך איז, וואָס איך האָב
איצטער מעהר גאָר קיין געשמאק ניט פאר דעם סאָרט לעבען. איך
וויל ניט אָנפאנגען פון דאָס נייע. זי האָט געבראָכען מיין מוטה
און מיין קראפט זיך אויסצוקעמפפען מיין לעבען.

ה ע ר ד א : (קוקט גלייך פאָר זיך) יעדענפאלס אָבער, ווי
האָט איהר געקענט אזוי אכזריות'דיג זי בעהאנדלען ?

ל א ו ב אָ ר ג : אַה, זאָגט ניט אז עס איז געווען אכזריות'־
דיג !

ה ע ר ד א : נעהמען און פערניכטען וואָס עס האָט אָנגעד
פילט איהר גאנצער נשמה פאר מאָנאטען און יאָהרען ! איהר
רופט עס ניט אונדערבארמליך ?

ל א ו ב אָ ר ג : אייך קען איך דערצעהלען די ווארהייט,
העדדא.

ה ע ר ד א : די ווארהייט ?

ל א ו ב אָ ר ג : אפריהער פערשפרעכט מיר — ניט מיר
אייער עהרעך־וואָרט — אז דאָס וואָס איך פערטרוי אייך איצטער
זאָל טייל קוינמאָל ניט וויסען.

ה ע ר ד א : איך גיב אייך מיין וואָרט.

ל א ו ו ב א ר ג : גוט. איצט לאָזט מיר אייך דערצעהלען,
אז דאָס וואָס איך האָב אקאָרשט געזאָגט איז ניט געווען אמת.

ה ע ד ד א : מכה דעם מאַנוסקריפט?

ל א ו ו ב א ר ג : יא. איך האָב עס ניט צערריסען אויף
שטיקלעך — און ניט אריינגעוואָרפען אין פיאַרד.

ה ע ד ד א : ניין, ניין — אָבער — וואו איז עס דען?

ל א ו ו ב א ר ג : איך האָב עס אָבער אלץ איינס פערניכ-
טעט — לחלוטין פערניכטעט, העדרא!

ה ע ד ד א : איך פערשטעה ניט.

ל א ו ו ב א ר ג : טייער האָט געזאָגט, אז איהר זעהט אויס
וואָס איך האָב געטהאָן ווי אַ קינדער-מאָרד.

ה ע ד ד א : יא, אזוי האָט זי געזאָגט.

ל א ו ו ב א ר ג : אָבער הרג'נען זיין קינד — דאָס איז נאָך
ניט דאָס ערגסטע וואָס אַ פאָטער קען טהאָן.

ה ע ד ד א : ניט דאָס ערגסטע?

ל א ו ו ב א ר ג : ניין. איך האָב געשאַנעוועט טייער און
האָב ניט געוואָלט זי זאָל הערען דאָס ערגסטע.

ה ע ד ד א : וואָס איז דען דאָס ערגסטע?

ל א ו ו ב א ר ג : שטעלט זיך פאָר, העדרא, אז אַ מאַן
קומט אהיים — אַ שעה פאר טאָג — צו זיין קינד'ס מוטער, נאָכדעם
ווי ער האָט פערבראכט אַ נאכט אין ווילדער אויסגעלאסענהייט,
און זאָגט: „האַרד — איך בין געווען דאָרטן און דאָרטן, אין
דעם פלאַץ און אין יענעם. און איך האָב מיטגענומען מיט זיך
אונזער קינד — אין דעם פלאַץ און אין יענעם. און איך האָב
פערלאָרען דאָס קינד — לחלוטין פערלאָרען עס. דער טייוועל ווייס
אין וועלכע הענד ער האָט געקענט אריינפאלען — ווער עס האָט
געקענט ארויפלענען זיינע לאַפּעס אויף איהם“.

ה ע ד ד א : גוט — אָבער אז מען בערעכענט זיך צום
סוף — איז עס דאָך געווען נישט מעהר ווי אַ בוך —

ל א ו ו ב א ר ג : טייא'ס ריינע נשמה איז געווען אין דעם בוך.

ה ע ד ד א : יא, אזוי פערשטעה איך עס.
ל א ו ו ב א ר ג : און איהר קענט אויך פערשטעהן, אז פאר איהר און מיר צוזאמען איז שוין קיין צוקונפט ניט מעגליך.
ה ע ד ד א : אויף וואָס פאר א וועג, אלזאָ, מיינט איהר זיך איצטער צו נעהמען ?

ל א ו ו ב א ר ג : קיין וועג ניט. איך וועל נור זעהן מאַ-
כען א סוף פון אלעס — און וואָס גיכער, אלץ בעסער.
ה ע ד ד א : (געהט צו צו איהם אַ טריט נעהנטער) עילערט
לאַוובאַרג — הערט זיך צו צו מיר — ווילט איהר ניט זעהן —
ניט זעהן דאָס צו טהאָן ש ע ה ן ?

ל א ו ו ב א ר ג : שעהן ? (שמייכלט) מיט וויינטרויב-
בלעטער אין די האָאָר, ווי איהר פלעגט טרוימען אמאָל, אין די
אלטע צייטען ? —

ה ע ד ד א : ניין, ניין. אין די וויינטרויב-בלעטער גלויב
איך ניט מעהר. אָבער דאָך, שעהן זאָל עס זיין ! כאָטשע איין
מאָל! — אַדיע ! איהר מוזט איצט אוועקגעהן — און קומט אַהער
מעהר קיינמאָל ניט.

ל א ו ו ב א ר ג : אַדיע, מאַראם טעסמאן. און גריסט
זשאַרש טעסמאן. (ער האלט שוין ביים געהן.)

ה ע ד ד א : ניין, וואָרט נאָך ! איך מוז אייך געבען אן
אַנדענקען אויף מיטצונעהמען.

(זי געהט צו צום שרױבטיש, עפענט דעם שופלאָד און דאָס פּיסטאָ-
לעטען-שאכטעל ; דאן קעהרט זי זיך אום צו לאוובאַרג מיט אוינעם
פון די פּיסטאָלעטען.)

ל א ו ו ב א ר ג : (קוקט אויף איהר) אָה ד אָ ס ? איז
דאָס דער אַנדענקען ?

ה ע ד ד א : (שאַקעלט לאנגזאם מיט'ן קאָפּ) דערקענט איהר
עס ? אמאָל איז עס שוין געווען אָנגעשמעלט אויף אייך.

ל א ו ו ב א ר ג : איהר האָט עם דאן בעדארפט געברויכען.
ה ע ד ד א : נעהמט עם און געברויכט א י ה ר דאָס איצ-
טער.

ל א ו ו ב א ר ג : (לעגט אריון דעם פיסטאָלעט אין זיון בוזים-
קעשענע) איך דאנקע!
ה ע ד ד א : און ש ע ה ן זאָלט איהר עם מאכען, עילערט
לאַוובאַרג. פערשפרעכט מיר דאָס!
ל א ו ו ב א ר ג : אדיע, העדרא נאבלער. (ער געהט ארום
דורך די קאָרידאָר-טיר.)

(העדראַ הערט זיך צו א וויילע ביי דער טיר. דאָן געהט זי צו
צום שרױבטיש. נעהמט ארום דעם מאַנסקריפט, קוקט אריון אונטערן
טאָוועל, ציהט האַלב ארום עטליכע בלעטער און קוקט אויף זוי. דער-
נאָך געהט זי אריבער און זעצט זיך אין לעהן-שטוהל נעבען אויווען
מיט'ן פאקעט אויף איהר שויס. א וויילע ארום עפענט זי אויף דאָס
טירעל פון אויווען, און דאן דעם פאקעט.)

ה ע ד ד א : (ווארפט אריון אוינעם פון די בויגענס און פויער
און מורמעלט צו זיך:) איצט פערברען איך דיין קינד, טייאָ! איך
פערברען עם, דו געגרייזעלטע האָאָר! (ווארפט אריון נאָך עטליכע
בויגענס אין אויווען) דיין קינד און עילערט לאַוובאַרג'ס. (ווארפט
די איברוגע אריון) איך פערברען — איך פערברען דיין קינד.

פּוּעַר־טַעַמֵּן

דיזעלבע צימערן אין טעסמאן'ס הויז. אבענד. אין זאָאל אין טונקעל. דער הינטערצימער איז בעלויכטען פון'ם הענגלאַמפּ איבערן טיש. די פּאַרהאַנגען אויף דער גלעזערנער טיר זיינען פעסט פּערצויגן. העדדא, אָנגעטאָן אין שוואַרצען, שפּאַצירט ארום היין און צוֹ-ריק אין טונקעלען צימער. דאן געהט זי אריין אין הינטערסטען צי-מער און פּערשווינדט א ווילע לינקס. עס הערט זיך ווי זי נעהמט אַ פּאַר טענער אויפ'ן פּיאַנאָ. באַלד קומט זי וויעדער ארום און קעהרט זיך אום צוריק אין זאָאל.

בערמאַ קומט אריין פון רעכטס, דורכ'ן מיטעלסטען צימער, מיט אן אנגעצונדענעם לאַמפּ, וועלכען זי שטעלט אוועק אויפ'ן טיש נע־בען ווינקעל זאָפע אין זאָאל. איהרע אויגען זיינען רויט פון וויינען און זי טראַגט שוואַרצע בענדער אויף איהר הייבעל. זי געהט ארום שטיל און פּאַרזיכטיג רעכטס. העדדא געהט צו צו דער גלעזערנער טיר, רוקט דעם פּאַרהאַנג אַ ביסעל אָן א זייט און קוקט ארום אין די פינ-סטערניש.

א ווילע שפעטער קומט אריין פּריילין טעסמאן, אין טרויער־קליידער מיט א הוט און א שליוער, פון קאַרידאָר. העדדא געהט איהר אנטקעגען און שטרעקט איהר אויס די האַנד.

פּריילין. טעסמאן: יא, העדדא, איך קום איצט אין טרויער און א פּעראומערטע; דען מיין אַרימע שוועסטער האָט ענדליך געפונען רוה.

העדדא: ווי איהר זעהט, האָב איך שוין געהערט די נייעם. טעסמאן האָט מיר געשיקט אַ קארטע.

פ ר י י 5. ט ע ס מ א ן : יא, ער האָט מיר פּערשפּראַכען
דאָס צו טהאָן. דאָך האָב איך גערעכענט, אז דאָ צו הערדאָן —
אין דעם הויז פון לעבען — מוז איך אליין ברײנגען די נאכריכט
פון טוידט.

ה ע ד ד א : דאָס איז זעהר שעהן פון אייך.
פ ר י י 5. ט ע ס מ א ן : אה, רינא האָט אונז ניט גע-
דארפט פּערלאָזען גראָד איצטער. איצט איז ניט די צייט הערדאָס.
הויז זאָל זיין א הויז פון טרויער.

ה ע ד ד א : (בייט אום דעם געשפּרעך) זי איז געשטאַרבען
גאנץ רוהיג, ניט וואהר, פּרײלין טעסמאן ?

פ ר י י 5. ט ע ס מ א ן : אָה, איהר ענדע איז געווען אזוי
רוהיג, אזוי שעהן. און זי איז געווען אזוי גליקליך וואָס זי האָט
געקענט זעהען זשאַרזש'ן נאָך אמאָל — און זיך זעגענען מיט איהם.
— איז ער נאָך ניט געקומען ?

ה ע ד ד א : ניין. ער האָט געשריבען, אז עס קען זיין ער
וועט זיך פּערזאמען. אָבער ווארום זיצט איהר ניט ?

פ ר י י 5. ט ע ס מ א ן : ניין, איך דאנק, מיין לייעבע,
לייעבע הערדא. איך וואָלט גערן געזעסען א וויילע, איך האָב אָבער
אזויפיעל צו טהאָן. איך מוז פּאַרבּערייטען פאר מיין טייערער
שוועסטער'ס רוה, אזוי גוט ווי איך קען. שעהן אויסגעבעט און
זויבער זאָל זי לייעגען אין איהר קבר.

ה ע ד ד א : קען איך אייך אפּשר העלפען מיט עטוואָס ?
פ ר י י 5. ט ע ס מ א ן : אה, דו מוזט גאָר ניט טראכטען
וועגען דעם! הערדא טעסמאן דארף זיך ניט מישען אין אזעלכע
טרויעריגע ארבייט. אפילו איהרע געדאנקען דארפּען זיך ניט אָב-
שטעלען אויף דעם — ניט ביי איצטיגער צייט.

ה ע ד ד א : מען קען ניט אלעמאָל זיין דער בעל-הבית
איבער די אייגענע געדאנקען —

פ ר י י 5. ט ע ס מ א ן : (זעצט פּאַרט) אה, יא — אזוי
געהט עס אויף דערוועלט. צו הויז וועלען מיר נעהען תּכריכים,

און דאָ וועט מען מסתמא אויך באלד עפעס נעהען — אָבער אַנ-
אנדער סאָרט גענעה, א דאנק גאָט!

(זשאָרוש טעסמאן קומט אריין דורכ'ן קאָרידאָר־טיר.)

ה ע ר א : אה, ביזט געקומען — ענדליך!

ט ע ס מ א : דו ביזט דאָ, טאנמע יוליאָ ? מיט העדראַן?
דענק נור!

פ ר י י ל. ט ע ס מ א : איך האָב זיך שוין געקליבען
אוועקגעהן, מיין ליבער יונג. נו, האָסטו געטהאָן אלץ וואָס דו
האָסט פערשפּראָכען?

ט ע ס מ א : ניין; איך האָב מורא אז א העלפט דערפון
האָב איך אפשר פּערגעסען. מאָרגען וועל איך אריינגעהן צו דיר
וועדער. דער קאַפּ איז מיר היינט אזוי פּערדרעהט, אז איך קען
מיינע געדאנקען ניט צוזאמענהאלטען.

פ ר י י ל. ט ע ס מ א : אָבער, מיין ליבער זשאָרוש,
דו מוזט זיך ניט נעהמען אזויפיעל צום הארצען.

ט ע ס מ א : איך מוז ניט ? — ווי מיינסטו דאָס ?

פ ר י י ל. ט ע ס מ א : אפילו אין דין שמערץ מוזטו
זיך פּרעהען, ווי איך — זיך פּרעהען וואָס זי איז געקומען צו איהר
רוה.

ט ע ס מ א : אה יא, יא — דו דענקסט וועגען טאנמע
רינא.

ה ע ר א : איהר וועט איצט פיהלען איינזאם, פרייליך
טעסמאן.

פ ר י י ל. ט ע ס מ א : אין אָנהויב, יא. איך האָף אָבער
אז עס וועט ניט דויערן זעהר לאנג. איך מיינ אז איך וועל באלד
האָבען א שכן פאר דער אָרימער רינא'ס קליינעם צימער.

ט ע ס מ א : ווירקליך ? ווער, דענקסטו, וועט עס נעה-
מען, הא ?

פ ר י י ל. ט ע ס מ א : אה, עס געפינט זיך שוין אן

אַרימער אינוואַליד, אָדער עפעס אנאנדערער וואָס דארף מען זאָל ארום איהם ארומגעהן, ליידער גאטעס.

ה ע ד ד א : און איהר וואָלט ווירקליך געהמען אויף זיך וויעדער אזא לאסט ?

פ ר י י ל . ט ע ס מ א ן : א לאסט ! זאָל דיר נאָט פער- צייהען פאר דייע רייד, קינד — עם איז פאר מיר ניט געווען קיין לאסט.

ה ע ד ד א : אָבער ווען איהר וואָלט געדארפט ארומגעהן ארום א גאנץ פרעמדען ? —

פ ר י י ל . ט ע ס מ א ן : אה, מיט קראנקע מענשען ווערט מען שנעל בעפריינדעט ; און איך מוז נויטווענדיג האָבען איר מעצען פון וועמענס וועגען צו לעבען. נו, געלויבט דער אויבערשטער דאָ אין הויז קען אויך באלד עפעס זיין, ביי וואָס אַן אלטע טאנטע קען צוניץ קומען.

ה ע ד ד א : אָה, זאָרגט זיך ניט וועגען קיין זאך דאָ ביי אונז.

ט ע ס מ א ן : יא, שטעל זיך נור פאָר ווי גוט עם וואָלט געווען אונז דרייען, ווען —

ה ע ד ד א : ווען — ?

ט ע ס מ א ן : (אונרוהיג) אה, גאָרנישט. עם וועט שוין גוט זיין. מיר וועלען האָפען, האָ ?

פ ר י י ל . ט ע ס מ א ן : יא, איהר ביידע ווילט אורדאי רעדען צווישען זיך. (שמיכעלט) און אפשר האָט אויך הערדא דיר וואָס צו דערצעהלען, זשאַרזש. אדיע ! איך מוז געהן אהיים צו רינא. (קעהרט זיך אום ביי דער טיר) ווי זאָנדערבאר דאָס איז זיך פאָרצושטעלען, אז איצט איז רינא צונלייך אי ביי מיר, אי ביי מיין זעליגען ברודער !

ט ע ס מ א ן : יא, שטעל זיך דאָס פאָר, טאנטע יוליא ! האָ ?

(פרייליך טעסמאן געהט ארויס דורך די קאָרידאָר-טיר.)

ה ע ד ד א : (קוקט נאך מעסמאן'ען קאלט און פארשענד מיט די אויגען) איך גלויב כמעט אז דו נעהמסט זיך מעהר צום הארצען דיון טאנטע רינא'ס טוידט, איידער טאנטע יוליא אליין.

ט ע ס מ א : אה, עס איז ניט דאָס אליין. וועגען עילערטן בין איך דאָס אזוי שרעקליך אונרוהיג.

ה ע ד ד א : (האסטיג) ווייסטו עפעס נייעס וועגען איהם ? ט ע ס מ א : איך בין אריינגעגאנגען היינט נאָכמיטאָג אויף זיין קווארטיר כדי איהם צו זאָגען אז זיין מאנוסקריפט גע- פינט זיך אין גומע הענר.

ה ע ד ד א : נו, האָסט איהם ניט געטראָפּען ? ט ע ס מ א : ניין. ער איז ניט געווען אין דער היים. שפעטער אָבער האָב איך בעגעגענט פרוי עלווסטער, האָט זי מיר געזאָגט, אז ער איז דאָ געווען היינט אין דער פריה. ה ע ד ד א : יא, גלייך נאָכדעם ווי דו ביזט געווען אוועק- געגאנגען.

ט ע ס מ א : און ער האָט געזאָגט, אז ער האָט צערריסען דעם מאנוסקריפט אויף שטיקלעך, הא ?

ה ע ד ד א : יא, אזוי האָט ער געזאָגט. ט ע ס מ א : נו, מיין נאָט, ער האָט אוראי געמוזט זיין אויסער זיך ! און דו האָסט געוויס גערעכענט, אז ס'איז בעסער איהם דאָס ניט אָבצוגעבען, הערדא ?

ה ע ד ד א : ניין, ער האָט עס ניט בעקומען. ט ע ס מ א : אָבער דו האָסט איהם, פערשטעהט זיך, גע- זאָגט אז מיר האָבען עס ?

ה ע ד ד א : ניין. (שנעל) האָסטו געזאָגט פרוי עלווסטער ? ט ע ס מ א : ניין ; איך האָב איהר דאָס ניט געוואָלט זאָגען. אָבער איהם האָסטו יא געדארפט זאָגען. דענק נור, אין פערצווייפלונג קען ער זיך נאָך עפעס א מעשה אַנטהאָן ! גיב מיר נור דעם מאנוסקריפט, הערדא, און איך וועל עס איהם די מי- נט אוועקטראָגען. וואו איז עס ?

ה ע ד ד א : (קאלט און אונבעוועגליך, שטעחט אנגעשפארט אויפ'ן לעהן-שטוהל) איך האָב עס ניט.

ט ע ס מ אן : דו האָסט עס ניט? וואָס מיינט סטו דערמיט?

ה ע ד ד א : איך האָב עס פערברענט — ביז'ן לעצטען בלע-טיל.

ט ע ס מ אן : (כאָפּט זיך אויף אַ דערשראָקענער) פּע ד - ב ר ע נ ט! האָסט פערברענט עילערט'ס מאַנסקריפט!
ה ע ד ד א : שריי ניט אזוי! די דיענסט וועט דיך דער-הערען.

ט ע ס מ אן : פערברענט! אַך, ליעבער גאָט — ניין, ניין, ניין! עס קען ניט זיין!

ה ע ד ד א : עס איז אָבער דאָך אַ פּאַקט.
ט ע ס מ אן : ווייסטו וואָס דו האָסט געטאָהן, הערדאָ?
דאָס הייסט דאָך אונגעזעצליך פּערקאַפּען פּרעמדען אייגענטום.
דענק נור! דו פּרעג נור ריכטער בראַק, וועט ער דיר זאָגען וואָס דאָס הייסט.

ה ע ד ד א : איך ראַטה דיר דו זאָלסט וועגען דעם ניט רע-דען — ניט צו ריכטער בראַק און אויך ניט צו קיין אנדערן.

ט ע ס מ אן : אָבער ווי אזוי האָסטו געקענט טהאָן אזא אונערהערטע זאַך? ווי איז דאָס דיר איינגעפּאַלען? וואָס פּאַר אַ שגעון איז אויף דיר אָנגעקומען? ענטפּער מיר נור דאָס — האָ?
ה ע ד ד א : (אוינטערדריקט אַ קוויט-בעמערקליכען שמייכל)

איך האָב עס געטאָהן פון דיינעטוועגען, זשאָרוש.
ט ע ס מ אן : פון מיינעטוועגען?

ה ע ד ד א : היינט אין דער פּריה, ווען דו האָסט מיר דער-צעהלט וועגען וואָס ער האָט דיר פּאַרגעלעזען —

ט ע ס מ אן : יא, יא — איז וואָס?
ה ע ד ד א : האָסטו מודה געווען, אז דו האָסט איהם מקנא געווען זיין ווערק.

ט ע ס מ א ן : נו, עם פערשטעהט זיך, אז איך האָב עם ניט געמיינט בוכשטעבליך.

ה ע ד ר א : קיין אונטערשיעד ניט — איך האָב ניט געקענט אריבערטראָגען דעם געדאנק, אז אימיצער זאָל דיך אריבערשטיי-גען.

ט ע ס מ א ן : (שרויט אויס מיט א געפיהל געמישט פון צוויי-פעל און פרייד) הערדא! אה, איז דאָס אמת וואָס דו זאָנסט? יא — אָבער — איך האָב פריהער ניט בעמערקט דו זאָלסט אָט אזוי האָבען ארויסגעצייגט דיין ליעבע. דענק נור!

ה ע ד ר א : יא, איך קען עם דיר גראדע אזוי גוט זאָגען — גלייך איצטער — (האלט זיך אָב אונגעדולדיג) ניין, ניין. דו קענסט פרעגען טאנטע יוליא. זי וועט דיר זאָגען שנעל גענוג.

ט ע ס מ א ן : אה, מיר דאכט זיך כמעט אז איך פערשטעה דיך, הערדא! (קלאפט צונויף די הענד) ליעבער גאָט! מיינסט דאָס טאקע אויף אן אמת! הא?

ה ע ד ר א : שריי דאָך ניט אזוי. די דיענסט קען דיך דער-הערען.

ט ע ס מ א ן : (לאכט און קען זיך ניט איינהאלטען פון שמחה) די דיענסט! ווי מאָדנע דו ביזט, הערדא. עם איז דאָך נור מיין אלטע בערטא! וואָס הייסט? איך וועל בערטא'ן אליין דער-צעהלען.

ה ע ד ר א : (דריקט צונויף איהרע הענד אין פערצווייפלונג) אה, איך וועל עם ניט אויסהאלטען — איך וועל דאָס אלעס ניט אויסהאלטען!

ט ע ס מ א ן : וואָס איז, הערדא? הא?

ה ע ד ר א : (קאלט, קאנטראָלירט זיך) אָט דעם גאנצען — אונזין, זשאָרזש.

ט ע ס מ א ן : אונזין! וואָס פאר אן אונזין זעהסטו אין דעם וואָס איך פרעה זיך מיט די נייעס? און פערקעהרט — אפשר וועל איך עם בעסער ניט דערצעהלען בערטא'ן.

ה ע ר ד א : אה, — פארוואָס טאקע ניט דאָס אויך ?
ט ע ס מ א ן : ניין, ניין, דערווייל ניט! אָבער טאנטע
יוליאַ מוז אויך עס גאנץ געוויס דערצעהלען. און דאָס אויך, וואָס
דו האָסט מיך אָנגעהויבען רופען זשאָרוש! דענק נור! אַך,
ווי טאנטע יוליאַ וועט זיין גליקליך — אזוי גליקליך!

ה ע ר ד א : ווען זי וועט הערען אז אויך האָב פערברענט
עילערט לאָובאָרג'ס מאנוסקריפט פון דיין טובה וועגען ?
ט ע ס מ א ן : ניין, אגב — וועגען דער מעשה מיט'ן מא-
נוסקריפט — נאטירליך דארף קיינער ניט וויסען וועגען דעם.
אָבער אז דו ברענסט (פון ליעבע) פאר מיר, העדדא — דעריין
מוז אויך טיילען מיין פרייד מיט טאנטע יוליאַ! אויך וואָלט נור
וועלען וויסען, צי דאָס איז א געוועהנליכע זאך ביי יונגע פרויען ?
הא ?

ה ע ר ד א : אויך דענק, אז די פראגע האָסטו אויך געדארפט
פרעגען ביי טאנטע יוליאַ.

ט ע ס מ א ן : דאָס וועל אויך טאקע פרעגען ווען עס איז.
(ווערט אונרוהיג און וויעדער אומעטיג) און דאָך דער מאנוסקריפט
— דער מאנוסקריפט! ליעבער גאָט! עס איז שרעקליך צו דענ-
קען וואָס וועט איצטער ווערען פון דעם אַרימען עילערט'ן.
(פרוי עלווסטעד, אָנגעשאַן ווי אין ערשטען אקט, אין א הוט און
מאָנטעל קומט אריין פון קאָרידאָר-טיר.)

פ ר ו י ע ל ו ו ס ט ע ד : (גריסט זיי האסטיג און זאָגט אין
אויפּרעגונג) אַה, ליעבע העדדא, ענטשולדיג וואָס אויך קום וויעדער.
ה ע ר ד א : וואָס האָט דיר פאסירט, טייא ?

ט ע ס מ א ן : וויעדער עפעס וועגען עילערט לאָובאָרג —
הא ?

פ ר ו י ע ל ו ו ס ט ע ד : יא! אויך האָב שרעקליך מורא,
אז איהם האָט אוראי געטראַפען עפעס אן אומגליק.
ה ע ר ד א : (כאַפט איהר אָן ביים האנד) אה — דו דענקסט
אזוי ?

ט ע ס מ א ן : אָבער, מיין גאָט — פאַר וואָס דענקט איהר
אזוי, פרוי עלווסטעד?

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : אויף מיין קווארטיר האָב איך
געהערט מענשען רעדען וועגען איהם — באלד ווי איך בין אריינגע-
קומען. אה, עס געהען ארום וועגען איהם היינט די אונגלויבליכ-
סטע געשיכטען.

ט ע ס מ א ן : יא, מאָלט אייך, איך האָב עס אויך געהערט!
און איך קען דאָך עדות זאָגען אז ער איז לעצטע נאכט געגאנגען
דירעקט אהיים שלאָפען. בערעכענט נור!
ה ע ד ד א : נו, וואָס האָבען זיי געזאָגט אויף דיין קוואר-
טיר?

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : אה, איך האָב פון זיי גאָרנישט
געקענט אויסגעפינען אויף קלאָר. ענטוועדער זיי האָבען אליין קיין
זאך בעשטימט ניט געוואוסט, אָדער אפשר — ווי זיי האָבען מיך
דערזעהן, האָבען זיי אויפגעהערט רעדען; און איך האָב קיין
מוטה ניט געהאט צו פרעגען.

ט ע ס מ א ן : (געהט ארום אנרוהיג) מיר מוזען האָפען —
מיר מוזען האָפען אז איהר האָט זיי שלעכט פערשטאנען, פרוי
עלווסטעד.

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : ניין, ניין; איך בין זיכער,
אז דאָס האָבען זיי גערעדט וועגען איהם. און איך האָב עפעס גע-
הערט וועגען א האָספיטאל, אָדער —

ט ע ס מ א ן : א האָספיטאל?

ה ע ד ד א : ניין — עס קען ניט זיין!

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : אָה, איך האָב געפיהלט אזא
טוידט־שרעקעניש! איך בין אוועק אויף זיין קווארטיר און האָב
זיך דאָרט נאָכגעפרעגט אויף איהם.

ה ע ד ד א : און דו האָסט זיך געקענט בעשליסען דאָס צו
טהאָן, טייא!

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : וואָס דען האָב איך געקענט

טהאָן? איך האָב די אונזיכערהייט שוין מעהר ניט געקענט אריי-
בערטראָגען.

ט ע ס מ א א : אָבער דאָרטן האָט איהר איהם אויך ניט גע-
פונען, הא?

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : ניין, זיי האָבען דאָרטן קיין זאך
ניט געוואוסט וועגען איהם. ער איז ניט געווען צוהויז, האָבען זיי
געזאָגט, זינט געסטערן נאָכמיטאָג.

ט ע ס מ א א : זינט געסטערן! בערעכענט נור, ווי אזוי
קענען זיי דאָס זאָגען?

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : אה, איך בין זיכער אז עפעס
א שרעקליכע זאך האָט איהם געמוזט פאסירען.

ט ע ס מ א א : מיין ליעבע הערדא — וואָס דענקסטו, ווען
איך זאָל אריבערגעהן זיך נאָכפרעגען — ?

ה ע ד ד א : ניין, ניין — דו מיש זיך נור ניט אריין אין
דעם.

(ריכטער בראק, מיט'ן הוט אין האנד, קומט אריין פון קאָרידאָר-
טיר, וועלכע בערשא האָט געעפענט פאר איהם. ער האָט אן ערנסטען
אויסזעהן און פערניגט זיך שווייגענדיג.)

ט ע ס מ א א : אָה, דאָס זייט איהר, מיין ליעבער ריכטער,
הא?

ב ר א ק : יא, איך האָב אונבערדינגט געמוזט קומען אייך
זעהן נאָך היינט אין אָבענד.

ט ע ס מ א א : איך קען אויף אייך זעהן, אז איהר האָט שוין
געהערט די נייעס וועגען טאנטע רינא.

ב ר א ק : יא, דאָס אויך צווישען אנדערע זאכען.
ט ע ס מ א א : איז עס ניט טרויעריג, הא?

ב ר א ק : יא, מיין ליעבער טעסמאן, דאָס ווענדט זיך ווי
איהר קוקט אויף דעם.

ט ע ס מ א א : (קוקט איהם אן אונזיכער) האָט עפעס נאָך
וואָס פאסירט?

בראק: יא.

הערדא: (געשפאנט) עטוואָס טרועריגעס, הערד ריכ-

טער?

בראק: דאָס הענגט אויף אָב ווי מען קוקט אויף דעם,

מאדאם טעסמאן.

פרויעלוסטעד: (קען שוין מעהר זיך נישט אייני-

האַלטען) אָה! עס איז געוויס עטוואָס וועגען עילערט לאָובאַרג!

בראק: (טהוט אויף איהר א קוק) פון וואנען נעהמט איהר

עס, מאדאם? האָט איהר אפשר שוין עפעס געהערט — ?

פרויעלוסטעד: (צוטומעלט) ניין, גאַרנישט,

אַבער —

טעסמאן: אה, אום גאָטעס ווילען, דערצעהלט שוין!

בראק: (צוקט מיט די אקסלען) נו — ליידער — עילערט

לאָובאַרג'ן האָט מען היינט אָבגעפיהרט אין האָספיטאל. ער איז

אין א געפערהליכען צושטאנד.

פרויעלוסטעד: (מיט א געשריי) אַך גאָט!

אַך גאָט! —

טעסמאן: אין האָספיטאל! און ער איז געפערהליך!

הערדא: (כאַפט זיך ארויס נישט ווילענדיג) אזוי שנעל,

אלזאָ —

פרויעלוסטעד: (קלאַגט) און מיר זיינען זיך

פונאנדערנעגאנען אין כעס, הערדא!

הערדא: (זאָגט איהר אין דער שטיל) טייא — טייא —

זיי פאָרויכטיג!

פרויעלוסטעד: (שענקט איהר נישט קיין אכטונג)

איך מוז געהן צו איהם! איך מוז איהם נאָך זעהן ביים לעבען!

בראק: עס איז אומזיסט, מאדאם. מען לאָזט צו איהם

קינעם נישט צו.

פרויעלוסטעד: אה, דאן זאָגט מיר וועניגסטענס

וואָס האָט פאסירט מיט איהם? וואָס איז געווען?

ט ע ס מ א ן : איהר מיינט דאָך ניט, אז ער האָט זיך אליין
— הא ?

ה ע ד ר א : יא, איך בין זיכער אז ער האָט עס אליין גע-
טהאָן.

ט ע ס מ א ן : העדרא — ווי אזוי קענסטו — ?

ב ר א ק : (ניט ארונטערנעהמענדיג פון איהר די אויגען)
איהר האָט ליידער ריכטיג געטראַפּען, מאדאם טעסמאן.

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : אָך, ווי שרעקליך !

ט ע ס מ א ן : אליין, הייסט עס, בערעכענט נור !

ה ע ד ר א : ער האָט זיך דערשאַסען !

ב ר א ק : וויעדער ריכטיג געטראַפּען, מאדאם טעסמאן.

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : (זוכט זיך צו בעהערשען) ווען

האָט עס פאסירט, הערר בראק ?

ב ר א ק : היינט נאָכמיטאג — צווישען דריי און פיער.

ט ע ס מ א ן : אָבער, מיין גאָט, וואו האָט ער עס געטהאָן,

הא ?

ב ר א ק : (עטוואָס צוריקהאלטענדיג זיך) וואו ? נו —

מסתמא אויף זיין קווארטיר.

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : ניין, דאָס קען ניט זיין ; דען

איך בין דאָרט געווען צווישען זעקס און זיעבען.

ב ר א ק : נו, דאן האָט ער געמוזט זיין ערגיץ אנדערסוואו.

איך ווייס ניט גענוי. איך ווייס נור, אז מען האָט איהם געפונען

— ער האָט זיך געשאַסען — אין ברוסט.

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : אַה, ווי שרעקליך ! ער זאָל

שטארבען מיט אזא טיידט !

ה ע ד ר א : (צו בראַק) אין ברוסט האָט ער זיך געשאַסען ?

ב ר א ק : יא — ווי איך האָב איך געוואָנט.

ה ע ד ר א : ניט אין די שלייפּען ?

ב ר א ק : אין דער ברוסט, מאדאם טעסמאן.

ה ע ד ד א : יא, יא — אין ברוסט איז אויך א גוטער פלאץ.

ב ר א ק : ווי מיינט איהר, מאדאם טעסמאן?

ה ע ד ד א : (אבווייזענדיג) אה גאָרנישט — גאָרנישט.

ט ע ס מ אן : און די וואונד, זאָנט איהר, איז א געפעהר-

ליכע, הא?

ב ר א ק : יא, אכסאָלוט טוידטליך. ביי דער צייט מוז ער

שוין זיין געשטאָרבען.

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : יא, יא, איך פיהל עס. עס איז

א סוף! א סוף! אה, העדרא! —

ט ע ס מ אן : זאָנט מיר נור, ווי אזוי האָט איהר עס אלעם

זיך דערוואוסט?

ב ר א ק : (קורץ) דורך איינעם פון דער פאָליציי. א מענ-

שען מיט וועמען איך האָב געוויסע געשעפטען.

ה ע ד ד א : (מיט א קלאַרע שטימע) ענדליך אמאָל א ווירד-

גע טהאַט!

ט ע ס מ אן : (א דערשראָקענער) מיין גאָט, העדרא! וואָס

רעדסטו?

ה ע ד ד א : איך זאָג אז אין דער טהאַט איז דאָ עטוואָס

שעהנעם.

ב ר א ק : ה'ם, מאדאם טעסמאן —

ט ע ס מ אן : שעהנעם! דענק נור!

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : אה, העדרא, ווי קענסטו רעדען

וועגען שעהנקייט אין אזא טהאַט?

ה ע ד ד א : עילערט לאָובאָרג האָט אליין אָבגעמאכט זיין

גע חשבונות מיט'ן לעבען. ער האָט געהאַט דעם מוטע צו טהאָן —

די איינציג ריכטיגע זאך.

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : ניין, גלויב ניט אז א זוי

איז דאָס צוגעגאנגען! ער איז מסתמא ניט געווען ביים זין ווען

ער האָט דאָס געטהאָן.

ט ע ס מ א ן : אין פערצווייפלונג!
ה ע ד ד א : דאָס איז ניט אזוי. איך בין איבערצייגט דע-
ריין.

פ ר ו י ע ל ו ו ס ט ע ד : יא, יא! אין וואהנוין!
פונקט ווי בעת ער האָט צערריסען אונזער מאנוסקריפט.
ב ר א ק : (טהוט זיך א כאפ) דעם מאנוסקריפט? האָט ער
עס צערריסען?

פ ר ו י ע ל ו ו ס ט ע ד : יא, לעצטע נאכט.
ט ע ס מ א ן : (רעדט אין דער שטיל) אָה, העדדא, מיר וועלען
דאָס ניט אריבערטראָגען.

ב ר א ק : ה'ם, זעהר זאָנדרעבאר.
ט ע ס מ א ן : (געהט ארום איבער'ן צימער) ווען מען דענקט
נור אז עילערט זאָל אזוי אוועקגעהן פון דער וועלט! און ניט
לאָזען נאָך זיך דאָס בוך, וואָס וואָלט אונשטערבליך געמאכט זיין
נאָמען —

פ ר ו י ע ל ו ו ס ט ע ד : אַך, ווען מען וואָלט עס געקענט
וויעדער צוזאמענשטעלען!

ט ע ס מ א ן : יא, ווען מען וואָלט עס נור געקאָנט! וואָס
וואָלט איך ניט געגעבען דערפאר —

פ ר ו י ע ל ו ו ס ט ע ד : אפשר קען מען, הערר טעסמאן.
ט ע ס מ א ן : וואָס מיינט איהר?
פ ר ו י ע ל ו ו ס ט ע ד : (זוכט אין איהר קלייד-טאש)
קוקט זיך נור איין. איך האָב געהאלטען אלע לויזע פאפיערלעך,
פון וועלכע ער פלעגט דיקטירען צו מיר.

ה ע ד ד א : (געהט צו א טריט נעהנטער) אַך —!
ט ע ס מ א ן : איהר האָט זיי געהאלטען, פרוי עלווסטער,
הא?

פ ר ו י ע ל ו ו ס ט ע ד : יא, איך האָב זיי דאָ. איך האָב
זיי אריינגעלעגט אין קעשענע ווען איך בין אוועקגעפאָהרען פון
דער היים. און אָט זיינען זיי דאָ נאָך —

ט ע ס מ א ן : אה, לאָזט מיר זיי נור א קוק טהאַן!
פ ר ו י ע ל ו ו ס ט ע ד : (דערלאנגט איהם אַ פעקיל פאפיער-
רען) זיי זיינען אָבער אין אזא אונאַרדנונג — אלעס צומישט.
ט ע ס מ א ן : דענקט נור, ווען מיר וואָלטען דאָך עפעס
געקענט ארויסבריינגען פון דעם! אפשר ווען מיר זאָלען ביידע
צונויפלעגען אונזערע קעפּ —
פ ר ו י ע ל ו ו ס ט ע ד : אה, יא — לאָמיר עס וועניג-
סטענס פרובירען —

ט ע ס מ א ן : מיר וועלען עס דורכפיהרען! מיר מו-
זען! איך גיב אָב מיין לעבען פאר דער אויפגאבע.
ה ע ד ד א : דו, זשאָרוש? דיין לעבען?
ט ע ס מ א ן : יא, אָדער ריכטיגער געזאָגט — וויפיעל צייט
איך קען נור אָבשפארען. מיינע אייגענע זאמלונגען מוזען דערוויי-
לע ווארטען. העדרא — דו פערשטעהסט, הא? איך בין דאָס
שולדיג עילדערט'ס אנדענקען.
ה ע ד ד א : פילייכט.

ט ע ס מ א ן : אלזאָ, מיין טייערע פרוי עלווסטער, לאָמיר
זיך אינגאנצען אָבגעבען דערצו. וואָס איז די פעולה צו גריבלען
זיך איבער דאָס וואָס איז שוין פערפאלען, הא? מיר מוזען זעהען
צו בעהערשען אונזער טרויער וויפיעל מעגליך, און —
פ ר ו י ע ל ו ו ס ט ע ד : יא, יא, הערר טעסמאן, איך
וועל טהאַן. דאָס בעסטע וואָס איך קען.

ט ע ס מ א ן : גוט, אלזאָ, קומט אהער. איך קען ניט ריר-
הען ביז וואנען מיר וועלען האָבען דורכגעקוקט די אלע נאָטיצען.
וואו זאָלען מיר זיך זעצען? דאָ? ניין, דאָרטן, אין הינטערשטען
צימער. ענטשולדיגט מיר, מיין לעבער ריכטער. קומט נור מיט
מיר, פרוי עלווסטער.

פ ר ו י ע ל ו ו ס ט ע ד : אה, ווען דאָס וואָלט נור מעג-
ליך געווען!

(טעסמאן און פרוי עלווסטער געהען אין הינטערשטען צימער.)

זי טהוט אויס איהר הוט און מאנטעל. זיי זעען זיך ביידע אוועק
ביים טיש אונטער'ן הענגלאַמפ און פערטיעפען זיך באלד אונטערזוכענ-
דיג פלויסיג די פאפיערען. העדדא געהט אַריבער צום אויווען און
זעצט זיך אין לעהן־שטוהל. באלד געהט בראַק צו צו איהר.)

ה ע ד ד א : (אין אַ נידעריגע שטימע) אה, וואָס פאר אַ גע-
פיהל פון פרייהייט אַט די טהאַט עילערט לאָובאַרג'ס גיט איינעם
איבער.

ב ר א ק : פרייהייט, מאדאם העדדא ? נו, נאטירליך, פאר
איהם איז עס א בעפרייאונג —

ה ע ד ד א : איך מײן פאר מיר. עס גיט מיר א געפיהל
פון פרייהייט, ווען איך ווייס, אז אין דער וועלט איז נאָך מעגליך
צו בענעהן אזא פרייוויליג מוטהיגע טהאַט — א טהאַט פון פרייער
נאטירליכער שעהנקייט.

ב ר א ק : (שמייעלעט) ה'ם — מײן ליעבע מאדאם העד-
דא —

ה ע ד ד א : אַה איך ווייס וואָס איהר ווילט זאָגען. דען
איהר זייט אויך א סאָרט ספעציאליסט, ווי — נו, איהר ווייסט
דאָך !

ב ר א ק : (קוקט אויף איהר פעסט) עילערט לאָובאַרג איז
אויך געווען טייערער אידער איהר וואָלט עס וועלען זיך אליין
מודה זיין. האָב איך אַ טעות ?

ה ע ד ד א : איך ענטפער גיט אויף אזוינע פראגען. איך
ווייס נור אז עילערט לאָובאַרג האָט געהאט דעם מוטע צו לעבען
זיין אייגענעם לעבען אויף זיין אייגענעם אופן. און דאן — די
לעצטע גרויסע טהאַט, מיט איהר שעהנקייט ! אה ! א מענש זאָל
האָבען דעם ווילען און די קראפט אוועקצווארפען דעם באַנקעט
פון לעבען — אזוי פריה.

ב ר א ק : עס טהוט מיר לייך, מאדאם העדדא — איך האָב
אַבער מורא אז איך וועל מווען רויבען פון איך א שעהנע איינ-
בילדונג.

ה ע ר ד א : אן איינבילדונג ?
ב ר א ק : וועלכע וואָלט יעדענפאלס ניט לאנג אָנגעהאלטען.
ה ע ר ד א : וואָס מיינט איהר דערמיט ?
ב ר א ק : עילערט לאָובאַרג האָט זיך ניט געשאַסען —
פרייוויליג.
ה ע ר ד א : ניט פרייוויליג ?
ב ר א ק : ניין. די זאך האָט ניט פאסירט גענוי ווי איך
האָב עם דערצעהלט.
ה ע ר ד א : (געשפּאַנט) האָט איהר עטוואָס פּערשוויגען ?
זאָגט וואָס איז עם ?
ב ר א ק : פון דער אַרימער פרוי עלווסטעד'ס וועגען האָב
איך די פאקטען אביסעלע אידעאלאזירט.
ה ע ר ד א : וואָס זיינען די פאקטען ?
ב ר א ק : ערשטענס, אז ער איז שוין געשטאַרבן.
ה ע ר ד א : אין האָספיטאל ?
ב ר א ק : יא — ניט קומענדיג צו בעזינונג.
ה ע ר ד א : וואָס נאָך האָט איהר פּערשוויגען ?
ב ר א ק : דאָס — אז דער פאל איז ניט פאַרגעקומען אַיף
זיין קווארטיר.
ה ע ר ד א : אה, דאָס איז קיין אונטערשיעד ניט.
ב ר א ק : און אפשר יא. דען איך מוז אייך דערצעהלען —
עילערט לאָובאַרג'ן האָט מען געפונען א דערשאַסענעם אין —
אין מאמועל דיאנא'ס פריוואט-צימער.
ה ע ר ד א : (וויל אויפשפּרינגען, זינקט אָבער וויעדער צוריק)
דאָס איז אונמעגליך, הערר בראק! ער האָט ד אָ ר ט ן ניט
געקענט היינט וויעדער זיין.
ב ר א ק : ער איז דאָרט געווען היינט נאָכמיטאָג. ער איז
דאָרט געגאנגען, האָט ער געזאָגט, אויפצור-מאָהנען עפעס וואָס זיי
זאָלען האָבען געהאט אוועקגענומען ביי איהם. ער האָט עפעס
ווילד גערעדט וועגען א פּערלאָרען קינד —

ה ע ר ד א : אה — דאָס אלזאָ איז געווען די אורזאך —
ב ר א ק : איך האָב געקלערט אז ער האָט מסתמא געמיינט
זיין מאנוסקריפט ; דאָ הער איך אָבער אז ער האָט עם אליין
פּערניכטעט. שטעל איך מיר פּאָר, אז דאָס האָט געמוזט זיין זיין
געלד־טאש.

ה ע ר ד א : יא, דאָס האָט עם געמוזט זיין. הייסט עם
דאָרטן — דאָרטן האָט מען איהם געפונען ?
ב ר א ק : יא, דאָרטן. מיט אן אָבגעפייערטען פּיסטאָלעט
אין זיין בוזיסקעשענע. דער קויל איז געפאלען אין א לעבענס־גע-
פּעהרליכען אָרט.

ה ע ר ד א : אין דער ברוסט — יא.

ב ר א ק : ניין — אין בויך.

ה ע ר ד א : (קוקט אויף איהם מיט אן אויסדרוק פון עקעל)
דאָס נאָך אויך ! אָה, וואָס פאַר א פּלוצ איז עם, אז יעדע זאך, צו
וואָס איך ריהר זיך צו, ווערט לעכערליך און געמיין !
ב ר א ק : עם איז דאָ פאַראן נאָך א פּונקט, מאדאם הערדא
— נאָך אן אונאנגענהמער שטריך אין דער זאך.

ה ע ר ד א : און וואָס איז עם ?

ב ר א ק : דעם פּיסטאָלעט וואָס ער האָט געהאט ביי זיך —

ה ע ר ד א : (אָהן אַטהעם) נו ? וואָס וועגען דעם ?

ב ר א ק : האָט ער געמוזט האָבען גע'ננב'ט.

ה ע ר ד א : (שפּרינגט אויף) גע'ננב'ט ! דאָס איז ניט

אמת ! ער האָט עם ניט גע'ננב'ט !

ב ר א ק : עם איז ניטאָ קיין אנדער ערקלערונג. ער האָט

עם געמוזט האָבען גע'ננב'ט — שאַ !

(טעסמאן און פּרוי עלווסטעד זיינען אויפגעשטאנען פון טיש

אין הינטערסטען צימער און קומען אריין אין זאַל.)

ט ע ס מ א ז : (מיט די פּאפּיערען אין ביידע הענד) הערדא,

מען זעהט כמעט גאָרניט פאַר יענעם לאַמפּ. דענק נור !

ה ע ר ד א : יא, איך דענק.

ט ע ס מ א י : וואָלסטו אונז ערלויבען זיצען ביי דיין שרייב-
טיש, הא?

ה ע ד ד א : פון מיינעטוועגען. (שנעל) ניין, ווארט א וויי-
לע! לאָמיך איהם פריהער אַברייניגען!

ט ע ס מ א י : אָה, דו דארפסט זיך ניט בעמיהען, העדרא.
עס איז דאָ גענוג פלאץ.

ה ע ד ד א : ניין, ניין, לאָז מיך איהם אַברייניגען, זאָג
איך! איך וועל נעהמען אָט די זאכען און זיי אוועקלעגען אויפ'ן
פיאנאָ. שוין!

(זי האָט ארויסגענומען א געגענשטאנד, צוגעדעקט מיט נאָטער-
בלעטער, פון אונטער דער ביכער-פּאַליצע, לעגט ארויף אויף דעם נאָך
נאָטער-בלעטער און טראָגט עס אלעס אוועק אין מיטעלסטען צימער
לינקס. מעסמאן לעגט אוועק די שטיקלעך פּאַפּיער אויפ'ן שרייבטיש
און רוקט איבער אהין דעם לאַמפּ פון ווינקעל-טיש. ער און פרוי
עלווסטעד זעצען זיך און געהען אָן מיט זייער ארבייט. העדרא קעהרט
זיך אים.)

ה ע ד ד א : (שמעהט אונטער פרוי עלווסטעד'ס שמוהל,
שפיעלט זיך לייכט מיט איהרע האָר) נו, מיין זיסע טייל — ווי
געהט עס מיט עילערט לאָובאַרנ'ס מאַנומענט?

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : (קוקט אויף איהר מוטהלאָז) אָה,
עס וועט זיין שרעקליך שווער צו בריינגען עס צוריק אין אָרדנונג.
ט ע ס מ א י : מיר מוזען עס אויספיהרען. איך בין
ענטשלאָסען. און דאן — בריינגען אין אָרדנונג אנאנדערנס פאר-
פיערען איז פונקט די ריכטיגע ארבייט פאר מיר.

(העדרא געהט אריבער צום אויווען און זעצט זיך אויף אוינעם
פון די פוס-ביינקלעך. בראק שמעהט נעבען איהר אָנגעשפארט אויף א
לעהן-שמוהל.)

ה ע ד ד א : (שמולעהייט) וואָס האָט איהר געזאָגט זעגען
דעם פּיסטאָלעט?

ב ר א ק : (זאכט) אז ער האָט איהם געמוזט גנב'נען.

ה ע ר ד א : פאר וואָס עפעס דוקא גע'ננכ'ט ?
ב ר א ק : ווייל עס ט אָ ר ניט זיין קיין אנדער ערקלערונג,
מאדאם הערדא.

ה ע ר ד א : ווירקליך ?
ב ר א ק : (טהוט א קוק אויף איהר) עס פערשטעהט זיך עי-
לערט לאָוובאַרג איז דאָ געווען היינט אין דער פרייה. אפשר ניט ?
ה ע ר ד א : יא.

ב ר א ק : זייט איהר געווען אליין מיט איהם ?
ה ע ר ד א : יא, א געוויסע צייט.
ב ר א ק : זייט איהר ניט ארויסגעגאנגען פאר א ווילע
בעת ער איז דאָ געווען ?
ה ע ר ד א : גיין.

ב ר א ק : דערמאָנט זיך נור. זייט איהר ניט ארויסגעגאנג-
ען פאר א רגע ?
ה ע ר ד א : יא, אפשר נור פאר א מינוט — אין קאָרידאָר
אריין.

ב ר א ק : און וואו איז געלעגען אייער פיסטאָלעטען-שאכ-
טעל אין יענער צייט ?

ה ע ר ד א : עס איז געווען פערשלאָסען אין —
ב ר א ק : נו, מאדאם הערדא ?
ה ע ר ד א : דאָס שאכטעל איז געשטאנען דאָרט אויפ'ן
שרייבטיש.

ב ר א ק : נו, ס'איז ניט נויטיג. איך האָב געזעהן דעם
פיסטאָלעט, וואָס מען האָט געפונען אין עילערט לאָוובאַרג'ס קע-
שענע, און איך האָב איהם גלייך דערקענט : עס איז דער אייגע-
נער וואָס איך האָב געזעהן געסטערן — און פריהער אויך.

ה ע ר ד א : האָט איהר איהם מיט זיך ?
ב ר א ק : גיין, די פאָליציי האָט איהם.
ה ע ר ד א : וואָס וועט די פאָליציי מיט איהם טהאָן ?

ב ר א ק : זיי וועלען זוכען ביז זיי וועלען געפינען צו וועמען
ער געהערט.

ה ע ר א : דענקט איהר אז זיי וועלען אויסגעפינען ?

ב ר א ק : (כויגט זיך אריבער צו איהר און זאגט שטיל) ניין,
העדרא גאבלער — כל זמן איך וועל שווייגען, וועלען זיי ניט אויס-
געפינען.

ה ע ר א : (קוקט אויף איהם א דערשראקענע) און אויב
איהר וועט נ י ט שווייגען — איז וואָס דאָן ?

ב ר א ק : (צוקט מיט די אקסלען) עס בלייבט אלעמאָל די
מעגליכקייט, אז מען האָט דעם פּיסטאָלעט גע'גנב'ט.

ה ע ר א : (פעסט) בעסער דער טוירט איידער דאָס.

ב ר א ק : (שמייכלט) אזעלכע זאכען זאָגט מען —
אַבער מען טהוט עס ניט.

ה ע ר א : (ניט ענטפערענדיג) און ווי איז אויב ער האָט
ניט גע'גנב'ט דעם פּיסטאָלעט, און מען געפינט אויס דעם אייגענ-
טהימער ? וואָס איז יעמאָלט ?

ב ר א ק : נו, העדרא — דאן קומט דער סקאנדאל.

ה ע ר א : דער סקאנדאל !

ב ר א ק : יא, דער סקאנדאל — פאר וועלכען איהר שרעקט
זיך אזוי געפעהרליך. מען וועט אייך נאטירליך, בריינגען פאר'ן
געריכט — אי אייך, אי מאמועל דיאנא'ן. זי וועט דארפען ער-
קלערען ווי אזוי די זאך איז פאָרגעקומען — צי עס איז געווען א
צופעליגער שאַס, אָדער א מאָרדטהאט ? צי דער פּיסטאָלעט האָט
אויסגעשאַסען בעת ער האָט איהם געוואָלט ארויסשלעפען פון קע-
שענע, כדי איהר צו סטראשען ? אָדער זי האָט ארויסגעריסען
דעם פּיסטאָלעט פון זיין האנד, האָט איהם דערשאַסען, און אריינ-
געלעגט עס צוריק אין זיין קעשענע ? גלויבען אויף איהר קען מען
עס ; דען זי איז א קערפערליך-שטארקע, יונגע פערזאָן — אָט די
מאמועל דיאנא.

ה ע ר ד א : אָבער א י ך הָאָב גאָרנישט צו טהאָן מיט דעם גאנצען עקעלהאפטען עסק.

ב ר א ק : ניין, איהר וועט אָבער דארפֿען ענטפערן אויף דער פראגע: ווארום האָט איהר געגעבען עילערט לאָובבאָרג'ן דעם פיסטאַלעט? און וואָס פאראַ שלוסען וועלען מענשען ציהען פון דעם פאקט וואָס איהר האָט עס איהם געגעבען?

ה ע ר ד א : (לאָזט איהר קאָפּ אַרונטערזינקען) דאָס איז אמת. דאָס האָב איך ניט איבערגעטראַכט.

ב ר א ק : צום גליק איז אין דעם קיין געפאהר ניטאָ אזוי לאַנג ווי איך זאָג גאָרנישט.

ה ע ר ד א : אזוי, הייסט עס, בין איך ביי אייך אין די הענדר הערר בראק. פון איצט אָן און ווייטער וועל איך מוזען טאנצען נאָך אייער פייפעל.

ב ר א ק : (רעדט צו איהר זאנפט) ליעבסטע העררא — גלויבט מיר — איך וועל מיין פאָזיציע ניט מיסברויכען.

ה ע ר ד א : דאָך בין איך אלץ ביי אייך אין די הענדר. אב־הענגיג פון אייער ווילען און פערלאַנג. א שקלאַף, א שקלאַף, הייסט עס! (שטעהט אויף האַסטיג) ניין, איך קען ניט אריבער־טראָגען דעם געדאַנק דערפון! קיינמאָל ניט!

ב ר א ק : (קוקט זי אָן שפּאַסהאַפטיג) מען ווערט געוועהנט צו דאָס וואָס מען קען ניט העלפֿען.

ה ע ר ד א : (ערווידערט זיין בליק) יא, פיליכט. (געהט אריבער צום שרייבטיש. זי אונטערדריקט אַ ניטווילענדיגען שמויכעל און מאַכט נאָך טעסמאן'ס אַרש רעדען) נו גיט עס זיך דיר איין, זשאַרזש? האַ?

ט ע ס מ א ן : גאָט ווייס, מיין טייערע. אין בעסטען פאל איז עס אַן אַרבייט אויף מאָנאַמען.

ה ע ר ד א : (ווי פריהער) דענק נור! (זי פיהרט דורך מיט די הענדר דורך פרוי עלווסטעד'ס האַר) זעהט עס דיר ניט אויס

זאָנדרבאר, טיילאָ? דו זיצט זיך דאָ מיט טעסמאן — פונקט ווי
דו פלעגסט זיצען מיט עילערט לאָוובאַרג'ן?

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : אָ, ווען איך וואָלט גור געקענט
בעניסטערן דיין מאַן אויפ'ן זעלביגען אופן!

ה ע ר ד א : אָ, דאָס וועט אויך קומען — מיט דער צייט.
ט ע ס מ א ן : יא, ווייסטו, הערדא — איך דענק ווירקליך
אז איך הויב אָן צו פיהלען עפעס דערנלייבען. ווילסטו אָבער ניט
זיך געהן זעצען צוריק מיט בראַק'ן?

ה ע ר ד א : קען איך אייך בידען גאָרנישט העלפען?
ט ע ס מ א ן : ניין, גאָרנישט. (קעהרט אום דעם קאָפּ) איך
פערלאָז זיך אויף אייך, מיין לעבער בראַק, אז איהר וועט אונטער-
האלטען הערדא'ן.

ב ר א ק : (טהוט א בליק אויף הערדא) אָך אורדאי, מיט'ן
גרעסטען פערגעניגען.

ה ע ר ד א : דאנקע. איך בין אָבער מיעד היינט אין אבענד.
איך וועל געהן זיך צולעגען אביסעל אויפ'ן זאָפּע.

ט ע ס מ א ן : יא, טהו דאָס, לעבעסטע. הא?
(הערדא געהט אין הינטערסטען צימער און פערציהט די גארדינען.
א קורצע פאוזע. פלוצלינג הערט זיך ווי זי שפיעלט אויפ'ן פיאנא
א ווילדען טאָנען.)

פ ר ו י ע ל ו ס ט ע ד : (כאָפט זיך אויף פון שטוהל) אָ
— וואָס איז דאָס?

ט ע ס מ א ן : (לויפט צו דער אריינגאנג-טיר) אָך, מיין
לעבעסטע הערדא — שפיעל דאָך ניט היינט אבענד קיין טאנץ-מור-
זיק! דענק נור וועגען טאנצע רינא! און וועגען עילערט'ן
אויך!

ה ע ר ד א : (רוקט ארויס דעם קאָפּ צווישען די גארדינען)
און וועגען טאנצע יוליא, און וועגען אלע איבריגע. נאָך דעם וועל
איך רוהיג זיין. (פערמאכט די גארדינען וויעדער.)

ט ע ס מ א ן : (ביים שרייבטיש) עס איז ניט גוט פאר איהר

צוצוועהן ווי מיר זיצען ביי אָט דער טרויעריגער ארבייט. איך וועל אייך זאָגען וואָס, פרוי עלווסטעד — איהר דארפט נעהמען דעם לעדיגען צימער ביי טאנטע יוליא, און דאן וועל איך אריבער-קומען אין אַווענד און מיר וועלער ד אָ ר ט ן קענען זיצען און ארבייטען — האָ?

ה ע ד ד א : (אין מיטעלסטען צימער) איך הער וואָס דו זאָנסט, טעסמאן. ווי אָבער וועל איך דאָ אליין פערבריינגען די אבענדען?

ט ע ס מ א ן : (בלעטערט די פאפיערען) אה, איך רעכען אז ריכטער בראק וועט זיין אווי גוט און אריינקומען פון צייט צו צייט, אפילו ווען איך וועל ניט זיין צו-הויז.

ב ר א ק : (אין לעהן-שטוהל רופט אויס פרעהליך) יעדען ליע-בען אבענד, מיטן גרעסטען פערנגעניגען אין דער וועלט, מאדאם טעסמאן! מיר וועלען זיך אמוזירען גרויסארטיג, מיר בידע!

ה ע ד ד א : יא מיינט איהר ניט, אז מיר וועלען פיין פער-בריינגען, הערר בראק? איצט אז איהר זייט „דער איינציגער האָהן אין קאָרב“ —

(עס הערט זיך אַ שאַס אינעוועניג. טעסמאן, פרוי עלווסטעד און בראַק שפּרינגען אויף.)

ט ע ס מ א ן : אה, זי שפיעלט שוין וויעדער מיט די פי-סטאָלעטען.

(ער שלעפט אוועק די גארדינען און לויפט אריין. נאָך איהם פרוי עלווסטעד. הערדא לועגט אויסגעצויגען אויפ'ן זאָפע אַ טוידטע, טומעל און געשרויען. בערשא קומט אריין א דערשאַקענע פון רעכטס.)

ט ע ס מ א ן : (שרייט צו בראַק) זי האָט זיך דערשאַסען! זי האָט זיך געשאַסען אין די שלייפען! שטעלט זיך פאָר!

ב ר א ק : (האלב אונמעכטיג אין לעהן-שטוהל) אַך נאָט! — אועלכע זאכען טהוט מען דאָך ניט.

ע נ ד ע.

דער פוימיסטרער

איבערזעצט פון א. גאלדווין.

Copyright, 1910, by
Maisel & Co., New York.

איינלייטונג

פון מאַרים ווינטשעווסקי

1.

זיי זיינען זיך דאַרטען געזעסען, די צוויי,
דורך הערבסטרעג און ווינטער־מעג, געהענדיג ראַש,
און פלוצלונג אַ שרפה דאָס הויז האָט בוי זיי
פערברענט, און איצט גראָבען זיך ביידע אין אַש.

ווייל דאַרטען אין אַש ליעגט אַ דימענט פערשאַרט,
דער דימענט, ער ווערט ניט אין פויער פערברענט,
מען דאַרף איהם נור זוכען, ער ליעגט און ער וואַרט
פאַר איהם אָדער איהר, צווישען הרוב'ע ווענט.

און דאָך צי'ס געפינט דער יואוועל זיך, צי ניט,
צוויי זאָבען גיט נ י ט זיי דאָס לעבען צוריק:
זי רעטעט פון בראַנד מעהר איהר גלויבען שוין ניט,
אין פויער אויף אויבוג פערליערט ע ר זיין גליק.
— הענריק איבסען.

אויף דיעזען געריכט, וועלכעס איבסען האָט געשריבען מיט
יאָהרען פריהער, האָט ער, ווי מען זאָגט, געבויט זיין דראַמאַ
„סאָלנעס“. אויב דער לעזער געהערט צו דעם קלוגען קלאַס (עס
זיינען דאָ דרוי קלאַסען לעזער: דער נאַררישער, וועלכער לעזט
די איינלייטונג פאַר דעם ווערק, דער קלוגער וועלכער לעזט זי
נאָכדעם, און דער קליגסטער, וועלכער לעזט זי גאָר ניט; דער

לעצמער איז פאר אונז שוין צו קלוג, אָבער אויב אונזער לעזער
געהערט, ווי געזאָגט, צום קלוגען קלאַס) און ער וועט לעזען דיעזע
ציילען נאָכדעם ווי ער וועט האָבען געלעזען דאָס דראַמאַ גופא,
וועט ער זעהן, אז דאָס ציטירטע געדיכטעלע איז ווירקליך דער
פונדאמענט פון „כוימיסטער סאָלנעס“.

האַלוואַרד און אַלינאַ סאָלנעס — „די צוויי“ — גראָבען זיך
כסדר אין די אַש פון אַ שרפה, וואָס האָט פּערדוויסטעט זייער הויז
און איז געווען די סבה דערפון, וואָס זייערע צוויי קינדערלעך
זיינען געשטאָרבען אין דער ערסטער קינדהייט. דערביי איז גאָנץ
זיכער, אז וואָס זיי זאָלען ניט זוכען אין די אַש

„זי רעשעט פון בראַנד מעהר איהר גלויבען שוין ניט,

„אין פייער אויף אייביג פּערליערט ער זיין גליק.“

און דאָך איז פאר איהר אַ לעבען נור אַ לעבען מיט אַן אמונה,
און זיינס — נור מיט גליק פאר אַ באַזיס.

ווי דער קלוגער לעזער ווייס שוין, איז אַלינאַ געקנאָטען און
געבאָקען פון לויטער אמונה. זי קוקט אויף דעם גאַנצען לעבען ווי
אויף אַ לאַנגע רייהע פון פליכטען, ווי אויף אַ פרוזדור לטרקלין פאר
יענע וועלט, וואו דער מענש, ספּעציעל דער מענש אָהן זינר —
אַן עופּעלע, למשל, ווי איהרע צוויי — לעבט אין אייביגע, געט-
ליכע פריידען, עטוואָס גליקליכער ווי אַ מלאַך, ווייל ער איז גע-
ווען אויף דער ערד, עטוואָס קלענער ווי גאָט, ווייל ער איז אַ ילוד
אשה, און ווען זי טראַכט וועגען איהרע צוויי געשטאָרבענע עופּע-
לעך, זעהט זי אין זיי מלאכים'לעך אין גן-עדן, וועלכע זי איז פון
גאַנצען האַרצען מקנא זייער פריהצייטיגען טויט. נור אזוי לאַנג
ווי זי מוז נעבעך צוברענגען די עטליכע יאָהר אויף אונזער זינד-
גער ערד, איז פאר איהר דאָ נור איין איינציגע זאָך צו טאָן און
דאָס איז, צו ערפילען איהרע פיעלע פליכטען אזוי גיך ווי זי דער-
זעהט זיי. די שווערסטע און די וויכטיגסטע פליכט ביי איהר איז
דער אויפפאַסען אויף איהר מאַן, וועלכען זי פּערשטעהט ניט. ער
קומט איהר פאַר קראַנק, האַלב־משוגע, אונפּעראַנטוואָרטליך פאר
זיינע מעשים און איהר פליכט איז אויף איהם אויפצופאַסען. דאָן

האלט זי, אז טאקע דורך זיין קראנקהייט, כמעט־משוגעת און אונפערזאנטווארטליכקייט איז ער פעהיג זיך צו פערליעבען אין די ערסטע בעסטע, אָדער ערגסטע, אויב איהר ווילט, מיידעל אָדער וויבעל און איהר פליכט בעשטעהט אין דעם, אז זי, הגם זי האָט אַ רעכט צו זיין אייפערזוכטיג, זאָל ניט זיין אין וועג, אז זי זאָל זיך ערלויבען, פיעלייכט אַ סאַרקאַסטישען שמייכעל, אָבער ניט קיין שום בעמערקונג, וואָס זאָל קענען אָנגערופען ווער רען אַ דירעקטער טאַרעל. וואָס איז האַלוואַרד צו איהר? וואָס איז זי צו האַלוואַרד? כמעט נאָר נישט. אויב זי ליעבט איהם — און דאָס איז צווייפּעלהאַפּט — איז דאָס נור אַלס פליכט, ווייל זי איז זיין ווייב און זי האָט ביין אַלטאַר פּערשפּראַכען „צו ליעבען און געהאַרבען“. זיכער איז, אז זי פיהלט זיך גליקליכער, רוהיגער, וואַרעמער, פרייער אין דער געזעלשאַפּט פון זייער הויז־דאָקטאָר, וועלכער, ווי דר. ראַנק ביי נאָראַ, שיינט צו זיין אויך זייער הויז־פריינד, און מען קען ניט זאָגען, אז זי ליעבט אפילו איהם. יעדענ־פאַלס איז איהר אמונה אַ קראַנקע, ניט קיין זעהר פעסטע, ניט אַן אמונה וואָס קען רעגולירען אַ לעבען, נור אַזעלכע וואָס קען פאַרברייטען צום טויט. די געזונדע אמונה איז געבליבען אין די אַש.

דאָס איז אַלינאַ סאָלנעס.

האַלוואַרד איז אַ גאַנץ אנדער סאַרט מענש, הגם ער גראַבט זיך אויך אין די זעלביגע אַש, פון די זעלביגע שרפה, הגם ער, ווי זי, איז זינט יענער שרפה ניט מעהר קיין נאָרמאַלער מענש. ער איז איינגעבילדעט, אז דער בראַנד אויף זיין הויז איז געקומען ווייל אין גרונד האַרצען האָט ער געוואָלט, האָט ער גער־ווינשט, אז דאָס הויז זאָל אָבברענען, מחמת דער אויפבויען פון דעם נייעם בנין אויף דעם אָרט פון דעם אַלטען וועט בעטייטען דעם אויפבויען פון זיין גרויסער רעפּוטאַציע, פון זיין גרויסען שם פאַר אַ מייסטער אין זיין פאַך, ווי דאָס איז ווירקליך געווען דער פאַל.

אויף דעם אופן איז די שרפה, וועלכע האָט געמאַכט אַ וועג

פאר דעם גרויסען בוימיסטער סאָלנעם — אַ מין יחיד בדורו — געווען דער מלאך המות פאר זיינע צוויי קינדערלאך, נאָך וועלכע ער האָט שוין מעהר קיין קינדער ניט געהאט, דער פערניכטער פון זיין ווייב'ס קאריערע אלס אַ „בוימיסטערין פון קינדערשע נשמה'לעך“ ווי ער רופט איהר. ער איז אָבער אין דאָס אַלץ איי-גענטיף ניט אַבסאָלוט זיכער און ער, ווי אַלינאַ, האַלט זיך אין איין גראַבען אין די אַש פון יענער שרעקליכער שרפה. דאָרטען איז בעגראַבען דער דימענט, וואָס איז ז י י גליק, וואָס איז א י ה ר פעסטער, געזונדער גלויבען.

אָבער ווער איז סאָלנעם ?

ער איז אַ „זעלבסטגעמאַכטער“ קינסטלער, אַן אוטאָדידאַקט. ניט אַכטענדיג אויף דעם, וואָס ער בויט בעסער פאַר אַלעמען, העכער פאַר אַלעמען, שענהער פאַר אַלעמען, האָט ער אפילו ניט דעם טיטעל אַרכיטעקט. ער האָט טאַקע אויף ניט די וויסענשאַפט אין איהר גאַנצע טהעאָרעטישע פּוּלְקֵייט. ווי דער ווילנער בעל-הבית'ל איז געווען אַ זשעניע אַ חזן אָהן אַ דיפּלאָם פון אַ שול, אָהן אַ קאַנסערוואַטאָריום און אָהן די פּעהיגקייט צו לעזען נאָטען, אזוי איז סאָלנעם געווען אַ בוימיסטער, פאַר וועלכען יעדער בוי-פּאַרטאַטש האָט געהאַט מעהר שול, מעהר בוך-קענטניסע, מעהר מעטהאָדע.

און דער ווערן אַ בוימיסטער איז אָנגעקומען ניט לייכט. איהם האָט אין אָנהויב טאַקע געפּעהלט דער דיפּלאָם כּרי זיך לייכט צו עראָבערן די אָנערקענונג פון אַלע אַרומיגע מענשען. דערפאַר אָבער האָט ער געמוזט קעמפּפּען ; אין דעם קאַמפּף האָט ער געמוזט זיין ניט איבריגס סקרוּפּולען, ווייל ער איז געווען גע-צוואונגען אין זיין האַסטיג-געהען צו זיין ציעל דאָ און דאָרטען אימיצען אַניעדערצוואַואַרפּען, איבער איהם אַריבערצושפּרייזען און ווייטער צו מאַרשירען, ווייטער, ווייטער...

חויז דעם איז ער אַרויס אויף זיין קאַריערע מיט אַן אידעאַל פאַר די אויגען, וועלכער האָט זיך שפּעטער אַרויסגעווייעזען איבער זיינע קרעפטען. ניט הייזקעס, הייזער אָדער אפילו פּאַלאַצען וועט

ער בויען פאר מענשעלעך, מענשען און מענער! ניין, ניט הייזער פאר פראקטישע מענשען ווי ער אליין, (און ווער רעדט פון שטאלען פאר בהמות, סאטראלעס פאר פערד אָדער בודקעס פאר הינט?) דאָס אַלץ איז ניט זיין עסק אינ'ם לעבען. ער וועט בויען קירכען און טעמפלען פאר געטער און מוזען, פאר די הייליגקייט און די קונסט. ער וועט די קירכען בויען הויך, מיט גרויסע קופאָלאַס און הויכע, הויכע טורעמס אויף זיי, און הויכע, הויכע שפיצען אויף די טור רעמס, מיט אַ גאַניקעל אַרום דעם שפיץ, וואו ער אַליין וועט שטעהן, דער קאָפּ אין די וואַלקענס, די פעהנדעל אין דער האַנד און אַ וועלט אונטער איהם, פיל מיט בעוואונדערונג, כמעט מיט פער-געטערונג, בשעת דער ווינד טראָגט פאַנאַנדער זיין נאָמען צום מורח און צום מערב, צום צפון און צום דרום. הללויה!

האָט זיך אַרויסגעשטעלט אַז דאָס איז איבער זיינע כחות און מעהר ווי א י נ מ א ל איז ער אַזוי הויך ניט געגאַנגען, האָט ער אַזוי הויך ניט געבויט, און יענעם איינציגען מאָל האָט זיין שטרעבען צום אידעאל כמעט איהם געקאָסט דעם לעבען. פון דענס-מאָל אַז ער אַ מענש מיט אַלעמען צוגלייך, נור אַ זשעניע. און דאָ קומט זיין הויפט-צרה.

פון דער נאַטור אַ מענש און ניט מעהר, פון דער ערציעהונג אַ בוימייסטער אָהן אַ דיפּלאָם, ד. ה. אָהן אַ געשריבענע און גע-חתמ'טע הסכמה פון ערגיץ אַן אוניווערזיטעט אויף בוי-קונסט, קריעגט סאָלנעס, וואָס עלטער ער ווערט, אַלץ מעהר מורא, אַז זיין חזקה אויף דעם גרויסען נאָמען קען פון איהם אַוועקגענומען ווערען פון אימיצען אַרום איהם, וועלכער וועט קומען ענטוועדער מיט אַ כתב אין האַנד, אָדער מיט חוצפה אין זיך און וועט זיך פראַקלאַמירען פאַר דעם אמת'ען בוימייסטער, פאַר דעם ווירק-ליכען קינסטלער, ערקלערענדיג איהם, סאָלנעסען, פאַר אַ געווע-זענעם, פאַר אַן אויסגעשפּילטען טרומף, פאַר אַ פאַר-אַינאַהריגען לוח.

פון וואַגען אָבער וועט ער, דער נייער, ווער ווייס, קומען?
פון וואַגען וועט ער זיך נעהמען? זיכער ניט פון צווישען די

אלטע, זיכער ניט פון די רייהען פון די געוועזענע. ווער דען וועט
דאס, אלזא, זיין? דאס וועט זיין א יונגער, איינער וואס איז דער-
זוייל אפשר נאך אן עופע'לע, אן עופע'לע אין א קעסטעלע פון
פיימסענהאלץ, וואס שווימט נאך ארום אויף די וואסערן פון טייך
גילום, אבער אזעלכער, וואס מוז פריהער אדער שפעטער קומען
און דערלאנגען א פאסיר-צעמלעל און זאגען: „רו געה אין תחום
אריין; איך בין דער פיהרער!“
און סאלנעס זיצט און ציטערט, טראכטענדיג אט-אט קלאפט
אין טיר דער יונגער דור! דער יונגער דור מיט'ן פאסיר-צעמלעל
אין דער האנד!

ערגער ווי אלץ איז, וואס ער זעהט, ווי איהם דוכט זיך, ניט
נור דעם יונגען דור כמעט פאר די אויגען, נור ער זעהט אויך
אין איהם א מין נוקם ונטר, וואס דארף זיך מיט איהם, סאלנעס'ען,
אברעכענען פאר א פאסיר-צעמלעל, וואס ער אליין האט געגעבען
דעם דור פ א ר איהם, בעת ער איז ארויף אויף דעם טהראן פון
זיין צייט און האט צום ערסטען מאל אריינגענומען דעם שרביט
הזהב אין זיין האנד. בקיצור, ער האט ביי זיך צוויי בראוויקס, אן
אלטען, גרייזגרויען פאטער און זיין יונגען אמביציעזען זוהן.

אי דער, אי יענער איז איהם א דארן אין אויג. דער אלטער
דערמאנט איהם, אז איבער זיין קערפער, דורך זיין פאל, האט
סאלנעס אריבערגעשפרייזט, זיך ניט נעהמענדיג די מיה דעם
ארונטערגעווארפענעם אויפצוהויבען פון דער ערד, בשעת ער איז
ארויסגעפאהרען צו זיין נייעם קעניגרייך. דער יונגער, ראגנאר
בראוויק, שיינט איהם צו קריכען אויף זיין פלאץ, מעהר נישט
סאלנעס גלויבט ניט שטארק אין זיין כח, אין זיין פעהיגקייט, אז
ער זאל ווירקליך קענען פערנעהמען דעם דאזיגען פלאץ, — ער,
ראגנאר, א פראסטער צייכנער, ווי דער אלטער בראוויק אליין.

מורא האבענדיג — מעהר אדער וועניגער, ווי אמאל —
פאר ראגנאר בראוויק, געפינט ער איין טאג, אז דער יונגער מאן
האט א כלה, א געוויסע קאזיא פאסלי. עטוואס דערשראקען, מאלט
ער זיך אויס אזא בילד: אט האט ראגנאר חתונה מיט קאזיא, ער

הויבט אָן צו ווערן אַ גרעסערער בעל-הוצאה, ער נעהמט בויען אויף זיין אייגענעם חשבון, און מיט דער צייט ווערפּ ער דאָס דער דאָזיגער נייער דור, פאר וועלכען ער האָט די גאנצע צייט מורא געהאַט. עס איז קלאָר, אז ראַגנאַר טאָר אזוי ניד נישט הייראַט טען. ווי אָבער מאַכט מען אז ער זאָל נישט קענען? סאָלנעס פּרוּ-בירט. ער טוט אזוי: ער נעהמט קאָייא פּאַסלי אַרײַן צו זיך אין אָפּים אַלס בוכהאַלטערין. אין אָנהויב איז ראַגנאַר אַליין דערמיט צופריעדען: זיין כלה איז נעבען איהם, ער איז אימער אין איהרע ד' אמות. אַלע זיינען צופריעדען. מיט דער צייט ווערט דאָס נאָך בעסער, — בעסער פאר סאָלנעס/ען: קאָייא פּאַסלי, ראַגנאַר בראָוויק'ס כלה פּערליעבט זיך אין האַלואַרד סאָלנעס, דעם גרוי-סען בוימיסער! פּערשטעהט זיך, סאָלנעס האָט נישט און קען נישט האָבען קיין שום געפיהל, וואָס זאָל האָבען ערניץ אַ שייכות מיט לייעבע פאר זיין בוכהאַלטערין, אָבער ער ווייזט דאָס נישט אַרויס. פּערקעהרט, ער לאָזט איהר די איללוזיע, אז איהר שטילע לייעבע האָט געפונען אַן אָבקלאַנג אין זיין האַרצען, מעהר נישט... נו, וואָס איז דאָ צו רעדען, זיין „סאַציאַלע שטעלונג“, אַלינאַ, ראַגנאַר, די וועלט... שש...!

דאָס טוט סאָלנעס דורכאויס נישט בערעכענט, במזיד, אַ שטייגער וועלענדיג בעטריגען די אַרעמע מיידעל. ניין, דאָס טוט זיך ביי איהם כמעט אַליין, דאָס טוט דער שרעק פאר'ן קומעדיגען קלאַפּ אין טיר. פשוט, וואָס מעהר קאָייא איז זיינע אַלץ לענגער וועט דויערן די צייט ביז איהר חתונה מיט ראַגנאַר, אַלץ שפּעטער וועט קומען ראַגנאַר בראָוויק'ס זעלבסטשטענדיגקייט און זיין קאָנ-קורענץ.

פון דעסטוועגען קען דאָס נור אָבגעלעגט, נישט אָבגעמעקט ווערן. אפשר נישט קאָייא, אָבער ראַגנאַר הויבט אָן צו וועלען ענד-ליך מאַכען אַ סוף פון דעם חתן-כלה פּערהעלטניס און צו שטעלען חופּה. דאָן דער אַלטער: ער האָט מורא פאר אַ קלאַפּ אין זיין טיר נישט פון ערניץ אַ דור, נור טאַקע פּונ'ם מלאַך-המות, און דערפאר וויל ער זעהען זיין זוהן וואָס גיכער נישט נור חתונה געהאַט, נור

אויך עטאבלירט. איי ער האָט ניט קיין דיפּלאָם? האָט דען סאָל-
נעם געהאַט? האָט ער אַליין געהאַט? אָט איז געקומען אַ יונגע
פּאָר פּאָלק נאָך אַ פּלאַן פאַר אַ הייזקע, ראַנגאַר האָט עס שוין
געצייכענט און לאָז נור סאָלנעס געבען דאַרויף זיין הסכמה (גע-
שריעבען) און ראַנגאַר איז אַ „געמאַכטער מאַן“.
דער אַלטער פּרעסט, ער האָט ניט קיין צייט. ער בעט רחמים:
הערר סאָלנעס, אָנאַ, הושיעה נאָ! אָבער סאָלנעס וויל פון קיין
זאָך ניט הערען. קאַייאַ? יאַ, זי בעט אויך, אָבער איהר גיט מען
אַ גלעט אין בעקעלע און זי פּערנגעסט אָן ראַנגאַר, דעם אַלטען, די
צוקונפט, אָן אַליז...

2.

אויף דיעזען פּונקט הויבט זיך אָן דאָס דראַמאַ. און טאַקע
מיט אַ קלאַפּ אין טיר, און ווירקליך פון דעם נייעם דור, מעהר
ניט פון אַנאַנדער מין, ווי דער, וועלכער פּלעגט דעם בוימיסטער
ביז איצט קומען צורחלום.

אין טיר קלאַפּט אָן הילדא וואַנגעל.

ווער און וואָס איז זי?

הילדא איז אַ מיידעל, צוויי־דריי און צוואַנציג יאָהר אַלט,
מיט אַ שטאַרקען כאַראַקטער, מיט אַ ווילען, וואָס אינגאָרירט גע-
וועהנליך יעדען שטער אין וועג, מיט אַ סך ענטהוויאַזמוס אין
זיך און — ועל כולם! — אַ גרויסע אידעאָליסטקע.

דיעזע הילדא האָט געזעהען דעם בוימיסטער נור איינמאָל
פריהער, איינמאָל אין איהר לעבען. דאָס איז אָבער געווען דעם
אין איינציגען מאָל ווען סאָלנעס האָט עררייכט די העכסטע
מדרגה אין זיין קאַריערע, ווען ער האָט דערגרייכט ביז'ן סאַמע
שפיץ פון אַ הויכען טורעם, אויף אַ הויכען קופּאָלאַ, אויף אַ
גרויסען טעמפעל.

זי האָט איהם אויף דעם אופן געזעהען אין זיין גלאַנץ, און
זי, יעמאַלט צוועלף יאָהר אַלט, מיט איהר בלוטיונגען, כמעט
קינדערשען ענטהוויאַזמוס, אָבער שוין רייפען אידעאָליזמוס, —

צייטיג גענוג צו בויען פאר זיך די פיינסטע לופט-שלעסער, האָט זיך אין געדאַנקען מיט איהם פער'קנס'ט און האַלואַרד סאַלנעס, דער גרויסער, „וועלטבעריהמטער“ בוי-מייסטער, דער וואַלקען-קלעטערער, דער אויבערמענש איז געוואָרען איהרער, הילדאָס, הילדאָ וואַנגעל'ס, און וואָס געהט אייך אָן ווי אַלט זי איז? אַ הוצפה אַביסעל!

טאַמער האָט נאָך וואָס געפעהלט, איז סאַלנעס יענעם טאַג פון זיין טרוימה געקומען צוגאָסט צו איהר פאַטער, דר. וואַנגעל, און האָט איהר, הילדאָ'ן געקוסט, און טאַקע מעהר ווי איינמאַל... ער האָט איהר, פערשטעהט איהר מיך, אַריינגענומען דעם קאַפּ צווישען זיינע הענד און האָט איהר געקוסט, אָבער און וויערער, און נאָך אַמאַל, — ער, דער גאַט, איהר, הילדען...

אָבער ער פאַהרט אוועג. זי גיט איהם צעהן יאָהר צייט צוריק צו קומען נאָך איהר, נאָך די כלה פון זיין גייסט, פון זיין רוהם, פון זיין גלאַנץ-פּעריאָדע. זי וואַרט אויף איהם, ווי אַ פרומער איר אויף משיח'ן, אַ שטייגער, אַטאַט קומט ער.

אַ טאַג נאָך אַ טאַג געהט אוועג, איין וואָך נאָך די אַנדערע, עס בייטען זיך אָב חרשים, יאָהרען, עס פּערגעהען די גאַנצע צעהן יאָהר און גאָר ניט... אין קול ואין קשב... ער קומט ניט.

אַנאָדער מיידעל וואָלט אין אזא פאַל זיך בענוגענט מיט דענקען און גאָהרען און הלש'ן און אויסגעהן מיט די כחות... זי וואָלט געוואָרען מאָגערער און בלייכער, מיט אויגען וואָס זינקען אַליץ טיפּער אין שאַרבען אַריון, און וואָס קריגען אונטער זיך אַליץ בלויערע און דונקעלערע פאַסען. זי וואָלט געזיפּצט און גע-שלוכצעט אין קיסען אַריון, און וואָלט אזוי לאַנג געקוסט אויף די לבנה ביז זי וואָלט געוואָרען אזוי בלייך ווי די לבנה אַליין.

ניט אזא מיידעל איז הילדאָ וואַנגעל. קומט ניט דער באַרג צום נביא, געהט דער נביא צום באַרג... בקיצור, הילדאָ געהמט איהר עטליכע זיעבען זאַכען, און מיט'ן העקעל-פּעקעל איבער'ן פלייצע אויף אַ לאַנגען שטעקען, קומט זי נ ע ה מ ע ן דעם מאַן, אויף וועלכען זי האָט איצט אַ צעהניעהריגע חזקה.

און דאָס איז דער קלאַפּ אין טיר בעת דאָס שוישפּיעל הויבט זיך דאָ אָן.

אַ שוישפּיעל? ניין, דאָ הויבט זיך אָן אַ טראַגעדיע, און אַ טראַגעדיע ניט אין דעם אויסלאָז, ווי אין געווענהליכע טרויער-שפּיעלען, נור אין דעם אָנהויב, הגם דער אויסלאָז איז געווען טראַגיש גענוג. זי בעשטעהט אָט אין וואָס.

ווען הילדאָ און סאָלנעס טרעפּען זיך איצט צום צווייטען מאָל אין זייער לעבען, געפּינען זיי ביידע, אַז אין די צעהן יאָהר צייט זיינען זיי, איך וואָלט זאָגען, אוועגגעוואַקסען איינער פון דעם אנדערן.

ביידע זיינען געוואָרען צעהן יאָהר עלטער, אָבער וועהרענר הילדאָ די יונגניקע אידעאָליסטקע לע איז היינט אַ יונגע אידעאָליסטקע, איז סאָלנעס לאַנג שוין ניט מעהר קיין וואָלקען-קלעמע-רער, האָט ער זיך שוין לאַנג געזעגענט מיט זיינע יוגענד-אידעאָלען, איז ער שוין לאַנג ניט מעהר קיין טעמפּעל-בויער און איהם אינטערעסירט שוין לאַנג ניט מעהר ניט די הויכקייט פון אַ טור-רעם, ניט די הייליגקייט פון אַ טעמפּעל, ניט די געטליכקייט אין ביידע, צו וועלכע מען דאַרף אַרויפבליקען און איין וועלכע מען דאַרף אַריינבליקען. ער איז דערביי עלטער, פּיעל עלטער געוואָרען און פּערטיעפּטער אין זיך, אין זיין פּערגאַנגענהייט, אין די שרפה, אין די פּאָלגען פון דער שרפה און אנשטאָט זיך הויבען אין דער הויך און צו שוועבען אין די הימלען, ווי הילדאָ האָט ערוואַרטעט, גראַבט ער זיך אין אַש... אין טונקעלע אַש, ניערריג, אונטער די פּיס... אַ וואָרעם וואָלט דאָס געקענט...

און די קוסען! יענע ליידענשאַפטליכע קוסען, מיט וועלכע ער האָט זי — ווי זי גלויבט — פּער'קנס'ט; יענע הייליגע, הימד לישע קוסען, וועלכע זי האָט צעהן לאַנגע יאָהר נאָך אַנאָנד טעגליך איבערגעקוסט זיי אימער פון דאָס ניי, איבערקעהרענדיג פון איין ליפּ אויף די אנדערע, — יענע קוסען, אַך, ער האָט זיי שוין — דאָס זעהט זי, די אַרעמע, אַלץ מעהר און מעהר איין — לאַנג, לאַנג פּערגעסען און זיינע פּראָזאָאיש-געוואָרענע ליפּען זיינען

איצט מעהר און נאָהענטערע קרובים מיט'ן ציבוק פון דער פיפקע ווי מיט איהר, הי'לדען, מיט איהר און איהר אונפערגעסליכען תנאים פון פאר צעהן יאָהרען...

און — אָרעמער, בלינדער אידעאָלויזמוס! — דאָ איז פאָראַן נאָך אַנאַנדער צרה.

פאר צעהן יאָהרען, אין דער צייט פון איהר עלית נשמה, האָט זי איהר העלר, איהר גאָט געזעהען ניט נור אין זיעבעטען הימעל, נור אַליין — בגפו — אָהן אימיצען ביי זיין טיש. און טאָקע ווי קומט א גאָט צו האָבען א ווייב? העכסטענס איז לעבען איהם דענקבאר אן אונבעפלעקטע יונגפרוי, א הי'לדאָ-מאָריאַ, א נשמה, וואָס קען און וועט קיינמאָל ניט האָבען קיין שום שייכות מיט אַנאַנדערן ווי א רוח הקדש; העכסטענס, קען מען זיך אַרום א גאָט פאָרשטעלען א פמליא של מעלה, דאָס הייסט א פאַמיליע פון לויטער געפליגעלטע מלאכים; אָבער א גאָט מיט א פרוי, און א פרוי א פשוט'ען בשר ודם, וואָס קאָכט און באַקט; א גאָט מיט קינדער, אפילו געשטאָרבנע, — דאָס וואָלט קיין הי'לדאָ אין דער וועלט זיך ניט קענען פאָרשטעלען.

און דאָ גלייך ביין ערסטען צוזאַמענשטויס פון דעם מיידעל-שען אידעאָלויזמוס מיט די רויחה, גראָבע, וואָכעדיגע ווירקליכ-קייט, ווייזט זיך אַרויס, אַז... פערקנייטשט איין פינגער... אַז ע ר ס ט ע נ ס, איז דאָ א ווייב, א געוויסע מרהשחורה'דיגע אַלינאַ, מיט פליכטען און קריסטליכע מדות א. אַז. וו.

צ ו ו י ט ע נ ס — פערקנייטשט נאָך א פינגער — אַז די ע-זע אַלינאַ האַלט זיך פאַר איהר גאָט'ס בעל-הבית'טע און האָט איהם כסדר אין די געדאַנקען, פונקט ווי ער איהר האָט אויפ'ן געוויסען... דאָס איז אָבער נאָך ניט אַלעס: קנייטשט און צעהלט ווייטער:

ד ר י ט ע נ ס, איז פון דער דאָזיגער אַלינאַ שוין דערפאַר אַליין שווער צו עמאַנציפירען דעם גאָט, ווייל זי איז פריינדליך און העפליך און וואָס מען רופט אויף טייטש צופאַרקאָמענדר. וואָלט זי געזידעלט, וואָלט דער עסק א סך לייכטער געווען, ווי

עם איז לייכטער צו קעמפפן געגען דעם בייזען ווינד ווי געגען די פריינדליכע אָבער וואַרעמע שטראַהלען פון דער זון.

פ י ע ר ט ע נ ס , איז דער גאָט אַזוי שוואַך לגבי די וואָס בוקען זיך פאר איהם און אַזוי שטייף לגבי די וואָס זיינען מורד אין איהם, אַז ער גלעט איבער'ן בעקעלע אַ קאָיאַ פּאַסלי, וועלכע ער ליעבט ניט און ער טרעט אונטער די פיס אַ ראַגנאַר בראָוויק, וועלכען ער האַסט גאָר ניט.

פינפטענס, זעקסטענס, זיעבעטענס און אַזוי ווייטער ביז עס בלייבט שוין ניט מעהר קיין פינגער צו קנייטשען, איז דער גאָט נאָך מענשליכער ווי ביי די גריעכען יופיטער בן קראָנאַס מימות עולם ושנים קדמוניות. עס ווייזט זיך אַרויס, אַז סאָלנעס האָט זיך צוריקגעקעהרט צו דער ערד פון וואַנען ער שטאַמט און אַז דאָ שטעהט פאַר הילדען פאַר אַזאַ אַרבייט, פאַר וועלכער הערקולעס אַליין וואָלט זיך פערטראַכט.

אָבער זי פערצווייפלט ניט. ניט הילדאָ! אָה, ניין!

אמת, זי וועט סאָלנעס'ען ניט אָבנעהמען פון אַלינען. „וואָס איך וואָלט געקענט טאָן געגען אַ פרעמדע פרוי, זאָגט זי, קען איך ניט טאָן געגען איינע, וואָס איך קען, וואָס האָט מיך פריינד־ליך אַריינגענומען אונטער איהר דאָך,“ אפילו ווען אויף נור אַלס פליכט, נור ווייל זי האָט „געמוזט“.

יא, זי וועט איהם פיזיש געוויס ניט אוועקנעהמען פון זיין ווייב, אָבער זי וועט איהם עמאַנציפירען פון זיך אַליין, זי וועט אויסלעזען סאָלנעס דעם העלד, דעם גאָט, פון דעם גלות, אין וועל־כען ער געפינט זיך ביי סאָלנעס דעם מענשען, דעם קליינליכען מענשען מיט דער פיפקע אין מויל, מיט די קאָפּ אַראָבגעלאָזען. מיט די פיס אין אַלע אַש פון אַ פערגעסענע שרפה.

און זי נעהמט זיך צו דער אַרבייט.

צום גליק, אָדער צום אונגליק ווערט אַקאָרשט געענדיגט דער בנין פון אַ נייע הויז, וואו עס איז דאָ אַ הויכער טורעם, מיט אַ הויכען שפיץ. מאָרגען דאַרף אויף דעם טורעם אויפגעהאַנגען ווערן אַ בלומענקראַנץ. הילדאָ בעשליסט, אַז דאָס מוז ער טאָן, ער,

---

איהר סאָלנעס, דער אַמאָליגער. הויף, הויף, הימעל־הויף מוז ער אַרויפֿשטייגען, ער, מיט'ן קראַנץ אין דער האַנד, מיט די געדאַנכ־קען — זיינע און איהרע — אין דער הויף, זעהר הויף, דאָרטען וואו די אַטמאָספֿערע איז ריין און פֿריש און קלאָר און אייביג־קינדיש, אייביג עהרליך, אייביג זויבער... אַרויף מוז ער, אַהין מוז ער! און וויעדער אַמאָל וועט זי איהם זעהן אויפ'ן גאַניקעל אַרום דעם שפיץ, דערהויבען און ערהאַבען, און וויעדער אַמאָל וועט זי הערען יענעם וואונדערבאַרען פאַר־צעהן־יאָהריגען גע־זאַנג אין דער לופט...

שווער און לאַנגזאַם געהט די אַרכייט, אָבער זי געהט. ביסלעכעווייז, צאָל־ווייז הויבט איהם זיין גוטע פעע אַלץ מעהר אַרויף, אַלץ מעהר אַרויס פון דעם זומפ אין וועלכען ער האָט גע־האַלטען ביין פֿערוונקען ווערען פאַר איהר קומען. זיין גייסט שטעהט לאַנגזאַם, פאַמעלאַך אויף תּחית המתים. אין סאָלנעס'עם האַרצען פאַנגט אָן זיך צו רעגען אַ געפיהל פון ליידענשאַפטליכער לייעבע צו דער גוטער פעע, וועלכע ער האָט אין אָנהויב גאָר ניט פֿער־שטאַנען. אין זיין ברוסט וואַקסט ביסלעכעווייז אויס אַ וואונש זיך צו בעפֿרייען פון דעם טויט, צו וועלכען ער איז צוגעבונדען.

מיט איין פינגערל פון איהר האַנד, מיט איין שמייכלעך אויף איהרע ליפען, מיט איין רעגונג פון איהר גרויסע, טיעפע אמונה אין זיין געטליכקייט, אין זיין העלדישקייט הויבט זי איהם אויף אזוי הויף, אז ער וואַנט זיך שוין אויף די סטאַלבאָוואַניע פונ'ם טורעם, קלעמערענדיג אַלץ העכער און העכער מיט'ן קראַנץ אי־בער'ן אַרעם, מיט איהר לייעבע פאַר די אויגען... חוץ וואָס זי הויבט איהם אַרויף פון אַנאַנדער זומפ: זי צווינגט איהם ענדליך צו געבען זיין געשריבענע הסכמה אויף ראַגנאַר'ס פלאַן פאַר די יונגע פאָר פאָלק.

הוראָה! דער אַלטער, דער אַמאָליגער, גרויסער בוימיסטער סאָלנעס! אָט איז ער שוין אויפ'ן טורעם, אונגעשטערט פון די אַנגסט־געשרייען פון זיין גוטע, קליינליכע פֿרוי, אונגעהינדערט פון דעם שפּאַט פון דער אונגלויביגער מאַסע, צווישען וועלכע עס הערט

זיך דער שפאָט פון ראַנגאר בראָוויק אַם מייסטען, אונגעהינדערט
פון די אייגענע אַנגסט אין דער שוואַכער ברוסט, וועלכע וואָלט
פלאַצען אויפ'ן אָרט, ווען ניט, אין געדאַנקען, הילדא'ס פעס-
טע אומארמונג, ווען ניט הילדא'ס פאַנצער און איהר שילד איבער
דער דאָזיגער ברוסט.

ער שטייגט און שטייגט. ער איז שוין אויבען. אָבער... עס
זיינען דאָ זאַכען, גוטע הילדא, וואָס מען קען מעהר ווי א י י נ -
מ אָ ל ניט טאָן אויב זיי זיינען א י ב ע ר ד י כ ה ו ת. אפילו
א „פאַוסט“ ביי געטהע וויעדערהאַלט זיך ניט, קריעת ים סוף ביי
משה'ן וויעדערהאַלט זיך ניט, און ווען שלמה פרובירט טאָן
דאָס וואָס ער האָט זיך געקענט ערלויבען גלייך ווי ער האָט
פון גאָט געקראָגען זיין דיפּלאָם אויף חכמה, ווערט ער אַ ניוק.

סאָלנעס קען איצט ניט מעהר טאָן וואָס איהם האָט זיך איינ-
געגעבען מיט צעהן יאָהר צוריק און ווען ער דערגרייכט דעם
סאַמע שפיץ, פאַלט ער אַרונטער און ווערט גע'הרג'עט...

פון דעסטוועגען, הילדא פאַלט ביי זיך ניט אַראָב. דער גע-
הרג'עטער גאָט איז איהר נאָך אימער ליבער ווי דער לעבעדיגער
מענש און בשעת ער פאַלט און זיין פרוי יאָמערט, און אַנגסט-
געשרייען הערען זיך פון אַלע זייטען, זעהט הילדא נור דעם
ש ט י י ג ע ן פון איהר העלד, הערט זי דעם געזאַנג און די האַרפען
אין דער לופט, און מיט ענטציקונג רופט זי אויס:

„מיין, מיין בוימיסטער!“

זי האָט געזיעגט, די ליבע האָט געזיעגט!

דער פוימיסמטער

פערזאנען:

האלווארד סאלנעס, בוי-מייסטער.

אלינא סאלנעס, זיין פרוי.

דר. הערדאל.

קנוט בראוויק, א געוועזענער ארכימעקט, איצט בעשעפטיגט

בוי סאלנעסען.

ראגנאר בראוויק, זיין זון, א צייכנער.

קאיא פאסלי, זיין פלימעניצע, א בוכהאלטערין.

פריילין הילדע וואנגעל.

אייניגע דאמען.

אן עולם אין גאס.

די האנדלונג קומט פאר אין און ארום סאלנעס'עס חויז.

ערשטער אקט

אן אינפאך-מעבלירמעס אַרבייט-צימער בױ האַלוואַרד
סאַלעס אין הויז. פון לינקער זײט, פליגעל-טירען צום פאַרצײמער.
פון רעכטער זײט, אַ מיר, וואָס פיהרט אין די אינוויניגסטע צײמערען
פון הויז. פון דער הינטערשטער וואַנד, אַן אַפענע טיר אין אַ צײמער
וואו עס אַרבייטען די צײכנער. פון פאַרענט, לינקס אַ שרױבמיש מיט
ביכער, פאַפירען און שרױב-מאַטעריאַל. ווייטער הינטער די טירען אַן
אוינווען. אין ווינקעל פון רעכטער זײט, אַ זאַפע, אַ מיש און אַ שטוהל
אַדער צוויי. אויפ'ן מיש, אַ פלאַש מיט וואַסער און אַ גלאַז. פון פאַרענט,
רעכטס אַ קלױן מישעל, אַ שאַקעל-שטוהל און אַ לעהנשטוהל. אַנגעצונדענע
לאַמפּען מיט אַבאַזשורען אויפ'ן מיש בױ די צײכנער, אויפ'ן מיש
אין ווינקעל און אויפ'ן שרױבמיש.

אין צײמער פון די צײכנער זײען קנוט בראַוויק און
זײן זותן ראַגנאַר, פערנומען מיט פלענער און רעכענונגען. ביים
שרױבמיש שמעקט אַ יאַפּאַסלי, שרױבענדיג אין קאַנטאַ-
בוך. קנוט בראַוויק איז אַן אַלמער, מאַגערער מאַן מיט וויסע האַר
און באַרד. ער טראַגט אַן אַלמען, אַבער רײנעס, שוואַרצען סורדוט,
ברילען און אַ פּערגעלטען וויסען האַלזטוך. ראַגנאַר בראַוויק איז אַ
בלאַנדער, גוטגעקלײדעטער יונגערמאַן, אין די דרויסניגער, אַ ביסעל
אינגעבויגען. קאַיאַ פּאַסלי — אַ יונג מיידעל פון איבער 20 יאָהר,
צאַרט, מיט אַ קראַנקליכען אויסזעהען, געקלײדעט אינפאַך און ציכטיג.
זי טראַגט אַ גרינעס דאַשעק איבער די אויגען. אַלע דריי אַרבייטען אַ
וויילע שטילערהײד.

קנוט בראַוויק: (גיט זיך מיט אַמאָל אַ הויב פון מיש
ווי פּערצווייפעלט; ער אַמעמט שווער, קומענדיג נעהענטער צו דער טיר)
ניין, איך קען דאָס שוין מעהר ניט אַריבערטראַגען.

ק א י א : (צוגעהענדיג צו איהם) דו פיהלסט זיך היינט
אבענד זעהר שלעכט, ניט אמת, אָנקעל ?

ב ר א ו ו י ק : אָה, עם זעהט אויס, אז מיר ווערט ערגער
פון טאָג צו טאָג.

ר א ג נ א ר : (הויבט זיך אויף און געהט צו צו איהם) דו
וואָלסט בעסער אַהיים גענאָנגען, פאָטער. פרוּביר זיך דורכשלאָ-
פּען —

ב ר א ו ו י ק : (אוינגעדולדיג) אפשר זיך לעגען אין בעט ?
דו ווילסט, איך זאָל דערשטיקט ווערען, א ?

ק א י א : געה-ושע אביסעל שפּאַצירען.

ר א ג נ א ר : טאָקע אזוי. איך וועל אויך געהן מיט דיר.

ב ר א ו ו י ק : (האַסטיג) איך געה ניט ביז ער וועט קומען !

איך האָב בעשלאָסען היינט אבענד זיך אויסצוטענה'ן מיט —
(מיט אַ מאָן פון פּערשטיקטער ביטערקייט) — מיט איהם — מיט
דעם פּרינציפּאַל.

ק א י א : (מיט אַנגסט) אָה, ניוו, אָנקעל — וואָרט דאָך אַ

ביסעל איידער דו טוסט ד אָ ס !

ר א ג נ א ר : טאָקע, פאָטער, וואָרט בעסער צו.

ב ר א ו ו י ק : (אַטעמט שווער) האַ — האַ — ! א י ד

האָב ניט פיעל צייט צו וואָרטען.

ק א י א : (זיך צוהערענדיג) שש ! איך הער איהם געהן

אויף די טרעפּ. (אַלע דריי געהען צוריק צו דער אַרבייט. אַ קורצע
פּאַוזע.)

ה אָ ל ו ו אַ ר ד ס אָ ל נ ע ס : (קומט אַרײַן פון פּאַרדער-

צימער. ער איז אַ מאָן אין די מיטעלע יאָהרען, געזונד און שמאַרק

געבויט, מיט קורץגעשאַרענע, געגריזעלמע האָר, אַ סונקעלען שניור-

באַרד און געדיכטע ברעמען. ער טראָט אַ גרויליך-גרינעם ראָק, פּער-

קנעפעלט, מיט אַ שמעחענדיגען קאַלנער און ברויטע לאַצען. אויפ'ן

קאַפּ אַ ווייכער גרויער הוט און אַ פּאַר פּאַרטפּאַליעס אונטער זײַן אַרעם.)

ס אָ ל נ ע ס : (שמעחענדיג נעבען טיר און ווייזענדיג מיט'ן

פינגער אויף דעם צימער פון די ציובנער, שטילערהייד זיינען זיי
שוין אוועק?

ק א י א : (ווייד, שאַקלענדיג מיט'ן קאַפּ) ניין.
(זי געהט אַראָב דעם דאַשעק פון איבער די אויגען. ס'אָל נעם
געהט דורך דעם צימער, גיט אַ וואָרף זיין הוט אויף אַ שמוחל, לעגט
די פּאַרטאַפּליעס אויפ'ן טיש ביי דער זאַפּע, און געהט צו צום שרייב-
טיש.)

ק א י א : (זעצט פאַרט איהר שרייבען, נור זי זעהט אויס
נערוועז און צוטראַגען.)

ס אָל נעם : (אין דער הויך) וואָס פּערשרייבט איהר דאָס,
פּריילין פּאַסלי?

ק א י א : (גיט זיך אַ וואָרף) אָה, עס איז נור עפעס, וואָס...
ס אָל נעם : לאָזט מיר אַ קוק טאָן, פּריילין פּאַסלי.
(בויגט זיך צו צו איהר, מאַכט זיך אַז ער קוקט אין בוך און זאָגט שטיל-
דערהייד) קאַיאַ!

ק א י א : (ווייד, פּאַרטזעצענדיג דאָס שרייבען) וואָס איז?
ס אָל נעם : וואָרום געהט איהר אימער אַרונטער דעם
דאַשעק, ווען איך קום אַריין?

ק א י א : (אין זעלבן טאָן ווי פּריהער) ווייל מיט איהם
זעה איך אויס העסליך.

ס אָל נעם : (שמייכלענדיג) אַזוי, ווילט איהר, הייסט עס,
ניט אויסזעהן העסליך, קאַיאַ?

ק א י א : אין קיין פּאַל ניט. ניט אין אַ י ע ר ע אויגען.
ס אָל נעם : (גלעט לויבט איהרע האַר) אַרעמע, אַרעמע
קאַיאַלע.

ק א י א : (אַנבויגענדיג דעם קאַפּ) שש! זיי קענען נאָך
דערהערען.

ס אָל נעם : (שפּאַצירט אַרום אויף דער רעכטער זייט פון
צימער, דרעהט זיך אום און שטעהט אַ וויילע ביים צימער פון די
ציובנער) האָל-יך דאָ אימיצער נאַכגעפּרעגט אויף מיר?

ר א ג נ א ר : (הויבט זיך אויף) יא, דאָס יונגע פאָר פאָלק, וואָס ווילען זיך לאָזען בויען אַ וויללאַ נעבען לאָווסטראַנד.
ס אָ ל נ ע ס : (ברומענדיג) אַה, יענע צוויי! זיי מוזען וואַרטען. איך בין נאָך אַליין ניט זיכער וועגען דעם פלאַן.
ר א ג נ א ר : (קומענדיג נעהענטער, איינגעהאלטען) זיי האָר- בען געוואָלט באַלד זעהן די צייכנונגען.

ס אָ ל נ ע ס : (ווי פריהער) נו יאָ, פערשטעהט זיך, זיי אַלע ווילען אַלץ אויף גיך.

ב ר אָ ו ו י ק : (אַרויפקומענדיג) זיי זאָגען, זיי וואַלטען שוין זעהר וועלען אַריינציהען אין אַן אייגענער היים.

ס אָ ל נ ע ס : יא, יא — דאָס ווייסען מיר! דעריבער זיי- נען זיי צופריעדען צו נעהמען וואָס עס מאַכט זיך. זיי בעקומען אַ דאָך איבער זייערע קעפּ — אַן אַדרעס, אָבער ניט וואָס מען קען רופען אַ היים. ניין, איך דאַנקע! אויב אַזוי, לאָזען זיי געהן ערגעץ אַנדערסוואו. זאָנט זיי דאָס, ווען זיי וועלען נאָך אַמאָל קו- מען.

ב ר אָ ו ו י ק : (רוקט אַרויף די ברילען אויפ'ן שמערען און קוקט אויף איהם פארוואונדערט) ערגעץ אַנדערס. זייט איהר בערייט אויפצוגעבען די אַרבייט?

ס אָ ל נ ע ס : (אונגעדולדיג) יא, יא, דער טייפּעל זאָל דאָס נעהמען! אויב עס מוז אַזוי זיין — בעסער דאָס, איידער בויען אָהן אַ שום טאָלק. (אַרויספלאַצענדיג) און דאן קען איך נאָך די לייטע זעהר ווינציג.

ב ר אָ ו ו י ק : די לייטע זיינען זיכער גענוג. ראַנגאָר קען זיי. ער איז דאָרט אַן איינגעהער אין הויז. גאַנץ זיכערע מענשען.

ס אָ ל נ ע ס : אָה, זיכער — זיכער! ניט דאָס בין איך אויסען. מיין גאָט — פערשטעהט איהר מיך אויף ניט? (מיט כעס) איך וועל נאָר ניט האָבען צו טאָן מיט די פ ר ע מ ד ע מענשען. פון מיניטוועגען מעגען זיי זיך ווענדען צו וועמען זיי ווילען.

בראָוויק : (זיך אויפהויבענדיג) מיינט איהר דאָס
ווירקליך?

סאָל נעם : (בלאָזט זיך) יא, געוויס — זאָל דאָס מאָל
זיין אזוי. (שפאציערט איבער'ן צימער.)

בראָוויק : (וואַרפט זיך איבער מיט אַ בליק מיט ראַגנאַ-
רען, וועלכער מאַכט אַ ווארנונגס-צייכען. דאָן קומט ער אַרויס אין
פאָדערשטען צימער) קען איך מיט אייך רעדען עטליכע ווערטער?
סאָל נעם : געוויס.

בראָוויק : (צו קאַיא'ן) געה אריין אַהין אויף אַ וויילע,
קאַיא.

קאַיא : (אונרוהיג) אַה, אָבער אָנקעל —

בראָוויק : טו, ווי איך הייס דיר, מיין קינד, און פערמאך
די טיר הינטער זיך.

(קאַיא געהט אַהן חשק אין צימער פון די צייכנער, זעהט אַן
סאַלנעסען בעטענדיג און מאַכט צו די טיר.)

בראָוויק : (שטילער) איך וויל ניט אַז די אָרעמע
קינדער זאָלען וויסען, ווי קראַנק איך בין.

סאָל נעם : יא, איהר זעהט זעהר שלעכט אויס די
לעצטע צייט.

בראָוויק : באַלד וועל איך אינגאַנצען ניט זיין אויף
דער וועלט. מיינע כחות געהען אויס פון טאָג צו טאָג.

סאָל נעם : זעצט זיך.

בראָוויק : איך דאַנק אייך — אויב איהר ערלויבט.

סאָל נעם : (אָוועקשמעלענדיג דעם לעהנשטוהל בעקוועמער)
אַט דאָ, ביטע. נו?

בראָוויק : (זעצט זיך שווערליך) דאָס וויל איך מיט אייך
רעדען וועגען ראַגנאַרען. עס ליגעט מיר אַ לאַסט אויפ'ן קאַפּ.
וואָס וועט פון איהם ווערען?

סאָל נעם : נו, נאַטירליך, בלויבט ער ביי מיר אזוי
לאַנג ווי ער וויל נור אַליין.

בראָוויק : דאָס איז טאַקע וואָס איהם געפעלט ניט. ער
סיחלט, אז ער קען מעהר ביי אייך ניט פערבלייבען.

סאָל נעם : פאַר וואָס? מיר דאַכט, עס געהט איהם
דאָ גאַנץ גוט, אויב ער וויל מעהר געהאַלט וועל איך גערן...

בראָוויק : ניין, ניין, ניט דאָס איז דער עיקר. (אונגעדול-
דיג) פריהער אָדער שפעטער מוז ער דאָך אויך האָבען די מעג-
ליכקייט צו טאָן עפעס זעלבסטשטענדיג.

סאָל נעם : (ניט קוקענדיג אויף איהם) דענקט איהר, אז
ראַגנאַר האָט גענוג טאַלאַנט צו אַרבייטען זעלבסטשטענדיג?

בראָוויק : ניין, אָט דאָס איז טאַקע דער אומגליק —
איך האָב אָנגעהויבען צווייפלען אין דעם יונג, ווייל איהר האָט
נאָך קיין מאָל קיין איין גוט וואָרט וועגען איהם ניט געזאָגט. און
דאָך, שיינט מיר, אז אין איהם זאָל עפעס זיין — עס איז אונ-
מעגליך, אז ער זאָל גאָר קיין טאַלאַנט ניט האָבען.

סאָל נעם : אָבער ער האָט נאָך גאָרנישט געלערנט —
אויסער, נאַטירליך, צו צייכען.

בראָוויק : (קוקט אויף איהם מיט פערבאָרגענעם האַס און
זאָגט הייזערדיג) איהר האָט זעהר וועניג געלערנט, ווען איך
האָב אייך בעשעפטיגט. דאָך האָט דאָס אייך ניט צוריקגעהאַלטען
פון געהמען זיך צו דער אַרבייט — (אַטעמט שווער) שטייגען הויך,
און אַרויסגעהמען דעם ווינד פון מיינע זעגלען — פון מיינע —
און פיעלע אַנדערע.

סאָל נעם : יא, זעהט איהר — מיינע אומשטענדיגע
זיינען געוועזען גינסטיגע.

בראָוויק : דאָ זייט איהר גערעכט. דער שיקזאַל איז
געווען גוט צו אייך. אָבער ווי האָט איהר דאָס האַרץ צו לאָזען
מיך אַוועקגעהן פון דער וועלט — ניט האָבענדיג געזעהען וואָס
ראַגנאַר קען אויפטאָן? און דאַן וואָלט איך טאַקע זעהר וועלען
זיי זעהען פערהייראַטעט — איידער איך שטאַרב.

סאָל נעם : (שאַרף). הייסט עס, זי וויל דאָס אזוי?
בראָוויק : ניט אזוי קאַיא ווי ראַגנאַר. ער רעדט ווע-

גען דעם יעדען טאָג. (בעטענדיג) אָה, איהר מוזט — איהר מוזט
 איהם העלפען קריגען עפעס זעלבסטשטענדיגע אַרבייט! איך מוז
 זעהן וואָס דער יונג קען אויפטאָן. איהר הערט?
 ס'אָל נעם: (צורייצט) איהר קענט דאָך ניט ערוואַרטען
 אז איך זאָל איהם קריגען בעשטעלונגען פון דער לבנה!
 בראַוויק: איצט האָט ער גראַד אַ געלעגענהייט צו
 קריגען אַ גוטע בעשטעלונג, און אויסגעצייכענטע שטיקעל אַר-
 שטיט.

ס'אָל נעם: (אונרוהיג און צומישט) האָט ער ווירקליך?
 בראַוויק: ווען אייזער זאָלט געבען אייער צושטימונג.
 ס'אָל נעם: וואָס פאַר אַן אַרבייט מיינט איהר?
 בראַוויק: (אַ ביסעל צוריקגעהאַלטען) ער קען קריגען
 צו בויען יענע וויללאַ ביי לאַווסטראַנד.
 ס'אָל נעם: יענע! אָבער יענע וויל איך דאָך אַליין
 בויען!

בראַוויק: אָה, אָבער איהר ווילט דאָך דאָס ניט זעהר
 שטאַרק.

ס'אָל נעם: (ווערענדיג אויפגערעגט) איך וויל דאָס ניט!
 איך! ווער וואַנט דאָס צו זאָגען?

בראַוויק: איהר האָט דאָס ערשט אַליין געזאָגט.

ס'אָל נעם: אָה, קימערט זיך ניט וועגען דעם וואָס איך

זאָג — וואָלטען זיי דען געגעבען ראַגנאַרען די אַרבייט?

בראַוויק: יא. פערשטעהט איהר מיך, ער קען די

פאַמיליע, און דאָן האָט ער — נור אזוי צום שפּאַס — געמאַכט

צייכנונגען, אויסרעכענונגען און אזוי ווייטער —

ס'אָל נעם: זיינען זיי צופריעדען מיט די צייכנונגען?

איך מיין די מענשען, וואָס דאַרפען דאָרט וואָהנען?

בראַוויק: יא, ווען איהר זאָלט זיי נור דורכקוקען און

זאָגען אז זיי זיינען גוט.

ס'אָל נעם: דאָן וואָלטען זיי געלאָזט ראַגנאַרען בויען

זייער היים?

ב ר א ו ו י ק : זיי זיינען זעהר צופרידען מיט זיין פלאן.
 זיי האלטען עס פאר גאנץ אריגינעל.
 ס א ל נ ע ס : אהא! אריגינעל! ניט די אלטמאָדישע זאכען,
 וואָס איך בריינג געוועהנליך אַרויס.
 ב ר א ו ו י ק : עס האָט זיי געשיינט צו זיין א נ ד ע ר ס .
 ס א ל נ ע ס : (מיט איינגעהאלטענע אויפגערעגטקייט) הייסט
 עס, זיי זיינען געקומען אַהער צו ראַגנאַרען — ווען איך בין דאָ
 ניט געווען!
 ב ר א ו ו י ק : זיי זיינען געקומען צו א י י ד — און צו
 דערזעלבער צייט, נאָכצופרעגען אויב איהר ווילט זיך ניט צוריק-
 ציהען —
 ס א ל נ ע ס : (מיט כעס) צוריקציהען זיך! איך!
 ב ר א ו ו י ק : אין פאל איהר וואָלט דענקען, אַז ראַגנאַר'ס
 צייכונגען...
 ס א ל נ ע ס : איך! צוריקציהען זיך פון אייער זוהנ'ס
 וועגען!
 ב ר א ו ו י ק : זיי האָבען געמיינט זיך צוריקציהען פון דעם
 אַבמאָד.
 ס א ל נ ע ס : אַה, עס איז אַלץ איינס. (לאַכט מיט כעס) הייסט
 עס, אַזוי איז דאָס, האָ ? האַלוואַרד סאַלענס דאַרף שוין זעהן זיך
 צוריקציהען! מאַכען פּלאַץ פאַר די יונגע! פּילייכט פאַר די
 גאָר יונגענקע! ער דאַרף מאַכען פּלאַץ! פּלאַץ! פּלאַץ!
 ב ר א ו ו י ק : וואַרום דען, מיין גאָט! עס איז דאָך זיכער
 דאָ פּלאַץ פאַר מעהר ווי איין מענשען.
 ס א ל נ ע ס : אַה, עס איז גאָר ניטאָ אַזוי פּיעל איבעריג
 פּלאַץ, ווי איהר מיינט. נור ווי די זאָך זאָל ניט זיין — איך וועל
 זיך קיין מאָל ניט צוריקציהען! איך וועל קיין מאָל קיינעם קיין
 פּלאַץ ניט אַבטרעטען! קיין מאָל ניט פּריוויליג! קיין מאָל
 אין מיין לעבען וועל איך ד א ס ניט טאָן!
 ב ר א ו ו י ק : (חויבט זיך אויף מיט מיה) דאָן זאָל איך,
 הייסט עס, אַוועקגעהן פון דער וועלט אַהן אַ שום געוויסהייט? אַהן

א שיין פון גליק? אָהן אַ שום גלויבען און פערטרויען אין ראַגנאָד-
רען? ניט האָבענדיג געזעהן כאַטש איין שטיקעל אַרבייט זיינע?
מוז עס אזוי זיין?

סאָל נעם: (קעהרט זיך אום האַלב אָן אַ זייט און מורמעלט)
ה'ם — פּרענט מיך אַצונד נישט מעהר.

בראָוויק: אָבער איין זאָך ענטפערט מיר: מוז איך
אָוועק פּוֹן'ם לעבען אין אַזאַ פּאַלשטענדיגען דלות?
סאָל נעם: (שיינט צו קעמפּען מיט זיך אַליין; ענדליך
זאָגט ער אין אַ שטילען אָבער בעשלאָסענעם טאָן) איהר מוזט אָוועק
פּוֹן לעבען אזוי גוט ווי איהר קענט.

בראָוויק: נו, זאָל זיין אזוי. (געהט דורכ'ן צימער).
סאָל נעם: (געהט איהם נאָך, האַלב פּערצווייפעלט) פּער-
שטעהט איהר רען ניט, אז איך קען ניט אַנדערש? וואָס איך בין,
בין איך, און איך קען מיין נאטור ניט ענדערען!

בראָוויק: ניין, ניין, דאָס קענט איהר מסתמא ניט.
(ער וואַקעלט און שפּאַרט זיך אָן אָן זאַפּאַטיש) קען איך קריגען אַ
גלאַז וואַסער?

סאָל נעם: געוויס, געוויס! (גיסט אָן אַ גלאַז וואַסער און
דערלאַנגט איהם).

בראָוויק: איך דאַנק איך (טרינקט און שטעלט צוריק
אָוועק די גלאַז).

סאָל נעם: (געהט צו און עפענט די טיר פון די ציוכנער'ס
צימער) קומט אריין און פיהרט אָוועק אייער פּאַטער אהיים.
(דאַגנער הויבט זיך שנעל אויף. ער און קאַיאַ קומען
אַריין אין אַרבייט-צימער).

ראַגנאָד: וואָס איז געשעהן, פּאַטער?
בראָוויק: גיב מיר דיין האַנד. איצטער קענען מיר
געהן.

ראַגנאָד: גוט. און דו, קאַיאַ, האַסט זיך אויך געדאַרפט
אַנטוון און געהן.

ס א ל נ ע ס : פרוילין פאסלי מוז דא בליבען א ווילע.
 איך וויל זי זאל אנשרייבען א בריעף.
 ב ר א ו ו י ק : (קוקט אויף סאלנעסען) גוטע נאכט. שלאפט
 רוהיג — אויב איהר קענט.
 ס א ל נ ע ס : גוטע נאכט.
 (ב ר א ו ו י ק און ר א נ א ר געהען ארויס דורכ'ן פארדער-
 צימער. ק א י א געהט צו צום שרייבטיש. ס א ל נ ע ס שטעהט
 מיט אן אראבגעלאזענעם קאפ בוי דער רעכטער זייט פון לעהנשטוהל).
 ק א י א : (אונזיכער) מיינט איהר טאקע א בריעף ? —
 ס א ל נ ע ס : (קורץ) ניין, געוויס ניט. (קוקט אויף איהר
 שטרענג) קאיא!
 ק א י א : (שטיל, מיט אנגסט) נו ?
 ס א ל נ ע ס : (ווויזט אן, בעפעהלענדיג, אויף א פלאץ) קומט
 אהער ! שנעל !
 ק א י א : (ניט איילענדיג) יא.
 ס א ל נ ע ס : (ווי פריהער) נעהענטער !
 ק א י א : (פאלגענדיג) וואס ווילט איהר פון מיר ?
 ס א ל נ ע ס : (קוקט אויף איהר א ווילע) דארף איך עס
 א י י ד דאנקען פאר דאס אלעס ?
 ק א י א : ניין, ניין, גלויבט עס ניט !
 ס א ל נ ע ס : אָבער, זאָגט דעם אמת — איהר ווילט
 חתונה האָבען ?
 ק א י א : (וויד) ראגנאר און איך זיינען פערלאָבט שוין
 פיער—פינף יאָהר, און דעריבער —
 ס א ל נ ע ס : און דעריבער, דענקט איהר, איז שוין צייט,
 עס זאל נעמען אן ענדע. ניט וואהר ?
 ק א י א : ראגנאר און דער אַנקעל זאָגען איך ז א ל. דענק
 איך, אז איך וועל מוזען נאָכגעבען.
 ס א ל נ ע ס : (עדעלער) קאיא, האָט איהר ניט, אין גרונד
 גענומען, אביסעל ליעב ראגנארען ?

ק א י א : איך האָב ראַגנארען אַמאָל זעהר ליעב געהאט —
אירער איך בין צו איך געקומען.

ס אָ ל נ ע ס : אָבער איצט שוין ניט מעהר ? גאָר אין גאַנץ
צען ניט ?

ק א י א : (ליודענשאַפּטליך, אויסשטרעקענדיג צו איהם איהרע
צוזאַמענגעלעגטע הענד) אָה, איהר ווייסט גאנץ גוט אז איצט איז דאָ
נור איינער, וועמען איך ליעב ! איין איינציגער אין דער גאַנץ
צער וועלט. איך וועל שוין מעהר קיין מאָל קיין אנדערען ניט
ליעבען !

ס אָ ל נ ע ס : יאָ, איהר זאָגט אזוי און דאָך געהט איהר
אוועק — און לאָזט מיך אליין מיט אזוי פיעל זאַכען אויף מיין
קאָפּ.

ק א י א : אָבער, קען איך דען ניט בלייבען מיט איך,
אפילו ווען ראַגנאר — ?

ס אָ ל נ ע ס : (צוריקווייזענדיג דעם געדאַנק) ניין, ניין,
דאָס איז אונמעגליך. אויב ראַגנאר וועט מיך פּערלאָזען און אַנ-
פאַנגען ארבייטען זעלבסטשטענדיג, דאָן וועט ער איך געוויס
אליין דאַרפֿען.

ק א י א : (ברעכענדיג די הענד) אָה, איך ק ע ן זיך פון
איך ניט שידען ! עס איז דורכאויס אונמעגליך !

ס אָ ל נ ע ס : אויב אזוי, זעהט זשע, טרייבט ארויס די
נאַרישע געדאַנקען פון ראַגנארס קאָפּ. האָט זיך מיט איהם חתונה
ווי פיעל איהר ווילט — (ענדערט דעם מאָן) איך מיין — לאָזט איהם
ניט אוועקוואַרפען די גוטע שטעלע, וואָס ער האָט ביי מיר, ווייל
אזוי קען איך א י י ד אויך האַלטען, ליעבע קאַיאָ.

ק א י א : אָה, יאָ, ווי גוט דאָס וואָלט געווען, ווען עס זאָל
נור מעגליך זיין.

ס אָ ל נ ע ס : (נעהמט אַרום איהר קאָפּ מיט ביידע הענד.
שטיל) ווייל איך ק ע ן אָהן איך ניט זיין, איהר פּערשטעהט.
איך מוז איך יעדען טאָג האָבען נעבען זיך.

ק א י א : (נערוועז ענטציקט) מיין גאָט ! מיין גאָט !

ס א ל נ ע ס : (קושט איהרע האָר) קאַיאָ — קאַיאָ !
ק א י אָ : (זינקט ארונטער נעכען איהם) אָה, ווי גוט איהר
 זייט צו מיר ! ווי אונבעשרייבליך גוט איהר זייט !
ס א ל נ ע ס : (היציג) שטעהט אויף ! אום גאָטעס ווילען
 שטעהט אויף ! מיר דאכט, איך הער אימעצען קומען !
 (ער העלפט איהר אויפשטעהן. זי שלעפט זיך צו צום שרייבטיש.
פ ר ו י ס א ל נ ע ס קומט ארוין פון מיר רעכטס. זי זעהט אויס
 מאַגער און אויסגעזעהרט פון צרות, אָבער עס זיינען אין איהר דאָ
 סימנים פון אַמאָליגער שעהנהייט. בלאַנדע לאַקען. געשמאַקפּאַל געקליי-
 דעט אין גאַנצען אין שוואַרצען. רעדט שטיל און אין אַ וויינענדיגער
 שטימע.)

פ ר ו י ס א ל נ ע ס : (אין מיר) האַלוואַרד !
ס א ל נ ע ס : (קעהרט זיך אום) דאָס ביסט דו, לייעבע — ?
פ ר ו י ס א ל נ ע ס : (וואַרפענדיג אַ בליק אויף קאַיאָ'ן)
 איך האָב מורא, איך שטער אייך.
ס א ל נ ע ס : דורכאויס ניט. פרייליך פאַסלי האָט נור אַ
 קורצען בריעה צו שרייבען.

פ ר ו י ס א ל נ ע ס : יאָ, דאָס זעה איך.
ס א ל נ ע ס : וואָס ווילסט דו, אלינאָ ?
פ ר ו י ס א ל נ ע ס : איך האָב דיר נור געוואָלט זאָגען,
 אַז דו. הערדאָל איז אין גאַסט-צימער. וועסט פילייכט אַריינגעהן
 זיך זעהן מיט איהם, האַלוואַרד ?

ס א ל נ ע ס : (קוקט אויף איהר מיט פערדאכט) ה'ם — איז
 דער דאָקטאָר אזוי שטאַרק גערן מיט מיר צו רעדען ?
פ ר ו י ס א ל נ ע ס : נו, ניט גראָד זעהר שטאַרק, ער איז
 אייגענטליך געקומען צו מיר. אָבער, אַז ער איז שוין דאָ, וואָלט
 ער דיך אויך וועלען זעהן.

ס א ל נ ע ס : (לאַכט צו זיך אליין) יאָ, וואַהרשיינליך. נו
 בעט איהם, ער זאָל וואַרטען אַ ווילע.
פ ר ו י ס א ל נ ע ס : וועסט דו שפעטער אַריין קומען ?

ס א ל נ ע ס : פיליכט, שפעטער, שפעטער, ליעבע אלינע, באַלד.

פ ר ו י ס א ל נ ע ס : (וואַרפט נאָך אַ מאָל אַ בליק אויף קאַיא'ז.) נו, זאָלסט דו שוין ניט פּערגעסען, האַלואַרד. (געהט אַרויס און פּערמאַכט די טיר הינטער זיך.)

ק א י א : (ווייך) מיין גאָט, מיין גאָט — די גנעדיגע פּרוי מוז אוראיי האָבען עפעס אַ שלעכטע מיינונג וועגען מיר !
ס א ל נ ע ס : אָה, ניט אַ האָאָר ! ניט ערגער ווי אימער, יעדענפּאָלס. אָבער בעסער געהט איצט אוועק, קאַיאַ.

ק א י א : יא, יא, איצט מוז איך געהן.
ס א ל נ ע ס : (שטרענג) און געדענקט צו ברענגען אין אַרד-נונג יענע געשיכטע פאַר מיר, איהר הערט ?

ק א י א : אָה, ווען עס וואָלט זיך נור ווענדען אָן מיר. —
ס א ל נ ע ס : איך וויל דאָס האָבען אין אַרדנונג גע-בראַכט, זאָג איך ! און טאַקע מאַרגען — ניט איין טאָג שפעטער !
ק א י א : (דערשראָקען) אויב עס קען אנדערס ניט זיין, בין איך בערייט צו מאַכען אַן ענדע מיט איהם.

ס א ל נ ע ס : (מיט כּעס) אַן ענדע מאַכען ? זענט איהר פּעריקט ? איהר ווילט גאָר מאַכען אַן ענדע ?

ק א י א : (פּערצווייפעלט) יא, אויב נויטהיג. ווייל איך מוז — איך מוז בלייבען מיט אייך ! איך קען פון אייך ניט אוועקגעהן ! דאָס איז גאָר — גאָר אונמעגליך !
ס א ל נ ע ס : (אַרויספּלאַצענדיג מיט אַ מאָל) אָבער צום טייר-פעל — וואָס וועט דאן זיין וועגען ראַגנאַרען ! ראַגנאַר איז עס דאָך וועלכען איך...

ק א י א : (קוקט אויף איהם מיט צושראָקענע אויגען) הייסט עס, אז די הויפט זאך איז צוליעב ראַגנאַר'ן וואָס איהר — וואָס איהר ...

ס א ל נ ע ס : (ווערענדיג געלאַסענער) ניין, ניין, געוויס ניט ! איהר פּערשטעהט מיך אויך ניט. (עדעל און ווייך) געוויס זייט איהר דאָס, וועמען איך וויל האַלטען — אייך הויפטזעכליך,

קאיא. נור טאקע דערפאר מוזט איהר זעהן, אז ראגנאר זאל ניט
אוועקווארפען זיין שמעלע. נו — איצט געהט אהיים.

ק א י א : יא, יא, — א גוטע נאכט !

ס א ל נ ע ס : א גוטע נאכט. (ווי זי געהט אוועק) אף !
ווארט א ווילע ! זיינען ראגנאר'ס צייכנונגען דארטען ?

ק א י א : איך האָב ניט בעמערקט, ער זאל זיי האָבען גע-
נומען מיט זיך.

ס א ל נ ע ס : נו, געהט זשע אריין און זוכט זיי מיר אויס.
אפשר וועל איך זיי איבערקוקען.

ק א י א : (גליקליך) אָה, יא, איך בעט איך, טוט עס !

ס א ל נ ע ס : פון אייערט וועגען, לייעבע קאיא. נו, גיט-
זשע מיר זיי גלייך !

ק א י א : (געהט געשווינד אריין אין צימער פון די צייכנער,
זוכט מיט אַנגסט אין טישקעסטעל, געהמט אַרויס א פאַרשפּאַליע און
ברענג עס אַריין) אָט דאָ זיינען אַלע צייכנונגען.

ס א ל נ ע ס : גוט. לעגט זיי דאָרט אוועק אויפ'ן טיש.

ק א י א : (אוועקלעגענדרויג די פאַרשפּאַליע) איצט, א גוטע
נאכט. (מיט אַ טאָן פון געבעט) און דענקט וועגען מיר צו גוטען.

ס א ל נ ע ס : אָה, דאָס טוה איך אימער. א גוטע נאכט,
לייעבע קאיאלע. (קוקט רעכטס) נו, איצט געהט, געהט שוין !

(פ ר ו י ס א ל נ ע ס און ד ר. ה ע ר ד ע ל קומען
אריין דורך די מיר רעכטס. ער איז אַן עלטערער, דיקער מאַן מיט אַ רונד-

דען, גוטען געזיכט, ראַזירט, מיט דינע, העלע האָר און גאַלדענע ברילען).
פ ר ו י ס א ל נ ע ס : (נאָך אַלץ שמעהענדיג אויפ'ן שוועל)
האלוואַרד, איך קען דעם דאָקטאָר שוין לענגער ניט פּערהאַלטען.

ס א ל נ ע ס : נו, קומט אריין דאָ.

פ ר ו י ס א ל נ ע ס : (צו קאיא'ן, וועלכע פּעדרעהט דעם
לאַמפּ אויפ'ן שרייב טיש) האָט איהר שוין אָנגעשריבען דעם בריעף,
פרייליך פאַסלי ?

ק א י א : (צומוישט) דעם בריעף — ?

ס א ל נ ע ס : יא, עס איז געווען אַ נאנץ קורצער.

פ ר ו י ס א ל נ ע ס : ער האָט געמוזט זיין זעהר קורץ.
 ס א ל נ ע ס : איצט קענט איהר געהן, פרייליך פאָסלי, און
 קומט אין צייט מאָרגען פריה.
 ק א י א : געוויס וועל איך קומען אין צייט. א גוטע נאָכט,
 גנעדיגע פרוי. (זי געהט אַרויס דורכ'ן פּאָדערצימער.)
 פ ר ו י ס א ל נ ע ס : דו מוזט זיין זעהר צופריעדען מיט
 איהר, האַלואַרד, — מיט פרייליך פאָסלי.
 ס א ל נ ע ס : יאָ, ווירקליך. זי איז נוצליך אין פערשיע-
 דענע הינזיכטען.
 פ ר ו י ס א ל נ ע ס : אזוי זעהט עס אויס.
 ד ר . ה ע ר ד ע ל : איז זי א גוטע בוכהאַלטערין אויך ?
 ס א ל נ ע ס : נו געוויס, עפעס פראַקטיקע האָט זי דאָך גע-
 האַט אין די צוויי יאָהר. און דאן איז זי אזוי גוטמוטיג און גע-
 האַרצאָם.
 פ ר ו י ס א ל נ ע ס : יאָ, דאָס מוז זיין זעהר אנגענעהם —
 ס א ל נ ע ס : יאָ. בפרט ווען מען איז ניט געוועהנט
 דערצו.
 פ ר ו י ס א ל נ ע ס : (מיט מילדען פאַרוואַרף) האַלואַרד,
 קענסט דו דאָס זאָגען ?
 ס א ל נ ע ס : אָ, ניין, ניין, ליעבע אלינע ; פערצייַה מיר.
 פ ר ו י ס א ל נ ע ס : עס מאַכט ניט אויס. נו, דאָקטאָר,
 וועט איהר קומען טהיי טרינקען מיט אונז ?
 ד ר . ה ע ר ד ע L : איך דאַרף גור איין קראַנקען בעזוכען,
 און דאן קום איך צוריק.
 פ ר ו י ס א ל נ ע ס : איהר זייט זעהר ליעבענסווירדיג.
 (זי געהט אַרויס דורך די טיר רעכטס.)
 ס א ל נ ע ס : איהר איילט זיך, דאָקטאָר ?
 ד ר . ה ע ר ד ע L : ניין, דורכאויס ניט.
 ס א ל נ ע ס : קענען מיר זיצען און שמועסען אביסעל ?
 ד ר . ה ע ר ד ע L : מיט דעם גרעסטען פערנעניגען.
 ס א ל נ ע ס : לאַמיר זשע זיך אנידערזעצען. (ווייזט דעם

דאָקטאָר אויף דעם שאַקעל־שטוהל און אליון זעצט ער זיך אין לעהנ־
שטוהל ; מיט אַ פאַרשענדען בליק) זאָגט, האָט איהר עפעס בעמערקט
אויף אלינען ?

ד.ר. ה.ע.ר.ד.ע.ל : איהר מיינט נאָר־וואָס, ווען זי איז דאָ
געווען ?

ס.אָ.ל.נ.ע.ס : יאָ. אין איהר בענעהמען צו מיר. האָט
איהר גאָרניט געמערקט ?

ד.ר. ה.ע.ר.ד.ע.ל : (שמיכלענדיג) נו, הערט — דאָס מוז
יעדערער מערקען. אייער פרוי — ה'ם —

ס.אָ.ל.נ.ע.ס : נו ?

ד.ר. ה.ע.ר.ד.ע.ל : אז אייער פרוי איז ניט שטאַרק פער־
ליעבט אין דיעזער פרייליך פאָסלי.

ס.אָ.ל.נ.ע.ס : איז דאָס אַלעס ? דאָס האָב איך אויך
בעמערקט.

ה.ע.ר.ד.ע.ל : און עס איז מיר אייגענטליך קיין וואונדער ניט.

ס.אָ.ל.נ.ע.ס : וואָס איז איך ניט קיין וואונדער ?

ה.ע.ר.ד.ע.ל : וואָס זיא איז ניט שטאַרק צופריעדען, אז
איהר זאָלט גאַנצע טעג נעבען זיך האָבען אַן אנדער פרויענצימער.

ס.אָ.ל.נ.ע.ס : נו, אין דעם, קען זיין, זייט איהר גערעכט.

און אלינע אויך. אָבער דאָס — דאָס קען אנדערש ניט זיין.

ה.ע.ר.ד.ע.ל : קענט איהר דען ניט קריגען קיין בוכהאַלטער ?

ס.אָ.ל.נ.ע.ס : דעם ערשטען־כעסטען וואָס וואָלט זיך מאַכען ?

ניין, א דאנק אייך — דערמיט קען איך קיינמאָל ניט זיין איינ־
שטימיג.

ה.ע.ר.ד.ע.ל : אָבער אויב אייער פרוי — ? איך מיין, ווי

איז, א שטייגער, אויב דאָס איז פאר אייער פרוי, מיט איהר שוואַך
כען געזונד, א צורגרויסע אויפרעגונג ?

ס.אָ.ל.נ.ע.ס : נו, דאָן, קומט מיר אויס צו זאָגען, אז מען קען

דערצו גאָר ניט העלפען. איך מוז האַלטען קאָיא פאָסלי.

קיינער קען ניט פערנעהמען איהר שטעלע.

ד.ר. ה.ע.ר.ד.ע.ל : קיינער ניט ?

ס א ל נ ע ס : ניין, קיינער ניט.
 ה ע ר ד ע ל : (צורוקענדיג נעהענטער זיין שטוהל). הערט
 מיך אויס, מיין לעבער הערר סאָלנעס. מעג איך אייך פרעגען אן
 אינטימע פראַגע ?
 ס א ל נ ע ס : ביטע.
 ה ע ר ד ע ל : פרויען, פערשטעהט איהר מיך, האָבען אין
 געוויסע הינזיכטען א פערדאמט שאַרפען אינסטינקט.
 ס א ל נ ע ס : דאָס האָבען זיי ווירקליך, קיין צווייפעל ניט.
 אָבער — ?
 ה ע ר ד ע ל : נו, גוט. הערט זשע ווייטער. ווען אייער
 פרוי קען אזוי ניט ליידען אָט די קאיא פאָסלי — ?
 ס א ל נ ע ס : נו, איז וואָס ?
 ה ע ר ד ע ל : האָט זי דען ניט גאָר — גאָר קיין שום שאַטען
 פון אן אורזאָף פאַר אזא אינסטינקטיווע שנאה ?
 ס א ל נ ע ס : (קוקט אויף איהם זיך אויפהויבענדיג) אָהאָ !
 ה ע ר ד ע ל : האָט ניט קיין פעראיבעל — אָבער ה אָ ט
 זי ניט ?
 ס א ל נ ע ס : (קורץ און שאַרף) ניין.
 ד ר . ה ע ר ד ע ל : אזוי גאָר, קיין שום אורזאָף ?
 ס א ל נ ע ס : קיינע, אויסער איהר אייגענע פערדעכטיגע
 נאַטור.
 ה ע ר ד ע ל : איך ווייס, אז איהר האָט פיעלע פרויען גע-
 קענט אין אייער לעבען.
 ס א ל נ ע ס : דאָס לייקען איך ניט.
 ה ע ר ד ע ל : און אייניגע פון זיי האָט איהר גאנץ גערן
 געהאַט.
 ס א ל נ ע ס : אָה, יאָ, דאָס איז אויך אמת.
 ה ע ר ד ע ל : אָבער, וואָס אנבעלאנגט פרייליין פאָסלי — ?
 הייסט עס, איז דאָס גאָר ניט דער פאַל ?
 ס א ל נ ע ל : ניין, ניט פון מ י י ן זייט.
 ה ע ר ד ע ל : אָבער, פון דער אנדערער זייט ?

ס א ל נ ע ס : אַזעלכע פראגען, שיינט מיר, האָט איהר קיין רעכט ניט צו פרעגען, דאָקטאר.

ה ע ר ד ע ל : אמת, אָבער, פערשטעהט איהר, מיר שמועסען דאָך וועגען אייער פרוי'ס אינסטינקטיווען געפיהל.

ס א ל נ ע ס : גאַנץ ריכטיג. און, דעם אמת זאָגענדיג (רעדט שטילער), איז אלינעם אינסטינקטיווער געפיהל, ווי איהר רופט עס, אין אַ געוויסען זינן גאָרניט אזוי ווייט פון וועג.
ה ע ר ד ע ל : אה, זעהט איהר שוין !

ס א ל נ ע ס : (זעצט זיך) דר. הערדעל — איך וועל איך דערצעהלען אַ זאָנדערבארע געשיכטע — אויב איהר האָט חשק אויסצורערען.

ה ע ר ד ע ל : זאָנדערבארע געשיכטען הער איך אימער גערן.

ס א ל נ ע ס : נו, גוט. איך רעכען איהר געדענקט נאָך, אַז איך האָב אריינגענומען קנוט בראַוויק מיט זיין זוהן צו זיך — ווען דעם אלטענ'ס געשעפטען האָבען אָנגעהויבען צו געהן זעהר שלעכט.

ה ע ר ד ע ל : יע, דאָס ווייס איך.

ס א ל נ ע ס : אין גרונד גענומען זיינען זיי, ווייסט איהר, ביידע זעהר פעהיגע מענשען. יעדער פון זיי האָט טאלאנט אין זיין פאך. נו, האָט זיך אָבער דעם זוהן פערגלױסט אַ חתן צו ווערען ; און אז ער איז געוואָרען אַ חתן האָט ער שוין נאַטירליך, געוואָלט חתונה האָבען און אָנפאַנגען בויען זעלבסטשטענדיג. אזוי זיינען שוין אלע יונגע לױט.

ה ע ר ד ע ל : (לאַכענדיג) יא, זיי האָבען אַ שלעכטע געוועהנ-הייט צו וועלען חתונה האָבען.

ס א ל נ ע ס : גאַנץ ריכטיג. עס האָט אָבער, פערשטעהט זיך, פאר מיר ניט געלוינט ; ווייל איך האָב אליין געדארפט האָבען ראַגנארען — און דעם אלטען אויך. ער איז אויסגעצייכענט גוט אויף אויסצורעכענען דעם אויסהאַלט פון געשפאַנטקייט און

די קובישע מאָסען — מיט די אלע איבעריגע פערדרעהעניסען דאָר-
טען, פערשטעהט איהר מיך.

ה ע ר ד ע ל : אָה, יאָ. דאָס איז אָהן צווייפעל זעהר
וויכטיג.

ס אָ ל נ ע ס : געוויס. אָבער ראנגאר האָט זיך איינגע-
שפּאַרט, אז ער וויל ניט אַנדערש ווי אַנפּאַנגען אַרבייטען פאַר זיך.
עס האָבען קיין רייד ניט געהאַלפּען.

ה ע ר ד ע ל : און ער איז פון דעסטוועגען דאָך געבליבען
ביי אייך.

ס אָ ל נ ע ס : אָט וועל איך אייך דערצעהלען ווי אזוי דאָס
איז געוואָרען. איין מאָל איז אָט די מיידעל, קאַיאַ פּאַסלי, געקומען
אָהער זיי זעהען וועגען עפעס — פריהער איז זי דאָ קיין מאָל ניט
געווען — און ווען איך האָב בעמערקט ווי שטאַרק פּערליעבט זיי
זיינען איינס אין צווייטען, איז מיר אַריין אַ געדאַנק אין קאַפּ :
ווען עס גיט זיך מיר איין אַריינצוקריגען זי אָהער אין ביוראָ, וואָלט
דאָן ראַנגאר אָפּשר אויך געבליבען ביי מיר.

ה ע ר ד ע ל : דאָס איז טאַקע גאָר ניט געווען קיין שלעכטער
איינפאַל.

ס אָ ל נ ע ס : יא. אָבער דאמאָלסט האָב איך קיין איינציג
וואָרט ניט געזאָגט וועגען דעם. איך בין נור געשטאַנען און האָב
געקוקט אויף איהר, און געהאַלטען אין איין שטאַרקען וו ע ל ע ו ,
אז איך זאָל זי קענען דאָ האָבען. דאן האָב איך צו איהר גערעדט
אַ פּאַר פריינדליכע ווערטער — וועגען פּערשיעדענע זאַכען. און
זי איז זיך אוועק געגאַנגען.

ה ע ר ד ע ל : נו ?

ס אָ ל נ ע ס : קורץ און גוט, אויף מאָרגען, שפּעט אין
אַבענד, ווען ראַנגאר און בראָוויק זיינען שוין געווען אוועקגעגאַנג-
גען אַהיים, איז זי נאָך אַ מאָל געקומען און האָט זיך אזוי בענומען
פונקט ווי איך וואָלט שוין געהאַט אָבגעמאַכט מיט איהר.

ה ע ר ד ע ל : אָבגעמאַכט ? וועגען וואָס ?

ס אָ ל נ ע ס : טאַקע וועגען דאָס, וואָס איך האָב זיך אַריינגע-

גענומען אין זין, אָבער האָב קיין איין איינציג וואָרט ניט געזאָגט.

ה ע ר ד ע ל : דאָס איז מערקווירדיג.

ס אָ ל נ ע ס : יא, ניט וואָהר ? זי האָט זיך נאָכגעפרעגט, וואָס זי האָט דאָ צו טאָן, צי זי קען גלייך אויף מאַרגען אָנפאַנגען א. ז. וו.

ה ע ר ד ע ל : דענקט איהר ניט, אַז זי האָט דאָס געטאָן,

כדי צו קענען זיין צוזאַמען מיט איהר חתן ?

ס אָ ל נ ע ס : דאָס האָב איך אויך געקלערט אין אָנפאַנג.

אָבער ניין, ניט דאָס איז געווען די אורזאַך. זי האָט זיך פון א י ה ס אין גאַנצען דערווייטערט, ווי נור זי איז אַהער צו מיר געקומען.

ה ע ר ד ע ל : וואָס, זי איז דאן אַריבערגעגאַנגען צו אייך ?

ס אָ ל נ ע ס : יא, אין גאַנצען. מאַכט זיך אַ מאָל אז איך

גיב אַ קוק אויף איהר, ווען זי שטעהט צו מיר מיט'ן רוקען, מערק איך, אַז זי פיהלט עס. זי פלאַטערט און ווערט אן אויפגעציטערטע ווי נור איך קום צו צו איהר. וואָס דענקט איהר וועגען דעם ?

ה ע ר ד ע ל : הם — דאָס לאָזט זיך שוין ערקלערען.

ס אָ ל נ ע ס : נו גוט, אָבער ווי ערקלערט איהר די אנדער

זאַך — וואָס זי האָט געגלויבט אז איך האָב איהר געזאָגט דאָס, וואָס איך האָב נור געוואָלט און פערלאַנגט — שטיל — אין זיך — גאר פאַר מיר אַליין ? וואָס זאָגט איהר דערצו ? קענט איהר דאָס ערקלערען, הערר דאָקטאָר ?

ה ע ר ד ע ל : ניין, דאָס נעהם איך זיך ניט אונטער.

ס אָ ל נ ע ס : איך האָב עס פריהער געוואוסט. דערפאַר

טאַקע האָב איך קיין מאָל ניט געוואָלט רעדען וועגען דעם. אָבער נאָך אַלעם דעב איז עס, פערשטעהט איהר מיך, אַ פערפלוקטע אָנ-שיקעניש אויף מיין קאַפּ. איך מוז אָט אזוי כסדר, טאָג איין טאָג אויס זיך בענעהמען פונקט ווי איך וואָלט — און עס איז טאַקע אויך אַ פערברעכען געגען דער ארעמער מיידעל. (האַסטיג) אָבער איך קען ניט אַנדערש. דען אויב זי וועט ענטלויפען פון מיר — דאָן וועט ראַנגאַר אויך אוועקגעהן.

ה ע ר ד ע ל : און איהר האָט אייער פרוי ניט דערצעהלט
דעם גאנצען אמת וועגען דער געשיכטע ?

ס אָ ל נ ע ס : ניין.

ה ע ר ד ע ל : אָבער דו, ליעבער גאָט, פאָרוואָס דען ניט ?

ס אָ ל נ ע ס : (קוקט זיך איין אין איהם און זאָגט שטיל) יווייל

איך געפין א מין — א מין אנגענעהמע זעלבסט־קוועלעריו אין דעם
וואָס איך לאָז אלינען מיר צו טהאָן אן אונרעכט.

ה ע ר ד ע ל : (שאַקעלט מיט'ן קאָפּ) איך הייב ניט אָן פער־

שמעהן וואָס איהר מיינט.

ס אָ ל נ ע ס : פערשמעהט איהר מיך, עס קומט אויס, ווי איך

וואָלט דערמיט אָבגעצאָהלט אַ קליינעם טהייל פון א גרויסען,

שרעקליכען חוב —

ה ע ר ד ע ל : אַ חוב צו אייער פרוי ?

ס אָ ל נ ע ס : יא ; און דאָס העלפט א ביסעל צו בערוהר־

גען דעם געמיטה. עס לאָזט זיך אַ וויילע לייכטער אטעמען, פער־

שמעהט איהר.

ה ע ר ד ע ל : נא, דער גוטער יאָהר ווייס עס. איך הייב ניט

אָן זעהען —

ס אָ ל נ ע ס : (הויבט זיך אויף, אונטערברעכענדיג) נו, נו, נו,

מיר וועלען מעהר וועגען דעם ניט רעדען. (ער געהט איבער'ן צי־

מער, קעהרט זיך אום און שמעלט זיך אַב ביים טיש. קוקט אויפ'ן

דאָקטאָר מיט אַ גנביל'שען שמייכעל) איהר דיינקט, וואהרשיינליך, אַז

איצט האָט איהר ביי מיר אַלעס אַרויסגעצויגען, דאָקטאָר ?

ה ע ר ד ע ל : (אביסעל גערייצט) אַרויסגעצויגען ? איך הייב

נאָך אַ מאָל ניט אָן צו וויסען וואָס איהר מיינט, הער סאָלנעס.

ס אָ ל נ ע ס : אַה, קומט אַרויס אָפען ; איך האָב עס דאָך

גאַנץ קלאָר געזעהן.

ה ע ר ד ע ל : וואָס האָט איהר געזעהן ?

ס אָ ל נ ע ס : (שטיל אין לאַנגזאַם) אַז איהר האָט פון מיר

שטילערהייט קיין אויג ניט אַראָבגענומען.

ה ע ר ד ע ל : איך ! און צוליעב וואָס, אום גאַטעס ווי-
לען — זאָל איך דאָס טאָן ?

ס אָ ל נ ע ס : ווייל איהר דענקט אז איך — (ליידענשאַפטליך)
נו, צום טייפּעל — איהר דענקט וועגען מיר דאָס זעלבע וואָס אַלינע
דענקט.

ה ע ר ד ע ל : און וואָס דענקט דען אייער פרוי וועגען אייך?
ס אָ ל נ ע ס : (בעהערשט זיך וויעדער) זי האָט אָנגעפאנגען
דענקען, אז איך בין — ווי זאָל איך דאָס זאָגען ? — קראַנק.

ה ע ר ד ע ל : קראַנק ! איהר ! מיר האָט זי וועגען דעם
קיין וואָרט ניט געזאָגט. און וואָס דענקט זי דען איז מיט אייך,
ליבער הערר סאָלנעס ?

ס אָ ל נ ע ס : (בויגט זיך אָן איבער'ן שטוהל און זאָגט זעהר
שטיל) אַלינע טראָגט זיך אַרום מיט'ן געדאַנק, אז איך בין משוגע.
אַט ו ו אָ ס זי דענקט.

ה ע ר ד ע ל : (זיך אויפהויבענדיג) אָבער, ליבער הערר
סאָלנעס — !

ס אָ ל נ ע ס : אַזוי וואָהר ווי איך לעב, זי דענקט עס ! אַזוי
איז דאָס. און זי האָט דאָס אייך אויך איינגערעדט. אָה, איך
פּערויכער אייך, דאָקטאָר — איך מערק עס אוי אייך גאַנץ דייט-
ליך. מיך נאַרט מען ניט אַזוי לייכט, מוז איך אייך זאָגען.

ה ע ר ד ע ל : (קוקט אויף איהם פּערוואונדערט) קיין מאָל —
הערר סאָלנעס — קיין מאָל איז דאָס מיר אויף די געדאַנקען ניט
געקומען.

ס אָ ל נ ע ס : (מיט אַן אונגלויבליגען געלעכטער) אַזוי ?
ווירקליך ניט ?

ה ע ר ד ע ל : ניין, קיין מאָל ניט. און אייער פרוי האָט
וועגען דעם אויך געוויס ניט געטראַכט. איך וואָלט דאָס כמעט גע-
קענט שווערען.

ס אָ ל נ ע ס : נו, דאָס וואָלט איך אייך גראַד ניט געראַטהען.
ווייל אין אַ געוויסען זינן, זעהט איהר, האָט זי פּילייכט — פּילייכט
אַ שטיקעל גרונד אַזוי צו דענקען.

ה ע ר ד ע ל : געהט, נו. איך מוז ווירקליך זאָגען —
ס אָ ל נ ע ס : (אונטערברעכענדיג איהם, מיט אַ מאַך מיט דעו
האנד) נו, נו, ליעבער דאָקטאָר, לאָמיר וועגען דעם מעהר ניט רעדען.
זאָל יעדער פון אונז בלייבען ביי זיין מיינונג. (געהט איבער אין
אַביסעל אַ לוסטיגען טאָן.) אָבער, הערט נור, דאָקטאר — הם —
ה ע ר ד ע ל : נו ?
ס אָ ל נ ע ס : אויב איהר גלויבט טאקע ניט, אז איך בין
— קראנק — און משוגע — און אזוי ווייטער — — —
ה ע ר ד ע ל : איז דאָן וואָס ?
ס אָ ל נ ע ס : דאָן שטעל איך מיר פאָר אַז איהר מיינט
אוראי אז איך בין אַן אויסערגעווענהנליך גליקליכער מענש.
ה ע ר ד ע ל : איז דאָס נור אַן איינבילדונג ?
ס אָ ל נ ע ס : (לאַכט) ניין, ניין! גאָט בעהיט! דענקט נור
— צו זיין דער בוימייסטער סאָלנעס! האַלואַרד סאַלנעס! אַ
קלייניגקייט!
ה ע ר ד ע ל : נו, איך מוז איך זאָגען, מיר דאכט ווירקליך
אז איך האָט זעהר געגליקט.
ס אָ ל נ ע ס : (אונטערדריקט אַ טרויעריגען שמויבעל) יאָ.
אין דער הינזיכט קען איך זיך ניט בעקלאָגען.
ה ע ר ד ע ל : יא, ערשטענס, האָט אויף אייער מזל אָבער-
ברענט יענער אבשייליכער אַלטער רויבער-שלאָס, און דאָס איז זי-
כער געווען אַ גרויס גליק.
ס אָ ל נ ע ס : (ערנסט) עס איז געווען די היים פון אלינעס
עלטערן, פערנעסט דאָס ניט, דאָקטאָר.
ה ע ר ד ע ל : יאָ, פאַר אייער פרוי האָט דאָס געמוזט זיין
אַ שרעקליכער קלאַפּ.
ס אָ ל נ ע ס : זי האָט דאָס נאָך ביז היינטיגען טאָג ניט
פערגעסען, ניט אין די גאַנצע דרייצעהן — פיערצעהן יאָהר.
ה ע ר ד ע ל : אה, וואָס איז נאָכדעם געקומען האָט געמוזט
זיין דאָס שרעקליכסטע פאַר איהר.
ס אָ ל נ ע ס : איינס מיט'ן אנדערען.

ה ע ר ד ע ל : אבער איהר — איהר זעלבסט זייט ערהוי-
בען געוואָרען פון יענעם חורבן. איהר האָט אָנגעפאנגען אלס ארע-
מער אינגעל פון דאָרף — און איצט זייט איהר דער גרעסטער אין
איער פאָך. איהר ווייסט, הערר סאָלנעם, אייך האָט ווירקליך זעהר
געגליקט.

ס אָ ל נ ע ס : (קוקט אויף איהם מיט צווייפעל) יא, אָבער
טאָקע דאָס שרעקט דאָך מיך אזוי.

ה ע ר ד ע ל : ווי ? איהר שרעקט זיך, ווייל עס גליקט
אייך ?

ס אָ ל נ ע ס : עס שרעקט מיך — עס שרעקט מיך יעדע
מינוט. ווייל דער מזל מוז זיך פריהער אָדער שפעטער אומדרעהען,
פערשטעהט איהר.

ה ע ר ד ע ל : אַך, אונזין פאָר וואָס זאָל זיך דער מזל
אומדרעהען ?

ס אָ ל נ ע ס : (פעסט און זיכער) די יוגענד !
ה ע ר ד ע ל : עט ! די יוגענד ! איך דענק, אַז איהר
זייט נאָך אויך ניט אָבגעלעבט. אָה ניין — אייער פאָזיציאָן דאָ
איז איצט דאָכט זיך פעסטער, ווי זי איז ווען עס איז געווען.

ס אָ ל נ ע ס : דער מזל וועט זיך אומדרעהן, איך ווייס
עס — איך פיהל אז עס קומט. אימעצער וועט זיך אַריינגעהמען
אין זינען און וועט זאָגען : גיב מיר אַ געלעגענהייט ! און דאָן
וועלען אַלע איבעריגע קומען מיט טענות נאָך איהם, און וועלען
אויסשטרעקען זייערע פויסטען אויף מיר און שרייען : מאַך פלאַץ
— מאַך פלאַץ — מאַך פלאַץ ! יא, אָט ווי איהר זעהט, דאָקטאר,
באַלד וועט די יוגענד קומען און אָנקלאַפען ביי מיר אין טיר —

ה ע ר ד ע ל : (לאַכענדיג) נו, איז וואָס אז זיי וועלען ?
ס אָ ל נ ע ס : וואָס וועט זיין אויב זיי וועלען ? דאָן וועט
זיין דער סוף פון'ם בוימיסטער סאָלנעם.

(עס הערט זיך אַ קלאַפּ אין טיר לינקס).
ס אָ ל נ ע ס : (דערשראָקען) וואָס איז דאָס ? איהר האָט
געהערט ?

ה ע ר ד ע ל : אימעצער קלאפט אין טיר.

ס א ל נ ע ס : (הויד) אריין !

(הילדא וואנגעל קומט אריין פון פארצימער, זי איז פון מיטעלער וואקס, שלאנק און אביסל פערברענט פון זונן ; טראגט א ריזע-קאסטיום, דאס קלייד ארויפגעשפילעט, א מאטראזע-קאלנער, אפען ביים האלז און א קליינע מאטראזע-היטעלע אויפ'ן קאפ. א רענצעל אויף די פלייצעס, א שאל אין א רימען און א לאנגען אלפען-שטאק).

ה י ל ד א : (געהט גלייך צו צו סאלנעסען, איהרע אויגען פונק-לען פון גליק) גוטען אָבענד !

ס א ל נ ע ס : (קוקט אויף איהר, ניט וויסענדיג ווער זי איז) גוטען אָבענד —

ה י ל ד א : (לאכט) איך גלויב, איהר דערקענט מיך ניט !
ס א ל נ ע ס : איך מוז דאָס צוגעבען — אין דעם אויגענ-בלויק —

ה ע ר ד ע ל : (קומט נעהענטער) אָבער א יך דערקען איך, פרייליין —

ה י ל ד א : (צופריעדען) אך, דאָס זייט א י ה ר — !
ה ע ר ד ע ל : יא, געוויס בין איך עס. (צו סאלנעסען) מיר האָבען זיך דעם זומער געטראָפּען אין די בערג. (צו הילדא'ן) וואָס איז געוואָרען מיט די איבעריגע דאָמען ?

ה י ל ד א : אָה, זיי זיינען אוועק געפּאָהרען נאָך וועסט.
ה ע ר ד ע ל : זיי האָבען ניט שטארק ליעב געהאט די שפּאַ-סען וואָס מיר פּלעגען האָבען אין די אַבענדען.

ה י ל ד א : ניין, איך דענק, אז ניט שטארק.
ה ע ר ד ע ל : (מאכט מיט'ן פינגער צו איהר) און איך האָב מורא מען קען ניט זאָגען, אז איהר האָט ניט אביסעל קאָקעטירט מיט אונז.

ה י ל ד א : נו, דאָס איז דאָך געווען מעהר שפּאַס-האַפּטיג אידער צו זיצען מיט יענע אלטע ווייבער און שטריקען זאָקען.

ה ע ר ד ע ל : (לאכט) אין דעם בין איך מיט איך פּאָלקאָם איינשטימיג !

ס א ל נ ע ס : איהר זייט דאָס היינט אָבענד געקומען אין שטאָרט ?

ה י ל ד א : יא, איך בין נאָר-וואָס אָנגעקומען.

ה ע ר ד ע ל : איינע אַליין, פרייליך וואַנגעל ?

ה י ל ד א : געוויס.

ס א ל נ ע ס : וואַנגעל ? איז אייער נאָמען וואַנגעל ?

ה י ל ד א : (קוקט אויף איהם צופריעדען און פערוואונדערט)

יא, געוויס איז דאָס מיין נאָמען.

ס א ל נ ע ס : דאן זייט איהר אודאי די טאָכטער פון דעם

בעצירק-דאָקטאָר פון לייסאַנושער ?

ה י ל ד א : (ווי פריהער) יא, וועמענס דען טאָכטער זאָל איך

זיין ?

ס א ל נ ע ס : אָ, אויב אזוי האָבען מיר זיך מסתמא בעגע-

גענט יענעם זומער, ווען איך האָב געבויעט אַ טורעם אויף דער

אלטער קירכע.

ה י ל ד א : (מעהר ערנסט) יא, געוויס האָבען מיר זיך דאן

בעגעגענט.

ס א ל נ ע ס : עס איז שוין אַ לאַנגע צייט צוריק.

ה י ל ד א : (קוקט אויף איהם שטרענג) עס איז פונקט די

צעהן יאָהר.

ס א ל נ ע ס : איך דענק, איהר האָט נאָך דאן געמוזט זיין

גאָר אַ קינד.

ה י ל ד א : (לויכטזיניג) אַ יאָהר צוועלף אָדער דרייצעהן.

ה ע ר ד ע ל : זייט איהר עס דאָס ערשטע מאָל דאָ אין

שטאָרט, פרייליך וואַנגעל ?

ה י ל ד א : יא, טאָקע דאָס ערשטע מאָל.

ס א ל נ ע ס : און איהר קענט דאָ קיינעם ניט ?

ה י ל ד א : קיינעם ניט אויסער איך. און נאטירליך, אויך

אייער פרוי.

ס א ל נ ע ס : אזוי, איהר קענט זי אויך ?

ה י ל ד א : אָבער גאַנץ וועניג. מיר האָבען פּערבראַכט אַ פּאַר טעג צוזאַמען אין דעם קור-אַרט.

ס אָ ל נ ע ס : אַה, דאָרט אין די בערג.

ה י ל ד א : זי האָט געזאָגט אז איך קען איהר בעזוכען, ווען איך קום אין שטאָרט. (שמויכעלט) אזוי ווי איך האָב נויטיג געהאַט זי זאָל עס זאָגען.

ס אָ ל נ ע ס : אַ חידוש וואָס זי האָט עס קיינמאַל ניט דער-מאָנט.

(הילדאָ שטעלט דעם שטאָק ביים אויווען, נעהמט אַרונטער דאָס רענצעל און לעגט עס צוזאַמען מיט'ן פּלעד אויף דער זאָפּע. הערדעל וויל איהר העלפען. סאָלנעס שטעהט און קוקט אויף איהר.)

ה י ל ד א : נו, איצט מוז איך ביי איך בעטען ערלויבעניס צו פּערבריינגען דאָ די נאַכט.

ס אָ ל נ ע ס : דאָס וועלען מיר שוין קענען לייכט אויספיהרען.

ה י ל ד א : איך האָב ניט קיין אנדערע קליידער אויסער די וואָס איך טראָג, אַ חוץ אַלטע וועש אין רענצעל ; וואָס מען וועט מוזען געבען וואַשען ; וואַרים עס איז זעהר קויטיג.

ס אָ ל נ ע ס : אַה, וועגען דעם וועלען מיר שוין זעהן. איצט וויל איך נור אָנזאָגען מיין פּרוי —

ה ע ר ד ע ל : דערוויילע וועל איך געהן בעזוכען מיין פּאַר-ציענט.

ס אָ ל נ ע ס : יא, געהט, און קומט שפעטער צוריק.

ה ע ר ד ע ל : (לוסטיג, וואַרפענדיג אַ בליק אויף הילדאָן) אַה, דאָס וועל איך שוין טאָן, איהר מעגט זיין זיכער ! (לאַכט) הייסט עס אייער נבואה איז מקוים געוואָרען, הערר סאָלנעס !

ס אָ ל נ ע ס : ווי הייסט ?

ה ע ר ד ע ל : די יוגענד איז ווירקליך געקומען קלאַפּען אין טיהר.

ס אָ ל נ ע ס : (לעבשאַפט) אָבער גאָר אויף אַן אנדער אַרט.

ה ע ר ד ע ל : יא, אויף אַן אנדער אַרט, דאָס קען מען ניט לייקענען. (ער געהט אַרויס דורכ'ן פּאַרצימער).

ס א ל נ ע ס : (עפענט די מיר רעכטס און רעדט צו אימעצען
אין זייטיגען צימער) אַלינע ! זיי אזוי גוט און קום אַרײַן. דיײַנע
אַ בעקאנטע איז דאָ — פּרײַלין וואַנגעל.

פ ר ו י ס א ל נ ע ס : (ווייזט זיך אין מיר) ו ו ע ר ,
זאָנסט דו איז דאָ ? (דערזעהט הילדען) אַך, דאָס זײַט איהר, פּרײַ-
לין וואַנגעל ? (געהט צו איהר צו און גיט איהר די האַנד) זײַט איהר,
הײַסט עס, דאָך געקומען אין שטאָרט.

ס א ל נ ע ס : פּרײַלין וואַנגעל איז אַקאָרשט אָנגעקומען און
זי וואָלט דאָ וועלען איבערנעכטיגען.

פ ר ו י ס א ל נ ע ס : דאָ, בײַ אונז ? מיט פּערגעניגען.
ס א ל נ ע ס : פּערשטעהסט, אום צו ברענגען איהרע זא-
כען אַביסעל אין אָרדנונג.

פ ר ו י ס א ל נ ע ס : אײַך וועל טאָן אַלעס וואָס איז מעג-
ליך פאַר אײַך. עס איז ניט מעהר ווי מיין פּליכט, אײער קאסטען
וועט, וואַהרשיינליך, אָנקומען שפּעטער ?

ה י ל ד ע : אײַך האָב ניט קײן קאסטען.

פ ר ו י ס א ל נ ע ס : נו, עס וועט שוין רעכט זײַן. דער-
ווייל מוזט איהר מיר ענטשולדיגען ; אײַך וועל אײַך דאָ לאָזען
מיט מיין מאַן און אַליין וועל אײַך געהן זעהן מען זאָל אײַך צוגריי-
טען אַ בעקוועמעס צימער.

ס א ל נ ע ס : קענען מיר איהר ניט געבען אײַנס פון די
קינדער-צימערן ? זיי זײַנען דאָך אַלעמאָל צוגעגרייט.

פ ר ו י ס א ל נ ע ס : אָה, יא, דאָרט האָבען מיר איבער-
גענוג פּלאַץ. (צו הילדאן) זיצט און רוהט זיך דערווייל אָב. (זי
געהט אַרויס רעכטס).

(הילדא, פּערלעגט די הענד פון הינטען, געהט אַרום און בעקוסט
פּערשיעדענע זאַכען. סאָלנעס שטעהט פון פּאַרענט ביים טיש, אײַך
פּערלעגט די הענד אויף הינטען און קוקט איהר נאָך).

ה י ל ד א : (שטעלט זיך אָב און קוקט אויף איהם) האָט איהר
עטליכע קינדער-צימערן ?

ס א ל נ ע ס : עם זיינען פארהאנען דריי קינדער-צימערן אין הויז.

ה י ל ד א : ווירקליך ? דאן מוזט איהר האָבען א סך קינדער.

ס א ל נ ע ס : ניין, מיר האָבען גאָר קיין קינדער ניט. נור איצט קענט איהר דערווייל דאָ זיין דאָס קינד.

ה י ל ד א : אויף היינטיגע נאכט, יא. איך וועל ניט שרייען. איך האָב ברעה צו שלאָפֿען ווי אַ געהרג'עטע.

ס א ל נ ע ס : איך דענק, איהר מוזט זיין זעהר מיער.

ה י ל ד א : אָה, ניין. אָבער יעדענפאלס — עם איז אזוי גוט צו ליגען און חלומ'ען.

ס א ל נ ע ס : איהר חלומ'ט אָפט ביינאכט ?

ה י ל ד א : אָה, יא. כמעט אימער.

ס א ל נ ע ס : וועגען וואָס חלומ'ט איהר אם מעהרסטען ?

ה י ל ד א : היינט זאָג איך דאָס אייך ניט. פיעלייכט אַן אנדערס מאָל. (זי שפּאַצירט וויעדער איבער'ן צימער, שטעלט זיך אַב ביים שרייבטיש און פּאַרעט זיך אַביסעל ביי די ביכער און פּאַפּירען.)

ס א ל נ ע ס : (צוקומענדיג) איהר זוכט עפעס ?

ה י ל ד א : ניין, איך קוק נור דורך די אלע זאכען. (קעהרט זיך אים) עם איז פילייכט ניט ערלויבט ?

ס א ל נ ע ס : אָה, ביטע, ביטע !

ה י ל ד א : שרייבט איהר דאָס אין דעם גרויסען קאַנ-טאָ-בוך ?

ס א ל נ ע ס : ניין, מיין בוכהאלטערין.

ה י ל ד א : א פרויענצימער ?

ס א ל נ ע ס : (שמויבעלט) יא.

ה י ל ד א : איהר בעשעפטיגט זי דאָ ?

ס א ל נ ע ס : געוויס.

ה י ל ד א : זי איז פּערהייראט ?

ס א ל נ ע ס : ניין, זי איז אַ פּרייליין.

ה י ל ד א : אזוי !

ס א ל נ ע ס : אָבער זי וועט וואהרשיינליך אין גיכען היי-
ראַמען.

ה י ל ד א : דאָס איז גוט פאַר א י ה ר .

ס א ל נ ע ס : אָבער ניט אזוי גוט פאַר מ י ר . דאָן וועג
איך קיינעם ניט האָבען מיר ארויסצוהעלפּען.

ה י ל ד א : קענט איהר דען ניט קריגען אָן אנדערע, וואָס
זאָל זיין פונקט אזוי גוט ?

ס א ל נ ע ס : פיעלייכט ווילט א י ה ר דאָ בלייבען און
— און שרייבען אינ'ם קאָנטאָ-בוך ?

ה י ל ד א : (קוקט איהם אָן פון אויבען ביז אַראָב) יא, איך
מיינ עפעס ! ניין, איך דאנק אייך — אזעלכע זאכען זיינען ניט

פאַר מ י ר — (שפּאַצירט אַביסעל איבער'ן צימער און זעצט זיך אַוועק
אויף דעם שאַקעל-שטוהל, סאָלנעס געהט צו צום טיש. הילדא זעצט

פאַרט:) ווייל עס טון דאָך דאָ זיין עפעס אנדערס צו טאָן אויסער
ד ע ס אויך. (קוקט אויף איהם, שמייכלענדיג) דענקט איהר ניט אזוי?

ס א ל נ ע ס : פערשטעהט זיך. צוערשט און הויפטזעכליך
ווילט איהר, וואהרשיינליך מאַכען אַ טור איבער די קראָמען און זיך

אויספּוצען נאָך דער לעצטער מאָדע.
ה י ל ד א : (לוסט'יג) ניין, ד אָ ס, גלויב איך, קען איך

אויס-לאָזען.

ס א ל נ ע ס : אזוי ?

ה י ל ד א : וואָרום איהר דארפט וויסען, אַז איך האָב שוין
אויסגעבראכט מיינ גאנץ געלד.

ס א ל נ ע ס : (לאַכט) הייסט עס, ניט קיין געלד און ניט
קיין קאָסטען !

ה י ל ד א : ניט דאָס און ניט יענעס. אָבער איצט מאַכט
דאָס מיר ניט אויס.

ס א ל נ ע ס : זעהט איהר, פאַר ד אָ ס געפעלט איהר מיר
גראָד.

ה י ל ד א : נור פאַר דאָט ?

ס א ל נ ע ס : פאר דאָס צווישען אנדערעס. (זעצט זיך אין
 לעהנשמוהל) אייער פאָטער לעבט נאָך ?
 ה י ל ד א : יא, מיין פאָטער לעבט.
 ס א ל נ ע ס : דענקט איהר פיליכט, דאָ צו שטודירען ?
 ה י ל ד א : ניין, דאָס איז מיר קיין מאָל אויפ'ן געדאנק
 ניט געקומען.
 ס א ל נ ע ס : אָבער, איהר פערבלייבט דאָ פאר אַ לענגערע
 צייט, האָף איך.
 ה י ל ד א : דאָס איז געווענדט אָן געוויסע אומשטענדען.
 (זי זיצט אַ וויילע, שאַקעלט זיך און קוקט אויף איהם האַלב ערנסט,
 האַלב מיט אַ פערבאָרגענעם שמויכעל. דאָן נעהמט זי אַרונטער איהר הי-
 טעלע און לעגט עס אויפ'ן טיש לעבען זיך). הערר סאָלנעס !
 ס א ל נ ע ס : יא ?
 ה י ל ד א : האָט איהר זעהר אַ שלעכטען זכרון ?
 ס א ל נ ע ס : אַ שלעכטען זכרון ? ניין, דאכט זיך אַז ניט.
 ה י ל ד א : איז פאר וואָס זאָגט איהר מיר נאָר ניט וועגען
 דעם וואָס האָט פאַסירט דאָרט אויבען ?
 ס א ל נ ע ס : (פאר אַן אויגענבליק איבעראַשט) דאָרט אין
 לייסענזשער ? (גלויבגילטיג) מיר דאכט, עס איז ניטאָ פיעל, וואָס
 צו זאָגען וועגען דעם.
 ה י ל ד א : (קוקט אויף איהם מיט אַ פאָרוואַרף) ווי קענט
 איהר דאָס זאָגען ?
 ס א ל נ ע ס : נו, דאָן רעדט איהר צו מיר וועגען
 דעם.
 ה י ל ד א : ווען דער טורעם איז פערטיג געוואָרען, האָבען
 מיר געהאַט אַ גרויסען יום־טוב אין שטאָרט.
 ס א ל נ ע ס : יא, יענעם טאָג וועל איך ניט אזוי גיך
 פערגעסען.
 ה י ל ד א : (לאַכט) ניין ? דאָס איז זעהר שעהן פון אייך.
 ס א ל נ ע ס : שעהן ?
 ה י ל ד א : ביי דער קירך איז דאָן געווען מוזיק — און

פיעלע, פיעלע הונדערטער מענשען. מיר, די שוהל־מידלעך זיינען
געוועזען געקליידעט אין ווייסען; און מיר האָבען אַלע געטראָגען
פּאָהנען.

ס אַ ל נ ע ס : אָה יא, די פּאָהנען געדענק איך גוט!
ה י ל א : דאן זייט איהר אַרױפגעשטיגען אויף דעם ברע-
טער־געשטעל, גלייך צום סאַמע שפיץ; איהר האָט מיט זיך גע-
האַט אַ גרויסען קראַנץ; און איהר האָט איהם אויפגעהאַנגען
העט אויבען אויפ'ן וועטערפּאָהן.

ס אַ ל נ ע ס : (שלאָגט איהר קורץ איבער) אין יענע צייטען
פּלעג איך דאָס אימער טאָן. עס איז אַן אַלטער מנהג.
ה י ל א : עס איז געווען אזוי וואונדערבאר שפּאַנענד צו
שמעהן אונטען און אַרױפצוקוקען צו אייך. שטעלט זיך פּאָר ווען
ער פּאַלט אַרונטער! ער — דער בױמייסטער אַליין!

ס אַ ל נ ע ס : (אזוי ווי ער וואָלט ניט וועלען זי זאָל רעדען
וועגען דעם) יא, יא, דאָס האָט אויך לייכט געקענט פּאַסירען. וואָ-
רום איינע פון יענע אין ווייסען אָנגעטאַנענע קליינענקע טייפּלען —
זי האָט זיך אזוי ווילד בענומען און האָט צו מיר אזוי אַרױפגע-
שריען —

ה י ל א : (שטראַהלענדיג מיט פּערגגיגען) „עס לעבע דער
בױמייסטער סאַלנעס“, יא!

ס אַ ל נ ע ס : — און זי האָט אזוי געמאכט מיט איהר פּאָהן
היין און צוריק — אז דער קאַפּ האָט זיך מיר שיער ניט פּערדרעהט,
קוקענדיג דערויף.

ה י ל א : (שטילער און ערנסט) יענער קליינענקער טייפּעל
— דאָס בין איך געווען.

ס אַ ל נ ע ס : (קוקט זיך איין אין איהר) איצט בין איך זי-
כער דעריין. דאָס האָט א י ה ר טאַקע געמוזט זיין.

ה י ל א : (וויעדער לעבשאפט) אָה, עס אז געווען אזוי שפּאַ-
נענד! איך האָב מיר ניט געקענט גלױבען, אז אין דער גאַנצער
וועלט איז דאָ אַ בױמייסטער, וועלכער זאָל קענען בויען אזאַ אונ-
געהייער הויכען טורעם. און דאָן אז איהר זאָלט אַליין שמעהן

אויפ'ן אלערהעכסטען שפיץ ! א ווירקליכער לעבעדיגער מענש !
און עם זאָל אייך גאַרניט שווינדלען ! דאָס האָט אייגענטליך גע-
מאַכט, אז עם זאָל — אז עם זאָל א צווייטען שווינדלען צו דענקען
וועגען דעם.

ס אָל נ ע ס : ווי קענט איהר זיין אזוי זיכער, אז מיר האָט
ניט — ?

ה י ל ד א : (צוריקווייזענדיג דעם געדאַנק) אָה ניין ! געוויס
ניט ! דאָס האָב איך געפיהלט. ווייל, זאָנסט וואָלט איהר ניט
געקענט שטעהן אויבען און זינגען.

ס אָל נ ע ס : (קוקט אויף איהר פערוואונדערט) זינגען ? האָב
אייך געזונגען ?

ה י ל ד א : יא, איך קלער עפעס אזוי.

ס אָל נ ע ס : (שאַקעלט מיט'ן קאָפּ) איך האָב קיין מאָל
אין מיין לעבען קיין איין טאָן ניט געזונגען.

ה י ל ד א : יא, איהר האָט דאן געזונגען, עם האָט זיך גע-
הערט ווי האַרפען אין דער לופט.

ס אָל נ ע ס : (נאָכדענקענדיג) עם איז עפעס זעהר וואונ-
דערבאר — די גאַנצע געשיכטע.

ה י ל ד א : (בלויבט שטיל אַ וויילע, קוקט אויף איהם און
זאָגט שטיל) אָבער דאן — נאכהער — דאן האָט פאַסירט דאָס וויכ-
מיגסטע.

ס אָל נ ע ס : דאָס וויכטיגסטע ?

ה י ל ד א : (לעבהאַפט) יא, אָן דעם דאַרף איך אייך געוויס
ניט דערמאָנען ?

ס אָל נ ע ס : אָ, יא, דערמאָנט מיך אָן ד ע ס אויך
אַביסעל.

ה י ל ד א : געדענקט איהר ניט אז מען האָט צו אייער
עהרע געגעבען אַ גרויסאַרטיגען מאָלצייט אין קלוב ?

ס אָל נ ע ס : יא, געוויס. עם האָט געמוזט זיין דעם זעל-
בען נאָכמיטאָג, ווייל דעם צווייטען פריהמאָרגען בין איך פון דאָרט
אוועקגעפאָהרען.

ה י ל ד א : און פון קלוב זיינט איהר געווען געלאָדען צו
אונז אויפ'ן אָבענד.

ס אָ ל נ ע ס : גאַנץ ריכטיג, פּרוילין וואַנגעל. עס איז
מערקווירדיג, ווי גוט איהר געדענקט די אַלע קלייניגקייטען.

ה י ל ד א : קלייניגקייטען! דאָס געפעלט מיר! איז דאָס
אפשר אויך אַ קלייניגקייט, וואָס איך בין געווען אַ ל י י ן אין
צימער ווען איהר זייט געקומען?

ס אָ ל נ ע ס : זייט איהר געווען אליין?

ה י ל ד א : (ניט ענטפּערענדיג) איהר האָט מיך ד א ן
ניט גערופּען, קליינעקער טיפּעלע.

ס אָ ל נ ע ס : ניין, איך האָב אַז ניט.

ה י ל ד א : איהר האָט געזאָגט אַז איך בין וואונדערשעהן
אין מיין ווייס קלייד און, אַז איך זעה אױס ווי אַ קליינע פּרינ-
צעסין.

ס אָ ל נ ע ס : געוויס האָט איהר טאקע אזוי אויסגעזעהן,
פּרוילין וואַנגעל. — און דערצו נאָך האָב איך זיך געפיהלט אזוי
ליכט און פּריי יענעם טאָג —

ה י ל ד א : און דאן האָט איהר געזאָגט, אַז ווען איך וועל
אויסוואקסען, וועל איך זיין א י י ע ר פּרינצעסין.

ס אָ ל נ ע ס : (לאַכט אַביסעל) ע, ע, — ד אָ ס האָב איך
אויך געזאָגט?

ה י ל ד א : יא, יא, איהר האָט דאָס געזאָגט. און ווען איך
האָב געפרעגט ווי לאַנג איך וועל דאַרפּען וואַרטען, האָט איהר
מיר געענטפּערט אַז איהר וועט צוריקקומען אין צעהן יאָהר ארום,
ווי אַ נישט-גוטער, און איהר וועט מיך אוועקפיהרען — אין שפּאַנ-
יען אָדער עפעס אַן אנדער לאַנד. און דאָרט, האָט איהר מיר פּער-
שפּראַכען צו קויפּען אַ קעניגרייך.

ס אָ ל נ ע ס : (ווי פּריהער) יע, נאָך אַ גוטען מיטאָג איז
מען געוועהנליך זעהר פּרייגעביג אין געלט אנגעלעגענהייטען. אָבער
האָב איך דאָס טאקע אַלעס געזאָגט?

ה י ל ד א : (לאכט צו זיך אליין) יא, און איהר האָט מיר
אפילו געזאָגט ווי דאָס קעניגרייך וועט הייסען.

ס אָ ל נ ע ס : נו, ווי ? —

ה י ל ד א : עם האָט געדארפט הייסען דאָס קעניגרייך פון
אפעלסיניע.

ס אָ ל נ ע ס : נו, דאָס איז אַ גאנץ אַפעטיטנער נאָמען.

ה י ל ד א : מיר איז עם גאָרניט געווען געפעלען ; עם האָט
אויסגעזעהן, ווי איהר ווילט זיך איבער מיר נור לוסטיג מאכען.

ס אָ ל נ ע ס : געוויס איז דאָס ניט געווען מיין אבזיכט.

ה י ל ד א : ניין, איך האָף אז ניט, נעהמענדיג אין אנבע-
טראַכט וואָס איהר האָט נאָכהער געטאָן —

ס אָ ל נ ע ס : וואָס האָב איך דען, אום גאָטעס ווילען, נאָכ-
הער געטאָן ?

ה י ל ד א : נו, מעהר פעהלט ניט, נאָר איהר זאָלט דאָס
אויף האָבען פערגעסען ! מיר דאַכט, אַזא זאך מוז מען, ניט
ווילענדיג, געדענקען.

ס אָ ל נ ע ס : גיט מיר נור עפעס אַ סמן זיך צו דערמאָהנען,
אפשר דאן —

ה י ל ד א : (קוקט זיך איין אין איהם) איהר זייט צוגעגאנגען
און האָט מיך געקושט, בוימיסטער.

ס אָ ל נ ע ס : (הויבט זיך אויף פון שטוהל מיט אַן אָפען מויל)
א י ד י ה אָב עם געטאָן ?

ה י ל ד א : נו, געוויס. איהר האָט מיך אָנגענומען מיט
ביידע הענר, און האָט צוריקגעבויגען מיין קאָפּ, און האָט מיך גע-
קושט — פיעלע מאָל.

ס אָ ל נ ע ס : נו, ווירקליך, ליעבע פרויליין וואנגעל — !

ה י ל ד א : (הויבט זיך אויף) איהר מיינט דאָך דאָס ניט
צו לייקענען ?

ס אָ ל נ ע ס : יא, איך לייקען דאָס ענטשיעדען !

ה י ל ד א : (קוקט אויף איהם מיט פעראַכטונג) אַה, אזוי !
(זי קעהרט זיך אָב און געהט לאַנגזאַם צום אויווען, וואו זי בלייבט

שמעון אונבעוועגליך, איהר געזיכט אָבגעקעהרט פון איהם און די הענד
פערלעגט אויף הינטען. א קורצע פאָזיע.)

ס אָ ל נ ע ס : (געקט צו צו איהר פאָרויכטיג פון הינטען) פריי-
ליין וואַנגעל!

ה י ל ד א : (בלויבט שמיל, און אונבעוועגליך).
ס אָ ל נ ע ס : שמעהט ניט ווי אַ סטאַטוע. אייך האָט זיך
דאָס אלעס געמוזט חלומ'ען, (לעגט זיין האַנד אויף איהר ארעם)
הערט מיך אַויס —

ה י ל ד א : (מאַכט אַן אונגעדולדיגע בעוועגונג מיט'ן ארעם).
ס אָ ל נ ע ס : (ווי עס וואָלט איהם פלוצלונג אַריין עפעס אַ
געדאַנק) אָבער — ! וואָרט אַ וויילע ! עס שמעקט עפעס הינטער
דעם אַלעס... גלויבט מיר !

ה י ל ד א : (ריהרט זיך ניט).
ס אָ ל נ ע ס : (שמיל, נור מיט נאַכדרוק אין די ווערטער) איך
האָב דאָס אלעס געמוזט ט ר אַ כ ט ע ן. איך האָב עס געמוזט
ו ו ע ל ע ן — פ ע ר ל אַ נ ג ע ן — האָב געמוזט ל ו ס ט ה אָ -
ב ע ן עס צו טאָן. און דאָן — איז עס ניט מעגליך אז דאָס איז די
ריכטיגע ערקלערונג ?

ה י ל ד א : (שווייגט נאָך אַלין).
ס אָ ל נ ע ס : (אונגעדולדיג) נו, צום טייפּעל — דאָן, ה אָ ב
א י ך דאָס געטאָן !

ה י ל ד א : (קעהרט אום איהר קאָפּ אַביסעל און קוקט ניט אויף
איהם) הייסט עס, איהר ניט עס ענדליך צו ?

ס אָ ל נ ע ס : יא, אַלעס וואָס איהר ווילט.
ה י ל ד א : אז איהר האָט מיך ארוםגענומען ?

ס אָ ל נ ע ס : אַה, יאָ !
ה י ל ד א : און מיר דעם קאָפּ צוריקגעבויגען ?

ס אָ ל נ ע ס : זעהר ווייט צוריק.
ה י ל ד א : און מיך געקושט ?

ס אָ ל נ ע ס : יאָ, געוויס.
ה י ל ד א : פיעל מאָל.

ס א ל נ ע ס : ווי פיעל איהר ווילט נור אליין.
 ה י ל ד א : (קעהרט זיך שנעל אום צו איהם און האָט וויעדער
 דעם שטראַהלענדען אויסדרוק פון גליק אין איהרע אויגען) נו, זעהט
 איהר, איך האָב עם דאָך פון אייך ארויסגעקראָגען.
 ס א ל נ ע ס : (מיט אַ לייכטען שמויכעל) יא, דענקט נור
 — איך זאָל אזא זאָך פערגעסען!
 ה י ל ד א : (וויעדער אַביסעל אָנגעבלאָזען, טרעט פון איהם אָב)
 אַה, איהר האָט, וואהרשיינליך, פיעלע געקושט אין אייער לעבען.
 ס א ל נ ע ס : ניין, דאָס מוזט איהר וועגען מיר ניט
 דענקען.

(הילרדא זעצט זיך אין לעהנשטוהל.)

ס א ל נ ע ס : (בלויבט שמעחן אָנגעשפּאַרט אָן שאַקעל-שטוהל
 און קוקט אויף איהר אויפּמערקזאָם) פריילין וואַנגעל?
 ה י ל ד א : יא?

ס א ל נ ע ס : ווי אזוי איז דאָס געוועזען? וואָס
 איז פון דעם אַלעמען ארויסגעקומען — צווישען אונז ביידע, מין
 איך?

ה י ל ד א : ווייטער איז גאָרניט ארויסגעקומען. איהר
 ווייסט דאָס גאָנץ גוט. ווייל דאן זיינען די אנדערע געסט געקור-
 מען — און דאן — עט!

ס א ל נ ע ס : ריכטיג! די אנדערע זיינען געקומען. דענקט
 נור, אז דאָס האָב איך אויך פערגעסען!

ה י ל ד א : אַה, איהר האָט אין דער ווירקליכקייט גאָרניט
 פערגעסען; איהר שעהמט זיך נור אַביסעל; איך בין זיכער,
 אַז אַזעלכע זאָכען פערגעסט מען ניט.

ס א ל נ ע ס : ניין, דאָס קען מען זיך פאַרשטעלען.
 ה י ל ד א : (קוקט אויף איהם, וויעדער לעכהאַפט) פיעלייכט
 האָט איהר אויך פערגעסען אין וואָס פאַר אַ טאָג דאָס איז גע-
 שעהן?

ס א ל נ ע ס : אין וואָס פאַר אַ טאָג?

ה י ל ד א : יא, אין וואָס פאַר אַ טאָג האָט איהר אויפֿ-
געהאַנגען דעם קראַנץ אויפֿ'ן טורעם ? אָה ? זאָגט שנעל !
ס אָ ל נ ע ס : הם — נאָט ווייסט, דעם דאטום האָב איך
פּערגעסען. איך ווייס נור, אז דאָס איז געווען פאַר צעהן יאָהרען,
אזוי אַרום הערבסט.
ה י ל ד א : (שאַקעלט עמליכע מאָל לאַנגזאַם מיט'ן קאָפּ). דאָס
האָט פאַסירט פאַר צעהן יאָהרען — דעם ניינצעהנטען סעפֿ-
טעמבער.

ס אָ ל נ ע ס : יא, עס האָט געמוזט זיין אַרום יענער צייט.
אזוי — אזוי, דאָס גערענקט איהר אויך ! (בלויבט שטיל אַ וויילע)
אָבער ווארט נור — ! געוויס — היינט האָבען מיר אויך דעם
ניינצעהנטען סעפטעמבער.

ה י ל ד א : יא, און די צעהן יאָהר זיינען אַריבער. און
איהר זייט ניט געקומען, ווי איהר האָט מיר פּערשפּראַכען.
ס אָ ל נ ע ס : וואָס איך האָב אייך פּערשפּראַכען ? איהר
מוזט מיינען, ווי איך האָב אייך אָנגעשראָקען ?
ה י ל ד א : איך האָב דאָס גאָרניט געהאַלטען פאַר אַן אַנ-
שרעקען.

ס אָ ל נ ע ס : נו, דאָן איז עס געווען אַביסעל לוסטיג גע-
מאַכט זיך.

ה י ל ד א : איז דאָס אלעס, וואָס איהר האָט געוואָלט ? זיך
לוסטיג מאַכען איבער מיר ?

ס אָ ל נ ע ס : און פּיעלייכט אום צו האָבען מיט איך אַבי-
סעל שפּאַס. איך קען זיך, כ'לעבען, ניט עראינערען. אָבער עפעס
אזעלכעס האָט עס געמוזט זיין ; ווייל איהר זייט דאָך דאמאלס
נאָך געווען אַ קינד.

ה י ל ד א : אָה, פּיעלייכט בין איך גאָרניט געווען אוא קינד.
גאָר ניט אזא קעצעלע ווי איהר שטעלט זיך פּאָר.

ס אָ ל נ ע ס : (קוקט אויף איהר, פּאַרשענדיג) האָט איהר,
ווירקליך, יי נאנצע צייט ערנסט ערווארטעט, אז איך וועל צוריק-
קומען !

ה י ל ד א : (פערבאָרגט אַ האַלב־רױצענדען שמויבעל) געוויס!
 דאָס האָב איך פון איך ערוואַרטעט.
 ס אָ ל נ ע ס : אז איך וועל צוריקקומען צו איך אהיים און
 איך צונעמען ?
 ה י ל ד א : יא, ווי אַ ניט־גוטער.
 ס אָ ל נ ע ס : און מאכען פון איך אַ פּרינצעסין ?
 ה י ל ד א : דאָס האָט איהר מיר דאָך פּערשפּראַכען.
 ס אָ ל נ ע ס : און איך טאקע געבען אַ קעניגרייך ?
 ה י ל ד א : (קוקט צום באַלקען) וואָרום דען ניט ? עס דאַרף
 גראַד ניט זיין אַ געוועהנליך, ריכטיג קעניגרייך.
 ס אָ ל נ ע ס : ווי דען ? עפעס אנדערס פונקט אזוי גוט ?
 ה י ל ד א : מינדעסטענס אזוי גוט. (קוקט אויף איהם און אוי־
 גענבליק) איך האָב געדענקט, אז אויב איהר קענט בויען די העכסטע
 קירכען־טורעמס אין דער וועלט, וועט איהר דאָך געוויס קענען
 מאַכען עפעס אַ מין קעניגרייך.
 ס אָ ל נ ע ס : (שאַקעלט מיט'ן קאָפּ) איך פּערשטעה איך
 ניט גוט, פּריילין וואַנגעל.
 ה י ל ד א : ווירקליך ניט ? מיר ווייזט דאָס אַלעס אויס
 אזוי איינפאַך.
 ס אָ ל נ ע ס : ניין, איך ווייס ניט, צי איהר מיינט ערנסט,
 וואָס איהר זאָגט, אָדער איהר שפּאַסט עס מיט מיר.
 ה י ל ד א : פּיליכט מאַך איך זיך לוסטיג ? ווי איהר
 דאַן ?
 ס אָ ל נ ע ס : גאַנץ ריכטיג. מיר מאַכען זיך ביידע לויט־
 טיג. (קוקט אויף איהר) שוין לאַנג ווי איהר ווייסט, אז איך בין
 פּערהייראַט ?
 ה י ל ד א : איך האָב אימער געוואוסט. אָבער, ווארום
 פּרעגט איהר דאָס ?
 ס אָ ל נ ע ס : (לויכט) אָה, עס איז מיר גראַד געקומען
 אויפ'ן זינען. (קוקט אויף איהר ערנסט. שטיל) נאָך וואָס זייט איהר
 געקומען ?

ה י ל ד א : ווייל איך וויל מיין קעניגרייך. די צייט איז אויס.

ס א ל נ ע ס : (לאַבט, ניט ווילענדיג) איהר זייט אן אנטיק.
ה י ל ד א : (לוסט'יג) אהער מיין קעניגרייך, בוימיסטער!
(קלאַפּט מיט די פינגער) מיין קעניגרייך ארויף אויפ'ן טיש!

ס א ל נ ע ס : (רוקט געהענטער צו דעם שאַקעל שטוחל און זעצט זיך.) נו, לאַמיר רעדען ערנסט. נאָך וואָס זייט איהר געקור מען? וואָס ווילט איהר דאָ ווירקליך טאָן?

ה י ל ד א : אָה, צוערסט וויל איך ארומנעהן און בעטראכט טען אַלעס וואָס איהר האָט דאָ אויפגעבויט.

ס א ל נ ע ס : דאָס וועט אייך געבען גענוג מאַציאָן.
ה י ל ד א : יא, איך ווייס, איהר האָט זעהר, זעהר פיעל גע- בויט.

ס א ל נ ע ס : ווירקליך — מעהרסטענס אין די לעצטע יאָהרען.

ה י ל ד א : פיעלע קירכען-טורעמס אויף? אונגעהייער הויכע?

ס א ל נ ע ס : ניין, איך בוי ניט מעהר קיין קירכען-טורעמס — קיין קירכען אויך ניט.

ה י ל ד א : וואָס דען בויט איהר איצט?
ס א ל נ ע ס : היימען פאר מענשען.

ה י ל ד א : (נאָכדענקענדיג) וואָלט איהר געקענט בויען אַ קליינעם — אַ קליינענקען קירכען-טורעם איבער די דאָזיגע היימען!
ס א ל נ ע ס : (הויכט זיך אויף) וואָס מיינט איהר דער- מיט?

ה י ל ד א : איך מיין — עטוואָס, וואָס זאָל זיך ערהויבען פריי אין דער לופט. מיט אַ וועטערפאָהן אויף אַ שווינדעלדיגע הויך.
ס א ל נ ע ס : (טראַכט אַביסעל) עס איז אזוי מערקווירדיג, אז איהר זאָלט דאָס זאָגען — ווייל דאָס איז וואָס איך וואָלט טאָקע אים ליעבסטען געמאכט.

ה י ל ד א : (אונגעדולדיג) ווארום זשע טהוט איהר עס ניט?

ס א ל נ ע ס : (שאקעלט מיט'ן קאפ) ניין, די מענשען ווילען

עס ניט.

ה י ל ד א : דענקט נור — ז י י ווילען עס ניט !

ס א ל נ ע ס : (לייכטער) נור יעצט בוי איך א נייע היים

פאר זיך אליין — אָט דאָ אַנטקעגען.

ה י ל ד א : פאר זיך אליין ?

ס א ל נ ע ס : יא, עס איז כמעט געענדיגט. און אויף דעם

הויז איז פאראן א טורעם.

ה י ל ד א : א הויכער טורעם.

ס א ל נ ע ס : יא.

ה י ל ד ע : זעהר הויך ?

ס א ל נ ע ס : מען וועט געוויס זאגען, אז ס'איז צו הויך,

וועניגסטענס פאר א וואָהנונג.

ה י ל ד א : מאָרגען, גלייך אין דער פריה געה איך דאָס

בעטראכטען.

ס א ל נ ע ס : (זיצט מיט דער האַנד אונטערשפּאַרענדיג דאָס

געזיכט און בעטראַכט זי) זאָגט מיר, פּריילין וואַנגעל, וואָס איז אייער

נאָמען, אייער פּאַרנאָמען, מיין איך ?

ה י ל ד א : נו, הילדא.

ס א ל נ ע ס : (ווי פריהער) הילדא ? הא ?

ה י ל ד א : געדרינקט איהר דאָס ניט ? איהר אליין

האָט מיך גערופען הילדא, יענעם טאָג, ווען איהר האָט זיך שלעכט

בענומען.

ס א ל נ ע ס : אזוי ?

ה י ל ד א : נור דאן האָט איהר געזאָגט „ק ל י י נ ע

ה י ל ד א“ און מיר איז עס ניט געווען געפעלען.

ס א ל נ ע ס : אזוי, אייך איז דאָס ניט געווען געפעלען, פריי-

ליין הילדא ?

ה י ל ד א : ניין, ניט ביי אַזאַ געלעגענהייט. אָבער —

„פּרינצעסין הילדא“ — דאָס, דענק איך, וועט קלינגען גאנץ שעהן.

ס א ל נ ע ס : געוויס, פרינצעסין הילדא פון — פון — ווי
 האָט געהייסען דאָס קעניגרייך ?
 ה י ל ד א : טפו! איך וויל גאָר ניט האָבען צו טאָן מיט
 י ע נ ע ס נאָרישען קעניגרייך. איך וויל גאָר אַן אַנדער מין
 קעניגרייך !
 ס א ל נ ע ס : (שפארט זיך אָן אין שמוהל און קוקט נאָך אַלץ
 אויף איהר) דאָס איז זאָנדערבאר. וואָס מעהר איך דענק וועגען
 דעם, אַלץ מעהר צייגט זיך מיר אויס, אַז איך בין אַרומגעגאַנגען
 די אַלע יאָהרען, פּלאַגענדיג זיך מיט — ה'ם —
 ה י ל ד א : מיט וואָס ?
 ס א ל נ ע ס : מיט דער אנשטרענגונג זיך אָן עטוואָס צו
 דערמאַנען — עפעס אַן איבערגעלעכטע זאך, וואָס איך האָב
 וואַהרשיינליך פּערגעסען. נור איך האָב קיין מאָל ניט געהאט
 דעם קלענסטען בעגריף, וואָס דאָס איז אזוינס געוועזען.
 ה י ל ד א : איהר וואָלט געדארפט מאַכען אַ קניפעל אין
 אייער טאַשענטוך, בוימיסמער.
 ס א ל נ ע ס : דאן וואָלט איך געדארפט ברעכען דעם קאַפּ
 אויסצוגעפונען, וואָס דער קניפעל מיינט.
 ה י ל ד א : אָה, יא, עס זיינען, וואַהרשיינליך פאַראַנען
 אַזעלכע מינים נישט-גוטע אויך אויף דער וועלט.
 ס א ל נ ע ס : (הויבט זיך לאַנגזאַם אויף) עס איז אַ גרויס
 גליק, וואָס איהר זייט איצט געקומען.
 ה י ל ד א : (קוקט טיעף און זיינע אויגען) א י ז ע ס אַ
 גליק !
 ס א ל נ ע ס : ווייל איך בין דאָ געווען אזוי עלענד און האָב
 אויף אַלעס געקוקט אזוי הילפלאָז. (שטילער) איך מוז אייך זאָגען,
 איך האָב זיך אָנגעהויבען אזוי צו שרעקען — זיך מורא'דיג צו
 שרעקען פאַר דער יונגענד.
 ה י ל ד א : (אַביסעל מיט פּערדרוס) עט ! — פאַר דער יו-
 גענד דאַרפט איהר זיך גאָרניט שרעקען !
 ס א ל נ ע ס : דאָך ! דאָך ! גראָד פאַר א י ה ר. אַט

דערפאר טאקע האָב איך זיך אזוי אָבגעשלאָסען און פערשפארט.
(געוויינטליך) איך זאָג אייך, די יוגענד וועט אַמאָל קומען און
דונערען ביי מיין טיר! און זיי וועלען זי אויפברעכען!

ה י ל ד א : דאן, דענק איך, וואָלט איהר געדארפט געהן
און עפענען די טיר פאר דער יוגענד.

ס אָ ל נ ע ס : עפענען די טיר ?

ה י ל ד א : נו, יא. לאַזט זיי אריינקומען צו אייך אויף אַ
פריינדליכען אופן.

ס אָ ל נ ע ס : ניין, ניין, ניין! די יוגענד — פערשמעהט
איהר מיך, דאָס איז די אָברעכענונג. זי קומט, ווי אונטער אַ
נייעם באַנער אָנצוקינדיגען אז די ראָד פון מזל האָט זיך אומ-
גערעהט.

ה י ל ד א : (תויבט זיך אויף, קוקט אויף איהם און זאָגט צו-
נויפציהענדיג די ליפען) קען א יך אייך נוצליך זיין, בוימייסטער ?

ס אָ ל נ ע ס : יא, איהר געוויס! ווייל איהר קומט, דאכט
זיך אויך אונטער א נייעם באַנער. יוגענד געגען יוגענד —

ד ר ה ע ר ד ע ל : (קומט אַרײַן דורכ'ן פאַרדערצימער) ווי,
איהר און פרייליך וואַנגעל זייט נאָך אַלץ דאָ ?

ס אָ ל נ ע ס : יא. מיר האָבען געהאַט אונגענדליך פיעל,
וועגען וואָס צו רעדען.

ה י ל ד א : אי אלטעס, אי נייעס.

ה ע ר ד ע ל : ווירקליך ?

ה י ל ד א : עס איז געווען זעהר אַמײַזאַנט. דער בוימייס-
טער האָט אזא וואַנדערבארען זכרון. ער געדענקט יעדע קליי-
ניגקייט.

פ ר ו י ס אָ ל נ ע ס : (קומט אַרײַן פון דער טיר רעכטס)
פרייליך וואַנגעל, אייער צימער איז שוין פאַרטיג פאר אייך.

ה י ל ד א : אָה, ווי גוט איהר זייט צו מיר!

ס אָ ל נ ע ס : (צו פרוי סאַלעס) דאָס קינדער-צימער ?

פ ר ו י ס אָ ל נ ע ס : יא, דאָס מיטעלסטע. אָבער צו-
ערסט לאָמיר געהן עסען.

ס א ל נ ע ס : (שאַקעלט מיט'ן קאַפּ צו הילדאן) הילדא וועט
 שלאָפּען אין קינדער-צימער.
 פ ר ו י : ס א ל נ ע ס : (קוקט אויף איהם) הילדא ? !
 ס א ל נ ע ס : יא, פריילין וואַנגעל'ס נאָמען איז הילדא.
 איך האָב זי נאָך געקענט אַלס קינד.
 פ ר ו י ס א ל נ ע ס : אזוי גאָר האַלואַרד ? נו קומט,
 דאָס עסען איז אויפ'ן טיש. (זי נעהמט דר. הערדעל'ס אָרעם און געהט
 מיט איהם ארויס רעכטס. הילדע האָט דערווייל צונויפגענומען איהרע
 ריזע זאכען.)
 ה י ל ד א : (מילד און שנעל צו סאַלנעסען) איז עס אמת, וואָס
 איהר האָט געזאָגט ? א י ד ק ע נ א י ד נוצליך זיין ?
 ס א ל נ ע ס : (נעהמט ביי איהר די זאַכען) איהר זייט אקר-
 ראַט די, וועלכע איך האָב אזוי נויטיג געדארפט האָבען.
 ה י ל ד א : (קוקט אויף איהם מיט אַ גליקליכען פּערוואונדער-
 טען בליק און קלאַמערט צונויף די הענט) אַה, גאָט, ווי פּראַכטפאָל! —
 ס א ל נ ע ס : (נייגעריג) וואָס ?
 ה י ל ד א : איצט האָב איך מיין קעניגרייך !
 ס א ל נ ע ס : (ניט ווילענדיג) הילדא — !
 ה י ל ד א : (וויעדער צונויפציהענדיג די ליפּען) כ מ ע ט, —
 האָב איך געוואָלט זאָגען. (זי געהט ארויס רעכטס, סאַלנעס נאָך איהר.)

צווייטער אקט

א שעה פערפוצטער קלוינער זאל אין סאלנעס' הויז. פון הינטען א גלעזערנע טיר וואָס פיהרט צו אַ וועראַנדאָ און צום גאַרטען. רעכטס אַ גרויסער ווינקעל-פענסטער, אויף וועלכען עס שמעהען וואַזאַנעס. אין לינקען ווינקעל אַ וואַנד, געבויט, ווי דאָס פענסטער רעכטס, אין וועל-כער עס איז דאָ אַ טיר, געשפאלירט ווי די וואַנד. פון ביידע זייטען געוועהנליכע טירען. פון פאַרענט רעכטס אַ קאַנסאָל-טיש מיט אַ שפיגעל איבער איהם. אַ רייכע אויסשמעלונג פון בלומען און פלאַנצען. פון פאַרענט לינקס אַ סאָפּאַ מיט אַ טיש און שטוהלען. ווייטער פון הינטען אַ ביכער-שראַנק. פאר דעם ווינקעל-פענסטער אַ קלוינער טיש מיט שמוה-לען. עס איז פריהמאַרגען.

סאלנעס זיצט ביי אַ מישעל, אויף וועלכען עס ליענט ראַנגאַר בראַוויק'ס פאַרטפּאָליאָ אַן אָפּענער. ער בלעמערט די צייכנונגען און בעמראַכט אויבניגע פון זיי גענוי. פרוי סאלנעס געהט שטילערהייד אַרום מיט אַ קלוינעם וואַסער-קאַן און בעשפּריצט די בלומען. זי איז גע-קליידעט אין שוואַרצען ווי פריהער. איהר הוט, מאַנטעל און שירם ליגען אויף אַ שטוהל ביים שפיגעל. סאלנעס טהוט אַ קוק אויף איהר פון צייט צו צייט, ווען זי בעמערקט עס ניט. קיינער פון זיי רעדט ניט קיין וואָרט. קאַיאַ פּאַסלי קומט שטיל אַריין פון דער לינקער טיר.

ס אַ ל נ ע ס : (קעהרט זיך אום און זאָגט צו איהר אין אַ גלויבגילטיגען טאָן) אַך, דאָס זייט איהר ?
ק א י א : איך האָב אייך נור געוואָלט זאָגען, אַז איך בין שוין געקומען.

ס אַ ל נ ע ס : גוט. ראַנגאַר איז שוין אויך דאָ ?
ק א י א : ניין, נאָך ניט. ער האָט געמוזט וואַרטען אַ וויילע אויפ'ן דאָקטאָר. ער קומט אָבער באַלד זיך ערקונדיגען —

ס א ל נ ע ס : וואָס מאַכט דער אַלטער ?
 ק א י א : ניט גוט. ער האָט געבעטען, איהר זאָלט איהם
 ענטשולדיגען, וואָס ער וועט היינטיגען טאָג מוזען בלייבען אין
 דער היים.
 ס א ל נ ע ס : גאַנץ ריכטיג. זאָל ער נור זיך אויסרוהען. און,
 איהר נעהמט זיך צו אייער אַרבייט.
 ק א י א : יא. (זי בלייבט שמעהן אין מיר.) ווילט איהר רעדען
 מיט ראַגנאַרען, ווען ער וועט קומען ?
 ס א ל נ ע ס : ניין. דאַכט זיך, איך האָב איהם גאָר ניט וואָס
 צו זאָגען.
 (קאַיאַ געהט אַוועק אין דער לינקער זייט. סאָלנעס בלעטערט וויי-
 טער אין די צייכנונגען.)
 פ ר ו י ס א ל נ ע ס : (ביי די וואַזאַנעס) ווער ווייס, ער
 וועט אפשר איצטער אויך שטאַרבען ?
 ס א ל נ ע ס : (קוקט איהר אָן) אויך ? ווער נאָך דען ?
 פ ר ו י ס א ל נ ע ס : (ניט ענטפערענדיג) יא, יא, קענסט
 זיך פערלאָזען דערויף, האָלואַרד, דער אַלטער בראַוויק וועט אויך
 שטאַרבען. דו וועסט זעהן.
 ס א ל נ ע ס : ליעבע אלינאַ, דענקסטו ניט אַז דו וואָלסט
 געדאַרפט זיך דורכגעהן אַביסעל שפאַצירען ?
 פ ר ו י ס א ל נ ע ס : יא, איך דענק אַז איך דאַרף טאַקע.
 (זי פאַרעט זיך ווייטער מיט די בלומען.)
 ס א ל נ ע ס : (איינגעבויגען איבער די צייכנונגען) זי
 שלאַפט נאָך ?
 פ ר ו י ס א ל נ ע ס : (קוקט איהם אָן) דו זיצסט דאָ און
 קלערסט עם אַלץ וועגען פרייליין וואַנגעל ?
 ס א ל נ ע ס : (גלויבגילטיג) זי איז מיר גראַד, צופעליג,
 געקומען אויף די געדאַנקען.
 פ ר ו י ס א ל נ ע ס : פרייליין וואַנגעל איז שוין לאַנג
 אויפגעשטאַנען.
 ס א ל נ ע ס : אַזוי ?

פ ר ו י ס א ל נ ע ס : ווען איך בין אריינגעגאנגען זי זעהן,
איז זי געווען פערנומען איינאָרדנענדיג איהרע זאכען.. (זי שמעלט
זיך ביים שפיגעל און הויבט אָן לאַנגזאַם אָנמאַן דעם הוט).

ס א ל נ ע ס : (נאָך אַ קורצער פּאַוּזע) ענדלִיך איז אונז דאָך
צונויף געקומען איינס פון אונזערע קינדער־צימער, אַלינאַ.

פ ר ו י ס א ל נ ע ס : יא, ס'איז צונויף געקומען.

ס א ל נ ע ס : מיר דאַכט עס איז אַליץ בעסער, איידער זיי
וואָלען אינגאַנצען שטעהן פּוסט.

פ ר ו י ס א ל נ ע ס : די דאָזיגע פּוסטקייט איז שרעק־
ליך. דאָס איז אמת.

ס א ל נ ע ס : (פערמאכט די פּאַרשפּאַליא מיט די צייכונגען,
שמעט אויף און געהט צו צו איהר) דו וועסט זעהן, אַלינאַ, אַז נאָך
דעם וועט אונז זיין אַ סך בעסער. עס וועט זיין בעקוועמער. דאָס
לעבען וועט זיין לייכטער — ספּעציעל פאַר די ר .

פ ר ו י ס א ל נ ע ס : (קוקט איהם אָן) נאָך דעם?

ס א ל נ ע ס : יא, גלויב מיר, אַלינאַ —

פ ר ו י ס א ל נ ע ס : דו מיינסט ווייל זי איז דאָ גע־
קומען?

ס א ל נ ע ס : (זיך צוריקהאַלטענדיג) איך מיין, נאַטירליך,
ווען מיר וועלען אריינציהען אין דאָס נייע הויז.

פ ר ו י ס א ל נ ע ס : (נעהמט איהר מאַנטעל) אַה, דו
גלויבסט עס, האַלואַרד? עס וועט דאָן בעסער זיין?

ס א ל נ ע ס : איך קען עס מיר אַנדערס ניט פאַרשטעלען.
און דו דענקסט דען ניט אזוי?

פ ר ו י ס א ל נ ע ס : איך האָף גאָר ניט אויף דאָס נייע
הויז.

ס א ל נ ע ס : (אומעטיג) עס פּערדריסט מיך זעהר ווען
דו זאָגסט עס. וואָרים דו ווייסט דאָך, אַז איך האָב עס הויפטזעכ־
ליך פון דיינעט וועגען געבויט. (ער וויל איהר העלפען אָנמאַן דעם
מאַנטעל.)

פ ר ו י ס א ל נ ע ס : (ווייזט צוריק זיין חילף) דער אמת

איז, אז דו טוסט צופיעל פון מיינעטוועגען.
 ס א ל נ ע ס : (מיט היץ) ניין, ניין, זאָג עס ניט, אַלינאַ! איך
 קען ניט הערען אזעלכע ווערטער פון דיר!
 פ ר ו י ס א ל נ ע ס : נו, אויב אזוי וועל איך דאָס שוין
 מעהר ניט זאָגען, האָלואַרד.
 ס א ל נ ע ס : איך בלייב אָבער ביי מיין מיינונג. דו
 וועסט שוין זעהן ווי פיעל בעסער עס וועט פאר דיר זיין אין דער
 נייער וואוינונג.
 פ ר ו י ס א ל נ ע ס : אַך גאָט — פאַר מיר בעסער! —
 ס א ל נ ע ס : (הויטציג) יא, געוויס! דו קענסט זיין זיכער
 אין דעם! ווייל דאָרטען, פערשטעהסטו, וועט זיין אזוי פיעל, וואָס
 וועט דיר דערמאָנען אָן דיין אייגענער היים...
 פ ר ו י ס א ל נ ע ס : אָן די היים פון מיין פאָטער און
 מוטער — וואָס איז אָבגעברענגט געוואָרען ביז'ן גרונד —
 ס א ל נ ע ס : (שטיל) יא, יא, מיין אַרעמע אַלינאַ, דאָס
 איז פאַר דיר געווען אַ שרעקליכער קלאַפּ.
 פ ר ו י ס א ל נ ע ס : (מיט אַ וויינענדיגער שטימע) דו
 מעגסט בויען וויפיעל דו ווילסט, האָלואַרד — פאַר מיר קענחסט דו
 קיינמאָל קיין ריכטיגע היים ניט אויפבויען!
 ס א ל נ ע ס : (שפּאַנט איבער'ן צימער) נו, אויב אזוי, לאָמיר
 וועגען דעם מעהר ניט רעדען.
 פ ר ו י ס א ל נ ע ס : מיר רעדען וועגען דעם זאָנסט
 אויך קיינמאָל ניט, ווייל דו שטופסט דעם געדאַנק שטענדיג אַוועק
 פון זיך...
 ס א ל נ ע ס : (בלויבט מיט אַמאָל שטעהן און קוקט אויף איהר)
 איך? פאַרוואָס זאָל איך דאָס דען טאָן? אַוועקשטופען דעם
 געדאַנק?
 פ ר ו י ס א ל נ ע ס : אַה, האָלואַרד, איך פערשטעה דיר
 גאַנץ גוט. דו ווילסט מיך שאַנעווען, און געפינען זרועים פאַר
 מיר אויך וויפיעל דו קענסט נור.

ס א ל נ ע ס : (ערשטויגט) פאר דיר! רעדסטו וועגען די ר
וועגען זיך אליין, אלינא?

פ ר ו י ס א ל נ ע ס : נו, יא, וועגען וועמען דען זאל
איך רעדען?

ס א ל נ ע ס : (נישט ווילענדיג צו זיך אליין) נאך ד א מ
האט געפעהלט!

פ ר ו י ס א ל נ ע ס : וועגען דאס אלטע הויז וואלט איך
גארניט געזאגט. איין מאל האט דאס אומגליק געדארפט קומען,
דאן...

ס א ל נ ע ס : דאס האסט דו רעכט. פון קיין אומגליק
אנטלויפט מען ניט, ווי מען זאגט.

פ ר ו י ס א ל נ ע ס : אבער דאס שרעקליכע, וואס איז
ארויסגעקומען, פונ'ם פייער — דאס איז עס! ד א ס, דאס!

ס א ל נ ע ס : (היטציג) ניט טראכט וועגען דעם, אלינא!
פ ר ו י ס א ל נ ע ס : אה, ד א ס איז גראד, וועגען וואס

איך מוז טראכטען. און איצט מוז איך עס טאקע ארויסרעדען
אויך, ווייל איך קען עס שוין מעהר ניט אריבערטראגען! און דאן,
וואס איך קען מיר אליין קיין מאל ניט פערגעבען!...

ס א ל נ ע ס : (שרויט אויס) וואס, דו קענסט די ר ניט
פערגעבען?

פ ר ו י ס א ל נ ע ס : יא, ווארים איך האב דאך געהאט
צווייערליי פליכטען: צו דיר און צו די קינדער. איך האב זיך

געדארפט שטארקען, ניט צוטומעלט ווערן אין שרעק — אדער
פון יסורים, וואס איך האב פערלארען מיין היים. (ברעכט די הענד).
אה, ווען איך וואלט דאס נאך געקענט, האלווארד!

ס א ל נ ע ס : (קומט נעהענטער, געריהרט און טילד) אלינא, דו
מוזט מיר פערשפרעכען, מעהר זיך אין אזויגע געדאנקען ניט אריין

צו לאזען. פערשפרעך דאס מיר!
פ ר ו י ס א ל נ ע ס : דו ליעבער גאט! — פערשפרע-

כען! פערשפרעכען קען מען אלעס...
ס א ל נ ע ס : (ברעכט צוזאמען די הענד און געשט איבערן

צימער) אָה, מען קען פּערצווייפלען! קיין איין שטראַהל פּון דער זון! ניט צום מאָל אַ העלער שיין צו בעלייכטען אונזער היים!
פּרױסאַלנעס: דאָס איז ניט קיין היים, האַל-
וואַרד.

סאַלנעס: אָה, ניין. דאָס איז דער גאַנצער אמת. (מיט אַ שווערען געמיט) און גאָט ווייס, אויב דו האָסט ניט רעכט, אז עס וועט אונז אין דעם נייען הויז אויף ניט בעסער זיין!
פּרױסאַלנעס: עס וועט קיין מאָל ניט בעסער זיין, פּונקט אזוי פּוסט, פּונקט אזוי עלענר, דאָרטען ווי דאָ.
סאַלנעס: (מיט היטץ) אָבער, אום גאָטעס ווילען, צו וואָס האָבען מיר עס געבויט? קענסטו מיר ערקלערען?
פּרױסאַלנעס: ניין, אויף דער פּראַגע מוזט דו אַליין ענטפּערען.

סאַלנעס: (קוקט אויף איהר ערשטוינט) וואָס מיינסטו דו דער מיט, אַלינאַ?
פּרױסאַלנעס: וואָס איך מיין?
סאַלנעס: יא, צום טייפּעל —! דו האָסט עס געזאָגט אזוי מאַדנע — ווי עס וואָלט אין דעם געווען עפעס אַ פּערבאָר-גענער געדאַנק.

פּרױסאַלנעס: ניין, גאָרנישט; דו מענסט זיין זיכער...

סאַלנעס: (קומט צו נעהענטער) אָה, עס איז ניט נעט-היג — איך ווייס וואָס איך ווייס. איך האָב אָפּען מיינע אויגען, און מיינע אויערען, אַלינאַ, קענסטו זיך פּערלאָזען אויף מיר!
פּרױסאַלנעס: וואָס רעדסטו דען? וואָס איז עס אזוינס?
עס אזוינס?

סאַלנעס: (שטעלט זיך קעגען איהר) ווילסטו מיר איינ-ריידען, אז דו געפינסט ניט עפעס אַ פּערבאָרגענעם געדאַנק אין יעדען אונשולדיגען וואַרט, וואָס איך רעד אַרויס?

פּרױסאַלנעס: איך, זאָנסטו דו? איך טו דאָס?
סאַלנעס: (לאַכט) האַת-האַ! עס איז גאָר קיין

וואונדער ניט, אלינא! ווען דו מוזט זיך קוועלען מיט א קראנקען
מאן אין הויז.

פ ר ו י ס א ל נ ע ס : (מיט אנגסט) ק ר א נ ק ? דו ביסט
קראנק, האלואווארד?

ס א ל נ ע ס : (פלאצט ארויס) אָדער מיט א האַלב־פּערריק־
טען מאַן! א משוגענעם מאַן! רוף מיך, ווי דו ווילסט!

פ ר ו י ס א ל נ ע ס : (טאַפּט אָן א שטוהל און זעצט זיך)
האַלואוואַרד — אום גאַטעס ווילען!

ס א ל נ ע ס : אָבער, איהר האָט ביידע א טעות, אי דו,
אי דער דאָקטאָר. ניט דאָס איז די צרה איז, די צרה מיט מיר. (ער שפּאַצירט
אַרום אין צימער. פרוי סאַלנעס קוקט איהם נאָך מיט אנגסט. ענדליך
געקט ער צו צו איהר. רוחיג) אין גרונד גענומען פּעהלט מיר גאָר
נישט.

פ ר ו י ס א ל נ ע ס : ניין, ניט וואָהר? וואָס זשע איז
דאָך מיט דיר?

ס א ל נ ע ס : די צרה איז, וואָס איך פּיהל אָפּט, ווי איך
זינק אַרונטער אונטער דעם שווערען לאַסט פון שולדען...

פ ר ו י ס א ל נ ע ס : שולדען, זאָגסט דו? אָבער דו
ביסט דאָך קיינעם גאָר נישט שולדיג, האַלואוואַרד!

ס א ל נ ע ס : (מולד, מיט געפּיהל) איך בין די ר שול־
דיג אַן אונענדליען חוב — די ר, די ר, אלינא.

פ ר ו י ס א ל נ ע ס : (תּויבט זיך לאַנגזאַם אויף) וואָס
שטעקט הינטער אַלעם דעם? זאָג מיר בעסער גלייך.

ס א ל נ ע ס : עס שטעקט גאָר ניט הינטער דעם. איך
האָב דיר קיין מאָל קיין שלעכטם ניט געטאָן. יעדענפּאלס ניט,
וויסענדיג אָדער ווילענדיג. און דאָך — און דאָך דאַכט מיר, אַז
עפעס אַ שווערע שולד לייענט אויף מיר און בויגט מיך צו דער
ערד.

פ ר ו י ס א ל נ ע ס : א שולד געגען מיר?

ס א ל נ ע ס : הויפטזעכליך געגען דיר.

פ ר ו י ס א ל נ ע ס : אויב אזוי, ביסט דו טאַקע קראַנק,

האַלוואַרד.

ס אַל נעם : (מיט אַ שווערען געמיטה) אַפנים עם מוז אַזוי זיין, אָדער ניט ווי יט דערפון. (ער קוקט אויף דער סיר רעכטס, וועלכע עפענט זיך) אַה, איצט ווערט ליכטיג!
היילדא וואַנגעל : (קומט אַרײַן ; זי האָט אַביסען געענדערט איהר קאַסטיום, דאָס קלייד איז אַראָפּגעלאָזען).
היילדא : גוט מאָרגען, בוי־מייסטער!
ס אַל נעם : (פּערנייגט זיך) האָט איהר גוט געשלאָפּען ?
היילדא : וואונדערבאַר גוט ! ווי אין אַ ווינעל. אַה — איך בין געלעגען און האָב זיך אויסגעצויגען — ווי אַ פּרינצעסין !
ס אַל נעם : (שמייכלט) הייסט עם, ס'איז איך געווען גאַנץ בעקוועם ?
היילדא : איך מײַן עפעס אַזוי.
ס אַל נעם : און איהר האָט וואַהרשיינליך געטרוימט אויך ?
היילדא : געוויס. אָבער דאָס איז געווען שרעקליך.
ס אַל נעם : אַזוי ?
היילדא : יא, דען עם האָט זיך מיר געחלומ'ט אַז איך בין אַראָבגעפאַלען פון אַן אונגעהייער הויכער פּעלזענוואַנד. חלומ'ט זיך אייך קיינמאָל ניט אַזעלכע חלומות ?
ס אַל נעם : אַה, יא. מאַנכעס מאָל...
היילדא : עם איז אַזוי שפּאַנענר — ווען מען פאַלט און פאַלט...
ס אַל נעם : עם פיהלט זיך ווי דאָס בלוט וואָלט ווערען פּערקיהלט.
היילדא : ציהט איהר אַרויף די פים אונטער זיך, ווען איהר פאַלט ?
ס אַל נעם : יא, אַזוי הויך ווי איך קען נור.
היילדא : איך טו עם אויך.
פּרוי ס אַל נעם : (נעהמט איהר שירם) איצט מוז איך

געהן אין שטאָדט, האַלואַרד. (צו הילדען) און איך וועל זעהן איינ-
קויפען פאר א י ד אייניגע זאכען.

ה י ל ד א : (וויל זי ארומנעהמען) אָך, ליעבע, טייערע פרוי
סאָלנעם! איהר זייט ווירקליך צו גוט צו מיר! שרעקליך גוט...

פ ר ו י ס אָ ל נ ע ס : (זיך לויז מאַכענדיג פון איהר) אָה,
דורכאויס ניט. עס איז נישט מעהר ווי מיין פליכט און דאָרום
טו איך עס גערן.

ה י ל ד א : (בעליוודיגט, בלאַזט אָן די ליפען) איבריגענס,
דענק איך, אז איך קען אזוי אויך ארויסגעהן אין גאָס, איצט אז
איך האָב מיין קאָסמיום אַביסעל צורעכט געמאַכט. אָדער איהר
דענקט אז ניט?

פ ר ו י ס אָ ל נ ע ס : דעם אמת זאָגענדיג, דענק איך,
אז מען וואָלט איך אָנגעקוקט אַביסעל.

ה י ל ד א : (מיט פּעראַכטונג) עט! נישט מעהר ווי דאָס?
עס וואָלט מיר נור שפּאַץ געמאַכט.

ס אָ ל נ ע ס : (מיט פּערשטיקטען פּערדרום) יא, אָבער
מענשען קענען זיך נאָך אַרײַננעהמען אין קאָפּ, אז א י ה ר
זייט אויך משוגע.

ה י ל ד א : משוגע? זיינען דען דאָ אין שטאָדט פאַראַנען
אזוי פיעל משוגעים?

ס אָ ל נ ע ס : (ווייזט אויף זיין שטערען) דאָ זעהט איהר
איינעם, יעדענפאַלס.

ה י ל ד א : איהר — הערר סאָלנעם!

פ ר ו י ס אָ ל נ ע ס : אָבער, ליעבער האַלואַרד!

ס אָ ל נ ע ס : האָט איהר דען דאָס נאָך ניט בעמערקט?

ה י ל ד א : ניין, דאָס האָב איך געוויס ניט בעמערקט. (זי
בעדענקט זיך און שמייכעלט) און דאָך — אין איין איינציגען
פונקט פיליכט.

ס אָ ל נ ע ס : נא, דו הערסט, אַלינא?

פ ר ו י ס אָ ל נ ע ס : וואָס איז עס פאַר אַ פונקט, פּריילין
וואַנגעל?

ה י ל ד א : ניין, איך וועל ניט זאָגען.
ס אָ ל נ ע ס : אָה, יא. זאָגט עס!
ה י ל ד א : ניין, א דאַנק אייך, אזוי פּערריקט בין אי יך
ניט.

פ ר ו י ס אָ ל נ ע ס : ווען דו וועסט בלייבען אַליין מיט
פּריילין וואַנגעל, וועט זי דאָס דיר שוין זאָגען, האָלוואַרד.
ס אָ ל נ ע ס : אזוי דענקסט דו ?
פ ר ו י ס אָ ל נ ע ס : יא, געוויס. דו קענסט דאָך זי אזוי
גוט פון פּריהער. נאָך אַלס קינד, זאָגסט דו. (אָב דורך די טיר לינקס.)
ה י ל ד א : (נאָך אַ קלוינער פּאָווע) האָט אייער פּרוי מיך
זע ה ר פּינד ?

ס אָ ל נ ע ס : האָט איהר דען עפעס בעמערקט ?
ה י ל ד א : און איהר אַליין האָט דאָס דען ניט בעמערקט ?
ס אָ ל נ ע ס : (אויסווייכענדיג) אַלינא איז געוואָרען אזוי
שעמעדיג מיט פּרעמדע מענשען די לעצטע פּאָר יאָהר.
ה י ל ד א : ווירקליך ?

ס אָ ל נ ע ס : אָבער ווען איהר וואָלט זי געקענט — זי
איז אזוי פּיין, אזוי טריי, אזוי גוט הערציג.
ה י ל ד א : (אונגעדולדיג) אָבער אויב זי איז דאָס אַלעס,
פאַר וואָס זשע האָט זי אזוי גערעדט פון פליכט ?
ס אָ ל נ ע ס : פון פליכט ?

ה י ל ד א : זי האָט געזאָגט, זי וועט נעהן אין שטאָרט
און מיר עטוואָס קויפּען, ווייל עס איז איהר פ ל י כ ט. אַך, איך
קען ניט ליידען דאָס העסליכע וואָרט פליכט !
ס אָ ל נ ע ס : וואָרום דען ?

ה י ל ד א : עס קלינגט אזוי קאַלט, שאַרף און שטעכעדיג.
פליכט — פליכט — פליכט. דוכט זיך אייך ניט אז עס שטעכט
אייך דורך ?

ס אָ ל נ ע ס : האָב וועגען דעם ניט נאָכגע-
דענקט.

ה י ל ד א : אָבער עס איז דאָך אזוי ! און אויב זי איז

טאקע אזוי גוט — ווי איהר זאגט — צו וואס דארף זי אזוי רעדען?

ה י ל ד א : אָבער, מיין נאָט, ווי דען וואָלט איהר וועלען זי זאָל האָבען געזאָגט?

ה י ל ד א : זי האָט געקענט זאָגען, אז זי טוט עס ווייל איך געפעל איהר זעהר. אונגעפעהר אזוי האָט זי געקענט זאָגען — עפעס אזוינס וואָס וואָלט געווען וואַרעם און הערצליך, פערשטעהט איהר מיך.

ס אָ ל נ ע ס : (קוקט זי אָן) הייסט עס, אָט אזוי האָט איהר עס געוואָלט האָבען?

ה י ל ד א : יא, פונקט אויף א ז א אַרט. (זי געהט אַרום אין צימער, שטעלט זיך אָפּ ביי אַ ביכער־שראַנק און קוקט אויף די ביכער.) איהר האָט אַ סך ביכער!

ס אָ ל נ ע ס : יא, איך האָב מיר איינגעשאַפט אַ היבש ביסעל.

ה י ל ד א : און איהר לעזט זיי טאקע אַלע?

ס אָ ל נ ע ס : אַמאָל פלעג איך עס פרובירען. לעזט איהר?

ה י ל ד א : ניין, קיין מאָל ניט. איך האָב עס אויפגעגעבען.

עס איז אין גאַנצען, מיר דוכט, אַן איבעריגע זאָך.

ס אָ ל נ ע ס : אַקוראַט אזוי פיהל איך אויך וועגען דעם.

ה י ל ד א : (געהט וויעדער אַרום, שטעלט זיך אָב ביים קליינעם

טישעל, עפענט די פאַרטפּאַליע און בלעטערט דאָרט) זיינען דאָס אַלץ

איערע צייכנונגען?

ס אָ ל נ ע ס : ניין. עס האָט זיי געמאַכט אַ יונגערמאַן,

זועלכער אַרבייט ביי מיר.

ה י ל ד א : איינער, וועמען איהר האָט געלערנט?

ס אָ ל נ ע ס : אָה, יא. אָהן צווייפעל האָט ער פון מיר

אויך עטוואָס געלערנט.

ה י ל ד א : (זעצט זיך) דאָן מוז ער זיין זעהר געשיקט, (בער-

טראַכט די צייכנונגען) ניט וואַהר?

ס אָ ל נ ע ס : אָה, ניט שלעכט. פאַר מיין צוועק —

ה י ל ד א : אָה, יא — איך בין זיכער אז ער איז שרעקליך
געשיקט!

ס אָ ל נ ע ס : זעהט איהר דאָס אַרויס פון זיינע צייכונגען?
ה י ל ד א : עט — פון אָט די פאַטשקעריי! אָבער איין
מאָל האָט ער ביי אייך געלערנט, דאָן...

ס אָ ל נ ע ס : אָה, וואָס קעהר זיך אָן צו דעם — זיינען דאָ
פיעלע, וואָס האָבען ביי מיר געלערנט און זיינען דאָך ניט ווייט
אוועק.

ה י ל ד א : (קוקט אויף איהם און שאַקעלט מיט'ן קאָפּ) ניין,
איך קען פאַר קיין פאַל ניט פערשטעהן, ווי איהר קענט זיין אזוי
נאַריש?

ס אָ ל נ ע ס : נאַריש? זעה איך דען אויס אזוי נאַריש?
ה י ל ד א : נו, גאַנץ געוויס. אויב איהר זייט צופריעדען
זיך אָבצוגעבען דערמיט און לערנען אָט די אַלע לייטע...
ס אָ ל נ ע ס : (לויכט אויפכאַפּענדיג זיך) יא, פאַר וואָס דען
ניט?

ה י ל ד א : (שמעהט אויף האַלב לאַכענדיג און האַלב ערנסט)
אָך, ניין, בוימייסטער! צו וואָס נוצט עס? קיינער, אויסער א י י ד,
דאַרף ניט האָבען דאָס רעכט צו בויען. איהר מוזט שמעהן גאַנץ
אַליין! איהר אַליין דאַרפט אַלעס טהאָן. איצט ווייסט איהר שוין?
ס אָ ל נ ע ס : (ניט ווילענדיג) הילדאָ! —

ה י ל ד א נו!

ס אָ ל נ ע ס : ווי אזוי איז דאָס אייך געקומען אויף די
געדאַנקען?

ה י ל ד א : דענקט איהר דען, אז איך בין אזוי שטאַרק
אונגערעכט?

ס אָ ל נ ע ס : ניין. ניט דאָס האָב איך געמיינט. נור איצט
וועל איך אייך עפעס זאָגען.

ה י ל ד א : נו?

ס אָ ל נ ע ס : איך האָב זיך אָהן אָן אויפהער — שטייל
און איינזאַם — אַרומגעטראָגען מיט דיעזען געדאַנק.

ה י ל ד א : נו, דאָס איז, דאָכט מיר, גאַנץ נאַטירליך.
 ס אָ ל נ ע ס : (קוקט אויף איהר פאַרשענד) אפשר האָט
 איהר דאָס שוין בעמערקט?
 ה י ל ד א : ניין, ווירקליך ניט.
 ס אָ ל נ ע ס : אָבער פריהער — ווען איהר האָט געזאָגט,
 אז איהר האָלט מיך פאר עטוואָס צורדעהט? אין איין פונקט,
 האָט איהר געזאָגט...
 ה י ל ד א : אָה, דאָן האָב איך געדענקט וועגען גאָר עפעס
 אַנדערס.
 ס אָ ל נ ע ס : וועגען וואָס אַנדערס?
 ה י ל ד א : איך וועל אייך ניט אויסזאָגען.
 ס אָ ל נ ע ס : (שפאַציערט איבער'ן צימער) ווי איהר ווילט
 זיך. (בלויבט שטעהן ביים פענסטער) קומט אַהער, איך וויל אייך
 עפעס ווייזען.
 ה י ל ד א : (צוקומענדיג) וואָס איז דאָס אזוינס?
 ס אָ ל נ ע ס : איהר זעהט — דאָרט אין גאָרטען — ?
 ה י ל ד א : יא?
 ס אָ ל נ ע ס : (ווייזט מיט'ן פינגער) דאָרט פונקט איבער'ן
 גרויסען שטיינ-פעלד?
 ה י ל ד א : דאָס נייע הויז מיינט איהר?
 ס אָ ל ג ע ס : וואָס האָלט זיך אין בויען, יא. און כמעט
 געענדיגט.
 ה י ל ד א : דאָכט מיר, עס האָט זעהר אַ הויכען טורעם.
 ס אָ ל נ ע ס : דאָס ברעטער-געשטעל איז נאָך ניט אַרונ-
 טערגענומען געוואָרען.
 ה י ל ד א : איז דאָס אייער ניי הויז?
 ט אָ ל נ ע ס : יא.
 ה י ל ד א : דאָס הויז, אין וועלכען איהר וועט באַלד
 אַרײַנצײהען?
 ס אָ ל נ ע ס : יא.

ה י ל ד א : (קוקט אויף איהם) זיינען אין א ג נ ע ם הויז
אויף פארזאנען קינדער-צימערן?
ס א ל נ ע ם : דריי, פונקט ווי דאָ.
ה י ל ד א : און קיינע קינדער?
ס א ל נ ע ם : און עם וועלען שוין קיינמאָל קיין קינדער
ניט זיין.
ה י ל ד א : (האלב שמויכלענדיג) נו, בין איך ניט געווען
גערעכט — ?
ס א ל נ ע ם : אין וואָס — ?
ה י ל ד א : אז איהר זייט דאָך — עטוואָס פערריקט.
ס א ל נ ע ם : וועגען ד ע ם האָט איהר דאָס געטראַכט ?
ה י ל ד א : יא, וועגען די אלע פוסטע קינדער-צימערן,
אין וועלכע איך בין געשלאָפֿען.
ס א ל נ ע ם : (שטילער) מיר ה אָ ב ע ן ג ע ה א ט קינד-
דער — אַלינא און איך.
ה י ל ד א : (קוקט אויף איהם געשפּאַנט) א י ה ר האָט.....?
ס א ל נ ע ם : צוויי קליינע אינגעלעך. זיי זיינען געווען
אין איין עלטער.
ה י ל ד א : א צוויילינג, הייסט עם ?
ס א ל נ ע ם : יא, א צוויילינג. עם איז שוין אין דעם עלף
אַדער צוועלף יאָהר.
ה י ל ד א : פּאַרזיכטיג) און ביידע זיינען — ? איהר האָט,
הייסט עם, ביידע קינדער פערלאָרען ?
ס א ל נ ע ם : (שטיל, בעוועגט) א דריי וואַכען האָבען מיר
זיי געהאַט. אָדער כמעט אזוי פיעל צייט. (פלאַצט אַרויס) אָה, היל-
דא, איך קען איך גאָר ניט זאָגען ווי גוט עם איז פאר מיר, וואָס
איהר זייט געקומען! דען איצט האָב איך ענדליך צו וועמען צו
רעדען!
ה י ל ד א : קענט איהר דען ניט רעדען צו — צו א י ה ר ?
ס א ל נ ע ם : ניט וועגען דעם. ניט אזוי ווי איך וויל

און מוז רעדען. (מיט א שווערען געמיטה) און אויך ניט וועגען
נאך פיעלע אנדערע זאכען.

ה י ל ד א : (מיט אן אונטערדריקטער שטימע) איז דאס אלעס,
וואס איהר האָט געמיינט בעת איהר האָט געזאָגט, אז איהר דארפט
מיד האָבען ?

ס אָ ל נ ע ס : דאָס איז געווען די הויפט־זאך וואָס איך
האָב געמיינט — וועניגסטענס נעכטען. ווייל היינט בין איך שוין
ניט אזוי זיכער — (אונטערברעכט זיך) קומט אַהער און לאָמיר
זיך אוועקזעצען, הילדא. זעצט זיך דאָרט אויפ'ן זאָפּאָ — אזוי
אז איהר זאָלט קענען קוקען אין גאָרטען. (הילדא זעצט זיך אין
א ווינקעל אויפ'ן זאָפּאָ. סאָלנעס ברוינגט צו א שמוהל) ווילט איהר
מיד אויסהערען ?

ה י ל ד א : יא, איך וועל איך זעהר, זעהר גערן אויס־
הערען.

ס אָ ל נ ע ס : (זעצט זיך) אויב אזוי, וועל איך איך אלעס
דערציילען.

ה י ל ד א : איצט קען איך זעהן אי דעם גאָרטען, אי איך,
בוימייסטער. אלזאָ, איצט דערזעהלט. הויבט אָן !

ס אָ ל נ ע ס : (ווייזט אויפ'ן פענסטער) אָט דאָרט אין
דרויסען, אויפ'ן בערגעל — וואו איהר זעהט דאָס נייע הויז —
ה י ל ד א : נו ?

ס אָ ל נ ע ס : דאָרט האָבען מיר, איך און אלינא, גע-
וואוינט די ערשטע יאָהרען נאָך אונזער חתונה. דאָרט אויבען איז
געשטאנען אן אלט הויז, וואָס האָט בעלאַנגט צו איהר מוטער;
מיר האָבען דאָס גע'ירש'נט; און דערצו אויך דעם גאַנצען, גרוי-
סען גאָרטען.

ה י ל ד א : איז אויף יענעם הויז אויך געווען א טורעם ?

ס אָ ל נ ע ס : ניין, אפילו קיין שפור ניט. פון דרויסען האָט
עס אויסגעזעהן ווי א גרויסער, פינסטערער און העסליכער, היל-
צערנער קאסטען; נור אינוועניג איז פון דעסטוועגען געווען גאַנץ
נעט און בעקוועם.

ה י ל ד א : האָט איהר אַרונטערגעריסען די אַלמע גע-
בידע?

ס אָ ל נ ע ס : ניין, עס איז פערברענט געוואָרען.

ה י ל ד א : אינגאנצען?

ס אָ ל נ ע ס : יא.

ה י ל ד א : איז עס פאר אייך געווען אַ גרויסער אונגליק?

ס אָ ל נ ע ס : עס ווענדט זיך, ווי מען קוקט דערויף. אַלס

בוימיסטער האָב איך אין גאַנצען צו פערדאַנקען דעם פייער —

ה י ל ד א : נו, נור — ?

ס אָ ל נ ע ס : עס איז געווען באַלד נאָך דעם ווי די צוויי

אינגעלעך זיינען געבאָרען געוואָרען.

ה י ל ד א : דער אָרעמער צווילינג, יא.

ס אָ ל נ ע ס : זיי זיינען געקומען געזונד און שטאַרק

אויף דער וועלט, און זיי זיינען אַזוי גוט געוואַקסען, אַז מען האָט

עס געקענט מערקען פון טאָג צו טאָג.

ה י ל ד א : קליינע קינדערלעך וואַקסען זעהר שנעל אין

אָנהויב.

ס אָ ל נ ע ס : עס איז געווען דאָס שענסטע ביַלד אין דער

וועלט צו זעהן אַלינאַן ליעגענדיג מיט זיי ביידען אין איהרע

אָרעמס... אָבער דאָן איז געקומען די נאַכט פון דעם פייער...

ה י ל ד א : (געשפּאַנט) וואָס זשע איז געשעהן? זאָגט,

איז אימיצער אומגעקומען?

ס אָ ל נ ע ס : ניין, דאָס ניט. יעדער איז גערעטעט גע-

וואָרען פון הויז...

ה י ל ד א : נו, וואָס קומט ווייטער? —

ס אָ ל נ ע ס : דער שרעק האָט אַלינאַן זעהר ערשיטערט.

דער ליאַרעם, דאָס אַנטלויפען פון הויז, די איילענעס, און דערצו

נאָך די אייזיקאַלטע לופט יענע נאַכט, ווייל מען האָט זיי געמוזט

אַרויסטראָגען אַזוי ווי זיי זיינען געלעגען, אי איהר אי די קינד-

דער —

ה י ל ד א : און זיי האָבען עס ניט אַריבערגעטראָגען?

ס א ל נ ע ס : אָה, ז י י האָבען עס גראד אַריבערגעטראָגען.
נור אַלינאַ האָט בעקומען דאָס פיבער און עס איז אַריין אין די
מילך. זי האָט נור געוואָלט זיי אַליין זויגען. ווייל דאָס איז געווען
איהר פליכט, האָט זי געזאָגט. און אונזערע ביידע אינגעלעך —
זיי — (ער פרעסט צונויף די הענד) זיי — אַה !

ה י ל ד א : זיי האָבען דאָס ניט אַריבערגעטראָגען ?

ס א ל נ ע ס : ניין, דאָס האָבען זיי ניט אַריבערגעטראָגען.
און אַט אזוי האָבען מיר זיי פערלאָרען.

ה י ל ד א : דאָס האָט פאַר אייך געמוזט זיין שרעקליך
שווער.

ס א ל נ ע ס : שווער גענוג פאַר מיר. אָבער צעהן מאָל
שווערער פאַר אַלינאַן (ער פרעסט צונויף די הענד אין איינגעהאַלטענער
אויפֿרעגונג) אָה, אז אזעלכע זאָבען זאָלען טרעפען אויף דער וועלט !
(קורץ און פעסט) פון דעם טאָג אָן וואָס איך האָב זיי פערלאָרען, האָב
איך מעהר קיין האַרץ ניט צו בויען קירכען.

ה י ל ד א : האָט איהר ניט גערן געבויט דעם קירכען-
טורעם ביי אונז אין שטאָדט ?

ס א ל נ ע ס : ניט גערן. איך גערענק, ווי פריי און לייכט
איך האָב געפיהלט ווען דער טורעם איז געווען געענדיגט.

ה י ל ד א : א י ד גערענק דאָס אויך.

ס א ל נ ע ס : און יעצט וועל איך שוין קיין מאָל ניט, —
קיין מאָל ניט בויען עפעס אזעלכעס, ניט קיין קירכען און ניט
קיין קירכען-טורעם.

ה י ל ד א : (שאַקעלט לאַנגזאַם מיט'ן קאַפּ) נור הייזער וואו
מענשען זאָלען וואָהנען.

ס א ל נ ע ס : היימען פאַר מענשען, הילדרא.

ה י ל ד א : אָבער היימען מיט הויכע טורעםס און מיט
שפיצען אויף זיי.

ס א ל נ ע ס : דאָס אים ליעבסטען (געהט איבער אין אַ לייכטען
טאָן) נאָר, ווי איך האָב פריהער געזאָגט, דאָס פיער האָט מיך
אויפגעריכט — אַלס בויםייסטער, מיין איך.

ה י ל ד א : פארוואָס רופט איהר זיך ניט ארכיטעקט, ווי די אנדערע ?

ס אָ ל נ ע ס : איך האָב דערצו ניט קיין גענוג סימטעמאָ טישע בילדונג. דאָס מעהרסטע וואָס איך קען, האָב איך אליין אויסגעפונען.

ה י ל ד א : אָבער טראָץ דעם זייט איהר הויך געשטיגען, בוימיסטער.

ס אָ ל נ ע ס : יע, צו פערדאנקען דעם פייער. כמעט דעם גאנצען נאָרטען האָב איך צוטהיילט אין בוי-פלעצער פאר וויללאַס; און ד אָ ר ט האָב איך געקענט בויען ווי איך האָב געוואָלט. אזוי בין איך זעהר שנעל פאָרווערטס געגאנגען.

ה י ל ד א : (קוקט אויף איהם פאָרשענד) איהר מוזט זיין זעהר א גליקליכער מענש, אז עס געהט אייך אזוי.

ס אָ ל נ ע ס : (פינסטער) גליקליך ? איהר זאָגט עס אויך — ווי אלע אנדערע ?

ה י ל ד א : יא, איך דענק, איהר זייט עס. ווען איהר וואָלט נור קענען אויפהערען דענקען וועגען די צוויי קינדערלעך, דאן ...

ס אָ ל נ ע ס : (לאנגזאָם) די צוויי קינדערלעך — זיי קען איך ניט אזוי גרינג פערגעסען, היילדא.

ה י ל ד א : (עטוואָס אונזיכער) פיהלט איהר נאָך אלץ דעם פערלוסט אזוי שטארק — נאָך אזוי פיעל לאַנגע יאָהרען ?

ס אָ ל נ ע ס : (קוקט זי פעסט אָן, ניט ענטפערענדיג) א גליק-ליכער מענש, האָט איהר געזאָגט.

ה י ל ד א : יא, אָבער זייט איהר דען ניט גליקליך אין אַנדערע הינזיכטען ?

ס אָ ל נ ע ס : (קוקט אלץ אויף איהר) ווען איך האָב אייך דאָס אלעס דערצעהלט וועגען פייער — הם —

ה י ל ד א : נו ?

ס אָ ל נ ע ס : איז ניט געווען דעריין איין ספעציעלער גע-דאַנק, וואָס איז אייך געוואָרען — איך געוואָרען אויפפאלענד ?

ה י ל ד א : (טראכט, און קען ניט דערטראכטען) ניין, וואָס פאַר אַ געדאַנק זאָל דאָס זיין ?

ס אָ ל נ ע ס : (מיט איינגעהאַלטענער בעשאַפונג) נור דורך דעם פייער האָב איך געקענט קומען דערצו צו בויען מענשליכע היימען. בעקוועמע, שעהנע און ליכטיגע היימען, וואו פאָטער און מוטער מיט זייערע מחנות קינדער קענען וואָהנען זיכער און צופריעדען, פיהלענדיג וואָס פאַר אַ גוטע זאך עס איז צו לעבען אויף דער וועלט, און דער עיקר צו געהערען איינער צום צווייטען, ווי אין די גרויסע, אזוי אין די קלענערע אנגעלעגענהייטען.

ה י ל ד א : (מיט הייזן) נו, און איז עס דען ניט אַ גרויס גליק פאַר אייך צו קענען בויען אזעלכע פראַכטפאָלע היימען ?

ס אָ ל נ ע ס : אָבער דער פרייז, הילדא ! דער שרעקליכער פרייז, וואָס איך האָב געמוזט בעצאָהלען, כדי צו קומען דערצו !

ה י ל ד א : אָבער קענט איהר דאָס שוין קיינמאָל ניט פערגעסען ?

ס אָ ל נ ע ס : ניין, כדי צו קענען בויען היימען פאַר אַנ-דערע, האָב איך געמוזט פערלירען — אויף אייביג פערלירען — די האַפנונג צו האָבען אַן אייגענע היים. איך מיינ אַ היים פאַר אַ מחנה קינדערלעך — און פאַר אַ פאָטער און מוטער אויך.

ה י ל ד א : (פאַרויכטיג) אָבער, האָט איהר דאָס דען גע-מוזט טאָן ? און ווי זאָנט איהר, אויף אייביג ?

ס אָ ל נ ע ס : (שאַקעלט לאַנגזאַם מיט'ן קאָפּ) דאָס איז געווען דער פרייז פאַר דעם גליק, וועגען וועלכען מענשען רעדען אזוי פיעל. (אַטהעמט שווער) דאָס גליק — ה'ם — דאָס גליק האָט מען ביליגער ניט געקענט קויפען, הילדא.

ה י ל ד א : (ווי פריהער) אָבער קען דאָס דען ניט נאָך אַ מאָל גוט ווערען.

ס אָ ל נ ע ס : ניין, קיין מאָל ניט. דאָס איז נאָך אַ פאָלגע פון'ם פייער — און פון אַלינאַ'ס קראַנקהייט דערנאָך.

ה י ל ד א : (קוקט אויף איהם מיט אַן אונבעשטימטען אויס-דרוק) און דאָך בויט איהר אַט די קינדער-צימערן ?

ס אָ ל נ ע ס : (ערנסט) האָט איהר קיין מאָל ניט געמערקט,
 הילדא, ווי דאָס אונמעגליכע — רייצט און רופט ?
 ה י ל ד א : (נאָכדענקענדיג) דאָס אונמעגליכע ? (בעלעכט)
 געוויס ! פיהלט איהר אויך אזוי ?
 ס אָ ל נ ע ס : יא, אזוי פיהל איך.
 ה י ל ד א : דאן מוז אין אייך אויך שטעקען עפעס א נישט-
 גוטער.

ס אָ ל נ ע ס : פארוואָס א נישט-גוטער ?
 ה י ל ד א : ווי דען וואָלט א י ה ר דאָס רופען ?
 ס אָ ל נ ע ס : (הויבט זיך אויף) עס קען זיין, אז איהר זייט
 גערעכט. (האָסטיג) אָבער ווי אזוי זאָל איך ניט ווערען א נישט-
 גוטער, אז דיר געהט אזוי אימער — אין אַלעס — אין אַלעס !
 ה י ל ד א : ווי מיינט איהר דאָס ?

ס אָ ל נ ע ס : (שטיל, אינערליך בעוועגט) בעטראכט גוט,
 וואָס איך זאָג אייך, הילדא. אַלעס, אין וואָס איך האָב געהאט
 ערפאָלג, דאָס בויען און שאַפּען — די גאַנצע פּראַכט, זיכערקייט,
 לוסטיגע בעקוועמליכקייט — יא, אפילו ערהאַבענקייט — (פרעסט
 צונױף די הענט) אָה, ווי שרעקליך עס איז צו דענקען וועגען דעם...
 ה י ל ד א : ו ו אָ ס איז אזוי שרעקליך ?

ס אָ ל נ ע ס : וואָס פאַר דאָס אַלעס מוז איך אָבקומען,
 אָבצאַהלען — ניט מיט געלד, נור מיט מענשליכען גליק. און ניט
 נאָר מיט מיין אייגען גליק, נור מיט דעם גליק פון אנדערע מענ-
 שען אויך. יא, יא, איהר זעהט, הילדא ? אָט, דאָס איז דער
 פרייז וואָס מיין גליק האָט מיך געקאָסט — מיך און אנדערע.
 און טאָג איין טאָג אויס מוז איך צוזעהן ווי מען צאָהלט פאַר מיר
 דעם פרייז אויפ'ס ניי. וויעדער און וויעדער — אימער וויעדער !
 ה י ל ד א : (הויבט זיך אויף און קוקט זיך איין אין איהם)
 איצט ווייס איך וועגען וואָס איהר דענקט — וועגען א י ה ר.

ס אָ ל נ ע ס : יא, הויפטזעכליך וועגען אַלינאַן. ווייל
 אַלינאַ — אויך זי האָט געהאַט אַ בערוף אין לעבען, פונקט ווי איך
 האָב געהאַט מיין בערוף. (זיין שטימע ציטערט) אָבער איהר בערוף

האָט געמײנט ווערען צודריקט, צורײבען און פּערניכטעט, כּדי מײנער זאָל קענען זײך דורכרײסען אַ וועג און דערגרײכען דאָס, וואָס זעהט אױס ווי אַ גרױסער זיעג. דען איהר מוזט וויסען, אז אַלינאַ האָט אױך געהאַט אַ טאַלאַנט צו בויען.

ה י ל ד א : זי ? צום בויען ?

ס אָ ל נ ע ס : (שאַקעלט מיט'ן קאַפּ) ניט קײן הײזער און טורעמס, און טורעם־שפּיצען — ניט די אַלע זאַכען מיט וועלכע אײך פּערנעהם זײך...

ה י ל ד א : ו ו אָ ס דען ?

ס אָ ל נ ע ס : (מילד אין בעוועגט) צו בויען קינדערשע נשמה'לעך, הילדראַ. אױפּצובויען קינדערשע נשמה'לעך, פּאַלקאָם באַלאַנד־סירט און אין שעהנע, ערעלע פּאַרמען. זײ זאָלען קענען זײך דער־הױבען און ווערען אױפּריכטיגע דערוואַקסענע מענשליכע נשמות. צו דעם האָט אַלינאַ געהאַט טאַלאַנט. און אָט דאָס אַלעס ליעגט אײצט אונבענוצט און אוננוצבאַר אױף אײביג — קײן שום טובה קומט קײנעם דערפון ניט ארויס — פונקט ווי דער חורבן, וואָס בלײבט נאָך אַ שרפּה.

ה י ל ד א : יא, אָבער ווען אפילו עס איז אזוי —

ס אָ ל נ ע ס : עס איז אזוי ! עס איז ! אײך ווײס עס !

ה י ל ד א : נו, גוט, אָבער יעדענפּאָלס איז עס דאָך ניט אײער שולד.

ס אָ ל נ ע ס : (וואַרפט זײן בליק אױף איהר, און שאַקעלט לאַנג־זאַם מיט'ן קאַפּ) אה, דאָס איז טאַקע די גרױסע, שרעקליכע פּראַגע. דאָס איז דער צווייפּעל, וואָס נאָנט מיך בײטאָג און בײנאַכט.

ה י ל ד א : דאָס ?

ס אָ ל נ ע ס : יא. שטעלט זײך פּאַר, אז עס איז געווען

מײן שולד — אין אַ געוויסען זײנן.

ה י ל ד א : אײער שולד ! דאָס פּײער !

ס אָ ל נ ע ס : אין נאַנצען ; אַלץ מיט אַנאַנדער. און דאָך,

אפּשר — בין אײך טאַקע נאָך ניט שולדיג געווען אין דעם.

ה י ל ד א : (קוקט אויף איהם מיט א פערזאָרגטער מינע) אַך, בוימיסטער — אויב איהר קענט אזוי רעדען, האָב איך מורא, איהר זייט טאקע פאָרט קראַנק.

ס אָ ל נ ע ס : ה'ם — איך גלויב ניט, אז איך וועל ווען עס איז זיין קלאָר אין דעם פונקט.
(ראַגנאַר בראַוויק עפענט פאָרויכטיג די טיר לינקס, הילדא קומט איהם אַנטקעגען).

ר א ג נ א ר : (דערזעהענדיג הילדען) אַך — ענטשולדיגט, הערר סאָלנעס. (מאַכט אַ בעוועגונג צוריק צו געהן.)
ס אָ ל נ ע ס : ניין, ניין, געהט ניט אַוועק. לאַמיר פערטיג ווערען דערמיט.

ר א ג נ א ר : אָה, יא — ווען מיר וואָלטען נור געקענט.
ס אָ ל נ ע ס : ווי איך הער, איז אייער פאָטער ניט בעסער ?
ר א ג נ א ר : מיין פאָטער ווערט וואָס אַ מאָל שוואַכער, און דעריבער בעט איך אייך זעהר און זעהר איהר זאָלט שרייבען אַ פאָר גוטע ווערטער אויף איינעם פון די פלענער ! דער פאָטער זאָל האָבען צו לעזען איידער ער...

ס אָ ל נ ע ס : (האַסטיג) וועגען אייערע צייכנונגען דאַרפט איהר מיט מיר מעהר גאָרניט רעדען !

ר א ג נ א ר : האָט איהר זיי דורכגעקוקט ?

ס אָ ל נ ע ס : יאָ, יאָ, איך האָב דורכגעקוקט.

ר א ג נ א ר : און זיי טויגען ניט ? און א י ד טויג, הייסט עס, אויך ניט ?

ס אָ ל נ ע ס : (אויסמידענדיג אַן ענטפער) בלייבט דאָ ביי מיר, ראַגנאַר. איהר קענט אלעס האָבען, ווי איהר ווילט. און דאָן קענט איהר הייראַטען קאַיאָן און לעבען רוהיג — און אפשר גליקליך אויך, ווער ווייסט ? נור דענקט ניט וועגען בויען אויף אייער אייגענער רעכענונג.

ר א ג נ א ר : נו, נו, דאן מוז איך געהן אהיים און איבער-געבען דעם פאָטער, וואָס איהר האָט געזאָגט — איך האָב איהם

פערשפראַכען דאָס צו טאָן. איז אָט דאָס אַלץ וואָס איך קען זאָגען
מיין פאָטער איידער ער שטאַרבט ?

ס אָ ל נ ע ס : (קעמפּט מיט זיך) אָה, זאָגט איהם — זאָגט
איהם וואָס איהר ווילט — פון מיינעט וועגען. דאָס בעסטע איז
אַבער, איהם גאָרנישט צו זאָגען! (בלאָצט פּלוצלונג אַרויס) איך
ק ע ן אַנדערס ניט האַנדלען, ראַגנאַר !

ר א ג נ א ר : קען איך צוריקנעהמען די צייכנונגען ?
ס אָ ל נ ע ס : יא, נעהמט זיי. געוויס! זיי ליעגען דאָרט
אויפ'ן טיש.

ר א ג נ א ר : (געהט צום טיש) איך דאַנק אייך.
ה י ל ד א : (לעגט איהר האַנד אויף דער פּאַרטפּאַליע) ניין, ניין;
לאָזט זיי דאָ.

ס אָ ל נ ע ס : צו וואָס ?
ה י ל ד א : ווייל איך וויל זיי אויך דורכקוקען.
ס אָ ל נ ע ס : אַבער, איהר ה אָ ט דאָך זיי ... (צו
ראַגנאַרען) נו, לאָזט זיי דאָ.

ר א ג נ א ר : מיט פּערגניגען.
ס אָ ל נ ע ס : און געהט גלייך אהיים צו אייער פאָטער.
ר א ג נ א ר : יא, איך רעכען, אז איך מוז געהן.
ס אָ ל נ ע ס : (ווי פּערצווייפעלט) ראַגנאַר — איהר ט אָ ר ט
ניט פּערלאָנגען פון מיר צו טאָן דאָס, וואָס איך קען ניט! איהר
הערט, ראַגנאַר ? איהר ט אָ ר ט עס ניט!
ר א ג נ א ר : ניין, ניין, ענטשולדיגט — (ער פּערנייגט זיך
און געהט אַרויס דורך די טיר אין ווינקעל).

ה י ל ד א : (זעצט זיך אויף אַ שטוהל ביים שפיגעל. קוקט
בייז אויף סאָלנעסען) דאָס איז געווען זעהר ניט שעהן פון אייער
זייט.

ס אָ ל נ ע ס : איהר דענקט אויך אזוי ?
ה י ל ד א : יע, עס איז געווען שרעקליך מיאום און שלעכט,
און גרויזאם אויך דערצו.

ס אָ ל נ ע ס : אָה, — איהר פּערשטעהט ניט מיין לאַגע.

ה י ל ד א : און דאָך — ניין, איהר דארפט אזוי ניט זיין.

ס אָ ל נ ע ס : איהר האָט אליין ערשט נאָר-וואָס געזאָגט, אז קיינער אויסער מיר דארף ניט האָבען דאָס רעכט צו בויען. ה י ל ד א : זאָוואָס מעג איך זאָגען — אָבער ניט איהר.

ס אָ ל נ ע ס : איך גיכער פון אלע. איך, וועלכער האָב אזוי טייער בעצאָהלט פאַר מיין איצטיגע לאַגע. ה י ל ד א : אה, יא, איהר האָט בעצאָהלט מיט דאָס, וואָס איהר רופט הויזליכע רוה — און דערגלייכען. ס אָ ל נ ע ס : און דערצו נאָך מיט דעם פריערען פון מיין זעעלע.

ה י ל ד א : (הויבט זיך אויף) זעעלען-פריערען! (מיט גע- פיהל) יא, יא, דאָ האָט איהר רעכט! ארעמער בוימיסטר, איהר מיינט, אז —

ס אָ ל נ ע ס : (מיט אַ שטילען געלעכטער) זעצט זיך נור וויעדער אוועק, און איך וועל איך דערצעהלען עפעס אַ שפּאַס. ה י ל ד א : (זעצט זיך; געשפּאַנט) נו?

ס אָ ל נ ע ס : עס קלינגט אזוי לעכערליך און קליינליך; ווייל, פערשטעהט איהר מיר, די גאנצע געשיכטע דרעהט זיך ארום אַ שפּאַלט אין אַ קוימען.

ה י ל ד א : ווייטער נאָרניט?

ס אָ ל נ ע ס : אין אָנהויב ניט מעהר ווי דאָס. (ער רוקט צו אַ שטוהל און זעצט זיך לעבען איהר.)

ה י ל ד א : (אונגעדולדיג, קלאַפט זיך אין קניע) נו, דער- צעהלט וועגען דעם שפּאַלט אין קוימען!

ס אָ ל נ ע ס : איך האָב דעם שפּאַלט בעמערקט אַ לאַנגע צייט פאר'ן פייער. יעדעס מאָל, ווען איך פלעג ארויפגעהן אויפ'ן בוידיס, פלעג איך אַ קוק טאָן צי ער איז נאָך דאָרט.

ה י ל ד א : נו, און ער איז געווען?

ס א ל נ ע ס : יא; ווייל קיינער, אויסער מיר האָט וועגען
דעם ניט געוואוסט.

ה י ל ד א : און איהר האָט גאָרנישט געזאָגט ?

ס א ל נ ע ס : גאָרנישט.

ה י ל ד א : און האָט גאָר ניט געדענקט צו פערריכטען דעם
קוימען ?

ס א ל נ ע ס : אָה, יא, געדענקט האָב איך וועגען דעם,
אַבער ווייטער ווי צום דענקען בין איך קיין מאָל ניט געקומען.
יעדעס מאָל, ווען איך האָב געוואָלט אָנפאנגען עפעס טאָן, פלעגט
מיד עפעס אַ מין אונבעקאנטע קראפט צוריקהאַלטען. איך פלעג
טראַכטען : ניט היינט, מאָרגען ! און עס איז פון דעם קיין מאָל
גאָרנישט ארויס געקומען.

ה י ל ד א : אַבער, פאָרוואָס דאָס איהר עס געהאַלטען אין
אין אַבלעגען ?

ס א ל נ ע ס : ווייל אין קאָפּ האָט זיך ביי מיר ארומגעדריעהט
אַ געדאַנק. (לאַנגזאַם און שטיל) דורך אַט דעם קליינעם שפאַלט אין
קוימען וועל איך זיך אפשר ארויפארבייטען — אלס בוימיסטער.
ה י ל ד א : (קוקט גלייך פאַר זיך) דאָס האָט געמוזט זיין
שפאַנענד !

ס א ל נ ע ס : כמעט אונוידערשטעהליך, — גאַנץ אונווי-
דערשטעהליך. ווייל דאן איז עס מיר פאָרגעקומען אזוי לייכט און
איינפאַך. איך האָב געוואָלט עס זאָל פאַסירען אין מיטען ווינטער
— פאַר מיטאָג. איך האָב געזאָלט פאַהרען שפאַצירען מיט אַלי-
נאַ'ן אין אַ שליטען. די דיענסטען אין דער היים זאָלען האָבען
שטאַרק אָנגעהייצט דעם אויווען.

ה י ל ד א : ווארים יענעם טאָג האָט אודאי געדאַרפט זיין
אַ ביטערע קעלט ?

ס א ל נ ע ס : יא, אַ בייסענדע קעלט, — און זיי וואָלטען,
נאַטירליך, געוואָלט אַז אַלינאַ זאָל דאָס הויז געפינען ווארעם און
געמיטליך ווען זי וועט צוריק קומען.

ה י ל ד א : זי מוז הפנים בטבע זיין אַ פערפאָרענע ?

ס אָל נ ע ס : יא, דאָס איז אמת. און ווען מיר וואָלטען
אזוי געפאָהרען, האָבען מיר בעדארפט זעהן דעם רויך.

ה י ל ד א : נור דעם רויך ?

ס אָל נ ע ס : דעם רויך צוערשט . אָבער צוקומענדיג צום
טויער פון גארטען, האָט דער, אַלטער האָלץ-קאסטען געדארפט
אינגאנצען זיין אין פלאמען. אָט אזוי, פערשטעהט איהר, האָב
איך עם געוואָלט האָבען.

ה י ל ד א : אָה, ווארום האָט עם טאקע ניט פאַסירט
אזוי !

ס אָל נ ע ס : דאָס קענט איהר אזוי לייכט זאָגען, היִלדא.

ה י ל ד א : גוט, אָבער איצטער, הערט נור, בויםייסטער !
זייט איהר זיכער אז דאָס פייער האָט געטראָפּען צוליעב דעם שפּעל-
טעל אין קוימען ?

ס אָל נ ע ס : אין געגענטהייל — איך בין גאנץ זיכער, אז
דער שפּאלט אין קוימען האָט גאָר קיין שייכות ניט געהאט צום
פייער.

ה י ל ד א : וואָס !

ס אָל נ ע ס : עם אז אויף זיכער דערווייזען געוואָרען, אז
דאָס פייער האָט זיך אָנגעהויבען פון א קליידער-אלמער — גאָר
אין אַ גאנץ אנדער טייל פון הויז.

ה י ל ד א : צו וואָס-זשע נוצען די אַלע פלוידערייען וועגען
דעם שפּאלט אין קוימען ?

ס אָל נ ע ס : מעג איך נאָך אַ וויילע רעדען צו אייך,
הילדא ?

ה י ל ד א : יא, אויב איהר וועט נור רעדען פערשטענדיג —

ס אָל נ ע ס : איך וועל פּרובירען (רוקט געהענטער צו זיין
שמוחל.)

ה י ל ד א : אלזאָ, אַרויס מיט דער שפּראַך בויםייסטער !

ס אָל נ ע ס : (פּערטרויליך) גלויבט איהר ניט, היִלדא, אז
עם זיינען פאַראַנען איינצעלנע, אויסערוועהלטע מענשען, וועלכע
זיינען בעגאבט מיט דער קראַפט און פּעהיגקייט צו ווינשען

עפעס, צו בעגע הרען, צו וועלען וואָס עס איז, אזוי שטאַרק און אזוי בעפעהלעריש, אז עס מוז ענדליך געשעהען? גלויבט איהר ניט אין דעם?

ה י ל א : (מיט אַן אונבעשטיממען אויסדרוק אין די אוי-גען) אויב דאָס איז ווירקליך אזוי, וועלען מיר אין גיכען זעהן צי א י ד בין איינע פון די אויסערוועהלטע.

ס אָ ל נ ע ס : איינער אליין קען מען קיין גרויסע זאכען ניט אויפטוהן. דאָס ניט. די העלפער און דיענער — זיי מוזען טהאָן זייער חלק, אום עס זאָל זיין אַן ערפאָלג. זיי קומען אָבער קיינמאָל ניט אליין. מען מוז זיי רופען אונאוויפהעלליך — אין זיך, אינעוועניג, פערשטעהט איהר?

ה י ל ד א : וואָס זיינען דאָס פאַר העלפער און דיענער? ס אָ ל נ ע ס : אָה, וועגען דעם קענען מיר אַן אנדערס מאָל רעדען. אריצט לאָמיר זיך נור האַלטען ביי דער געשיכטע מיט'ן פייער.

ה י ל ד א : דענקט איהר ניט, אז דאָס פייער וואָלט יעדענ-פאלס געטראָפען, אפילו ווען איהר וואָלט דאָס ניט געוואונשען? ס אָ ל נ ע ס : ווען דאָס הויז וואָלט געווען דעם אַלטען קנוט בראַוויק'ס, וואָלט עס קיין מאָל ניט אָבערענט אזוי בעקוועמליך פאַר א י ה מ. אידך בין זיכער אין דעם; ווייל ער ווייסט ניט ווי אזוי צו רופען די העלפער, — און די בעדיענער אויך ניט. (שמעט אויף אַן אויפגערגשער) אלזאָ, ווי איהר זעהט, הילדאָ, בין אידך דאָך שולדיג אין דעם, וואָס וויי קינדערלעך האָבען פער-לאָרען זייער לעבען. און דענקט איהר ניט אז אידך בין אויך שולדיג אין דעם, וואָס אלינאַ איז ניט געוואָרען דאָס, וואָס זי האָט גע-דאַרפט ווערען, און וואָס זי האָט אַם ליעבסטען געוואָלט ווערען?

ה י ל ד א : יא, אָבער אויב דאָס איז אינגאנצען די ארבייט פון די העלפערס און דיענער?...?

ס אָ ל נ ע ס : ווער אָבער האָט גערופען די העלפערס און דיענער? דאָס האָב א י ד געטהון! און זיי זיינען געקומען און האָבען זיך אונטערוואָרפען אונטער מיין ווילען. (ווערט אַלץ

מעהר און מעהר אויפגערעגט) אָט ד אָ ס רופען מענשען „האָבען גליק“ ; איך וועל אייך אָבער זאָגען, ווי עס פיהלט זיך צו האָבען אזא גליק. עס פיהלט זיך ווי א גרויסע רויהע וואונד דאָ אויף מיין ברוסט. די העלפערס און די דיענער האלטען אין איין שינדען שטיקער הויט פון אנדערע מענשען כרי צו פערמאכען מיין וואונד. אָבער, די וואונד פעהריילט זיך דאָך ניט — קיין מאָל ניט, קיין מאָל ניט ! אָה, ווען איהר וואָלט וויסען ווי אזא וואונד קען עס אָפטמאָל צופען און ברענען !

ה י ל ד א : (קוקט איהם אויפמערקזאם אָן) איהר ז י י ט קראַנק, בוימיסטער. זעהר קראַנק, דוכט מיר.

ס אָ ל נ ע ס : זאָגט בעסער מ ש ו ג ע, ווארום דאָס איז דאָס וואָס איהר מיינט.

ה י ל ד א : ניין, איך דענק ניט אז די צרה איז עפעס מיט אייער מוח.

ס אָ ל נ ע ס : מיט ו ו אָ ס דען איז די צרה ? ארויס מיט דער שפראַך !

ה י ל ד א : איך קלער מיר, צי זייט איהר ניט געקומען אויף דער וועלט מיט א קרענקליכען געוויסען.

ס אָ ל נ ע ס : א קרענקליכער געוויסען ? וואָס פאר-א שוואַרץ-יאָהר איז דאָס ?

ה י ל ד א : איך מיינ, אז אייער געוויסען איז שוואַך — צו ערעל געבויט, אזוי צו זאָגען — ער האָט ניט די קראַפט א זאָך פעסט אַנצופאַסען — א הויב טהאָן און פערטראָגען עפעס שווע-רעס.

ס אָ ל נ ע ס : (ברומט) הם ! — מעג איך אייך פרעגען, וואָס פאר א סאָרט געוויסען מוז דען איינער האָבען ?

ה י ל ד א : איך וואָלט וועלען, אז א י י ע ר געוויסען זאָל זיין א געזונטער דורף-און-דורף.

ס אָ ל נ ע ס : אזוי ? א געזונטער, הא ? איז אייער איי-גענער געוויסען א געזונטער ?

ה י ל ד א : יא, איך דענקט אז ער איז. איך האָב קיין מאָל
ניט געמערקט אז ער איז עס ניט.

ס אָ ל נ ע ס : איך רעכען אָבער, אז ער איז נאָך קיין מאָל
ניט געשטעלט געוואָרען אויף אַ שווערער פּראָבע.

ה י ל ד א : (מיט אַ צימער אויף די ליפּען) אָה, עס איז גאָר
ניט אזוי לייכט געווען אוועקצוגעהן פון מיין פּאָטער — איך
האָב איהם אזוי ליעב !

ס אָ ל נ ע ס : אַך, אַ גרויסע מעשה ! אויף אַ מאָנאַט אָדער
צוויי —

ה י ל ד א : איך גלויב ניט אז איך וועל ווען עס איז געהן
צוריק אהיים.

ס אָ ל נ ע ס : קיינמאָל ניט ? איז פאַר וואָס זייט איהר
אוועק געגאנגען פון איהם ?

ה י ל ד א : (האַלב ערנסט, האַלב אין שפּאַס) האָט איהר שוין
וויעדער פּערגעסען, אז די צעהן יאָהר האָבען זיך געענדיגט ?

ס אָ ל נ ע ס : אַך, אונזינן. האָט עפעס פּאַסירט ביי אייך
אין דער היים ? האַ ?

ה י ל ד א : (ערני) עס איז עפעס געווען אין מיר, וואָס
האָט מיך געיאָגט און געטריבען אַהער — און געצויגען און גע-
שלעפּט.

ס אָ ל נ ע ס : (היציג) אָט האָט איהר עס ! אָט האָט איהר
עס, הילדא ! אין אייך שטעקט אויך עפעס אַ „נישט גוטער“, אזוי
ווי אין מיר. ווארום, פּערשטעהט איהר ניין, עס איז דער נישט
גוטער אין מענשען — ער איז דאָס, וואָס רופּט צו די אויסערליכע
קרעפטען. און דאן מוז מען נאכגעבען, צי מען וויל, צי מען וויל
ניט.

ה י ל ד א : איך הויב אָן צו דענקען איהר האָט רעכט, ביי-
מיסטער.

ס אָ ל נ ע ס : (שפּאַצירט איבער'ן צימער) אָה, עס זיינען דאָ
אַ סך, אַ סך טייוואָלים אויף דער וועלט, הילדא, וועלכע מען זעהט

קיינמאָל ניט !

ה י ל ד א : טייוואָליים אויך ?
ס אָ ל נ ע ס : (בלויבט שטעהן) גוטע טייוואָליים און שלעכטע
טייוואָליים, בלאַנדע, טייוואָליים און שוואַרצע טייוואָליים. ווען
מען וואָלט נור אימער געקענט וויסען צי דאָס זיינען די בלאַנדע
אָדער די שוואַרצע, וואָס זיינען אויף אייך אָנגעשיקט געוואָרען !
(שפאַצירט) אַרום) אָה — אָה ! דאן וואָלט דאָס געווען אַ גאַנצן
פשוט'ע מעשה.

ה י ל ד א : (פאָלגט איהם נאָך מיט די אויגען) אָדער ווען מען
וואָלט האָבען אַ ווירקליך שטאַרקען, פאָלקאָם געזונדען געוויסען
— אזוי אז מען זאָל וואַ גען צו טאָן וואָס מען וויל.
ס אָ ל נ ע ס : (שמעלט זיך אָב ביים גרעסערען מיט) אויך גלויב,
אז אין דער הינזיכט זיינען דאָס רוב מענשען פונקט אזעלכע שוועכ־
לינגע, ווי איך בין.

ה י ל ד א : עס קען זיין.
ס אָ ל נ ע ס : (שפארט זיך אָב אָן מיט) אין די סאַגאַ־ביכער
— האָט איהר ווען עס איז געלעזען די אלטע סאַגאַ־ביכער ?
ה י ל ד א : אָה, יאָ ! ווען איך פלעג לעזען ביכער, האָב
אויך —

ס אָ ל נ ע ס : אין יענע ביכער לעזט מען וועגען וויקינגען,
וועלכע פלעגען זעגלען אין פרעמדע לענדע און דאָרטען פלינדערען,
ברענען און הרג'נען מענשען —

ה י ל ד א : און פלעגען אוועקפיהרען מיט זיך די פרויען —
ס אָ ל נ ע ס : — און האָבען זיי געהאלטען אין פלען —
ה י ל ד א : — זיי האָבען זיי צו זיך אהיים גענומען אויף
זייערע שיפּען —

ס אָ ל נ ע ס : — און האָבען זיך מיט זיי בענומען, ווי —
ווי די ערנסטע נישט־גוטע.

ה י ל ד א : (קוקט גלייך פאַר זיך מיט אַ האַלב־פּערשליוערמען
בליק) אויך מיינ, אז דאָס, האָט געמוזט זיין זעהר שפאַנענר.

ס אָ ל נ ע ס : (מיט אַ קורצען טיעפען געלעכטער) אוועקרוי־
בען פרויען, האָ ?

ה י ל ד א : גערויבט צו ווערען.
ס אָ ל נ ע ס : (קוקט אויף איהר אן אויגענבליק) גאָר אזוי !
ה י ל ד א : (אינטערברעכענדיג דעם געשפרעד) קעגען וואָס
האָט איהר דאָס גערעדט וועגען די וויקינגען, בוימיסטער ?
ס אָ ל נ ע ס : אַנקעגען דעם, אז, י ע נ ע חברה, אויב
איהר ווילט, האָבען אדאי געמוזט האָבען אַ געזונטען געוויסען !
ווען זיי זיינען צוריק אהיים געקומען האָבען זיי געקענט פרעסען
און זויפען, און זיך פיהלען גליקליך ווי קינדער. און די פרויען
אויך ! אָפט פלעגט טרעפען, אז די פרויען האָבען בשום אופן ניט
געוואָלט אַוועקגעהן פון זיי. קענט איהר דאָס בעגרייפן, הילדא ?
ה י ל ד א : די פרויען פערשטעה איך אויסגעצייכענט.
ס אָ ל נ ע ס : אָהאָ ! אפשר וו, גט איהר אליין אויך גע-
קענט טהאָן אזא זאך ?
ה י ל ד א : ווארום דען ניט ?
ס אָ ל נ ע ס : לעבען — מיט אייער אייגענעם פרייען ווילען
— מיט אזא מין גראָבען קערל ?
ה י ל ד א : אויב איך וואָלט זיך פערליעבט אין אזא גראָ-
בען קערל —
ס אָ ל נ ע ס : וואָלט איהר זיך דען געקענט פערליעבען אין
אזא מאַן ?
ה י ל ד א : אַך גאָט, איהר ווייסט גאנץ גוט אז מען קען
ניט אויסקלייבען אין וועמען זיך צו פערליעבען.
ס אָ ל נ ע ס : (קוקט אויף איהר נאָכדענקענד) אָה ניון, איך
רעכען אז דער נישט-גוטער, וואָס זיצט אין מענשען איז פּעראַנט-
וואָרטליך דערפאר.
ה י ל ד א : (האַלב לאַכענדיג) און אלע אנדערע געבענשטע
שדים, מיט וועלכע א י ה ר זייט אזוי גוט בעקאנט — אי די
בלאָנדע, אי די שוואַרצע.
ס אָ ל נ ע ס : (רוהיג און וואַרעם) דאן ווינט איך אייך, אז
די טייוואָלים זאָלען זיין זעהר פאָרויכטיג, ווען זיי וועלען פאַר
אייך אויסקלייבען, הילדא.

ה י ל ד א : פאר מיר האָבען זיי שוין אויסגעקליבען —
 איין מאָל פאר אלע מאָל.
 ס אָ ל נ ע ס : (קוקט אויף איהר ערנסט) הילדא, איהר זייט
 ווי אַ ווילדער פויגעל פון וואלד !
 ה י ל ד א : דורכאויס ניט. איך בעהאלט זיך ניט אין די
 קוסטען.
 ס אָ ל נ ע ס : ניין, ניין, אהר זייט גיכער עהנליך צו אַ
 רויב־פויגעל.
 ה י ל ד א : דאָס שוין גיכער. (זעהר הייס) און פארוואָס
 טאָקע ניט אַ רויב פויגעל ? ווארום זאָל א יך ניט געהן אויף
 נעיעג — אזוי גוט ווי אנדערע ? אוועקשלעפען דאָס רויב וואָס
 איך בעגעהר — אויב איך קען נור איינגראָבען אין איהם מיינע
 נעגעל און אוספיהרען מיט איהם וואָס איך וויל.
 ס אָ ל נ ע ס : הילדא, — איהר ווייסט וואָס איהר זייט ?
 ה י ל ד א : יא, איך רעכען, איך מוז זיין, אַ מאָדנער סאָרט
 פויגעל.
 ס אָ ל נ ע ס : ניין. איהר זייט, ווי דער אַנקומענדער פרייהר
 מאָרגען. ווען איך קוק אויף איך — דאָכט זיך מיר, אז איך קוק
 אויף דעם אויפגאנג פון דער זון.
 ה י ל ד א : זאָגט מיר, בוימיסטער — זייט איהר זיכער,
 אז איהר האָט מיך קיין מאָל ניט גערופען צו זיך ? איך מיין,
 אינוועניג, אין זיך ?
 ס אָ ל נ ע ס : (מילד און לאַנגזאָם) איך הויב אָן צו גלויבען,
 אז מסתמא האָב איך —
 ה י ל ד א : צו וואָס האָט איהר מיך געדארפט ?
 ס אָ ל נ ע ס : איהר זייט די יו נ ע נ ד, הילדא.
 ה י ל ד א : (שמייכלט) די יוגענד, פאר וועלכער איהר
 שרעקט זיך אזוי ?
 ס אָ ל נ ע ס : (שאַקעלט מיט'ן קאָפּ) און נאָך וועלכער אין
 האַרצען בענק איך דאָך אזוי שטארק.
 ה י ל ד א : (הויבט זיך אויף, געהט צו צום טישעל און נעהמט

ראגנארס פֿאַרטפּאַליע. האַלט דאָס פּאַר זיינע אויגען) מיר האָבען גערעדט
וועגען די צייכנונגען —

ס אָל נ ע ס : (קורן, צוריק וויזענדיג זיי מיט דער האַנד)
לעגט עס אוועק ! איך האָב שוין גענוג געקוקט אויף זיי.
ה י ל ד א : יא, אָבער איהר דארפט אויפשרייבען, אייער
הסכמה אויף זיי.

ס אָל נ ע ס : אָנשרייבען מיין הסכמה אויף זיי ? קיין
מאָל ניט !

ה י ל ד א : אָבער דער ארעמער אלטער האַלט ביים שטאַר-
בען ! קענט איהר איהם און זיין זוהן ניט מאכען עטוואָס פּער-
געניגען איידער זיי שיידען זיך איינער פון צווייטען ? און, אפשר
קען ער נאָך קריגען דעם אנטראג זיי דורצופיהרען אויך.

ס אָל נ ע ס : יא, דאָס וואָלט ער טאקע געקראָגען. ער האָט
יך שוין בעוואָרענט דערמיט. — ער, מיין שעהנער יונגערמאן !

ה י ל ד א : אָבער, אום גאָטעס ווילען, אויב עס האַלט שוין
דערביי — קענט איהר דען ניט אַ מאָל זאָגען אַ שטיקעל ליגען ?

ס אָל נ ע ס : אַ ליגען ? (מיט כּעס) — היִלדא, גערמט אוועק
פון מיינע אויגען אָט די טייוועלשע צייכנונגען !

ה י ל ד א : (האַלט די פֿאַרטפּאַליע נעהענטער צו זיך) נו, נו, נו
— עסט מיך ניט אויף — איהר רעדט וועגען נישט־גוטע — מיר
דאַכט אָבער אַז איהר בענעהמט זיך אליין ווי אַ נישט־גוטער. (קוקט
זיך אַרום) וואו האַלט איהר אייער טינט און פּעדער ?

ס אָל נ ע ס : דאָ אין צימער איז נישטאָ קיין טינט און
פּעדער.

ה י ל ד א : (געהט צו דער טיר) אָבער אין קאנטאָר, וואו דאָס
פּריילין איז —

ס אָל נ ע ס : ווארט נור, היִלדא ! — איהר מיינט אַז איך
דארף זאָגען אַ ליגען ? יאָ, צוליב דעם אלטען וואָלט איך דאָס גע-
דאַרפט טהאָן — איך האָב אין מיין צייט איהם צורדיקט, מיט די

זייע געטראָטען. —

ה י ל ד א : איהם אויך ?

ס א ל נ ע ס : איך האָב געדארפט מאכען פלאץ פאר זיך.
אָבער אַט דער ראַגנאַר — איהם טאָר מען אויף קיין שאל ניט,
דערלאָזען אויפשטייגען.

ה י ל ד א : ארעמער קערל, פאַר איהם דארף מען זיך געוויס
ניט שרעקען. אויב ער איז אַ פוסטע כלי —

ס א ל נ ע ס : (קומט געהענטער, קוקט אויף איהר און זאָגט
שטיל) אויב ראַגנאַר בראַוויק וועט נור קריגען די מעגליכקייט, וועט
ער מ י ך אַראָב וואַרפען צו דער ערד. ער וועט מיך צודריקען,
ווי איך האָב צודריקט זיין פאַטער.

ה י ל ד א : איך צודריקען ? האָט ער דען די פעהיגקייט
מען דערויף ?

ס א ל נ ע ס : יי, איהר מעגט זיך פערלאָזען אויף דעם. ער
האָט די פעהיגקייט! ער איז די י ו ג ע נ ד, וואָס שטעהט
פאַרטיג אָנצולאָפּען ביי מיר אין טיר — צו מאַכען אַ סוף פון האַל-
וואַרד סאָלנעס !

ה י ל ד א : (קוקט אויף איהם מיט שטילען פאַרוואַרף) און דאָך
וויילט איהר איהם פערשטעלען דעם וועג. פע, בוימייסטער !

ס א ל נ ע ס : דער קאמפף, וועלכען איך האָב דורכגעמאַכט
האָט מיר געקאָסט גענוג בלוט פון מיין האַרצען — און איך האָב
מורא, אַז די העלפער און די דיענער וועלען מיר שוין אויך מעהר
ניט פאָלגען.

ה י ל ד א : דאן מוזט איהר זיך בעגעהן אָהן זיי. מען קען
אַנדערס ניט מאַכען.

ס א ל נ ע ס : עס איז פאַרפאַלען, הילדרא. דאָס מוזל מוז
זיך איבערדרעהען. אַביסעל פריהער אָדער אַביסעל שפעטער —
די אַברעכענונג איז אונדערבאַרמליך.

ה י ל ד א : (אין אַנגסט, פערדעקט די אויגען) רעדט ניט אזוי!
איהר וויילט מיר געהמען דאָס לעבען ? איהר וויילט צונעהמען דאָס,
וואָס איז מיר טייערער ווי דאָס לעבען ?

ס א ל נ ע ס : און וואָס איז עס, וואָס איז איך טייערער ווי
דאָס לעבען ?

ה י ל ד א : דער בעגעהר אייך צו זעהען א גרויסען. צו
זעהן אייך מיט א קראנץ אין דער האנד, הויך, הויך אויף א קירכען
טורעם. (וויעדער רעהיג) ארויס מיט'ן בליישטיפט ! א בליישטיפט
האָט איהר דאָך ביי זיך !

ס אָ ל נ ע ס : (נעהמט אַרויס אַ בריעפענטאַש) איך האָב דאָ אַ
בליישטיפט.

ה י ל ד א : (לעגט די פאַרטפּאַליע אויפ'ן סאַפּאַטיש) גוט,
איצט לאָמיר זיך ביידע דאָ אוועקזעצען, בוימייסטער. (סאַלנעס זעצט
זיך ביום טיש, הילדאָ שטעהט הינטער איהם אָנגעשפּאַרט אָן שטוהל) און
איצט וועלען מיר אָנשרייבען אויף די צייכנונגען. מיר מוזען שריי-
בען עפעס זעהר לייעבעס און וואַרעמעס — פאַר אַט דעם העסלי-
כען רואר — אָדער ווי ער הייסט דאָרט !

ס אָ ל נ ע ס : (שרויבט עטליכע ווערטער, קעהרט אום דעם
קאַפּ און קוקט אויף איהר) זאָגט מיר איין זאך, הילדאָ.

ה י ל ד א : וואָס ?

ס אָ ל נ ע ס : אויב איהר האָט געוואַרט אויף מיר די גאנ-
צע צעהן יאָהר.

ה י ל ד א : איז וואָס ?

ס אָ ל נ ע ס : פאַרוואָס האָט איהר ניט געשריבען צו מיר ?
איך וואָלט אייך דאָך געקענט ענטפערען.

ה י ל ד א : (האַסטיג) ניין, ניין, גראַד דאָס האָב איך ניט
געוואָלט.

ס אָ ל נ ע ס : ווארום ניט ?

ה י ל ד א : איך האָב מורא געהאט אז די גאנצע זאך
וואָלט דאָן איבערגעפיהרט געוואָרען. — אָבער, מיר האָבען דאָך
געוואָלט עפעס אויפשרייבען אויף די צייכנונגען, בוימייסטער.

ס אָ ל נ ע ס : יא, מיר האָבען געוואָלט.

ה י ל ד א : (בייגט זיך אַריבער און קוקט איבער זיין אקסעל
בעת ער שרייבט), געדענקט נור ! ווארעם און לייעבליך ! אָה ווי
איך האָס איהם — ווי איך האָס דיעזען רואַלד —

ל א נ ע ס : (שרויבענדיג) האָט איהר ווירקליך קיין מאָל
קיינעם ניט געליעבט ?

ה י ל ד א : וואָס זאָגט איהר ?

אָ ל נ ע ס : האָט איהר גאָר קיינמאָל קיינעם ניט געליעבט?

י ל ד א : איהר מיינט, וואהרשיינליך, קיין אנדערען ?

ס אָ ל נ ע ס : (קוקט אויף איהר) יא, קיין אנדערען. קיין

מאָל ניט ? אין דיא גאַנצע צעהן יאָהר ? קיין איין מאָל ניט ?

ה י ל ד א : אָה, יא, מאנכעס מאָל, ווען איך בין געווען

שטאַרק אויפגעבראכט אויף אייך פאַר וואָס איהר קומט נישט.

ס אָ ל נ ע ס : דאן האָט איהר זיך יאָ אינטערעסירט מיט

סגדרעע אויך ?

ה י ל ד א : אַ קליין ביסעל — פאַר אַ וואָך אָדער צוויי.

אך, אין הימעל'ס ווילען, בוימייסטער : איהר ווייסט דאָך, ווי אזוי

די זאכען קומען פאַר.

ס אָ ל נ ע ס : היילרא — מיט וואָס פאַר אַ צוועק זייט איהר

אהער געקומען ?

ה י ל ד א : פערלירט ניט קיין צייט מיט רעדען. דער ארע-

מער אַלטער קען דערווייל אוועקשטארבען.

ס אָ ל נ ע ס : ענטפערט מיר, היילרא. וואָס ייילט איהר פון

מיר ?

ה י ל ד א : איך וויל מוין קעניגרייך.

ס אָ ל נ ע ס : הם — (ער גיט אַ שנעלען בליק אויף דער טיר

לינקס און זעצט פאַרט זיין שרויבען אויף די צויכנונגען. אין דער

זעלבער מינוט קומט אריין פרוי סאַלנעס ; זי האַלט אין האַנד עטלי-

כיי פעקלעך.)

פ ר ו י ס אָ ל נ ע ס : דאָ זיינען אייניגע זאכען, וואָס איך

האָב פאַר אייך געבראכט, פריילין וואַנגעל. די גרעסערע פעקלעך

וועט מען שפעטער צושיקען.

ה י ל ד א : אָה, ווי זעהר, זעהר ליעב דאָס איז פון אייער

זייט !

פ ר ו י ס א ל נ ע ס : בלוז מין אינפאכע פליכט. וויי-
טער גארנישט.

ס א ל נ ע ס : (איבערלעזענדיג וואס ער האט געשריבען)
אלינא !

פ ר ו י ס א ל נ ע ס : יא ?

ס א ל נ ע ס : האסט דו בעמערקט, צי די — די בוכהאל-
טערין איז דארטען ?

פ ר ו י ס א ל נ ע ס : יא, געוויס, איז זי דארטען.

ס א ל נ ע ס : (לעגט אריין די צויכנונגען אין פארטפאליע)

ה'ם —

פ ר ו י ס א ל נ ע ס : זי איז געשטאנען ביים שרייב-טיש,
ווי זי שטעהט געוועהנליך, ווען א י ד געה דורך דאס צימער.

ס א ל נ ע ס : (שטעהט אויף) דאן וועל איך דאס איהר געבען
און איהר זאגען, אז ...

ה י ל ד א : (נעהמט בוי איהם די פארטפאליע) אָה, ניין. ער-
לויבט מיר צו האָבען דאָס פּערגעניגען ! (געהט צום טיר, אָבער

קעהרט זיך אום) ווי רופט מען זי ?

ס א ל נ ע ס : זי הייסט פריילין פאסלי.

ה י ל ד א : אַך, דאָס קלינגט אזוי קאַלט ! איך מין, איהר
פאַר-נאַמען ?

ס א ל נ ע ס : קאיא — גלויב איך.

ה י ל ד א : (עפענט די טיר און רופט) קאיא, קומט אריין !
שנעל ! הערר סאָלנעס וויל מיט איך רעדען.

ק א י א : (ווייזט זיך אין טיר. קוקט אויף איהם ערשטוינט)
אַט בין איך — !

ה י ל ד א : (דערלאנגט איהר די פארטפאליע) אָט, קאיא !
איהר קענט דאָס אהיים נעהמען ; הערר סאָלנעס האָט שוין אָנ-
געשריבען.

ק א י א : אָה, ענדליך !

ס א ל נ ע ס : גיט דאָס דעם אַלטען אזוי שנעל, ווי מעגליך.

ק א י א : איך געה דערמיט גלייך אהיים.

ס א ל נ ע ס : יא, יא, שנעל. איצט וועט שוין ראנגאר
קענען בויען זעלבשמענדיג.

ק א י א : אף, קען ער קומען אייך בעראנקען פאר אלעס...?
ס א ל נ ע ס : (הארט) איך וויל ניט קיין דאנק ! זאגט
דאָס איהם פון מיינעט וועגען.

ק א י א : גוט, גוט, איך וועל —
ס א ל נ ע ס : און זאגט איהם, אויך, אז פון איצט אָן נויטיג
איך זיך ניט מעהר אין איהם. און אין איך אויך ניט.

ק א י א : (ווייך און ציטערנדיג) אין מיר אויך ניט ?
ס א ל נ ע ס : איצט וועט איהר זיך שוין דארפען פערנעה-
מען מיט אנדרע זאכען ; און דאָס איז זעהר גוט פאר אייך.
נו, געהט אהיים מיט די צייכנונגען, פריילין פאָסלי. שנעל ! איהר
הערט ?

ק א י א : (ווי פריהער) גוט, הער סאָלנעס. (זי געהט אוועק).
פ ר ו י ס א ל נ ע ס : גאָט ! וואָס פאר אַ גניבישע אוי-
ען זי האָט.

ס א ל נ ע ס : זי ! אָט די ארעמע בעשעפענים ?
פ ר ו י ס א ל נ ע ס : אָה, איך ווייס וואָס איך זעה, האַל-
וואַרד — דו זאָנסט זיי אָב ווירקליך ?
ס א ל נ ע ס : יאָ.

פ ר ו י ס א ל נ ע ס : איהר אויך ?
ס א ל נ ע ס : האָסט דו דאָס דען ניט פערלאנגט ?
פ ר ו י ס א ל נ ע ס : אָבער, ווי קענסט דו זיך בעגעהען
אָהן איהר ? — אָה, דו מוזט שוין אודאי האָבען אָנגעגרייט
אָן אנדרע, האַלוואַרד.

ה י ל ד א : (לוסטיג) נו, א י ד יעדענפאלס בין ניט די
פערזאָן אויף צו שטעהן ביים שרייב טיש.

ס א ל נ ע ס : עס מאכט ניט, עס מאכט ניט — עס וועט
שוין רעכט זיין, אלינא. איצט דארפסטו נור דענקען וועגען אריינ-
ציהען אין דעם נייען הויז — אזוי שנעל זוי מעגליך. היינט אבער
וועלען מיר אויפהענגען דעם קראַנץ — (צו הילדאָן) — גאַנץ

אויבען, אויפ'ן שפיץ פון טורעם. וואָס זאָגט איהר דער צו, פרייליך הילדא ?

ה י ל ד א : (קוקט אויף איהם מיט פינקעלענדע אויגען) עם וועט זיין פראכטפאל צו זעהן אייך וויעדער אזוי הויך !
ס א ל נ ע ס : מיך !

פ ר ו י ס א ל נ ע ס : אום גאָטעס ווילען, פרייליך וואנגעל, שטעלט זיך דאָס גאָר ניט פאָר, אזא זאָך ! מיין מאן ! — איהם שווינדעלט דאָך אזוי !

ה י ל ד א : א י ה ם שווינדעלט ! ניין, איך ווייס גאנץ גוט אז איהם שווינדעלט ניט.

פ ר ו י ס א ל נ ע ס : אָה, יא, עם איז דאָך אזוי.
ה י ל ד א : איך האָב איהם אָבער אליין געזעהן גאנץ אוי- בען אויף אַ הויכען קירכען־טורעם !

פ ר ו י ס א ל נ ע ס : יא, איך האָב געהערט רעדען דערפון. אָבער עם איז גאנץ אונמעגליך...

ס א ל נ ע ס : (האסטיג) אונמעגליך — אונמעגליך, יא ! איך בין אָבער דאָך געשטאנען העט אויבען !

פ ר ו י ס א ל נ ע ס : אָה, ווי קענסט דו דאָס גאָר זאָגען, האלווארד. דו קענסט אפילו ניט פערטראָגען ארויס צו געהן אויפ'ן באלקאן, דאָ אויפ'ן צווייטען עטאָזש. דו ביסט אימער אזוי געווען.

ס א ל נ ע ס : היינט אוועג, וועסט דו פילייכט זעהן גאָר פעס אנדערס.

פ ר ו י ס א ל נ ע ס : (מיט אנגסט) ניין, ניין ! דאָס וועל איך, מיט גאָטס הילף, ניט דערלעבען צו זעהן. איך וועל באלד שרייבען צום דאָקטאָר און איך בין זיכער, אז ער וועט דאָס ניט דערלאָזען.

ס א ל נ ע ס : ווארום, אלינא... !

פ ר ו י ס א ל נ ע ס : אָה, דו ווייסט אז דו ביסט קראנק, האלווארד ! דאָס אליין איז אַ סמן ! אַך גאָט — אַך גאָט ! (זי געהט שנעל ארויס רעכטס.)

ה י ל ד א : (קוקט זיך גוט איין אין איהם) איז דאָס אמת,
אָדער ניט ?
ס אָ ל נ ע ס : אז עם שווינדעלט מיר ?
ה י ל ד א : אז מיין בוימיסטער וו א ג ט נ י ש ט —
ק ע ז נ י ש ט שטייגען אזוי הויך ווי ער בויט ?
ס אָ ל נ ע ס : איהר קוקט גאָר אויף דעם פון אזא שטאַנד-
פונקט ?
ה י ל ד א : יא.
ס אָ ל נ ע ס : מיר דאכט, אז ס'איז אין מיר קיין ווינקעלע
ניט געבליבען, אויף וועלכען איהר זאָלט קיין שליטה ניט האָבען.
ה י ל ד א : (קוקט צום ווינקעלעפּענסטער) אלזא, דאָרט אויבען,
אזש דאָרט אויבען...!
ס אָ ל נ ע ס : (קומט נעהענטער צו איהר) איהר קענט האָבען
דאָס אויבערסטע צימער אין טורעם, היִלדא — דאָרט קענט איהר
וואָהנען ווי א פרינצעסין.
ה י ל ד א : (מיט אן אונגעשטיממען געמיש פון ערנסט און
שפּאַס) יא, דאָס האָט איהר מיר טאקע פּערשפּראַכען.
ס אָ ל נ ע ס : האָב איך עם ווירקליך פּערשפּראַכען ?
ה י ל ד א : פּע, בוימיסטער ! איהר האָט געזאָגט, אז איך
וועל זיין א פרינצעסין, און אז איהר וועט מיר געבען א קעניגרייך,
און דאן האָט איהר גענומען — נו, מעהר זאָג איך ניט !
ס אָ ל נ ע ס : (פּאַרויכטיג) זייט איהר גאָר זיכער, אז דאָס
איז ניט א חלום, אן איינבילדונג, וואָס האָט זיך אייך אריינגעהאקט
אין קאָפּ ?
ה י ל ד א : (שאַרף) און איהר מיינט אז איהר האָט דאָס,
אפּשר, גאָרניט געטהון ?
ס אָ ל נ ע ס : איך ווייס עם קוים אליין. (מילדער) אָבער
ד אָ ס ווייס איך איצט אויף זיכער, אז איך...
ה י ל ד א : אז איהר... ? זאָגט עם גלייך !
ס אָ ל נ ע ס : אז איך האָב עם גע ד א ר פ ט מאָן.

ה י ל ד א : (שרויט אויס מונטער) דערצעהלט מיר ניט אז
 א י י ד קען אמאל שווינדלען דער קאָפּ !
 ס אָ ל נ ע ס : הייסט עס, היינט אווענד הענגען מיר אויף
 דעם קראנץ — פרינצעסין הילדא.
 ה י ל ד א : (מיט אַ ביטערען צוק פון די ליפען) איבער אייער
 נייער היים, יא !
 ס אָ ל נ ע ס : איבער דעם נייעם הויז, וואָס וועט קיין מאָל
 ניט זיין קיין ה י י ס פ אָ ר מ י ר. (ער געהט אַרויס דורך די
 מיר אין גאַרטען).
 ה י ל ד א : (קוקט גלויך פאַר זיך מיט אַ ווייטען אויסדרוק
 אויף איהר געזיכט, און מורמעלט צו זיך אליין. די אינציגע ווער-
 מער וואָס מוז הערט זיינען) — שרעקליך שפאנענד —

דרימער אקט

א גרויסע, ברוימע וועראנדע פאר סאָלנעסעס וואָהנונג. אַ טהייל פון הויז מיט אַן אַרויסגאַנג אויף דער וועראַנדע זעהט זיך לינקס. אַ פאַרענצע ארום דער וועראַנדע אויף דער רעכטער זייט. פון הינטען, פון דער שמאַלער זייט פון דער וועראַנדע — טרעפּ וואָס פיהרען אַראָב אין גאַרטען. הויכע, אַלטע בוימער פערשפּריימען זייערע צווייגען איבער דער וועראַנדע צום הויז. ווייט, אויף דער רעכטער זייט, צווישען די בוימער, זעהט זיך עטוואָס דער אונטערשמער טהייל פון דער ניער וויללא און אַ שטיקעל פון'ס טורעם מיט דעם ברעטער-געשטעל ארום איהם. אין הינטערגרונד איז דער גאַרטען ארומגעצוימט מיט אַן אַלטען הילצערנעם פאַרקאַן. פון דרויסען פון פאַרקאַן, אַ גאַס מיט נידריגע, איינגעפאַלענע הייזער. אויף דער וועראַנדע, לעבען וואַנד פון הויז, שמעהט אַ גאַרטען-באַנק, און פאַר דער באַנק, אַ לאַנגער טיש. פון דער אַנדער זייט טיש, אַ שאַקעל-שטוהל און עטליכע געוועהנליכע שטוהלען. דאָס גאַנצע מעבעל איז פון געפלאַכטענעם שטרוי.

דער אווענדיהימעל איז בעדעקט מיט וואַלקענס, בעלויכטען פון דער זון. פרוי סאָלנעס, איינגעוויקעלט אין אַ גרויסען, ווייסען טוך זיצט אין לעהנשטוהל און קוקט רעכטס. באַלד קומט הילדראַ וואַנגעל אויף די טרעפּ פון גאַרטען. זי איז געקליידעט ווי אין פאַריגען אַקט און טראַגט איהר הימעלע. אויף דער ברוסט טראַגט זי אַ בוקעט פון עטליכע גע-וועהנליכע פעלד-בלומען.

פ ר ו י ס אַ ל נ ע ס : (קעהרט עטוואָס אום דעם קאַפּ) איהר
האַט ארום געשפּאַצירט אין גאַרטען, פרייליך וואַנגעל ?
ה י ל ד א : יא, איך האָב איהם ארום געקוקט.

פ ר ו י ס אָ ל נ ע ס : איהר האָט אויך בלומען געפונען,
ווי איך זעה.

ה י ל ד א : יא, געוויס. עם זיינען דאָ אזוי פיעל דאָרט
צווישען די קוסטען.

פ ר ו י ס אָ ל נ ע ס : ווירקליך ? אזוי שפעט אין יאָהר ?
איך געה כמעט קיין מאָל ניט אַרונטער אַהין.

ה י ל ד א : (קומט געהענמער) וואָס ! איהר לויפט גאָר ניט
יערען טאָג אַרונטער אין גאָרטען ?

פ ר ו י ס אָ ל נ ע ס : (מיט אַ שוואַכען שמויכעל) איך „לויף“
שוין יעצט איבערהויפט ניט.

ה י ל ד א : אָבער דאָך, געהט איהר דען ניט אַמאָל אַראָב
אַנצוקוקען דעם גאַנצען פראַכט וואָס געפינט זיך דאָרטען ?

פ ר ו י ס אָ ל נ ע ס : עם איז מיר אינגאנצען געוואָרען
אזוי פרעמד. איך האָב כמעט מורא גאָר אַ מאָל דאָס אַנצוקוקען.

ה י ל ד א : אייער אייגענעם גאָרטען !
פ ר ו י ס אָ ל נ ע ס : עם דאכט זיך מיר, אז ער איז ניט

מעהר מיינער.

ה י ל ד א : וואָס מיינט איהר ? —

פ ר ו י ס אָ ל נ ע ס : ניין, ניין, ער איז ניט — ניט ווי
ער איז געווען, ווען מיינע עלטערען האָבען געלעבט. זיי האָבען

אָוועקגענומען אזוי פיעל — אזוי פיעל האָבען זיי אָוועקגענומען
פון'ם גאָרטען, פרייליך וואַנגעל. בערעכענט נור — זיי האָבען

דאָס צושטיקעלט — און אויסגעבויט הייזער פאר פרעמדע מענשען.
פאר מענשען וועלכע איך קען גאָר ניט. און זיי קענען זיצען

און קוקען אויף מיר פון זייערע פענסטער.

ה י ל ד א : (מיט אַ מונטערן אויסדרוק) פרוי סאָלנעס !

פ ר ו י ס אָ ל נ ע ס : יא ?

ה י ל ד א : מעג איך אַ וויילע בלייבען דאָ מיט אייך ?

פ ר ו י ס אָ ל נ ע ס : מיט פּערגעניגען, אויב איהר

ווילט נור.

ה י ל ד א : (רוקט צו אַ שטוהל געהענמער צום לעהנשטוהל און

זענט זיך) אה — דאָ קען מען זיך באַדען אין דער זון, ווי אַ קאַץ.
פּרױסלאַנעס: (לעגט לויכט איהר האַנד אויף הילדא'ס
נאקען) עס איז זעהר שעהן פון אייער זייט, וואָס איהר ווילט מיט
מיר זיצען אַ וויילע. איך האָב געמיינט איהר ווילט אריינגעהן
צו מיין מאַן.

הילדא: צו וואָס דאַרף איך איהם?
פּרױסלאַנעס: איהם העלפען, האָב איך גערענקט.
הילדא: אַה, ניין. איבריגענס איז ער דאָרט איצט ניטאָ.
ער שטעהט לעבען די ארכייטער און ער זעהט אויס אזוי בייז, אַז
איך האָב גאָר מורא געהאט צו רעדען צו איהם.
פּרױסלאַנעס: אין גרונד גענומען איז ער אזא
גוטער און מילדער מענש.

הילדא: ער!
פּרױסלאַנעס: אין אמת'ן קענט איהר איהם נאָך
ניט גוט, פריילין וואַנגעל.
הילדא: (קוקט אויף איהר ליעכליך) זייט איהר צופריעדען
מיט דעם געדאנק אריינצוציהען אין דעם נייעם הויז?
פּרױסלאַנעס: איך מוז זיין צופריעדען; ווייל
האַלוואַרד וויל דאָס —

הילדא: אַה, זיכער, ניט גראָד נור אויס דעם גרונד.
פּרױסלאַנעס: יא, יא, פריילין וואַנגעל; דען
עס איז איינפאך מיין פליכט זיך אונטערצוגעבען צו איהם. אַפט
מאָל אָבער איז עס שרעקליך שווער צו צווינגען דעם געדאנק זיך
אונטערצוגעבען.

הילדא: יא, דאָס מוז ווירקליך זיין זעהר שווער.
פּרױסלאַנעס: איהר מעגט מיר גלויבען, — ווען
מען האָט אזוי פיעל פעהלערען וויפיעל איך האָב —
הילדא: ווען מען האָט אזוי פיעל דורכגעליטען, ווי
איהר...

פּרױסלאַנעס: פון וואַנען ווייסט איהר דאָס?
הילדא: אייער מאַן האָט מיר דערצעהלט.

פ ר ו י ס אָ ל נ ע ס : מיט מיר רעדט ער זעהר זעלטען
וועגען די זאכען. — יא, איך קען אייך זאָגען, פריילין וואַנגעל,
איך האָב שוין צופיעל דורכגעמאכט אין מיין לעבען.

ה י ל ד א : (קוקט אויף איהר מיטפיהלענד און שאַקעלט לאַנג-
זאָס מיט'ן קאָפּ) ארעמע פרוי סאָלנעס. ערשטענס האָט איהר גע-
האַט די שרפה...

פ ר ו י ס אָ ל נ ע ס : (מיט אַ זיפּן), יא, אלע מיינע
זאכען זיינען דאָן פערברענט געוואָרען.

ה י ל ד א : און דאָן איז געקומען נאָך עטוואָס ערגערעס.

פ ר ו י ס אָ ל נ ע ס : (קוקט אויף איהר פאַרשענד) ער-
נערעס ?

ה י ל ד א : דאָס ערנסטע פון אלץ.

פ ר ו י ס אָ ל נ ע ס : אָה, די אינגעלאַך. אָבער דאָס,

ה י ל ד א : (מילד) איהר האָט פערלאָרען די צוויי אינ-
געלעך.

פ ר ו י ס אָ ל נ ע ס : אָה, די אינגעלעך. אָבער דאָס,

זעהט איהר איז נאָר עפעס אנדערס. דערביי איז געווען גאָטס וויר-
לען ; און ביי אזא זאך מוז מען זיך אויטערוואַרפען, און נאָך
גאָט דאנקען.

ה י ל ד א : און איהר טוט דאָס ?

פ ר ו י ס אָ ל נ ע ס : ליידער, ניט אימער. איך ווייס

גאנץ גוט, אז עס איז מיין פליכט, און דאָך קען איך עס ניט.

ה י ל ד א : ניין. דאָס, דענק איך, איז גאנץ נאטירליך.

פ ר ו י ס אָ ל נ ע ס : און זעהר אָפט מוז איך מיר אליין

זאָגען, אז עס איז געווען אַ גערעכטע שטרעף פאַר מיר . . .

ה י ל ד א : ווארום דען ?

פ ר ו י ס אָ ל נ ע ס : ווייל איך בין ניט געווען שטאַרק

גענוג אין מיין אונגליק.

ה י ל ד א : אָבער, איך קען ניט בעגרייפען, ווי...

פ ר ו י ס אָ ל נ ע ס : אַך, ניין, פריילין וואַנגעל — רעדט

צו מיר ניט מעהר וועגען די צוויי קינדער. וועגען זיי דאַר-

פען מיר זיך נור פרייהען ; זיי איז יעצט אזוי גוט, אזוי גוט. ניין,
עס זיינען פאראנען ק ל י נ ע ש אָדענס אין לעבען, וואָס רייסען
דאָס האַרץ — ווען מען פערלירט אזוינע זאכען, וואָס אַנדערע מענ-
שען בעטראכטען עס כמעט פאַר גאַרנישט.

ה י ל ד א : (לעגט איהרע הענד אויף פרוי סאָלנעסעס קניע,
און קוקט אויף איהר ליעבליך) ליעבע פרוי סאָלנעס — זאָגט מיר,
וואָס פאַר אַ קליינע זאכען מיינט איהר !

פ ר ו י ס אָ ל נ ע ס : ווי איך האָב איך שוין געזאָגט, לוי-
טער קלייניגקייטען. אלע אלטע פאַרטערטען וואָס זיינען פערברענט
געוואָרען אויף די ווענד ; אלע זיידענע קליידער, וואָס האָבען פון
דורידורות געהערט צו דער פאַמיליע. דער מוטער'ס און גרויס-
מוטערס שפיצען — דאָס איז אויך פערברענט געוואָרען. און בע-
טראַכט נור — די גאָלד-ציערונג אויך ! (טרויעריג) און דאן, אלע
ליאַלקעס.

ה י ל ד א : די ליאַלקעס ?

פ ר ו י ס אָ ל נ ע ס : (טרערען שטיקען זי) איך האָב גע-
האַט ניין וואונדערשעהנע ליאַלקעס.

ה י ל ד א : און זיי זיינען אויך פערברענט געוואָרען ?

פ ר ו י ס אָ ל נ ע ס : אלע. אָה, ווי שווער מיר איז גע-

ווען — ווי שווער !

ה י ל ד א : האָט איהר דען די אלע ליאַלקעס בעהאלטען,

נאָך פון זינט איהר זייט געווען אַ קליין קינד !

פ ר ו י ס אָ ל נ ע ס : בעהאלטען, ניין. איך און די ליאַל-

קעס זיינען אימער געווען צוזאמען.

ה י ל ד א : אפילו ווען איהר זייט אויסגעוואקסען ?

פ ר ו י ס אָ ל נ ע ס : יא, אַ לאַנגע צייט נאָך דעם.

ה י ל ד א : און נאָך אייער חתונה אויך ?

פ ר ו י ס אָ ל נ ע ס : אָה, יא. ווען ער איז דערביי

ניט געווען, דאן — זיי זיינען אָבער אלע פערברענט געוואָרען, די

ליעבינקע. קיינער האָט זיך נישט געקיימערט זיי צו ראַטעווען.

אָה, עס איז אזוי טרויעריג. לאַכט ניט פון מיר, פריילין וואַנגעל.

ה י ל ד א : איך לאַך שוין גאָר ניט.
 פ ר ו י ס אָ ל נ ע ס : אין אַ געוויסען זינן, קען מען זאָגען,
 האָבען זיי אויך געהאט לעבען אין זיך. איך פלעג זיי טראָגען אונט-
 טער מיין האַרץ — ווי קליינע ניט-געבוירענע קינדערלעך.
 (דר. הערדעל געהט ארויס דורך די טיר מיט'ן הוט אין האַנד און
 דערזעהט פרוי סאָלנעס מיט הילדא'ן.)
 ד ר . ה ע ר ד ע ל : אזוי, פרוי סאָלנעס, איהר זיצט זיך
 דאָ און ערקעלטעט זיך ?
 פ ר ו י ס אָ ל נ ע ס : די לופט איז היינט אזוי מילד און
 וואַרעם.
 ה ע ר ד ע ל : יא, יא. אָבער וואָס קומט דאָ היינט פאָר ?
 איך האָב געקראָגען אייער בריוועל.
 פ ר ו י ס אָ ל נ ע ס : (הויבט זיך אויף) יא, איך מוז מיט
 אייך עפעס רעדען.
 ה ע ר ד ע ל : גוט, דאן לאָמיר פילייכט אַריינגעהן אין
 הויז. (צו הילדא'ן) איהר זייט גאָך אַלץ אין אייערע בערגקליידער,
 פרייליך ?
 ה י ל ד א : (שמעהט אויף, לוסטיג) געוויס, אין פולער פאָר-
 מע ! היינט וויל איך אָבער ניט קלעטערען און ברעכען דעם גע-
 ניק. מיר ביידע, דאָקטאר, וועלען זיך גאַנץ שטיל שמעהן אונטען
 און אַרויפקוקען.
 ה ע ר ד ע ל : אויף וואָס וועלען מיר קוקען ?
 פ ר ו י ס אָ ל נ ע ס : (דערשראָקען, מילד, צו הילדא'ן)
 שטיל, שטיל — אום גאָטעס ווילען ! ער קומט. זעהט, רעדט
 איהם אָב פון דעם איינפאַל. און לאָמיר זיין פריינד, פרייליך וואַג-
 געל. קענען מיר דאָס ניט זיין !
 ה י ל ד א : (פאַלט איהר אויפ'ן האַלז) אַך, ווען מיר וואָלטען
 דאָס גור קענען !
 פ ר ו י ס אָ ל נ ע ס : (בעפרייט זיך עדעל). אַט, אַט ! אַט
 קומט ער, דאָקטאר. איך וויל מיט אייך עפעס רעדען.
 ה ע ר ד ע ל : איז עס ווענען א י ה ם ?

פ ר ו י ס א ל נ ע ס : נו, געוויס וועגען א י ה ם. קומט אריין.

(זי און דער דאָקטאר געהען אריין אין הויז. אין דער זעלבער צייט קומט סאַלנעס אויף די טרעפ פון גאַרטען. הילדרא קוקט אויס ערנסט).

ס א ל נ ע ס : (קוקט אויף דער הויז־טיר, וועלכע פערמאַכט זיך פאַרזיכטיג פון אינעוועניג) איהר האָט בעמערקט, הילדרא ? אזוי שנעל, ווי איך קום, געהט זי אוועק.

ה י ל ד א : איך האָב בעמערקט אז אזוי שנעל ווי איהר קומט, מאַכט איהר זי זאָל אוועקגעהן.

ס א ל נ ע ס : עס קען זיין. אָבער איך קען דערצו גאָר ניט העלפּען. (קוקט אויף איהר אויפּמערקזאַם) איך איז קאַלט, הילדרא ? עס זעהט אזוי אויס.

ה י ל ד א : איך בין אָקאַרשט אַרויף געקומען פון א קבר.

ס א ל נ ע ס : וואָס הייסט ד אָ ס ?

ה י ל ד א : — אז איך בין דורך־און־דורך געפּראָרען געוואָרען, בוימיסטר.

ס א ל נ ע ס : (לאַנגזאַם) מיר דאַכט, איך פּערשטעה...

ה י ל ד א : נאָך וואָס זייט איהר איצט געקומען אַהער ?

ס א ל נ ע ס : איך האָב אייך דערזעהן פון דער ווייטענס.

ה י ל ד א : דאן, האָט איהר דאָך זי אויך געמוזט זעהן?

ס א ל נ ע ס : איך האָב געוואוסט אז זי וועט אוועקגעהן אזוי באלד ווי איך וועל נור צוקומען.

ה י ל ד א : טוט עס אייך זעהר לייד, וואָס זי מיידעט אייך

אזוי אויס ?

ס א ל נ ע ס : אין א געוויסער הינזיכט געפּין איך אין דעם

אן ערלייכטערונג.

ה י ל ד א : נישט צו זעהן זי פאַר אייערע אויגען ?

ס א ל נ ע ס : יא.

ה י ל ד א : נישט צוצוקוקען כסדר, ווי זי נעהמט זיך צום

האַרצען די געשיכטע מיט די אינגעלעך ?

ס א ל נ ע ס : יא, דאָס הויפטזעכליך.
 (הילדא געהט, די הענד פערלעגט אויף הינטען, איבער דער ווע-
 ראנדע, שמעלט זיך אָב ביי דער פאַרענצע און קוקט אַריבער אין גאַרמען.)
 ס א ל נ ע ס : (נאָך אַ קורצער פּאַוזע) האָט איהר געהאט אַ
 לאַנגען געשפרעך מיט איהר ?
 (הילדא שמעהט אָהן בעוועגונג און ענטפערט ניט.)
 ס א ל נ ע ס : איך פרעג צי איהר האָט געהאט אַ לאַנגען גע-
 שפרעך ?
 (הילדא איז שמיל ווי פריהער.)
 ס א ל נ ע ס : וועגען וואָס האָט זי גערעדט, הילדא ?
 (הילדא איז אַלין שמיל.)
 ס א ל נ ע ס : ארעמע אַלינא, מסתמא וועגען די אינגעלעך.
 (הילדא אַ גערוועזער ציטער געהט איהר דורך, דאָן שאַקעלט זי אַ
 פאַר מאָל שנעל מיט'ן קאָפּ.)
 ס א ל נ ע ס : זי וועט דאָס קיין מאָל ניט פערנעסען, קיין
 מאָל אין לעבען ניט. (קומט געהענטער צו איהר) איצט שמעהט איהר
 נאָך אַ מאָל ווי אַ סטאַטוע ; פונקט ווי איהר זייט געשטאנען געס-
 טערען אווענד.
 ה י ל ד א : (קעהרט זיך אום און קוקט אויף איהם מיט גרויסע
 ערנסטע אויגען) איך פּאָהר אַוועק !
 ס א ל נ ע ס : (שאַרף) איהר פּאָהרט אַוועק !
 ה י ל ד א : יא.
 ס א ל נ ע ס : איך וועל דאָס אייך ניט ערלויבען !
 ה י ל ד א : וואָס האָב איך דאָ איצט צו מאַן ?
 ס א ל נ ע ס : איינפאך זיין דאָ, הילדא !
 ה י ל ד א : (מעסט איהם אָב מיט אַ קוק) עס וואָלט זיין ניט
 שלעכט. אָבער איהר ווייסט דאָך, אז מיט דעם וועט עס זיך ניט
 ענדיגען.
 ס א ל נ ע ס : (אונאיבערלעגט) איז נאָך בעסער !
 ה י ל ד א : 'צוהיצט' איך קאָן נישט מאַן קיין שלעכטס צו

א פערזאן, וועלכע איך קען ! איך קען ביי איהר נישט צו
נעהמען, וואָס נעהערט צו איהר.

ס אָל נעם : ווער הייסט עם אייך דען טאָן ?
ה י ל ד א : (פאַרזענדיג) ביי אַ פרעמדער, יא ! דאָס
איז גאָר עפעס אנדערס. ביי אַזאַ, וועלכע איך האָב קיין מאָל נישט
געזעהן. אָבער מיט איהר בין איך דאָך געקומען אין אַזאַ נאָהענ-
טער בעריהרונג ! ... ניין, אָה ניין ! פּוּי !
ס אָל נעם : יא, אָבער איך האָב אייך קיין מאָל נישט
פאַרגעשלאָגען איהר זאָלט דאָס טאָן.

ה י ל ד א : אָה, בוימיסטער, איהר ווייסט גאַנץ גוט וואָס
די ענדע וואָלט געווען. און דערפאַר טאקע פאַהר איך אַוועק.

ס אָל נעם : און וואָס וועט ווערען פון מיר, ווען איהר
וועט אַוועקפאַהרען ? צו וואָס וועל איך דאָן דאַרפֿען לעבען—?

ה י ל ד א : (מיט אַן אונבעשטימטען אויסדרוק אין די אויגען)
מיט א י י ך האַלט עם געוויס נישט אזוי שלעכט. איהר האָט
אייערע פליכטען צו איהר. לעבט צוליעב די פליכטען.

ס אָל נעם : צו שפעט. דיזע מעכטע — דיזע —
דיזע —

ה י ל ד א : — טייוואָלים —

ס אָל נעם : יא, דיזע טייוואָלים ! און דער נישט-גוטער
אין מיר, אויך — זיי האָבען פֿון איהר דאָס גאַנצע לעבענס-בלוט
ארויסגעצאפט. (ער לאַכט פערצווייפעלט) זיי האָבען דאָס געמאָן צו-
ליעב מיין גליק ! יא, יא ! (מיט אַ שווערען געמוטה) און איצט
איז זי טויט — פון מיינעט וועגען. און איך בין לעבעדיגערהייט
צוגעשמידט מיט קייטען צו אַ טויטער פרוי. (אין ווילדער אַנגסט)
אויך — איך, וועלכער קען נישט לעבען אָהן לעבענס-פרייד !

ה י ל ד א : (רוקט זיך איבער אויף דער אַנדער זייט מיט און
זעצט זיך אויף דער באַנק, מיט די עלענבויגען אויפ'ן טיש, און דעם
קאַפּ אַנגעשפאַרט אַן די הענד, זיצט און קוקט אויף איהם אַ ווילע) וואָס
וועט איהר ווייטער בויען ?

ס א ל נ ע ס : (שאַקעלט מיט'ן קאַפּ) איך גלויב ניט, אז איך
 וועל איבערהויפט שוין פיעל בויען.
 ה י ל ד א : קיינע בעקוועמע, גליקליכע היימען פאר פאָטערס
 און מוטערס און מחנות קינדער ?
 ס א ל נ ע ס : איך ווייס ניט צו מען וועט דאָס דארפֿען
 אין דער צוקונפט.
 ה י ל ד א : ארעמער בוימייסטער ! און איהר האָט גאנץ
 צע צעהן יאָהר דערויף געארבייט — דאָס לעבען אָבגעגעבען נור
 דערויף.
 ס א ל נ ע ס : יא, איהר האָט רעכט, הילדא.
 ה י ל ד א : (פלאַצט אַרויס) אָה, דאָס אַלעס קומט מיר פאָר
 אזוי נאַריש, אזוי נאַריש !
 ס א ל נ ע ס : אַלעס וואָס ?
 ה י ל ד א : נישט צו קענען אָנכאַפֿען דאָס אייגענע גליק —
 דאָס אייגענע לעבען ! נור דערפאַר וואָס אַ וועלכע עס איז בע-
 קאַנטע פּערזאָן שטעהט אין וועג !
 ס א ל נ ע ס : אַ פּערזאָן, וועלכע מען האָט קיין רעכט ניט
 אָנצושטופֿען אָן אַ זייט.
 ה י ל ד א : איך וואָלט וועלען וויסען, צי קיינער האָט ווירק-
 ליק ניט דאָס רעכט ? און דאָך — אַך, ווען מען וואָלט געקענט
 אַריבערשלאָפֿען די גאַנצע געשיכטע ! (זי לעגט פלאַך די הענד אויפֿ'ן
 טיש, לאַזט די לינקע זייט פֿון קאַפּ רוהען אויף די הענד, און פּערמאַכט
 די אויגען).
 ס א ל נ ע ס : (דרעהט אַרום דעם לעהנשטוהל און זעצט זיך ביים
 טיש) האָט אַי ה ר געהאַט אַ בעקוועמע, גליקליכע היים, דאָרט
 ביי אייער פאָטער, הילדא ?
 ה י ל ד א : (נישט ריהרענדיג זיך, ווי האַלב פּערשלאָפֿען) איך
 האָב נור געהאַט אַ שטייגעל.
 ס א ל נ ע ס : און איהר זייט בעשלאָסען נישט צוריקצור-
 קעהרען זיך אַהין ?

ה י ל ד א : (ווי פריהער) דער ווילדער פויגעל וויל קיין מאָל
ניט אין שטייג ארוין.

ס אָ ל נ ע ס : בעסער שוועבען אין די פרייע לופט...

ה י ל ד א : (אלץ ווי פריהער) דער רויב פויגעל לייעבט צו
שוועבען —

ס אָ ל נ ע ס : (קקוט אויף איהר). ווער עס האָט נור דעם
וויקינגגייסט אין זיך ...

ה י ל ד א : (אין איהר נאָשירליכע שטימע ; עפענט די אויגען,
נור ריהרט זיך נישט) און די אנדער זאך ? זאָגט, וואָס איז געווען
די אנדער זאך ?

ס אָ ל נ ע ס : א געזונדען געוויסען.

ה י ל ד א : (זעצט זיך גלייך אויף דער באַנק ; איהרע אוי-
גען פינקלען וויעדער מיט פרויד. שאַקעלט איהם צו) א י ד ווייס,
וואָס איהר וועט בויען נעכסטענס !

ס אָ ל נ ע ס : דאָן ווייסט איהר מעהר ווי איך אליין,
הילדא.

ה י ל ד א : יא, די בווייסטער זיינען אזוינע נאָרישע מענ-
שען.

ס אָ ל נ ע ס : אלזאָ, וואָס וועט דאָס זיין ?

ה י ל ד א : (שאַקעלט ווידער מיט'ן קאָפּ) דער שלאָם.

ס אָ ל נ ע ס : וואָס פאַר אַ שלאָם ?

ה י ל ד א : מ י י ן שלאָם, נאָטירליך ?

ס אָ ל נ ע ס : איצט ווילט איהר שוין גאָר אַ שלאָם ?

ה י ל ד א : זייט איהר מיר ניט שולדיג אַ קעניגרייך, וואָלט
איך וועלען וויסען ?

ס אָ ל נ ע ס : אזוי בעהויפטעט איהר, וועניגסטענס.

ה י ל ד א : גוט, איהר זייט מודה אז איהר זייט מיר שול-
דיג אַ קעניגרייך. און מיר דאכט אז מען קען ניט האָבען קיין קע-
ניגרייך אָהן אַ קעניגליכען שלאָם !

ס אָ ל נ ע ס : (מעהר און מעהר בעלעבט) יא, געוועהנליך
געהען די ביידע זאכען צוזאַמען.

ה י ל ד א : גוט. דאן בויט איהם אויף פאר מיר, אָט די מינוט!

ס אָ ל נ ע ס : (לאַבענדיג) אזוי, איהר מוזט אָט דאָס אויך האָבען גלייך אין מינוט ?

ה י ל ד א : גאנץ געוויס ! ווייל איצט זיינען די צעהן יאָהר אויס, און איך וויל מעהר נישט ווארטען. אַלזאָ — אַהער דעם שלאַס, בוימייסטער !

ס אָ ל נ ע ס : עס איז גאָר נישט קיין שפּאַס אייך עפעס שולדיג צו זיין, הילדרא.

ה י ל ד א : וועגען דעם האָט איהר פריהער געדארפט טראַכטען. איצט איז שוין צו שפעט. אַלזאָ — (זי קלאַפט אויפ'ן טיש) דעם שלאַס אַהער אויפ'ן טיש ! עס איז מ י י ן שלאַס ! איך וויל עס ג ל י י ך האָבען !

ס אָ ל נ ע ס : (מעהר ערנסט, בויגט זיך אַריבער צו איהר, מיט די הענד אויפ'ן טיש) וואָס פאַר אַ סאָרט שלאַס האָט איהר זיך פאַרגעשטעלט, הילדרא ?

(איהר אויסדרוק ווערט אַלין מעהר פערשלעהערט. זי זעהט אויס ווי זי וואָלט טיעף אַריינקוקען אין זיך זעלבסט.)

ה י ל ד א : (לאַנגזאַם) מיין שלאַס זאָל שטעהן הויך — גאנץ אויבען — מיט אַ פרייען אויסבליק אויף אַלע זייטען — אזוי, אז איך זאָל קענען אַרויסקוקען ווייט — ווייט אַרום.

ס אָ ל נ ע ס : און, אָהן צווייפעל, מוז אויף איהם זיין אַ הויכער טורעם ?

ה י ל ד א : אן אונגעהייער הויכער טורעם, און אויפ'ן רעכט-מען שפיץ פון טורעם מוז זיין אַ באַלקאָן, און איך וועל אויף איהם שטעהן —

ס אָ ל נ ע ס : (כאַפט זיך ניט ווילענדיג ביים שמערען) ווי אזוי קענט איהר לייעב האָבען צו שטעהן אויף אַזאַ שווינדעלדיגער הויך ? —

ה י ל ד א : יאָ, איך וויל ! גראָד דאָרט אויבען וויל איך שטעהן און אַראָפּקוקען אויף די אַנדערע — אויף די, וועלכע בויען

קירכען, און היימען פאר פאטערס און מוטערס און מחנות קינדער.
 און א י ה ר מענט אויך ארויפקומען און דאס אַנקוקען.
 ס אָ ל נ ע ס : (שטיל) מעג דער בוימיסטער ארויפקומען
 צו דער פרינצעסין ?
 ה י ל ד א : אויב דער בוימיסטער וויל.
 ס אָ ל נ ע ס : (ווייכער). דאן, גלויב איך, וועט דער בוי-
 מיסטער קומען.
 ה י ל ד א : (שאַקעלט מיט'ן קאָפּ) דער בוימיסטער — ער
 ו ו ע ט - קומען.
 ס אָ ל נ ע ס : ער וועט אָבער מעהר קיינמאָל ניט קענען
 בויען — דער ארעמער בוימיסטער.
 ה י ל ד א : (מונטער) יא, יא, ער וועט ! מיר ביידע
 וועלען זיך נעהמען פאר דער ארבייט צוזאמען. און דאן וועלען מיר
 בויען דאָס שענהסטע — דאָס אַלערשעהנסטע, וואָס גיט אויף דער
 וועלט !
 ס אָ ל נ ע ס : (געשפּאַנט) היילדא, זאָגט מיר וואָס איז דאָס
 אַזוינס ?
 ה י ל ד א : (קוקט אויף איהם, שמויכלענדיג, שאַקעלט מיט'ן
 קאָפּ, פערשפּיצט די ליפּען און רעדט ווי צו אַ קינד). די בוימיסטער —
 זיי זיינען זעהר — זעהר נאַרעשע מענשען.
 ס אָ ל נ ע ס : יא, אודאי זיינען זיי נאַרעש. אָבער זאָגט
 זשע מיר וואָס איז דאָס — דאָס שענסטע אויף דער וועלט, וואָס
 מיר ביידע דארפען צוזאמען בויען ?
 ה י ל ד א : (איז שטיל אַ וויילע, דאן זאָגט זי מיט אַן אונגע-
 שטימען אויסדרוק אין די אויגען). ל ו פ ט - ש ל ע ס ע ר .
 ס אָ ל נ ע ס : לופט-שלעסער ?
 ה י ל ד א : (שאַקעלט מיט'ן קאָפּ). לופט-שלעסער, א ! ווייסט
 איהר וואָס פאר אַ מין זאָך אַ לופט-שלאָס איז ?
 ס אָ ל נ ע ס : איהר זאָגט, עס איז דאָס שענסטע אויף
 דער וועלט.
 ה י ל ד א : (הויבט זיך האַסטיג אויף און גיט אַ מאַך אַוועק

מיט דער האַנד). פערשטעהט זיך! לופט־שלעסער — זיינען אזוי
בעקוועם אויף צו בעהאַלטען זיך אין זיי. און עס איז אויך אזוי
לויכט זיי צו בויען — (קוקט אויף איהם צאָרניג) איבערהויפט פאַר די
בוימיסטערס — וועלכע האָבען אַ — אַ שווינדערלדיגען געוויסען.
ס אַ ל נ ע ס : (הויבט זיך אויף). פון היינט אָן בויען מיר
ביידע צוזאַמען, הילדאָ.
ה י ל ד אַ : (מיט אַ שמויכעל פון צווייפעל). אַ ר י כ ט י -
נ ע ז לופט־שלאַס?
ס אַ ל נ ע ס : יאָ, אַ לופט־שלאַס מיט אַ שטאַרקען פונדאָ-
מענט אונטער איהם.
(ראַגנאַר בראַוויק קומט אַרויס פון הויז; ער טראָגט אַ גרויסען
גרינעם קראַנץ, בעפוצט מיט בלומען און זיידענע בענדער).
ה י ל ד אַ : (שרויט אויס מיט פרייד). דער קראַנץ! אַה,
דאָס וועט זיין פראַכטפאָל!
ס אַ ל נ ע ס : (פערוואונדערט). א י ה ר האָט געבראַכט
דעם קראַנץ, ראַגנאַר?
ר א ג נ א ר : איך האָב פערשפראַכען דעם ווערקמיסטער
דאָס איך וועל בריינגען.
ס אַ ל נ ע ס : (ערלויכטערט). אה, אויב אזוי, שטעל איך מיר
פאַר אז אייער פאטער ביהלט זיך בעסער?
ר א ג נ א ר : ניין.
ס אַ ל נ ע ס : האָט איהם גאָר ניט ערמונטערט דאָס, וואָס
איך האָב אָנגעשריבען?
ר א ג נ א ר : עס איז געקומען צו שפעט.
ס אַ ל נ ע ס : צו שפעט!
ר א ג נ ע ר : ווען זי איז דערמיט געקומען, איז ער שוין ניט
געווען ביי די געדאַנקען. ער האָט געקריגען די אַפּאַפּלעקסיע.
ס אַ ל נ ע ס : אויב אזוי געהט־זשע שנעל אַהיים צו איהם!
זייט דאָך לעבען אייער פאטער!
ר א ג נ א ר : ער דאַרף מיך שוין מעהר נישט.
ס אַ ל נ ע ס : אָבער דאָך, איהר מוזט זיין לעבען איהם.

איהר זאָלט זיין פאַרזיכטיג, פריילען וואנגעל! איהר קענט
איהם נאָך ניט ריכטיג.

הילדא : (פייערדיג). אָה, איך קען איהם בעסער פאר
יערען איינעם!

ראגנאר : (לאכט פערבישערט). איהם דאנקען, בעת אז
ער האָט מיך פון יאָהר צו יאָהר געהאַלטען געבונדען! בעת אז
ער האָט געמאַכט אז מיין פאטער זאָל צווייפלען אין מיר, אז איך
זאָל אליין אין זיך צווייפלען! און דאָס אלעס, נור כדי ער זאָל.....!
הילדא : (ווי עס וואָלט איהר עפעס איינפאלען). כדי ער
זאָל.....? זאָגט מיר גלייך!

ראגנאר : כדי ער זאָל זי קענען האַלטען ביי זיך.
הילדא : (שפרינגט אויף צו איהם). דאָס מיידעל ביים
שרייבטיש?

ראגנאר : יא.

הילדא : (דראָהענד, מיט צונויפגעפרעסטע הענד). דאָס איז
ניט אמת! איהר דערצעהלט פאַלשע זאַכען וועגען איהם!
ראגנאר : איך וואָלט עס אליין אויך ניט געגלויבט ביז
היינט, ווען זי האָט דאָס מיר אליין געזאָגט.

הילדא : (אויסער זיד). וואָס האָט זי געזאָגט?
איך וויל עס וויסען! גלייך!

ראגנאר : זי האָט געזאָגט, אז ער האָט בעהערשט
איהרע געפיהלען, אז אלע איהרע געדאַנקען געהערען צו איהם און זי
קען זיך קיין מאָל פון איהם ניט אוועקרייסען. אז זי וועט בלייב
בען דאָרט, וואו ער איז.....

הילדא : (מיט פלאַמענדע אויגען). מען וועט עס איהר
ניט לאָזען!

ראגנאר : (פאַרשענדיג). ווער וועט זי ניט לאָזען?

הילדא : (שנעל). ער וועט עס אויך ניט!

ראגנאר : ניין, נאַטירליך ניט. איצט פערשטעה איך די
גאַנצע געשיכטע. איצט וואָלט זי נור געווען — אין וועג.

הילדא : איהר פערשטעהט גאָרנישט, אויב איהר קענט

אזוי רעדען! ניין, איך וועל אייך ערקלערען, וואָרום ער האָט זיך אזוי געהאַלטען אָן איהר.

ר א ג נ א ר : נו גוט, ווארום?

ה י ל ד א : כרי אייך צו האַלטען ביי זיך.

ר א ג נ ע ר : האָט ער דאָס אייך געזאָגט?

ה ל ד א : ניין, נור אזוי איז עס! עס מוז אזוי זיין!

(ווילד) איך וויל, — איך וויל, אז עס זאָל אזוי זיין!

ר א ג נ א ר : און גראד, ווען איהר זייט געקומען, האָט ער זי אַבגעלאָזען.

ה י ל ד א : אייך — אייך האָט ער אַבגעלאָזען! וואָס, מיינט איהר, קימערט ער זיך אום פרעמדע מיידלעך, ווי זי איז?

ר א ג נ א ר : (דענקט נאָך). איז עס מעגליך, אז די גאַנצע

צייט האָט ער פאר מיר מורא געהאַט?

ה י ל ד א : ער מורא געהאַט! אזא הויכע מיינונג דארפט

איהר וועגען זיך ניט האַבען.

ר א ג נ א ר : אָה, ער האָט שוין לאַנג געמוזט בעמערקען, אז

אייך טויג אויך אויף עפעס. איבעריגענס, אַ פייגלינג — דאָס,

זעהט איהר איז ער פון דער נאַטור.

ה י ל ד א : ער! אודאי! דאָס דערזעהלט אימעצען

אַנדערס!

ר א ג נ א ר : אין אַ געוויסען זינן איז ער אַ פייגלינג — ער,

דער גרויסער בוימיסטער. ער האָט קיין מורא ניט אַוועקצוראַבע-

ווען ביי אַנדערע זייער לעבענס-גליק — ווי ער האָט דאָס געטאָן

מיט מיר און מיין פאַטער. אָבער ווען עס קומט פאַר אַרויף צו-

קלעטערען אויף אַ שטיקעל ברעטער-געשטעל, וועט ער זיך אויס-

דרעהען מיט אַלע מיטלען!

ה י ל ד א : אָה, איהר וואָלט איהם געדאַרפט זעהן אזוי

הויך, אזוי הימעל-הויך, ווי איך האָב איהם איין מאָל געזעהן!

ר א ג נ א ר : איהר האָט דאָס געזעהן?

ה י ל ד א : גאַנץ געוויס האָב איך עס געזעהן. ווי כריי

און גרויס ער האָט אויסגעזעהן, שטעהענדיג דאָרט און צוכינדענדיג דעם קראַנץ צו דער קירכען־פּאָהן.

ר א ג נ א ר : איך ווייס, אז ער האָט דאָס געוואָגט איין מאָל אין זיין לעבען — איין איינציג מאָל. מיר יונגע דערצעהלען עס צווישען זיך ווי אַ טראַדיציע. אָבער קיין מאַכט אין דער וועלט קען איהם ניט בעוועגען דאָס נאָך אַמאָל צו טאָן.

ה י ל ד א : היינט טוט ער דאָס וויעדער :

ר א ג נ א ר : (שפּאַטיש). יא, איך מיין עפעס !

ה י ל ד א : וועלען מיר זעהן !

ר א ג נ א ר : ניט איהר און ניט איך וועלען דאָס זעהען.

ה י ל ד א : (קען זיך ניט קאָנטראָלירען). איך וויל

עס זעהן! איך וויל און מוז עס זעהן !

ר א ג נ א ר : ער וועט דאָס אָבער נישט טאָן. ער וועט

איינפאך ניט וואָגען. אָט די שוואַכקייט האָט ער — ער, דער גרויסער בוימייסטער.

פ ר ו י ס אָ ל נ ע ס : (קומט אַרויס פון הויז אויף דער

וועראַנדע, קוקט זיך אַרום). ער איז דאָ ניטאָ ? וואו איז ער אוועק געגאַנגען ?

ר א ג נ א ר : הערר סאָלנעס איז דאָרט מיט די אַרבייטער.

ה י ל ד א : ער האָט גענומען דעם קראַנץ מיט זיך.

פ ר ו י ס אָ ל נ ע ס : (מיט אַנגסט). מיטגענומען דעם

קראַנץ ! אַך גאָט — אַך גאָט ! בראָוויק — איהר מוזט אַראָבגעהן

צו איהם ! זעהט, ער זאָל צוריק קומען !

ר א ג נ א ר : זאָל איך איהם זאָגען, אז איהר ווילט מיט

איהם רעדען, גנעדריגע פרוי ?

פ ר ו י ס אָ ל נ ע ס : אַה, איך בעט אייך ! — ניין, ניין,

זאָגט איהם ניט פון מיר ! זאָגט, אז אימעצער איז דאָ, ער

זאָל גלייך קומען.

ר א ג נ א ר : גוט, גוט. איך וועל איהם זאָגען, גנעדריגע פרוי.

(ער געהט אַרונטער די טרעפּ אין גארטען אריין).

פ ר ו י ס א ל נ ע ס : אַך, פּרױלען וואַנגעל, איהר קענט זיך גאָר ניט פּאַרשטעלען, ווי בעזאָרגט איך בין וועגען איהם.

ה י ל א : איז עס דען אזוי געפעהרליך, אז מען זאָל דאַרפען זיך אזוי שרעקען דעריבער ?

פ ר ו י ס א ל נ ע ס : אָה, נעוויס ; איהר קענט דאָך עס פערשטעהן. בעטראַכט נור — ווען ער וואָלט עס מיינען ערנסט ! ווען ער וואָלט ווירקליך וועלען קלעטערען אויפ'ן ברעטער-געשטעל ! ה י ל א : (געשפּאַנט). און איהר דענקט, ער וועט דאָס טאַקע טאָן ?

פ ר ו י ס א ל נ ע ס : מען קען קיין מאָל ניט וויסען, וואָס איהם קען איינפאלען. אויף איהם איז אַלעס צו גלויבען .

ה י ל א : אַהא, איהר דענקט אפשר אויך, אז ער איז ניט אזוי — נישט אין גאַנצען...?

פ ר ו י ס א ל נ ע ס : אָה, איך ווייס שוין אַליין ניט, וואָס צו דענקען וועגען איהם. דער דאָקטאָר דערצייהלט מיר אַלערליי מעשות. און אויסער דעם, ווען איך דערמאָן זיך פערשי-דענע זאַכען וואָס איך אַליין האָב געהערט פון איהם...

ד ר . ה ע ר ד ע ל : (שטעקט אריין דעם קאַפּ דורך די טיר). ער קומט באַלד ?

פ ר ו י ס א ל נ ע ס : אזוי דענק איך. איך האָב געשיקט נאָך איהם.

ה ע ר ד ע ל : (קומענדיג געהנטער). איך האָב מורא איהר וועט מוזען אריינגעהן, מאדאם —

פ ר ו י ס א ל נ ע ס : ניין, ניין, איך בלייב דאָ וואַרטען אויף האַלואַרדען.

ה ע ר ד ע ל : עס זיינען אָבער געקומען צו אייך אַ פּאָר דאַמען מיט אַ וויזיט.

פ ר ו י ס א ל נ ע ס : אַך גאָט ! נאָך דאָס האָט גע-פעהלט ! און גראָד איצט !

ה ע ר ד ע ל : זיי זיינען, אייגענטליך, געקומען זעהען די צערעמאָניע.

פ ר ו י ס א ל נ ע ס : גוט, גוט, איך דענק מען מוז דאך
געהן צו זיי. עם איז מיין פליכט.

ה י ל ד א : קענט איהר דען ניט בעטען די דאמען זיי
זאלען אוועק געהן?

פ ר ו י ס א ל נ ע ס : ניין, דאס געהט ניט. איין מאל
זיינען זיי שוין געקומען, איז עם מיין פליכט זיי אויפצונעהמען.
נור בלייבט א י ה ר דערווייל אין דרויסען — און רעדט מיט
איהם, ווען ער וועט קומען.

ה ע ר ד ע ל : און פעהאלט איהם מיט א געשפרעד אזוי
לאנג, ווי מעגליך....

פ ר ו י ס א ל נ ע ס : יא, ליעבע פריילעך וואנגעל, —
האלט איהם אזוי פעסט ווי איהר קענט נור.

ה י ל ד א : דענקט איהר ניט, אז עם וואלט זיין בעסער
איהר זאלט דאס טאן?

פ ר ו י ס א ל נ ע ס : יא, גאט ווייס, אז דאס איז מיין
פליכט. נור ווען מען האט אזוי פיעל פערשידענע פליכטען...

ה ע ר ד ע ל : (קוקט ארויס אין גארשען). אָט קומט ער !

פ ר ו י ס א ל נ ע ס : און איך מוז אריינגעהן.

ה ע ר ד ע ל : (צו הילדען). זאגט איהם גארנישט וועגען
דעם אז א י ד ב ין דאָ.

ה י ל ד א : אָה, ניין! איך מיין, אז איך וועל שוין געפיר-
נען עפעס אנדערעס וועגען וואָס צו רעדען מיט'ן בוימייסטער.

פ ר ו י ס א ל נ ע ס : און האלט איהם נור פעסט. איך
דענק, א י ה ר קענט עם טאן אם בעסטען.

(פרוי סאלגעט און דאקטאר הערדעל געהען אריין אין הויז, הילדא
בלויבט שמעחן אויף דער וועראנדע).

ס א ל נ ע ס : (קומט ארויף אויף די טרעפ). איך הער, אז
אימעצער דארף מיך דאָ.

ה י ל ד א : יא, איך בין דאָס, בוימייסטער.

ס א ל נ ע ס : אזוי, איהר זייט עם, הילדא. און איך האָב
זיך שוין געשראָקען, טאָמער איז עם אלינא אָדער דער דאָקטאָר.

ה י ל ד א : עם זעהט אויס, א י ה ר זייט זעהר א שרע-
קעדיגער.

ס א ל נ ע ר : דענקט איהר אזוי ?

ה י ל ד א : יא, מען זאגט איהר האָט מורא ארום צו קלע-
טערן — אויף די געשטעלען ארום א געביידע, הייסט עס.

ס א ל נ ע ס : נו, דאָס אז דאָך א גאנץ ספעציעלע זאך.

ה י ל ד א : איז עס, אלזאָ, אמת, אז איהר האָט דערפאר
מורא ?

ס א ל נ ע ס : יא, דאָס איז אמת.

ה י ל ד א : איהר האָט מורא, איהר וועט אראָפּ פאלען און
דעם געניק ברעכען ?

ס א ל נ ע ס : ניין, דאָס ניט.

ה י ל ד א : וואָס-זשע דען ?

ס א ל נ ע ס : איך שרעק זיך פאר דער אַברעכענונג, הילדאָ.

ה י ל ד א : די אַברעכענונג ! (שאַקעלט מיט'ן קאָפּ). דאָס
פערשטעה איך ניט.

ס א ל נ ע ס : זעצט זיך, וועל איך אייך עפעס דערצעהלען.

ה י ל ד א : גוט ! דערצעהלט ! (זעצט זיך אויף א מאַבורעט
ביו דער פאַרענצע און קוקט אויף איהם מיט ערוואַרטונג).

ס א ל נ ע ס : (וואַרפט זיין הוט אויפ'ן טיש). ווי אייך איז

בעוואוסט, האָב איך אָנגעפאַנגען מיין קאַריערע מיט בויען קירכען.

ה י ל ד א : (שאַקעלט מיט'ן קאָפּ). דאָס ווייס איך וואויל.

ס א ל נ ע ס : ווייל, פערשטעהט איהר, אַלס אינגעל בין

איך געוואקסען אין א פרום הויז אין א דאָרף. און מיר האָט

זיך געדאַכט, דאָס עס גיט גאָרניט קיין ערהאַבענערע זאך פאר מיר,
ווי צו בויען קירכען.

ה י ל ד א : יא, וואָרום דען ניט ?

ס א ל נ ע ס : און דאָס מוז איך אייך זאָגען, אז איך האָב

געבויט די קליינע, ארעמע קירכען מיט אזא עהרליכקייט, ווארעמ-
קייט און ערנסטע איבערגעבנהייט אז — אז...

ה י ל ד א : אז — ? וואָס ?

ס א ל נ ע ס : אז איך דענק, ער האָט געדאַרפט זיין צו-
פריעדען מיט מיר.

ה י ל ד א : ע ר ? וואָס פאַר אַן ע ר ?

ס א ל נ ע ס : ער, פערשטעהט זיך, — פאר וועמען די
קירכען זיינען געווען בעשטימט ! ער, פאר וועמענס רוהם און עהרע
זיי זיינען געבויט געוואָרען.

ה י ל ד א : אזוי ! אָבער ווייסט איהר דען בעשטימט אַז —
אז ער איז ניט געווען — צופריעדען מיט אייך ?

ס א ל נ ע ס : (שפאַטיש). ער צופריעדען מיט מיר ? ווי
קענט איהר דאָס גאָר זאָגען, הילדאָ ? ער, וועלכער האָט דערלאָזען,
אַז דער נישט-גוטער זאָל אין מיר געוועלטיגען וויפיל ער וויל אַליין.
ער, וועלכער האָט זיי געהייסען זיין גרייט מיך צו דיענען בייטאָג
און ביינאַכט — אלע די — די...

ה י ל ד א : טיוואָאָלים ?

ס א ל נ ע ס : יע, ביידערליי. אַה ניין, ער האָט מיר געגעבען
צו פיהלען גאַנץ דייטליך, אז ער איז מיט מיר נישט צופריעדען.
(געהיימניספּאַל). דאָס, זערט איהר, איז, אייגענטליך, געווען די
אורזאַך, וואָס ער האָט געלאָזט אַבברענען דאָס אַלטע הויז.

ה י ל ד א : איז דאָס געווען די אורזאַך ?

ס א ל נ ע ס : יאָ, איהר פערשטעהט דאָס דען ניט ? ער
האָט מיר געוואָלט געבען די מעגליכקייט צו ווערען אַ גרויסער
מייסטער אין מיין פאַך, אום איך זאָל פאַר איהם בויען אַלץ שעד-
נערע קירכען. אין אַנשאַנג האָב איך נישט פערשטאַנען וואוהין ער
האָט געצויגען ; נור מיט אַמאָל איז דאָס מיר קלאָר געוואָרען.

ה י ל ד א : ווען איז דאָס געווען ?

ס א ל נ ע ס : עס איז געווען ווען איך האָב געבויט דעם
קירך-טורעם דאָרט, אין לייסאַנוזשער.

ה י ל ד א : אזוי האָב איך געדענקט.

ס א ל נ ע ס : ווייל, פערשטעהט איהר, הינדאָ — דאָרט
אין דער פרעמד פלעג איך אונגעשמערט ארומגעהן און זיך גריבלען
אין זיך אַליין. דאן האָב איך איינגעזעהן גאַנץ קלאָר, ווארום ער

האָט ביי מיר צוגענומען די קינדערלעך. ער האָט דאָס געטאָן, אום קיין זאך זאָל מיר נישט צובינדען צו זיך. קיינע אזעלכע זאכען, ווי ליבעע און גליק, פערשטעהט איהר מיד. איך האָב נור גע- דארפט זיין אַ בוימיסטער — ווייטער גאָרנישט. און מיין גאָנץ לעבען האָב איך געדארפט פערבריינגען אין בויען פאר איהם. (לאַכט) נאָר לאָמיק אייך זאָגען, דערפון איז גאָרנישט אַרויסגע- קומען.

ה י ל ד א : וואָס האָט איהר דען געטאָן?
ס אָ ל נ ע ס : צוערשט האָב איך זיך געגריבעלט און אויס- געפרובירט מיין אייגען האַרץ —
ה י ל ד א : און דאָן?
ס אָ ל נ ע ס : דאָן האָב איך געטאָן דאָס א ו נ מ ע ג -
ל י כ ע — איך אַקוראַט ווי ע ר !
ה י ל ד א : דאָס אונמעגליכע?
ס אָ ל נ ע ס : פריהער האָב איך קיין מאָל ניט געקענט אַרויף
קלעטערען הויך און פריי. אָבער י ע נ ע ס טאָג האָב איך
עס געטאָן.

ה י ל ד א : (שפּרינגט אויף). יאָ, יאָ, איהר האָט עס געטאָן
ס אָ ל נ ע ס : און ווען איך בין דאָרט געשטאַנען, העכער
איבער אַלעס, און האָב אויפגעהאַנגען דעם קראַנץ אויף דער ווע-
טערפּאַהן, האָב איך צו איהם געזאָגט : הער מיר אויס, איצטער,
דו מעכטיגער! פון היינט אָן וועל איך אויף זיין אַ פרייער
בוימיסטער — איך אין מיין קרייז, פונקט ווי דו אין דיינעם.
איך וועל מעהר קיינמאָל ניט בויען קיין קירכען פאר דיר — נור
היימען פאר מענשען.

ה י ל ד א : (מי-רויסע פינקלענדע אויגען). ד אָ ס איז
געווען דער געזאַנג, וואָס איך האָב דאָרט אויבען געהערט.

ס אָ ל נ ע ס : אָבער נאכהער איז געקומען זיין רייע.

ה י ל ד א : וואָס מיינט איהר דערמיט?

ס אָ ל נ ע ס : (קוקט אויף איהר מוּטחלאַז). בויען היימען

פאר מענשען — איז קיין גראַשען ניט ווערט, היילדאָ.

ה י ל ד א : זאָגט איהר דאָס א י צ ט ע ר ?
ס אָ ל נ ע ס : יא, איצטער זעה איך דאָס איין. מענשען
דארפען נישט אָט די הימען זייערע — אויף צו זיין דאָרט גליקליך.
איך וואָלט אויך נישט געדארפט אזא היים, ווען איך וואָלט עס
געהאַט. (מיט אַ שטילען, ביטערען געלעכטער). איהר זעהט, דאָס
איז דער רעזולטאַט פון דער גאַנצער געשיכטע, ווי ווייט צוריק איך
זאָל נישט בליקען. עס איז גאָרנישט ווירקליך געבויט, און עס איז
אויך גאָרנישט געאַפּפּערט, כדי צו האָבען די געלעגנהייט צום
בויען. גאָרנישט, גאָרנישט! די גאַנצע זאַך איז גאָרנישט!
ה י ל ד א : וועט איהר שוין מעהר קיין מאָל גאָרנישט ניט
בויען?
ס אָ ל נ ע ס : (מיט היטערקייט). אין געגענטהייך, ערשט
איצט וועל איך אָנפאַנגען!
ה י ל ד א : וואָס? וואָס וועט איהר בויען? זאָגט גלייך!
ס אָ ל נ ע ס : איך גלויב, אַז עס גיט נור איין מעגליכער
וואוינ־פּלאַץ פאר מענשליכען גליק — און דאָס איז וואָס איך
וועל איצטער בויען.
ה ל ד א : (קוקט איהם פעסט אָן). בוימיסטער — איהר
מיינט אונזערע לופט־שלעסער.
ס אָ ל נ ע ס : די לופט־שלעסער — יא.
ה י ל ד א : איך האָב מורא, עס וועט איך אָנהויבען
שווינדלען, איידער מיר וועלען ארויפגעהן אַ האַלבען וועג.
ס אָ ל נ ע ס : ניין, ניט ווען איך קען אַרויפשטייגען האַנד
אין האַנד מיט אייך, הילדא.
ה י ל ד א : (מיט אַן אויסדרוק פון אונטערדריקטען צאָרן).
נור מיט מיר? וועט ניט זיין נאָך ווער עס איז דערביי?
ס אָ ל נ ע ס : וועמען נאָך מיינט איהר דען?
ה י ל ד א : אַה — יענע מיידעל — די קאַיא, וואָס ביים
שרייבטייש. די אַרעמע — ווילט איהר דען ניט זי אויך מיטנעהמען?
ס אָ ל נ ע ס : אַהא! וועגען א י ה ר האָט עס אַלינאַ
מיט אויך גערעדט^o

ה י ל ד א : איז עס אזוי, אָדער ניט?
 ס אָ ל נ ע ס : (האַסטיג). אוף אזעלכע שראַגען ענטפער איך
 ניט! איהר מוזט אין מיר גלויבען אונבעדינגט, אינגאנצען!
 ה י ל ד א : גאַנצע צעהן יאָהר האָב איך אין אייך אזוי
 פעסט געגלויבט — אזוי פעסט.
 ס אָ ל נ ע ס : איהר מוזט אין מיר ווייטער אויך גלויבען!
 ה י ל ד א : יא, דאָן לאָזט מיך אייך וויעדער זעהן שטע-
 הענדיג אויבען, הויך און פריי!
 ס אָ ל נ ע ס : (שווערמוטהיג). אָה, הילדא — ניט יעדען טאָג
 קען איך דאָס טאָן.
 ה י ל ד א : (ליידענשאפטליך). איך וויל איר זאָלט עס טאָן!
 איך וויל עס! (בעטענדיג). נור, נאָך איין איינציגען מאָל, בוי-
 מייסטער! טוט דאָס און נעמ גלייכע נאָך איין מאָל!
 ס אָ ל נ ע ס : (קוקט איהר טיעף אָן). א ו י ב איך וועל
 דאָס פרוכירען, הילדא, דאָן וועל איך שטעהן אויבען און רעדען
 צו איהם ווי דאמאָלסט.
 ה י ל ד א : (אַלץ מעהר געשפּאַנט). וואָס וועט איהר איהם
 זאָגען?
 ס אָ ל נ ע ס : איך וועל איהם זאָגען: הער מיך אויס,
 אלמעכטיגער הערר — דו קענסט מיך משפט'ן, ווי דו ווילסט.
 אָבער פון איצט אָן וועל איך בויען נור דאָס שעהנסטע אויף
 דער וועלט —
 ה י ל ד א : (ענטזיקט). יא — יא!
 ס אָ ל נ ע ס : — וועל דאָס בויען צוזאמען מיט א פריינד-
 צעסין, וועלכע איך לייעב....
 ה י ל ד א : יא, זאָגט איהם דאָס! זאָגט עס איהם!
 ס אָ ל נ ע ס : יא. און דאָן וועל איך איהם זאָגען: איצט
 געה איך אַרונטער און וועל זי אַרומנעהמען און זי קושען —
 ה י ל ד א : פיעל מאָל! זאָגט עס!
 ס אָ ל נ ע ס : פיעל, פיעל מאָל, וועל איך זאָגען.
 ה י ל ד א : און דאָן — ?

ס א ל נ ע ס : דאן וועל איך א מאך טאן מיט מיין הוט
און אַרונטערקומען צוריק אויף דער ערד — און טאן ווי איך האָב
איהם געזאָגט.

ה י ל ד א : (מיט אויסגעשטרעקטע הענט). איצט זעה איך
אייד וויעדער, ווי דאן, ווען עס האָט זיך געהערט געזאָנג אין דער
לופט.

ס א ל נ ע ס : (קוקט אויף איהר, דעם קאַפּ אַראָפּגעלאָזען). ווי
אַזוי זייט איהר געוואָרען דאָס, וואָס איהר זייט, הילדאָ?
ה י ל ד א : ווי אַזוי האָט איהר פון מיר געמאַכט דאָס יואָס
איך בין?

ס א ל נ ע ס : (קורץ און פעסט). די פרינצעסין זאָל בעקומען
איהר שלאָס...

ה י ל ד א : (פרייליך, פאַטשענדיג מיט די הענד). אַך, בוי-
מייסטער! — מיין וואונדער — וואונדערשהנער שלאָס! אונזער
לופט-שלאָס!

ס א ל נ ע ס : אויף אַ פעסטען פונדאַמענט.
(אַן עולם מענשען, וועלכען מען זעהט אונדוויטליך דורך די בוי-
מער, האָט זיך פערזאַמעלט אויפ'ן גאַס. פון ווייטענס, הינטער דעם
נייעם הויז הערט מען מוזיק פון בלאַז-אינסטרומענטען).

(פרוי סאַלנעס מיט אַ ווייסען פוטערנעם קראָגען, דאָקטאָר
הערדעל, וועלכער טראָגט איהר ווייסען טוך אויף דער האַנד, און איי-
ניגע דאַמען, קומען אַרויס אויף דער וועראַנדע. ראַנגאָר בראַוויק
קומט אין דער זעלבער צייט אַרויף אויף די טרעפּ).

פ ר ו י ס א ל ע נ ס : וועלען מיר האָבען מוזיק אויך?
ר א ג נ א ר : יא, גנעדיגע פרוי. דאָס וועלען זיין די מור-
זיקאַנטען פון דעם בוי-אַרכיטעט פּעראַיין. (צו סאַלנעסען) דער
ווערקמייסטער לאָזט אייך וויסען, אַז ער איז שוין פאַרטיג אַרויף
צו געהן מיט'ן קראָנץ.

ס א ל נ ע ס : (נעהמט זיין הוט) גוט, איך וועל אַליין אַרי-
בערגעהן.

פ ר ו י ס א ל נ ע ס : (מיט אנגסט) וואָס דאַרפסטו דו
דאַרטען אונטען, האָלואַרד?

ס א ל נ ע ס : (קורץ) איך מוז זיין דאַרטען אונטען מיט
די אַרבייטער.

פ ר ו י ס א ל נ ע ס : יא, אונטען — אָבער נור אונטען.

ס א ל נ ע ס : דאַרטען שטעה איך אַלעמאָל, ביי וואַכעדיגע
געלעגענהייטען. (ער געהט אַרונטער די טרעפּ, ווייט אַוועק דורכ'ן
גאַרמען.)

פ ר ו י ס א ל נ ע ס : (רופט איהם נאָך איבער דער פאַרענצע)
בעט דעם מאַן, ער זאָל זיין זעהר פאַרזיכטיג, ווען ער וועט
אַרויף! פערשפרעך עס מיר, האָלואַרד.

ה ע ר ד ע ל : (צו פרוי סאַלנעס) אהר זעהט, אז איך האָב
געהאַט רעכט? יענע דומהייט איז איהם שוין אַרויס פון זינען.

פ ר ו י ס א ל נ ע ס : אָה וואָס פאַר אַ שטיין עס איז
מיר אַראָב פון האַרצען! שוין צוויי מאָל זיינען ביי אונז אַרבייטער
אַרונטערגעפאַלען און דער'הרג'עט געוואָרען אויפ'ן אָרט. (וועגן-
דעם זיך צו הילדאָן) איך דאַנק אייך, פריילין וואַנגעל, א י ה ר
האַט איהם אַזוי גוט בעאיינפלוסט. איך וואָלט אויף איהם קיין
מאָל ניט געקענט אַזוי ווירקען.

ה ע ר ד ע ל : (לוסטיג) יא, יא, פריילין וואַנגעל, א י ה ר
ווייסט שוין ווי צו מאַכען אַ שטאַרקען איינדרוק אויף איינעם,
ווען איהר נעהמט זיך דערצו.

(פרוי סאַלנעס און דאַקטאָר הערדעל געהען צו די דאַמען, וועלכע
שטעהען נעהענטער צו די טרעפּ און קוקען אַריבער אין גאַרמען. הילדאָ
בלייבט שטעהן ביי דער פאַרענצע פון פאַרינט. ראַנגאַר געהט צו צו
איהר.)

ר א נ נ א ר : (מיט אַן אונטערדריקטען געלעכטער, שטיל)
פריילין וואַנגעל, איהר זעהט אַלע יונגע לייט דאַרט, אויף דער
גאַס?

ה י ל ד א : יא.

ר א ג נ א ר : דאָס זיינען מיינע קאמעראַדען, וועלכע זיינען
געקומען אַנקוקען דעם בוימיסטער.

ה י ל ד א : צו וואָס ווילען זיי איהם דען אַנקוקען?

ר א ג נ א ר : זיי ווילען זעהן, ווי ער וואַנט ניט אַרויפצו-
קריכען אויף זיין אייגען הויז.

ה י ל ד א : אַזוי, דאָס איז עס וואָס די בחורים ווילען
זעהן, האָ?

ר א ג נ א ר : (טראַציג און שפּאַטיש) ער האָט אונז אַזוי
לאַנג געהאַלטען אונטען. איצט ווילען מיר זעהן, ווי ער בלייבט
אויף אַמאָל גאַנץ רוהיג אונטען.

ה י ל ד א : דאָס וועט איהר ניט זעהן — ניט דאָס מאָל!

ר א ג נ א ר : (לאַכט) אַזוי? וואו דען וועלען מיר איהם
זעהן?

ה י ל ד א : הויך, אויבען ביי דער וועטער-פּאַהן! דאָרט
וועט איהר איהם זעהן!

ר א ג נ א ר : (לאַכט) איהם! יא, מען מעג זיך ריכטען!
ה י ל ד א : ער וויל גרייכען דעם שפיץ — אַלאָ, אויפ'ן
שפיץ זאָלט איהר איהם זעהן.

ר א ג נ א ר : ער וויל, אָה יא! דאָס גלויב איך שוין.
ער קען עס אָבער איינפאַך ניט. דער קאָפּ וואָלט זיך איהם
פערדרעהען נאָך איידער ער וואָלט קומען אויפ'ן העלפט וועג.
ער וואָלט מווען אַרונטערקריכען צוריק אויף אַלע פיער.

ה י ל ד א : (ווייזענדיג איבער'ן וועג) איהר זעהט! דער
ווערקמיסטער קריכט אַרויף אויפ'ן לייטער.

פ ר ו י ס אַ ל נ ע ס : און דעם קראַנץ, פערשטעהט זיך,
מוז ער נאָך אויף טראַגען. אָה, איך האָף, אז ער וועט זיין פּאַר-
זיכטיג!

ר א ג נ א ר : (קוקט אַריבער, ניט גלויבענדיג זיינע אויגען
און רופט אויס) אָבער דאָס איז דאָך...

ה י ל ד א : (יובעלט) דאָס איז דער בוימיסטער אַליין!

פ ר ו י ס אַ ל נ ע ס : (שרויט אויס אין גרויס שרעק) יא,

דאָס איז האָלואַרד! אַך! דו לייעכער גאָט — ! האָלואַרד! האָל-
וואַרד!

ה ע ר ד ע : שטייל! שרייט ניט צו איהם!
פ ר ו י ס אָ ל נ ע ס : (האַלב פון זינען) איך מוז געהן
צו איהם! איך מוז איהם אַרונטערנעהמען אונטען.
ה ע ר ד ע : (האַלט זי צו) קיינער זאָל זיך ניט ריהרען!
קיינ גערויש!

ה י ל ר א : (אונטערוועגליך, פאַלגט נאָך סאַלנעססען מיט די
אויגען) ער קלעמערט און קלעמערט, העכער און העכער! זעהט!
נור, זעהט!

ר א ג נ א ר : (אַהן אָן אַטעהעם) איצט מ ו ז ער זיך אומ-
קעהרען. עס איז גאָר ניט מעגליך.
ה י ל ר א : ער קלעמערט און קלעמערט. באַלד איז ער
אויבען.

פ ר ו י ס אָ ל נ ע ס : איך וועל שטאַרבען פון שרעק. איך
קען דאָס ניט אַריבערטראָגען!
ה ע ר ד ע : קוקט־זשע ניט אַהין.
ה י ל ר א : ער שטעהט שוין אויף די אויבערשטע ברעטער!
גאַנץ אויבען!

ה ע ר ד ע : קיינער זאָל זיך ניט ריהרען! איהר הערט!
ה י ל ר א : (מיט שטאַרקער פרויד, שטייל אין זיך) ענדליך!
ענדליך! איצט זעה איך איהם וויעדער גרויס און פרוי!

ר א ג נ א ר : (כמעט אַהן לשון) אָבער דאָס איז דאָך אונטען.....
ה י ל ר א : אַזוי האָב איך איהם געזעהן די גאַנצע צעהן
יאָהר. ווי פעסט ער שטעהט! עס איז פון דעסטוועגען שרעקליך
שפאַנענד. זעהט, איצט הענגט ער אויף דעם קראַנץ אויפ'ן שפיץ
טורעם!

ר א ג נ א ר : עס קומט מיר פאַר, אַזוי ווי איך וואַלט
זעהן עטוואָס גאַנץ אונטערגליכעם.
ה י ל ר א : יא, דאָס איז דאָך טאַקע דאָס א ו נ מ ע ג -

ל י כ ע, וואָס ער טוט יעצט! (מיט דעם אונבעשרוויבליכען אויסדרוק
אין די אויגען) זעהט איהר נאָך אימעצען נעבען איהם?

ר א ג נ א ר : עס איז דאָרט קיינער ניטאָ.

ה י ל ד א : דאָך, דאָרט איז דאָ אימעצער, מיט וועמען

ער רעדט זיך איבער.

ר א ג נ א ר : איהר האָט אַ טעות.

ה י ל ד א : און דעם געזאָנג אין דער לופטען הערט איהר

אויך ניט?

ר א ג נ א ר : דאָס מוז זיין דער ווינד צווישען די בוימער.

ה י ל ד א : איך הער אַ געזאָנג — אַ שטאַרקען געזאָנג!

(זו שרייט אין ווילדען יובעל) זעהט, זעהט! אָט מאַכט ער מיט

זיין הוט! אָה, גריסט איהם, גריסט איהם צוריק! עס איז שוין

געענדיגט! (זו רייסט אַראָב ביים דאָקטאָר דאָס ווייסע מוך, פאַכט עס

אין דער לופטען און שרייט צו סאָלנעסען) עס לעבע דער בוימייסטער

סאָלנעס!

ה ע ר ד ע ל : הערט אויף! הערט אויף! אום גאָטעס

ווילען — !

(די דאָמען פאַכען מיט די טאַשענטיכלעך, פון גאָס הערט מען

הורראַהגעשרייען; פלוצלונג ווערט אַלעס שטיל, און דער גאַנצער עולם

ברעכט אויס אין אַ געשרוי פון שרעק; פון צווישען די בוימער זעהט

מען דיוטליך ווי אַ מענשליכער קערפער פאַלט אַרונטער צוזאַמען מיט

די ברעטער און שטיק האַלץ.)

פ ר ו י ס אָ ל נ ע ס : (און די דאָמען גלייכצייטיג) ער

פאַלט! ער פאַלט!

(פרוי סאָלנעס שוואַנקט און פאַלט אַהנמעכטיג ריקווערטס, זי

ווערט אונטערגעכאַפט פון די דאָמען אין דעם אַלגעמיינעם רעש און

געפילדער, דער עולם אויפ'ן גאָס ברעכט דורך דעם פאַרקאָן און וואַרפט

זיך אַרױן אין גאַרמען, דאָקטאָר הערדעל לופט אַרונטער, אַ קורצע

פּאַוזע.)

ה י ל ד א : (קוקט גלייך אַרױף און זאָגט ווי פּערשטיינערט)

מ י י ן בױמײסטער.

ר א ג נ א ר : (שפארט זיך אָב, צימערענדיג, אָן פארענצע)
 ער מוז זיין צושמעטערט אויף שטיקער — טויט אויפ'ן אָרט.
 א ד א מ ע : (בשעת מען טראָגט פרוי סאָלנעס אין הויז אַרײַן)
 לויפט אַרונטער נאָכ'ן דאָקטאָר — !
 ר א ג נ א ר : איך קען זיך ניט ריהרען —
 א צ ו ו י י ט ע ד א מ ע : דאָן רופט אימעצען!
 ר א ג נ א ר : (פרובירט אויסרופען) וואָס הערט זיך? ער
 לעבט?
 א ש ט י מ ע : (אונטען אין גאָרען) הערר סאָלנעס איז
 טויט!
 א נ ד ע ר ע ש ט י מ ע ן : (נעהענטער) דער קאָפּ אינ-
 גאַנצען צושמעטערט — ער איז געפאלען גלייך אויף די שטיינער.
 ה י ל ד א : (קעהרט זיך אום צו ראַנגאַרען, שמיל) איצט
 זעה איך איהם שוין ניט אויבען.
 ר א ג נ א ר : עס איז שרעקליך. נאָך אלעמען האָט ער
 דאָס דאָך ניט געקענט.
 ה י ל ד א : (ווי בעצויבערט, מיט שמילען טרואומף). אָבער
 ביז צום שפיץ איז ער דאָך געקומען! און איך האָב האַרפען גע-
 ה ע ר ט דאָרט אויבען. (זי פאָכט אין דער לופטען מיט'ן טוך און
 שרייט ווילד) מ י י ן — מ י י ן בוימיסטער!
 ע ג ד ע .

